

S-ro RICARDO CODORNIU
Arbara Ingenierestro, Prezidanto de Hispana
Societo por propagando de Esperanto.

LA SUNO HISPANA *

Nova jaro

La jaro 1905 jam finiĝis, lasinte al ni neforgeseblajn rememorojn pri sia forpaso. La progresoj efektivigitaj, dum ĝia pasado estis tiel profitdonaj por Esperanto, ke ni prave povas kredi nova epoko, tiun komenciĝanta de la kongreso de Boulogne-sur-Mer, tiel brilsukcesa kaj liveranta tiel pozitivajn rezultatojn por disvastigo de nia afero.

En la unua esperantista kongreso, konfirmiĝis laŭ maniero oficiala kaj solena la ekzisto pri la mirindaj ecoj de nia lingvo internacia kaj vivpovecon nediskuteblan de la esperanta afero. La sukceso de Boulogne trasonigis al ĉiuj landoj de la mondo kaj la publiko komencis akcepti kun vera simpatio la ideon pri lingvo internacia kaj samtempe la gazetistaro difinis al ĝi varmajn laŭdojn.

Tial, ĉe komenco de la jaro 1906 la esperantistoj sin trovas en tre favora

Año nuevo

El año 1905 ha terminado ya, dejándonos recuerdos inolvidables de su paso. Los progresos realizados durante su transcurso han sido tan beneficiosos para el Esperanto, que con razón podemos considerar como nueva época la que parte del Congreso de Boulogne-sur Mer, de éxito tan brillante y resultados tan positivos para la difusión de nuestra idea.

En el primer Congreso esperantista se ha confirmado de un modo oficial y solemne la existencia de las cualidades magníficas de nuestra lengua internacional, y la vitalidad indiscutible de la causa esperantista. El éxito de Boulogne ha repercutido en todos los países del mundo, y el público ha empezado á acoger con verdadera simpatía la idea de la lengua internacional, al mismo tiempo que la prensa le ha dispensado calurosos elogios.

Por estas razones, al empezar el año 1906, los esperantistas se encuentran en

stato por doni potencan antaŭenpuŝon al nia propagando kaj sin alproksimigi tre apude al idealo dum tiom da jaroj revita kaj jam aperanta kiel palpebla realaĵo, al oficiala alpreno de la lingvo internacia ĉe la civilizita mondo.

Ni esperu la okazojn, kiuj disvolviĝos dum la nuna jaro 1906. La kongreso en Ĝenevo efektiviĝota, promesas al ni sufiĉegajn fruktojn kaj sukcesojn pli brufaman ol tiu de la lasta jaro.

LA SUNO HISPANA ĝojas transigi siajn allogajn esperojn, kaj dezirante al siaj gelegantoj ĉiuspecajn feliĉaĵojn en la nova jaro kaj multajn prosperojn por la afero, kiun ĝi defendas, diras adiaŭ al la publiko esperantista, dankante ĝin plej sincere por la helpo, kiun ĝi difinis al ĝi dum ĝia publikiĝo kaj petante ĝian valoran atenton dum la jaro, kiu ĵus komenĉiĝis.

LA REDAKCIO.

condiciones muy favorables para dar un potente impulso á nuestra propaganda y aproximarse muy de cerca al ideal tantos años acariciado, y que parece ya realidad palpable, la adopción oficial del idioma internacional por el mundo civilizado.

Esperemos los acontecimientos que van á desarrollarse en el presente año de 1906. El Congreso que ha de celebrarse en Ginebra nos promete abundantes frutos y un éxito más sonado que el del año último.

LA SUNO HISPANA se complace en comunicar sus halagüeñas esperanzas, y deseando á sus lectores toda clase de felicidades en el nuevo año y muchas prosperidades á la causa que defiende, se despide del público esperantista agradeciéndole del modo más sincero el apoyo que durante su publicación le ha dispensado y rogándole su valiosa atención en el año que acaba de comenzarse.

LA REDACCIÓN.

Grava sciigo

S-roj Maurice Boubier kaj Edmond Privat, je nomo de la ĵus kreiĝinta «Loka Organiza Komitato» de la dua Kongreso, honoras nin sciigante, ke laŭ decido de la «Centra Organiza Komitato», kiu akceptis la inviton de la «Svisa Esperantista Societo», la dua «Universala Kongreso de Esperanto» okazos en Ĝenevo dum Septembro de 1906^a.

Noticia importante

Los Sres. Mauricio Boubier y Edmundo Privat, en nombre del recién creado «Comité local de Organización» del segundo Congreso, nos honran manifestándonos que, según decisión del «Comité Central de Organización», que aceptó la invitación de la «Svisa Esperantista Societo», el segundo Congreso Universal de Esperanto tendrá lugar en Ginebra en Septiembre de 1906.

Esperanta gazetistaro

En la gazetista kunveno okazinta en Boulogne-sur-Mer, la 9^{an} de Aŭgusto de 1905 ĉeestantoj redaktoroj de esperantaj gazetoj promesis.

1.º Klopodi por atingi en siaj gazetoj kiel eble plej grandan korektecon de la lingvo kaj obeadi la regulojn kaj fundamenton de la Zamenhofa lingvo Esperanto;

Prensa esperantista

En la reunió de periodistas que tuvo lugar en Boulogne-sur-Mer el 9 de Agosto de 1905, los redactores presentes de revistas esperantistas prometieron:

1.º Procurar conseguir en sus periódicos la mayor corrección posible del idioma y obedecer las reglas y fundamento de la lengua de Zamenhof, Esperanto;

2.º Eviti ĉiujn farojn aŭ diskutojn kiuj celadus iel ajn ŝanĝi la Zamenhofan lingvon;

3.º Rekomendi nur eldonaĵojn, verkojn, gazetojn, kiuj same obeas la regulojn kaj fundamenton de la Zamenhofa lingvo; kaj se ili raportos pri aliaj, almenaŭ montri iliajn neakcepteblajn flankojn.

Akceptis tiujn decidojn redaktoroj de la gazetoj «Lingvo Internacia», «Juna Esperantisto», «Lumo», «Germana Esperantisto», «Tra la Mondo», «British Esperantist», «Internacia Scienca Revuo», «L'Esperantiste», «Concordia», «Espero Pacifista», «Esperanto» (rusa), «East Sportif» kaj «Belga Sonorilo».

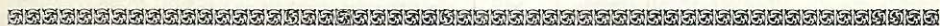
Kaj tutkore esprimas al ili siajn aliĝojn, ĉiuj redaktoroj de LA SUNO HISPANA.

2.º Evitar todos los actos ó discusiones que tengan por objeto cambiar, de cualquier modo que sea, la lengua de Zamenhof;

3.º Recomendar solamente ediciones, obras, periódicos que por igual obedezcan á las reglas y fundamentos de la lengua de Zamenhof, y si hacen referencia á otras, al menos indicar lo inacceptable;

Aceptaron estas decisiones los redactores de los periódicos «Lingvo Internacia», «Juna Esperantista», «Lumo», «Germana Esperantisto», «Tra la Mondo», «British Esperantist», «Internacia Scienca Revuo», «L'Esperantiste», «Concordia», «Espero Pacifista», «Esperanto» (ruso), «East Sportif» y «Belga Sonorilo».

Y de todo corazón les manifiestan sus adhesiones todos los redactores de LA SUNO HISPANA.

AL S-RO A. JIMÉNEZ LOIRA

Kristnaska antaŭvespero

Versaĵo de S-ino TASTU

Esperantigis D-ro Philippet

En miaj fingretoj konduku l'obean fade-
(non;

Por mia infano turnadu, malpeza ŝpinilo,
Ĉar sola al vivo malforta vi donas subte-
(non;

Senbrue turnadu proksime de lia lulilo.
Por mia infano turnadu, malpeza ŝpi-

(nilo,

Senbrue turnadu proksime de lia lu-
(lilo.)

Aŭskultu, reĝino ĉiela: la sonorilaro
En ĉiuj preĝejoj sonoras kun gaja sonoro.
L'amasa popolo staranta ĉe Via altaro
Kantadas kun amo kaj festas por Via ho-
(noro.

Ho ve! mi ne povas la sanktan Diservon
(ĉesti
Nek en la sanktejo ripeti la himnojn kon-
(solajn,
Ĉar apud fileto la devo devigas min resti:
Favore atentu, Vi, miajn kantetojn izo-
(lajn.

Mi konis nur zorgojn ŝirantajn, eternajn
(ĉagrenojn;
Por mi la homaro neniam sin montris
(humana.

Ho, donu al mia bubeto la ridojn kaj
(benojn,
Pri kiuj mi revis por filo, je l'aĝo infana.

Li dormis kviete de dormo infana, anĝela.
Kaj miajn dolorajn turmentojn ne antaŭ-
(suferas.

Donacu al li por la vivo, reĝino ĉiela,
La dolĉan ripozon, al kiu mi ne plu es-
(peras.

Ho! mola arbeto, falonta en la uragano,
Orfeto, do kiu helpados al via junaĝo?
Ho ve! al vi restas hodiaŭ, malforta in-
(fano,
Nur mia zorgado patrina kaj mia kuraĝo!

Sciigoj

Algerujo.—Nia estimata kolego «La Algeria Stelo» sciigas en Decembra numero ke de la sekvanta ĝi estos la oficiala organo de la Grupo esperantista de Algero.

Anglujo.—El la gravega Londona ĵurnalo «Daily News», de 3-1-06, ni kopias:

«Esperanto.—La «Daily News» kaj Esperanto.—1 Jan. 1906.

Eble kelke da statistikoj, pri la esperantaj ariikoloj, kiuj dum pli ol tri monatoj aperis, preskaŭ seninterrompe, en la «Daily News», interesu la legantojn de tiu antaŭema ĵurnalo.

Oni memoras, ke la unua enpresigo okazis la 21^{an} de Septembro lasta; tio estas, ke de tiam 87 tagoj pasis. En ĉiu tago, krom kvar, artikoloj diverslongecaj aperis, en la unuaj okazoj dulingve. La nombro da linioj enpresitaj estas 2.710, da vortoj ĉirkaŭ 24.390. Se la tuta esperantaĵo estus presita sur unu numero de la «Daily News», la spaco okupita estus 15 kolonoj, aŭ 2 ¹/₂ paĝoj. Kiel oni povas supozi, la vidigo de tiuj artikoloj kreis multe da scivolo inter la ordinara legantaro de la ĵurnalo, kaj la nombro da demandoj pri la lingvo estas miriga. Komprenable, kiel rezultato, la demandantoj grandanombre aliĝis al nia honorinda ideo, kaj fariĝis fervoraj kunbatalantoj, forte kaj senĉese laborantaj pro la disvastiĝado de la entrepreno, kiu povas nur alporti bonon al la homaro.

Jen troviĝis bona okazo por proponi esprimon de granda danko al la estimata redaktoro de la «Daily News», pro la granda servado kaj sindono tiamaniere montrataj. Oni devas memori, ke tiu ĵurnalo estas la sola en la mondo, kiu vere kaj praktike subtenadis nian aferon, kaj estas nun oportune esprimi la esperon, ke la «Daily News», ricevos plene meritatajn sukceson kaj prosperecon dum la jaro ĵus komencanta. Longe vivu la

Noticias

Argelia.—Nuestro estimado colega «La Algeria Stelo» comunica en el número de Diciembre, que desde el siguiente será el órgano oficial del Grupo esperantista de Argel.

Inglaterra.—Del importantísimo diario londonense Daily News de 3 1-06, copiamos:

«Esperanto.—El «Daily News» y Esperanto.—1 Enero 1906.

Probablemente algunas estadísticas respecto a los artículos de Esperanto que durante más de tres meses han aparecido casi sin interrupción en el «Daily News», interesen a los lectores de este progresivo diario.

Se recuerda que la primera inserción se hizo el 21 de Septiembre último, esto es, que han pasado desde entonces 87 días. Todos los días; excepto cuatro, han aparecido artículos de distinta extensión, al principio bilingües. El número de líneas impresas es de 2.710, el de palabras unas 24.390. Si todo este Esperanto hubiera sido impreso sobre un solo número del «Daily News», el espacio ocupado sería de 15 columnas, ó dos páginas y media. Como es de suponer, la vista de estos artículos creó mucha curiosidad entre los lectores asiduos del diario, y el número de preguntas respecto a la lengua es admirable. Naturalmente, como resultado, gran número de demandantes se adhirieron a nuestra honrosa idea y se hicieron fervorosos compañeros de lucha, trabajadores fuertes é incansables por la propagación de la empresa que únicamente puede proporcionar beneficio a la humanidad.

He aquí encontrada una buena ocasión para proponer una expresión de gran agradecimiento al estimado redactor del «Daily News» por el gran servicio y sacrificio de este modo mostrados. Debe recordarse que este diario es el único en el mundo que verdadera y prácticamente sostiene nuestro asunto, y es ahora oportuno expresar la esperanza de que el «Daily News» recibirá el muy merecido éxito y prosperidad durante el

«Daily News» kaj Esperanto kune.—
Harald Clegg, F. B. E. A.

La «Brita Esperantista Asocio» estos ĉiam tre kontenta ricevi artikoletojn por la Esperanta rubriko de «Daily News». La dirita ĵurnalo, petas, ke la verkajetoj ne enhavu pli ol 300 vortojn; ili povas pritrakti kian ajn temon, sed devas esti novaĵoj, nuntempaĵoj, kaj ne nur literaturaĵoj. Nenia pago, sed la Redakcio promesas sendi al ĉiu verkinto ekzempleron de la ĵurnalo enhavantan lian verkaĵon. Oni estas petata sendi ĉion rekte al S.^o S. Nicoll, 9, Trogmorton Avenue, London, E. C.

Grupo fondiĝis en *Ipswich*.

Belgujo —Laŭ nia kara «Belga Sonorilo» en *Huy, Lieĝo, Bruselo, Antverpeno, Verviers, Arlon, Tongres*, k. t. p., nelaciĝeblaj amikoj progresigas Esperanton kaj oni esperas pligrandigi la sukcesojn per la «Belga Ligo Esperantista».

Bohemujo.—La fama volapükisto Pastro S-ro Bakalar-Srbecky decidiĝis por l'Esperanto. Certe li falas en la malfermitajn brakojn el ĉiuj esperantistoj.

Francujo.—Grupoj fondiĝis en *Voiron, Caen, Le-Perreux, Moulins* kaj *Saint-Tropez*.

S-ro T. Morot ĝentile sciigas nin pri la ĵusa fondo de grupo sub la titolo «Klubo Esperantista *Reims'a*». Niajn bondezirojn al tiu ĉi S-ro, kiu estas la Prezidanto, al la estraro, kaj al ĉiuj societanoj. En ili estas fraŭlinoj, sinjorinoj kaj sinjoroj kiuj volas korespondadi esperante per ilustritaj poŝtkarĵoj. Sidejo sociala, Doubleie, 12, Reims (Marne).

S-ro Beaufront diras en «L'Esperantiste», ke kelkaj koloneloj kaj generaloj, citas en la notoj pri la oficiroj «Skribas legas kaj parolas Esperanto» kiel ili faras por la aliaj lingvoj. Li kredas, kiel ni, ke en ĝi estas bonega rimedo montri al la superaj estroj, ke nia lingvo ĉiam pli kaj pli progresas en la militista mondo, kaj ankaŭ tio estas bona stimulo por la oficiroj mem.

año que acaba de empezar. Viva largamente el «Daily News» y con él el Esperanto.—*Harald Clegg, F. B. E. A.*

La «Brita Esperantista Asocio» tendrá siempre mucho gusto en recibir artículos para la sección esperantista de «Daily News». Dicho diario pide que las obritas no contengan más de 300 palabras: pueden tratar de cualquier tema, pero deben ser novedades, actualidades, y no solamente obras literarias. Nada pagará por ellas la redacción, pero promete enviar á cada compositor un ejemplar del diario que contenga su escrito. Se pide el envío de todo directamente al Sr. S. Nichole, 9, Trogmorton Avenue, London, E. C.

Se ha fundado un grupo en *Ipswich*.

Bélgica.—Según nuestro querido «Belga Sonorilo», en *Huy, Lieja, Bruselas, Amberes, Verviers, Arlon, Tongres*, etc., amigos incansables hacen progresar el Esperanto y se espera aumentar los éxitos mediante la Liga Esperantista Belga.

Bohemia.—El famoso volapükista señor sacerdote Bakalar-Srbecky, se ha decidido por el Esperanto. Seguramente cae en los brazos abiertos de todos los esperantistas.

Francia.—Se han fundado grupos en *Voiron, Caen, Le-Perreux, Moulins* y *Saint-Tropez*.

El Sr. T. Morot atentamente nos manifiesta la reciente fundación de un grupo bajo el título «Club Esperantista de *Reims*». Nuestros plácemes á este señor, que es el presidente, á la Directiva y á todos los socios. Entre ellos hay señoritas, señoras y señores que quieren tener correspondencia por tarjetas ilustradas. Local social: Doubleie, 12, Reims (Marne).

Dice el Sr. Beaufront en «L'Esperantiste», que algunos coroneles y generales citan en las notas de concepto de los oficiales «escribe, lee y habla Esperanto», como hacen con otros idiomas. Cree, como nosotros, que ello es buen medio de indicar á los jefes superiores que nuestro idioma siempre progresa más y más en el mundo militar, y también ello es buen estímulo para los mismos oficiales.

Alvenis al ni la unua numero de grava revuo «Internacia Revuo Medicina», esperante skribitan kun apuda teksto angla, franca, germana, k. t. p., laŭ la patruja lingvo de la verkisto. La esperanta medicinaro faras paŝon neforgeseblan en la esperanta historio kaj signas la vojon kiu devas sekvi ĉiujn la sciencajn fakojn, ĉar tiu ĉi estas nun el la rimedoj disdoni la homajn konojn kaj unu el la ĉefaj uzoj de la lingvo internacia. Nian varmegan kaj respektindan saluton al la honoriga gazeto. Ni ĝin rekomandas interesege al la esperantistoj. Pri kondiĉoj vidu nia fako «Niaj vizitantoj».

La numeroj 21^a kaj 22^a de nia estimata kolego «Espero Katolika» kvankam reduktiita al ok paĝoj, enhavas gravajn noticojn pri Esperanto kaj pri la katolika mondo. La vivo de tiu revuo taŭgas al nia afero kaj al la katolikaj esperantistoj kaj ni plezure vidus ĝian progreson.

Germanujo. — Grupoj fondiĝis en *Barmen* kaj *Brünn*.

Nia kara kolego «Germana Esperantisto» enhavas en sia Decembra numero belegajn portretojn de S-roj Einstein †, Trompeter †, D-ro Zamenhof, Meier kaj Michaux.

Nova grupo de 38 geanoj fondiĝis en *Elbingo* (Prusujo) sub la titolo «Esperantista Grupo Elbingo». Ĝia ĝentila prezidanto S-ro H. Greef, ĥemiisto, tion sciigas al ni kun sendo de koraj salutoj kaj petas ke oni adresu al li poŝtkartojn, gazetojn, k. t. p. por propagando. Nian fratan bonvenon al la novaĵ samideanoj.

Gvatemalo. — En la ĉefurbo tiel nomita, S-ro Federico Saenz de Tejada publikigas propagandan artikolon en tiea gazeto «La República» kaj S-ro Goyzueta Abrill faras paroladojn kaj kursojn pri Esperanto. La fervoro de tiuj ĉi kaj aliaj karaj samideanoj el tie lando, progresigas en ĝi nian aferon, kaj ankaŭ kunhelpas al tiuj celoj la progresamo de la registaro kaj ĉefaj personoj el ĝi.

Ni varmege gratulas la gvatemalanojn

Ha llegada á nosotros el primer número de la importante revista «Internacia Revuo Medicina», escrita en Esperanto, con texto literal inglés, francés, alemán, etcétera, según la lengua patria del escritor. El esperantismo médico da un paso inolvidable en la historia del Esperanto, y traza el camino que deben seguir todos los ramos científicos, porque este es uno de los medios de divulgar los conocimientos humanos y uno de los principales usos de la lengua internacional. Nuestro caluroso saludo á la honrosa revista. La recomendamos con grandísimo interés á los esperantistas. En cuanto á condiciones, véase nuestra sección «Niaj vizitantoj».

Los números 21 y 22 de nuestro estimado colega «Espero Katolika», aunque reducido á ocho páginas, contiene importantes noticias referentes al Esperanto y al mundo católico. La vida de esta revista conviene á nuestro asunto y á los esperantistas católicos, y nosotros veríamos con gusto su progreso.

Alemania. — Se han fundado grupos en *Barmen* y *Brünn*.

Nuestro querido colega «Germana esperantisto» contiene en su número de Diciembre magníficas fotografías de los Sres. Einstein †, Trompeter †, Dr. Zamenhof, Meier y Michaux.

Un nuevo grupo de socios de ambos sexos se ha fundado en *Elbingo* (Prusia), bajo el título de «Esperantista Grupo Elbingo». Su atento presidente el señor Greef, químico, nos lo hace saber enviándonos cariñosos saludos, y pide que se le remitan postales, cartas, periódicos etc., para propaganda. Nuestra fraternal bienvenida á los nuevos colegas.

Guatemala. — En la ciudad de este nombre, el Sr. D. Federico Saenz de Tejada publica un artículo de propaganda en el periódico de allí, «La República», y el Sr. Goyzueta Abrill da conferencias y cursos de Esperanto. El celo de éstos y otros queridos compañeros de aquel país, hacen progresar en él nuestro asunto y también contribuyen á estos fines el amor al progreso de los gobernantes y personas principales de él.

Calurosamente felicitamos á los gua-

tial ke en la Universala Ekspozicio oni liveris oran medalon al S-ro Goyzueta pro parolado en ĝi farita pri Esperanto.

Meksikujo.—La lasta numero ricevita de nia frato «Meksika Lunturo», gajigas nin dirante ke Esperanto tie progresas.

Svedujo.—S-ro Paul Nylén, el Stokholmo, skribas al «Lingvo Internacia» longan leteron en ĝi enpresitan donante multajn sciigojn, kies tuto montras ke en tiu lando ne defalas la entuziasmo pri Esperanto.

Svisujo.—Grupo fondiĝis en *Winterthur*, *Basel* kaj *Lucerno*.

Laŭ nia estimata gazeto «Svisa Esperanto», niaj samideanoj en Genevo tre ageme laboras por bone organizi la tie okazontan Kongreson.

Urugvajo.—Grupo esperantista estas fondita en Montevideo. Estas direktoro S-ro Carlos Charrier, kasisto S-ro Enrique M. Martín y sekretario S-ro Rafael Favaro.

Hispanujo.—Baldaŭ estos eldonata «Hispana Jarlibro Esperantista» por 1906. Oni sendos ĝin senpage al la anoj de Hispana Societo, kiam ili estos pagintaj la kotizajojn por 1906.

Ni ricevis la jenan leteron de niaj samideanoj en *Barco de Valdeorras*:

«Dank'al fervora agado de nia samideano S-ro Ameijeiras, la 11^{an} Decembro estis fondita tie ĉi grupo esperantista kaj elektita la estraro jena:

Honora prezidanto, D-ro L.^o Zamenhof; prezidanto, S-ro Ameijeiras; vicprezidanto, S-ro Jerónimo García; sekretario, S-ro Argemiro Iglesias; vicsekretario, S-ro Darío Núñez; kasisto, S-ro Jovito Prada; voĉdonanto, S-ro Antonio Carrero.

Post la fondiĝo oni decidis malfermi esperantan kurson komisiitan al sinjoro Ameijeiras, kaj kore saluti LA SUNON HISPANAN kiel la organon de nia kara lingvo.»

Ni plej kore dankas kaj gratulas tian

temaltecos, porque en la Exposición Universal de allí concedieron medalla de oro al Sr. Goyzueta por el discurso que en ella hizo respecto al Esperanto.

Méjico.—El último número recibido de nuestro hermano «Meksika Lumturo» nos regocija al decir que el Esperanto allí progresa.

Suecia.—El Sr. Paul Nylén de Stokholmo escribe una larga carta á «Lingvo Internacia», que ésta imprime, dando muchas noticias cuyo conjunto demuestra que en aquel país no decae el entusiasmo por el Esperanto.

Suiza.—Se han fundado grupos en Winterthur, Basel y Lucerna.

Según nuestro estimado periódico «Suisa Espero», nuestros colegas en Ginebra trabajan con gran actividad por la buena organización del congreso que allí ha de celebrarse.

Uruguay.—Se ha fundado un grupo Esperantista en Montevideo. Es su director el Sr. Carlos Charrier, cajero el señor Enrique M. Martín y secretario el Sr. Rafael Favaro.

España.—Pronto será editado «Hispana Jarlibro Esperantista» para 1906. Se enviará gratis á los socios de Hispana Societo cuando hayan pagado la cuota para 1906.

Hemos recibido la siguiente carta de nuestros compañeros de *Barco de Valdeorras*:

«Gracias á los fervientes trabajos de nuestro samideano Sr. Ameijeiras, el 11 de Diciembre se fundó aquí un grupo Esperantista y se eligió la siguiente Junta directiva:

Presidente honorario, Sr. Dr. Zamenhof; presidente, Sr. Higinio Ameijeiras; vicepresidente, D. Jerónimo García; secretario, D. Argemiro Iglesias; vicesecretario, D. Darío Núñez; cajero, D. Jovito Pradas, y vocal, D. Antonio Carrera.

Después de fundarse se decidió abrir un curso de Esperanto, encargado al Sr. Ameijeiras, y saludar cariñosamente á LA SUNO HISPANA, como órgano de nuestra querida lengua.»

Agradecemos y felicitamos con la ma-

Grupon Esperantistan kaj al ĝi deziras plej feliĉan prosperon.

La entuziasmo por Esperanto pligrandigas eksterordinare en *Bilbao* dank'al kelkaj artikoloj kontraŭ ĝi de S-ro R. Urquijo kiuj faris propagandon kaj estis venke refutataj de nia lerta kaj senlaca propagandisto S-ro Unzaga.

En *Burgos-o*, la nova kaj entuziasma esperantisto S-ro Manuel Esteban sukcesis per siaj verkoj en tiea gazetaro, veki la ŝaton de la burganoj al nia kara lingvo.

La klopodoj de niaj *Korunja* samideanoj speciale de la malnovaj kaj lertaj esperantistoj S-roj Monteagudo kaj Durán Loriga, kreis tie potencon grupon da pli ol 80 anoj, kies konsilantaro estas S-ro Pascual Perea, prezidanto; López Doriga kaj Beltrán, vicprezidantoj; Monteagudo kaj López Noel, sekretarioj; Cominges, Fraga, Gayoso, Salinas, García Ibarra, Santa María, Vázquez, Villaverde, Anguiano kaj Labarta, konsilantoj.

Tre ĝustatempe S-ro Monteagudo publikigas en la tiea gazeto «Revista Médico Social» artikolojn per kiuj li sciigas pri la deveno de l'Esperanto, ĝia gramatiko k. t. p.

La ĵurnaloj «La Voz de Galicia», «El Noroeste» kaj aliaj, raportas pri la granda entuziasmo kiu estas por nia afero en *Korunjo*. Niaj impresoj estas bonegaj kaj laŭ ili ni esperas grandegan triumfon de niaj Nordokcidentaj fratoj al kiuj ni oferas nian humilan, sed koregan helpon.

Estas eldonita de la grupo propaganda folio kiu tre bone taŭgas por tiu ĉi celo. Oni vendas ilin ĉe la grupo esperantista po unu peseto la cento de ekzempleroj.

La *Madrid-a* revuo «Boletín de Correos» publikigas bonan artikolon pri Esperanto de la klera kaj malnova esperantisto S-ro Julio Fariás Barona.

Laŭ la *Murcia* ĵurnalo «La Verdad» la Murciaj grupanoj partoprenis en lasta loterio kaj ricevis monpremion. Niajn gratulaĵojn al niaj karaj samideanoj kaj al Esperanto ĉar certe jom da tiu mo-

yor cordialidad al grupo Esperantista de allí y le deseamos la más feliz prosperidad.

El entusiasmo por el Esperanto aumenta en *Bilbao* extraordinariamente, gracias á algunos artículos contrarios á el del Sr. R. Urquijo, que hicieron propaganda y fueron victoriosamente combatidos por nuestro inteligente é incansable propagandista Sr. Unzaga.

En *Burgos*, el nuevo y entusiasta esperantista Sr. Manuel Esteban ha logrado, por sus escritos en aquella prensa, despertar la afición de los burgaleses hacia nuestro querido idioma.

Los trabajos de nuestros colegas de *La Coruña* especialmente de los antiguos é inteligentes esperantistas Sres. Monteagudo y Durán Loriga, han creado allí un poderoso grupo de más de 80 socios, cuya directiva componen los Sres. Pascual Perea, presidente; López Doriga y Beltrán, vicepresidentes; Monteagudo y López Roel, secretarios; Cominges, Fraga, Gayoso, Salinas, García Ibarra, Santa María, Vázquez, Villaverde, Anguiano y Labarta, consejeros.

Muy oportunamente el Sr. Monteagudo publica en el periódico local «Revista médico-social», artículos por los cuales da noticias del origen del Esperanto, su gramática, etc.

Los diarios «La Voz de Galicia», «El Noroeste» y otros se refieren al gran entusiasmo que hay por nuestro asunto en *Coruña*. Nuestras impresiones son magníficas, y según ellas, esperamos un inmenso triunfo de nuestros hermanos del Noroeste, á los cuales ofrecemos nuestra humilde pero cariñosísima ayuda.

El grupo ha editado una hoja de propaganda que hace muy bien á este propósito. Se vende en el grupo Esperantista á una peseta el ciento de ejemplares.

La revista *madrileña* «Boletín de Correos» publica un buen artículo referente al Esperanto del ilustrado y antiguo esperantista D. Julio Fariás Barona.

Según el diario de *Murcia* «La Verdad», los socios del grupo de Murcia interesaron en la última lotería con éxito. Nuestras felicitaciones á nuestros queridos *samideanos* y al Esperanto, porque

no estos elspezata en ĝia propagando.

La tiea revuo de sciencoj, artoj, letroj kaj publika instruado titolita «Murcia» dediĉas fakon al Esperanto sub la nomo «El Esperantista Español» (La Hispana Esperantisto) redaktitan hispane de nia lerta samideano S-ro Manuel Benavente. Ni tre dankas la helpon de la klera revuo al nia afero kaj deziras al ĝi la protekton de ĉiuj esperantistoj.

En sia numero de la 25ª Decembro ĝi enpresas kronikon de nia tre kara samideano S-ro Andrés Bravo del Barrio, en kiu li promesas la reaperon de sia revuo «Esperanto» en tiu ĉi jaro.

Tie, tiu ĉi fervora esperantisto denombas siajn klopodojn, siajn eble perditajn milionojn, siajn persekutadojn pro Esperanto kaj eĉ la opinion, ke li estas kvazaŭ frenezulo kaj la forpelon el ia vilaĝo, ĉion de li suferita por propagandi Esperanton.

Tie, ankaŭ diras S-ro Bravo ke li volas ke nenia hispano superu lin pri entuziasmo kaj aktiveco por la ideo de Esperanto, kies flagon li lokis en du balconojn de sia hejmo.

Antaŭen, S-ro Bravo! Estu certa pri helpo de nia humila gazeto, de ni, ĉiuj ĝiaj redaktoroj, kaj ankaŭ certe de la esperantistaro.

S-ro Codorniu publikigas en la Murcia ĵurnalo «El Liberal», tre bonan artikolon laŭdante Esperanton kaj la agemon pri la verko de esperantaj propagandiloj de la malnova kaj fama esperantisto Svisa S-ro Th. Cart.

La «Ateneo Enciclopedia Populara» el Barcelono malfermis esperantan kurson kun pli malpli kvindek lernantoj. Niajn fratajn salutojn kaj dankemon al la sciencasocieto, kiel ankaŭ al «Katalunja Espero» ĵus kreita grupo, kiu varmege klopodas por la disvolviĝo de nia kara lingvo.

La patroj skolapioj Muixi kaj Pubill, kaj S-ro Jordana, propagandas Esperanton en *Igualada-o* kie ili komencis la lernigadon per publikaj kursoj.

La *Valencia* ĵurnalo «Las Provin-

seguramente algo de ese dinero se gastará en su propaganda.

La acreditada revista local de ciencias, artes é instrucción pública, titulada «Murcia», dedica una sección al Esperanto bajo el nombre «El Esperantista Español» (La Hispana Esperantisto), redactado en español por nuestro instruido colega D. Manuel Benavente. Mucho agradecemos la ayuda á nuestro asunto de la ilustrada revista y le deseamos la protección de todos los esperantistas.

En su número del 25 de Diciembre inserta una crónica de nuestro muy querido *samideano* D. Andrés Bravo del Barrio, en la cual promete la reaparición de su revista «Esperanto», este año.

Allí este fervoroso esperantista enumera sus trabajos, sustal vez perdidos millones, sus persecuciones por el Esperanto y hasta el sufrir haber sido calificado de loco y arrojado de un pueblo por propagar el Esperanto.

También allí dice el Sr. Bravo que no quiere que ningún español le aventaje en actividad y entusiasmo por la idea del Esperanto, cuya bandera ha colocado en dos balcones de su casa.

¡Adelante, Sr. Bravo! Cuente con nuestro humilde periódico, con nosotros, todos sus redactores y también seguramente con el mundo esperantista.

El Sr. Codorniu publica en el diario de Murcia «El Liberal» un artículo muy bueno alabando el Esperanto y la afición á hacer obras propagandistas de él, del antiguo y famoso esperantista suizo señor Th. Cart.

El «Ateneo Enciclopédico Popular» de Barcelona ha inaugurado un curso de Esperanto con unos cincuenta discípulos. Nuestros cariñosos saludos y agradecimiento á la sociedad científica, como también á «Katalunja Espero», grupo que acaba de crearse, el cual con gran entusiasmo trabaja por el desarrollo de nuestro querido idioma.

Los padres escolapios Muixi y Pubill y el Sr. Jordana propagan el Esperanto en *Igualada*, donde han empezado la enseñanza por cursos públicos.

El diario de *Valencia* «Las Provin-

cias» okaze de la eldono de «Internacia Revuo Medicina» incitas scienculojn lerni esperanton kaj speciale al la Valenciaj kuracistoj por ke ili povu montri, ĉe la dirita gazeto, siajn vastajn konajojn kaj ankaŭ tiujn ĉi pligrandigi per ĝia legado. La artikolo estas bonege verkita kaj subskribita «Un esperantista». Ni petas al la malnova jam lerta esperantisto, nia kara amiko S-ro Santiago García Oltra, li elserĉu, kiu estas la *esperantisto* kaj prezentu al li, niajn plej korajn dankojn kaj gratulaĵojn ĉar la ideo estas progresema kaj patriota.

Pri juristoj ni elĉerpas el Lingvo Internacia la jenajn liniojn.

En Aŭgusto 1904, S-ro Ellis, el Keighley, verkis artikolon kiu aperis en «The Law Times», la ĉefa angla leĝoscienca gazeto; tie li varme rekomendis la lernadon de Esperanto al juristoj, sed la anglaj leĝistoj restis indiferentaj. Nun eble ili ekinteresiĝos, ĉar S-ro Ellis povas pruvi la taŭgecon de nia lingvo por leĝosciencaj aferoj, kiel por aliaj.

Francaj klientoj, kiuj havis rajtojn al angla heredaĵo en la manoj de anglaj kuratoroj, skribis en Esperanto al sinjoro Ellis pri la afero. Post la intervidiĝo kie Esperanto estis la sola interkomunikilo, S-ro Ellis klarigis la staton de l'afero, donis sian konsilon al siaj novaj klientoj kaj kontentigis ilin per la sciigo, ke ili baldaŭ ricevos la heredaĵon. Li ankaŭ per persona vizito al la kuratoroj, evitis multekostan proceson kiun la kuratoroj volis komenci por ŝirmi sin kontraŭ eblaj eraroj.

Per klopodoj de nia kara amiko la entuziasma propagandisto S-ro Ayza, eble fariĝos kurso en tiu ĉi universitato. La protekto al la ideo de la rektoro sinjoro Machi kaj la afero de S-ro Inglada esti la profesoro, esperigas grandan sukceson kaj gajigas la valenciajn esperantistojn.

Patro Guinart daŭrigas la kurson en la Pĵaj Lernejoj kun 30 studemaj lernantoj.

cias», con motivo de la edición de «Internacia Revuo Medicina», incita á los hombres científicos á aprender el Esperanto, y especialmente á los médicos valencianos, para que puedan demostrar en dicho periódico sus vastos conocimientos y también aumentarlos por la lectura de él. El artículo está magníficamente hecho y firmado «Un esperantista». Pedimos al reciente ya hábil esperantista, nuestro querido amigo D. Santiago García Oltra, que averigüe quién es el *esperantista* y le presente nuestras más afectuosas gracias y felicitaciones, porque la idea es progresiva y patriótica.

Respecto á los juristas, tomamos de «Lingvo Internacia» las siguientes líneas:

En Agosto de 1904 el Sr. Ellis, de Keighley, compuso un artículo que se publicó en «The Law Times», el principal periódico inglés de jurisprudencia, en el cual con interés recomendaba el estudio del Esperanto á los juristas, pero los legistas ingleses permanecieron indiferentes. Ahora es posible que se interesen, porque el Sr. Ellis puede probar la utilidad de nuestro idioma para asuntos de jurisprudencia, como para otros.

Unos clientes franceses que tenían derechos sobre una herencia inglesa en manos de curadores ingleses, escribieron en Esperanto al Sr. Ellis respecto al particular. Después de la entrevista, en la cual el Esperanto fué el único medio de comunicación, el Sr. Ellis aclaró el estado del asunto, dió su consejo á sus nuevos clientes y les alegró con la noticia de que pronto recibirían la herencia. También mediante visita personal á los curadores, evitó un costoso proceso que los curadores quisieron empezar para ampararse contra posibles errores.

Mediante trabajos de nuestro querido amigo el entusiasta propagandista señor Ayza, es posible que se haga un curso en esta Universidad. La protección á la idea del rector Sr. Machi y el ofrecimiento del Sr. Inglada de ser el profesor, hace esperar un gran éxito y alegra á los esperantistas valencianos.

El P. Guinart continúa el curso en las Escuelas Pías con 30 alumnos estudiosos.

Okt.-Nov.-Dec. 1905.—**Svisa Espero**. 6, vieux College, *Genève* (*Svisujo*). Jarabono, 2,50 frankoj.

Dec. 1905.—**Germana Esperantisto**. Prinzentrasse, 95, *Berlin S.* (*Germanujo*). Jarabono 3 markoj.

Dec. 1905.—**La Alĝera Stelo**. 57, rue d'Isly, *Alĝer* (*Alĝerujo*). Jarabono, 3 fr.

N.ºj 79, 82 kaj 84.—**La Revue de l'Esperanto en Le Cicerone**. 102, rue de la Paix, *Boulogne sur-mer* (*Francujo*). Jarabono, 10 fr.

Nov. Dec. 1905.—**Lingvo Internacia**. 33, rue Lacedépé. *Paris*. Jarabono, 5 fr. Kun literatura aldono 7 fr. 50.

Dec. 1905.—**Ruslanda Esperantisto**. S. Petersburgo, Bolš. Podjačeskaja, 24 *Rusujo*. unu numero 30 kopekojn.

N.º 4.—**Gefratato Esperanta**. Napolo, Largo Gesu e Mario, n.º 4. *Italujo*. Jarabono, 4 fr.

3, 17, 31 Dec. 1905.—**Esperanto**. Ceret, 4. Pir. Or. *Francujo*. 24 numeroj sinsekvaj, 3 fr.

Dec. 1905.—**La Belga Sonorilo**. S-ro J. Coox, Duffel, *Belgujo*. Jarabono, 4 fr.

N. 3, II jaro.—**Holanda Pioniro**. *Hilversum, Holando*. Jarabono, 3 fr.

Nov. kaj Dec. 1905.—**Tra la Mondo**. 15, Boulevard des deux Gares, *Mendon* (S. et O.) *Francujo* Jarabono, 8 fr.

N.ºj 1, 2, 3 kaj 4.—**Esperanto**. *Falta* (*Rusujo*). Jarabono, 8 fr.

Jan. 1906.—**Internacia Revuo Medicina**. 33, rue Lacedépé. *Paris*. Jarabono, 12 fr.

17, 25 Dec. 1905.—**Murcia**. Sociedad, 14, *Murcia*. Jarabono, 9 pes.

Okt. Nov. 1905.—**Espero Pacifista**. 26, rue de Chartres, *Neuilly-sur-Seine* (*Francujo*). Jarabono, 5 fr.

Tipografia Moderna, á cargo de Miguel Gimeno, Avellanas, 11—Valencia.

Egberto Méndez Baamonde, en Mondoñedo (Lugo), España, deziras korespondi per poŝtkartoj ilustritaj kun vidaĵoj.

Esperantista Centro Oficejo deziras posedi la publikigitajn kaj publikigotajn gazetojn esperantistajn. Ni sendis al ĝi LA SUNO HISPANA, sed bedaŭrinde pro manko, ni ne povis adresi, la numerojn 1^{an}, 12^{an}, 13^{an}, 14^{an} kaj 18^{an}. Ni petegas al niaj abonantoj la sendon de kelkaj el tiuj ĉi ekzempleroj se ili havas ilin superflue al S-ro Gabriel Chavet, la sekretario, 51, rue de Cllichy, Paris.

Tra la Mondo TUTMONDA MULTILUSTRATA ESPERANTA REVUO — *Kunlaborado plene internacia pri la sekvantaj temoj.* — Nurtempaĵoj, arto kaj literaturo, sciencoj, komerco, industrio, militistaro, maristaro, teatro, sportoj, virina kaj gejunula paĝo, felietono; ludoj, konkursoj kun valoraj monaj premioj.

ELIRAS JE LA FINO DE ĈIU MONATO.—Jarabono, nur 8 fr.; kvaronjara, 2 fr. 25 c., poŝtmandate. Unu specimeno, 0 fr. 75 c., poŝtmarke.

15, boulevard des 2 Gares, *Mendon* (S & O), *France*

L' Esperantiste oficiala revuo de la Societo franca por la propagando de esperanto, 20 paĝoj (formato 15×20) da tekstoj franca-esperanta kun ok paĝoj de kovrilo, internacia korespondado esperanta, senpage, 3 fr. 50 por unu jaro. 4 fr. kun enskribo en la societon. Turnu vin al *Administration de «L'Esperantiste», Louviers (Eure) France.*

Korespondada fako de "La Suno Hispana,,"

SINJOROJ:

G. M., Barrovn-in-Purness (Anglujo).—S. C., Warszawa, (Rusujo).—Fraŭ. B. M., Louvain (Belgujo).—S. N. B., Bone (Alĝerujo) Mi ricevis kaj tre dankas viajn poŝts kartoj. Mi kun granda bedaŭro ne povas korespondadi kun vi tial ke mi esta. okupegata. Pardonu!

E. C., Londono. Mi ricevis la 10,55 pesetojn per poŝtmarkoj de vi senditaj. Dankon.—R. B., St. Claude (Francujo). La 17^{an} Februaro vi pagis al mi vian abonon por 1905 kaj la 24^{an} Marto vi ĝin repagis. Mi, do, sendos al vi, sen alia pago, ĉiujn numerojn de 1906.

E. C. O., Parizo. Mi ricevis vian ĝentilan leteron. Vidu anoncon.

T. M., Reims (Francujo). Mi raportas pri grupo k. t. p. kaj transigas viajn dezi-rojn al Hispano Societo kaj al tiu ĉi grupo.

K. S., Brunn (Moravio). La inko de via Alvoko estas tiel senkolora, ke mi ne povis ĝin tralegi.

G. S., Parizo.—R. C., Murcio.—Fraŭ. E. W., Londono.—Fraŭ. T. B., Valencio.—S. P., Valencio.—R. G., Coruña.—E. B., Parizo.—E. M., Gea de Albarracin.—D. C., Valencio.—H. S., Valencio.—R. C., Barcelono.—J. M., Agen (Francujo).—R. U., (Algorta).—P. P. P., Bilbao.—J. C., Sarriá.—J. Z., Bilbao.—S. T. C., Betanzos.—Socios. G. E., Valencio.—J. M., Valladolid.—S. ino M. B., Dijon (Francujo).—E. C., Tarancon.—J. N. D., Tortosa.—F. R., Barcelona.—J. J. C., Mahón.—A. M., Barcelona.—B. B., Barcelona.—R. G., Ponce (Puerto-Rico).—G. E., St. Etienne (Francujo).—F. R., Sevilla.—D. A., Cuevas de Vera.—J. M. V., Toledo.—I. M., Algeciras.—P. C. U., Enguera
Mi ricevis viajn abonpagojn. Dankon.

Kore salutas Vin,

A. J. L.

En neebleco respondi ĉiujn gratulajn leterojn aŭ poŝtkartojn, kiujn ni ricevis, ni havas la plezuron prezenti al ĉiuj niaj karaj amikoj plej korajn bondezirojn por la nova jaro 1906.

Duyos.

Guinart.

Inglada.

Fimenez Loira.

NIAJ VIZITANTOJ

N.º 12, 1904, kaj 13, 1905.—**Internacia Scienca Revuo.** 27, boulevard Arago Parizo, (Francujo). Jarabono; 7 fr.

Nov. 1905.—**Espero Katolika.** A Sainte Radegonde prés Tours (*Indre et-Loire, Francujo*). Jarabono, 2,50 fr.

N.º 25 kaj 26, 1905.—**The Esperantist.** 67, Kenington Gardens Square, W. London Jarabono, 4 fr.

N.º 11 kaj 12, 1905.—**The British Esperantist.** 13, Arundel street, Strand, W. O. Londono. Jarabono, 2 frankoj.

N.º 26.—**Antaŭen Esperantistoj!!** Lartiga, 106, Lima (*Peruo*). Jarabono, 3 frankoj.

N.º 2 kaj 3, III jaro, 1905.—**Juna Esperantisto.** 9, avenue des Vollandes, *Genevo (Svisujo)*. Jarabono, 2 fr.

N.º 130, 131 kaj 132, 1905.—**Museo Exposición.** Medina, 37, *Alicante*. Jarabono, 5 pesetoj.

Sep.-Okt. 1905.—**La Meksika Lumturo.** Sta. Rosa, Necoxtla, Veracruz (*Meksi-kujo*). Jarabono, 3 fr.

LA SUNO HISPANA *

S-ro LUDOVIKO MONCADA
Generalo de Divizio, Prezidanto de la Grupo de
Valencio.

Esperantista Organiza Komitato

CIRKULERO 4.^a

I. Pri la Protokolo de la Unua Kongreso.

Per la helpo de la Esperantista Centra Officejo, la Organiza Komitato publikigis broŝureton, kiu enhavas la oficialan protokolon de la kunsidoj de la Unua Kongreso de Esperanto de *Boulogne-sur-Mer*, kaj la nomaron de la membroj de ambaŭ oficialaj provizoraj komitatoj. Tiun broŝureton ni sendas kun tiu cirkulero, al ĉiuj membroj de ambaŭ komitatoj, al la societoj esperantistaj. (I)

(I) Ni ĝin ricevis kaj dankas.

Comité Esperantista de Organización

CIRCULAR 4.^a

I. Protocolo del Primer Congreso.

Con ayuda de la Oficina Central Esperantista, el Comité de Organización ha publicado un folletito que contiene el protocolo oficial de las reuniones del primer Congreso de Esperanto de *Boulogne-sur-Mer*, y la relación de los miembros de ambos Comités oficiales provisionales. Ese folletito lo enviamos con esta circular a todos los miembros de ambos comités, a los periódicos y a las Sociedades esperantistas (I).

(I) Lo hemos recibido y lo agradecemos.

II. Pri la organizo de la Dua Kongreso.

La Organiza Komitato sciigas, ke, laŭ la komisiono donita de la kongreso de *Boulogne-sur-Mer*, kaj post enketo al diverslandaj grupoj esperantistaj, ĝi decidis unuvoĉe, akcepti la inviton de la Svisa Esperantista Societo, por kunveni la venontan kongreson en Svisujo.

Konsente kun tiu societo, kaj kun la Grupo Esperantista en Genevo ĝi komisiis al tiu lasta grupo la taskon fondi lokan komitaton, por helpi la organizadon de la kongreso, en tiu lasta urbo.

Tiu loka komitato devos sin okupi, post interkonsento kun la Organiza Komitato, pri la starigo de la parto de la programo, kiu koncernas la festojn, ekskursojn kaj akceptojn, kiuj estos enmetotaj en la kongresaj tagoj, rezervante sufiĉan nombron da kunsidoj por la laboroj de la kongreso.

La Organiza Komitato, konsente kun la Lingva Komitato, prilaboros la programon de tiuj kunsidoj. Ili esploras nun la demandojn kiuj estos prezentataj al la diskutoj de la Kongreso.

La Organiza Komitato sciigas, je la konvena momento, al la esperantistaro, per poŝtaj cirkuleroj, tiujn demandojn kaj ĉiujn detalojn pri la tuta organizo de la Kongreso de Genevo; nun ĝi nur povas sciigi, ke la epoko elektita por tiu Kongreso estos la monato Septembro, kaj ke la programo enhavos ekskursojn en Vevey kaj en aliaj svisaj urboj.

II. Organización del Segundo Congreso.

El Comité de Organización hace saber que con arreglo al encargo recibido del Congreso de *Boulogne-sur-Mer*, y después de indagación á grupos esperantistas de diversos países, decidió por unanimidad aceptar la invitación de la Sociedad Esperantista Suiza para reunir en Suiza el futuro Congreso.

De acuerdo con esta Sociedad y con el Grupo esperantista de Ginebra, comisionó á este último grupo el trabajo de fundar un comité local para ayudar la organización del Congreso en la última ciudad.

Ese comité local deberá ocuparse, después de un común acuerdo con el Comité de Organización, de la formación de la parte del programa concerniente á las fiestas, excursiones y recepciones que serán incluidas en los días de Congreso, reservando suficiente número de reuniones para los trabajos del Congreso.

El Comité de Organización, de acuerdo con el Comité de la Lengua, formarán el programa de estas reuniones. Ahora estudian los puntos que serán presentados á la discusión del Congreso.

El Comité de Organización informará en el momento conveniente al mundo esperantista, por circulares, esos puntos y todos los detalles referentes á la total organización del Congreso de Ginebra; ahora sólo puede manifestar que la época elegida para ese Congreso será el mes de Septiembre y que el programa contendrá excursiones á Vevey y á otras poblaciones suizas.

Grava avizo

La sufiĉego da originalo kaj la malmulta disponebla loko en nia gazeto, malpermesas al ni enpresi longajn cirkulerojn kaj konstantajn anoncojn de gazetoj. La unuajn ni presigos mallongigitajn kaj pri la duaj, la fako «Niaj vizitantoj» estas jam anonco de la gazetaro kiu honoras nin per interŝanĝo.

Aviso importante

La abundancia de original y el poco espacio disponible de nuestra publicación, nos impide insertar largas circulares y anuncios constantes de periódicos. Imprimiremos las primeras extractadas, y respecto á las segundas, la sección «Niaj vizitantoj» es ya anuncio de la prensa que nos honra con el cambio.

Sciigoj

Amerikaj Unuigitaj Ŝtatoj.—Grupoj fondiĝis en *Cambridge* kaj *Filadelfio*.

Anglujo.—Grupoj fondiĝis en *Rathar*, *Dublin*, *Limerick*, *Cambridge*, *Sale*, *Manchester*, *Hilther Green* (Londono) kaj *Harrogate*.

Niaj karaj kunbatalantoj «The British Esperantist» kaj «The Esperantist», de la komenco de tiu ĉi jaro fariĝis unu sole gazeto, sub ambaŭ titoloj, sama formato, kaj enhavante ĝis 20 paĝoj. La januara numero estas bonega kaj montras brilegan estontecon. Antaŭen karaj amikoj!

Aŭstrujo.—En Brüml (ĉefurbo de Moravio), kolektiĝis kelkaj germanaj esperantistoj, kiuj decidis aktive propagandian karan lingvon, per paroladoj, kursoj, k. t. p. Oni aranĝos ekspozicion de ĉiuspecaj esperantaĵoj por videble prui al la nekredema publiko la grandan tutmondan disvastiĝon de Esperanto. Por plenumi la justajn dezirojn de tiuj ĉi sinjoroj, bonvolu sendi al S-ro Karlo Steir en Brüml (Moravio), Rathansgasse, 1, cirkulerojn, gazetojn, artikolojn, leterojn, ilustritajn poŝtkartojn... unuvorte, objektojn kiuj taŭgas por prui la facilecon, utilecon kaj disvastiĝon de nia kara komuna idiomo.

Belgujo.—Nia kunfrato «La Belga Sonorilo», en sia januara numero alportas la novaĵon enhavi en duobla kovrilo, kiuj taŭgas por propagando, la dek ses gramatikajn regulojn de Esperanto. Estas rimarkinda la malavareco de la malriĉa esperantista gazetaro.

«Journal des Instituteurs» publikigas ke la fremdaj ĝeinstruistoj, kiuj deziras korespondadi kun la «Federacio de la Belgaj Instruitoj» aŭ kun la redaktoro de la nomita gazeto, devas sendi siajn leterojn al S-ro Eugeno Mathys, filo, urba

Noticias

Estados Unidos de América.—Se han fundado grupos en *Cambridge* y *Filadelfia*.

Inglaterra.—Se han fundado grupos en *Rathar*, *Dublin*, *Limerick*, *Cambridge*, *Sale*, *Manchester*, *Hilther Green* (Londres) y *Harrogate*.

Nuestros queridos compañeros de lucha «The British Esperantist» y «The Esperantist» se han fundido en un solo periódico bajo ambos títulos, la misma forma y conteniendo hasta 20 páginas. El número de Enero es excelente é indica un magnífico porvenir. ¡Adelante, queridos amigos!

Austria.—En Brüml (capital de Moravia) se reunieron algunos esperantistas alemanes que decidieron pagar activamente nuestra querida lengua por conferencias, cursos, etc. Se arreglará una pequeña exposición de toda clase de cosas esperantistas, para probar visiblemente al incrédulo público el gran desarrollo del Esperanto en todo el mundo. Para satisfacer los justos deseos de estos señores, tengan la bondad de enviar al Sr. Carlos Stein, en Brüml (Moravia), Rathansgasse, 1, circulares, periódicos, artículos, cartas, tarjetas postales ilustradas... en una palabra, objetos que puedan probar la facilidad, utilidad y esparcimiento de nuestro querido común idioma.

Bélgica.—Nuestro hermano «La Belga Sonorilo», en su número de Enero trae la novedad de contener en doble cubierta, que sirve para propaganda, las dieciséis reglas gramaticales del Esperanto. Es notable la generosidad de la prensa esperantista pobre.

El «Journal des Instituteurs» publica que los maestros de ambos sexos extranjeros y las ligas de instrucción de fuera de Bélgica que deseen tener correspondencia con Federación de los Maestros Belgas ó con la redacción del nombrado

instruisto Aŭgustanstrato, 5^a, en Louvain (Belgujo).

Bulgarujo.—Ni plezurege ricevis la unuan numeron de «Unua Paŝo», bone litografita kaj verkita gazeto al kiu ni korege salutas kaj deziras longajn tagojn kaj profitajn klopodojn. Vidu anoncon en fako «Niaj vizitantoj».

Francujo.—La Amiens'a grupo sendas al ni cirkuleron sciigante ke dum la unua jaro tie okazos gravegan lokan kaj parte nacian ekspozicion, ke ĝi petis kaj ricevis apartan lokon por esperantista sekcio kaj ke li esperas de grupoj, de esperantaj eldonistoj kaj de esperantistoj amantoj de la propagando kaj de la disvastigo de Esperanto ke ĉiu el ili sendu kiel eble plej baldaŭ, ĉar l'ekspozicio estos malfermata la 14^{an} de la venonta monato, al S-ro Ch. Tassencourt, du aŭ tri specimenojn de la revuoj aŭ gazetoj, unu ekzempleron de la ĉefaj esperantaj eldonaĵoj, poŝtkartojn, prospektojn aŭ ian ajn interesan esperantaĵon.

Sia vice, la Amiens'a grupo faros dum la tuta daŭro de la ekspozicio specialan aranĝon, por ke ĉiuj fremdaj esperantistoj vizitantaj ĝian urbon havu, laŭbezone, ĉe sia alveturo, samideanon el la grupo por ilin gvidi kaj akompani.

Sama grupo proponas sur alia cirkulero, ke por disvastigi Esperanton ĉe industriistoj kaj komercistoj, ĉiu grupo klopodu por ricevi el ili kiel eble plej grandan nombron da aliĝoj, kun promeso korespondadi esperante pri la komercaj aferoj. Poste, ke ĉiu grupo faru nomarojn kaj ilin sendu al ĉiu fremdlanda grupo.

S-ro Henaffe, membro de la urba konsilantaro de Parizo kaj praktika protektoro de nia afero, proponis al siaj kolegoj ke oni donu subvencion de 100 frankoj

periódico, deben dirigir sus cartas al Sr. Eugenio Mathys, hijo, maestro de la ciudad, Augustanstrato, 5, en Louvain (Bélgica).

Bulgaria.—Con mucho gusto hemos recibido el primer número de «Unua Paŝo», periódico bien litografiado y escrito, al cual con el mayor cariño saludamos, deseándole muchos días y provechosos trabajos. Véase su anuncio en «Niaj vizitantoj».

Francia.—El grupo de Amiens nos envía una circular haciendo saber que durante el año actual tendrá lugar allí una exposición local importantísima, en parte nacional, que pidió y obtuvo un local aparte para una sección esperantista y que solicita de los grupos, de los editores de Esperanto y de los esperantistas amantes de la propaganda y de la difusión del Esperanto, que cada cual envíe lo más pronto posible, porque la exposición se abrirá el 14 del próximo mes, al Sr. Ch. Tassencourt, presidente del grupo, 1, calle de Argel, dos ó tres muestras de las revistas ó periódicos, un ejemplar de las principales obras de Esperanto editadas, tarjetas postales, prospectos, ó cualquier otra cosa de Esperanto interesante.

A su vez el grupo de Amiens hará, durante la total duración de la exposición, un arreglo especial para que todos los esperantistas extranjeros que visiten aquella ciudad tengan en su excursión, para lo que necesiten, un colega del grupo para guiarlos y acompañarlos.

El mismo grupo propone en otra circular que para difundir el Esperanto entre industriales y comerciantes, cada grupo trabaje para recibir de ellos el mayor número posible de adhesiones, con promesa de llevar la correspondencia en Esperanto en los negocios comerciales. Después, que cada grupo haga listas y las mande á los grupos extranjeros.

El Sr. Henaffe, concejal del Ayuntamiento de París y práctico protector de nuestro asunto, ha propuesto á sus colegas una subvención de 100 francos á la

al Societo franca por propagando de Esperanto kaj ke oni fondu esperantajn kursojn en la superaj unua-gradaj lernejoj de la Pariza urbo.

Novaj grupoj fondiĝis en *Caen, Orleans, Cherbourg, Aix-les-Bains, Saumur, Noyers-Saint-Martin, Reims kaj Saint-Servan*.

S-ro inĝeniero M. L. Pourcines, de Nancy, faris en *Commercy* sciencegan lingvistikan paroladon kiun li finis montrante ke Esperanto estas la sola lingvo neŭtrala. La bonega laboro de la parolinto sukcesis per la tie baldaŭna komenco de esperanta kurso.

«Tra la Mondo» ion diris en ĝia 5.^a numero kio malplaĉis al la hispanaj esperantistoj kaj la senkulpigoj de ĝia 6.^a numero ne kontentigis la ofenditojn.

Germanujo.—Novajn grupojn oni kreis en *Elbing, Weiler, Wiesbaden kaj Halle*.

Nia bona amiko «Germana Esperantisto» enhavas en sia lasta numero belegajn portretojn de S-roj Cart, Meray, O'Connor, Beaufront, Boirac kaj Uitterdijk kiujn publikigos la aperonta Albumo de eminentaj esperantistoj, de S-ro Schuck, vendota ĉe la eldonanto Braunschweig, Thomaestraße, 16.

Hungarujo.—Fondiĝis esperantistaj grupoj en *Versacs kaj Debreszen*.

Ni ricevis januaran numeron de «Esperanto», bone verkitan kaj bone ilustritan revuon esperantistan kiu publikigis en Budapeŝto. Ni plezure rekomendas ĝin al niaj legantoj.

Kanado.—En *Winipeg'o* fondiĝis esperantista grupo.

Norvegujo.—En *Kristiani'o* oni fondis societon titolitan «Societo de Danaj kaj Norvegaj esperantistoj».

Venezuelujo.—La semajna gazeto «El Dominical», el Karakas'o, dediĉas fakon por Esperanto, kie S-ro George O. Messerly komencis de numero de la 12.ª No-

Sociedad francesa para propagación del Esperanto y que se funden cursos de Esperanto en las escuelas superiores de primer grado de la ciudad de París.

Se han fundado nuevos grupos en *Caen, Orleans, Cherbourg, Aix-les-Bains, Saumur, Noyers-Saint-Martin, Reims y Saint-Servain*.

El señor ingeniero M. L. Pourcines, de Nancy, ha hecho en *Commercy* un discurso lingüístico extraordinariamente científico, que concluyó demostrando que Esperanto es la única lengua neutral. El magnífico trabajo del orador ha tenido el éxito de que pronto se empezará allí un curso de Esperanto.

«Tra la Mondo» dijo en su 5.º número algo que disgustó a los esperantistas españoles, y las disculpas de su número 6.º no satisficieron a los ofendidos.

Alemania.—Se han creado nuevos grupos en *Elbing, Weiler, Wiesbaden y Halle*.

Nuestro buen amigo «Germana Esperantisto» contiene en su último número magníficos retratos de los Sres. Cart, Meray, O'Connor, Beaufront, Boirac y Uitterdijk, los cuales publicará el Album de esperantistas eminentes del Sr. Schuck, que se venderá en casa del editor Branuschweig, Thomaestraße, 16.

Hungría.—Se han fundado grupos esperantistas en *Versacs y Debreszen*.

Hemos recibido un número de Enero de «Esperanto», bien escrita y bien ilustrada revista que se publica en Budapeŝto. Tenemos el gusto de recomendarla a nuestros lectores.

Canadá.—Se ha fundado un grupo esperantista en *Winipeg*.

Noruega.—En *Christiania* se ha fundado una sociedad titulada «Sociedad de Daneses y Noruegos Esperantistas».

Venezuela.—El semanario «El Dominical», de Caracas, dedica una sección al Esperanto, en la que el Sr. George O. Messerly ha empezado desde el núm. 12

vembro klarigon de nia gramatiko. Ni salutas kaj gratulas la kleran apostolon de Esperanto en tiu bela lando.

Hispanujo.—La Komerca Ĉambro de *Burgos* o ĝentile kaj montrante sian klarecon kaj progresemon, akceptis la fariĝon de kurso Esperanto en sia loĝejo, kiun malfermis la 15^{an} tagon de tiu ĉi monato, la lerta esperanta profesoro S-ro Manuel Esteban.

Estis nomata urbestro de *Cardona* nia respektinda samideano S-ro Enrique Rosich. Ni gratulas tiun S-ron kaj speciale la Cardonajn urbanojn kaj la tian grupon esperantistan kiu havos gravan oficialan protekton.

Pastro skolapia Bruno Rodríguez ĵus publikigas en la ĉiusemajna gazeto de *Tarrasa*, «Egara», interesajn artikolojn sub la titolo «Un curso de Esperanto», laŭdante nian karan lingvon por belegaj frazoj. Tiu ĉi S-ro varma esperantisto, faras tie gravegan propagandon per paroladoj en «Junularo Katolika», senĉesajn verkojn en la tieaj gazetoj kaj esperantaj kursojn.

La ĵurnalo «El Liberal» (el *Murcia*), publikigas en malsamaj tagoj, belajn artikolojn pri Esperanto, de S-roj Codorniu kaj Martinez Teruel.

«La Verdad» (el *Murcia*), sub la titolo «Notas Esperantistas», enhavas bonan verkon ankaŭ de S-ro Codorniu.

Niaj kunbatalantoj el *Korunjo* daŭrigas senlace sian disvastigan klopodadon. Tiel elmontras ĝin la ekskurso elfarita de la fervoregaj esperantistoj S-roj Romualdo González kaj M. Monteagudo en kelkajn urbojn de tiu provinco. El *Korunjo* aliris la propagandistoj en *Vigo*, kie la gazetaro kaj la amikoj antaŭ preparis la publikan opinion. Ili faris paroladon ĉe Gimnasio, la tiea plej grava societo, al kiu estis prezentataj de S-ro Alonso Cuenca, sekretario de la dirita societo. La sukceso estis bonega. Baldaŭ fondiĝos grupo.

La ekskursistoj iris al *Villagarcía*

de Noviembre una explicación de nuestra gramática. Saludamos y felicitamos al instruído apóstol del Esperanto en aquel bello país.

España.—La Cámara de Comercio de Burgos, atentamente y demostrando su ilustración y amor al progreso, ha aceptado que dé un curso de Esperanto en su domicilio, que comenzará el 15 de este mes, el diestro profesor esperantista D. Manuel Esteban.

Ha sido nombrado alcalde de *Cardona* nuestro respetable colega en ideas D. Enrique Rosich. Felicitamos á este señor, y especialmente á los ciudadanos de Cardona y á aquel grupo esperantista, que tendrá importante protección oficial.

El Padre escolapio Bruno Rodríguez acaba de publicar en el semanario de *Tarrasa*, «Egara», interesantes artículos con el título «Un curso de Esperanto», alabando nuestro querido idioma con hermosísimas frases. Este señor, ardiente esperantista, hace allí importantísima propaganda por medio de conferencias en la Juventud Católica, continuos escritos en aquellos periódicos locales y cursos de Esperanto.

El diario «El Liberal» (de Murcia) publica en distintos días bellos artículos sobre el Esperanto de los Sres. Codorniu y Martínez.

«La Verdad» (de Murcia), bajo el título «Notas esperantistas», contiene un buen trabajo también del Sr. Codorniu.

Nuestros compañeros de lucha, de *Coruña*, continúan sin descanso su trabajo de difusión. Así lo demuestra la excursión que han hecho los fervosísimos esperantistas Sres. Romualdo González y Monteagudo á algunas ciudades de aquella provincia. De Coruña fueron los propagandistas á *Vigo*, donde la prensa y amigos habían preparado con anticipación la opinión pública. Hicieron un discurso en el Gimnasio, la sociedad más importante de allí, á la que fueron presentados por el Sr. D. Alonso Cuenca, secretario de dicha sociedad. El éxito fué magnífico. Pronto se fundará un grupo.

Los excursionistas pasaron á *Villa-*

sed pro manko da tempo preskaŭ nenion faris tie pri nia afero, kaj alvenis poste en *Santiago* kie ili estis rekonataj per la *verda stelo*, de S-roj Carro García (fratoj), Porta Garate, Pérez Alvarez kaj Domínguez, studentoj. Tri paroladoj estis fari-taj en tri malsamaj societoj: 1.ª Ateneo Leon XIII. 2.ª Patronato Obrero. 3.ª Unión Artística. Ni tutkore gratulas sinjorojn propagandistojn pro la fruktodona sukceso kaj sendas la plej dankemajn salutojn al la novaj esperantistoj de *Vigo* kaj *Santiago*.

S-ro Marko Lliró, pastro skolapia kaj S-roj Juan kaj Manuel Camps, Lagarriga, Altayó, Piferrer kaj Castellá, tre klopodas en *Sabadell* por la disvastigo de Esperanto kaj intencas la kreon de grupo esperantista.

La estraro de *Valencia* grupo estis reformita jenmaniere: Prezidanto, Lia Moŝto S-ro Generalo Moncada; vicprezidantoj, S-roj Ayza kaj Inglada; kaskisto-kalkulisto, S-ro Pastro Guinart; bibliotekisto, S-ro Jimenez Loira; sekretario, S-ro Duyos; voĉdonantoj: S-roj Domingo, Fabre, García Puchol, García Oltra, Lluna, Piñó kaj Sánchez Ocaña.

En *Santiago* kolektiĝis la tieaj esperantistoj kaj kreis grupon titolitan «Grupo de Kompostelo». Estis nomataj: honora prezidanto, D-ro Zamenhof; honora vicprezidanto, S-ro Gil Villanueva, rektoro de la Universitato; prezidanto, sinjoro Santaló; kaskisto, S-ro Pérez Alvarez; kalkulisto, S-ro Carro (Santiago); voĉdonantoj: S-roj Prul kaj Monteiro. Niajn gratulaĵojn kaj korajn salutojn al niaj novaj Santiag'aj samideanoj.

Laŭtenanto colonelo staba S-ro Ayza faris en la Malnova *Castellon'a* Casino, antaŭ multaj kaj gravaj personoj, rimarkindan paroladon pri Esperanto kiu meritis aplaŭdojn de la ĉeestantoj kaj laŭdojn de la tiea gazetaro. Oni esperas favoran rezulton de la laboro de nia kara amiko, kun el la plej fervoraj apostoloj de nia bona afero en Hispanujo.

garcía, pero por falta de tiempo casi nada hicieron allí en pro de nuestra causa, y marcharon luego á *Santiago*, donde fueron reconocidos por la *verde estrella*, de los Sres. Carro García (hermanos), Porta Garate, Pérez Alvarez y Domínguez, estudiantes. Tres discursos se pronunciaron en tres distintas sociedades: 1.ª Ateneo León XIII. 2.ª Patronato Obrero. 3.ª Unión Artística. De todo corazón felicitamos á los señores propagandistas por el fructuoso éxito, y enviamos los más agradecidos saludos á los nuevos esperantistas de Vigo y Santiago.

El P. Marcos Lliró, escolapio, y los Sres. Juan y Manuel Camps, Lagarriga, Altayó, Piferrer y Castellá, trabajan mucho en *Sabadell* por la difusión del Esperanto é intentan la creación de un grupo esperantista.

La Junta Directiva del grupo de *Valencia* ha sido reformada del modo siguiente: Presidente, el Excmo. señor general Moncada; vicepresidentes, los señores Ayza é Inglada; contador-cajero, Rev. P. Guinart; bibliotecario, Sr. Jiménez Loira; secretario, Sr. Duyos; vocales, señores Domingo, Fabre, García Puchol, García Oltra, Lluna, Piñó y Sánchez Ocaña.

En *Santiago* se reunieron los esperantistas de allí y crearon un grupo titulado «Grupo de Kompostelo». Fueron nombrados: Presidente honorario, el doctor Zamenhof; vicepresidente honorario, Sr. Gil Villanueva, rector de la Universidad; presidente, Sr. Santaló; secretario, Sr. Porta; tesorero, Sr. Pérez Alvarez; contador, Sr. Carro (Santiago); vocales, Sres. Prul y Monteiro. Nuestras felicitaciones y cariñosos saludos á nuestros nuevos *samideanos* de Santiago.

El teniente coronel de Estado Mayor, Sr. Ayza, ha dado en el «Casino Antiguo» de *Castellón*, ante muchas é importantes personas, una notable conferencia sobre el Esperanto, que mereció aplausos de los presentes y alabanzas de aquella prensa local. Se espera favorable resultado del trabajo de nuestro querido amigo, uno de los más fervorosos apóstoles de nuestra buena causa en España.

Okaze de tiu ĉi parolado, S-ro Victorino Aparici verkis en «El Clamor», de *Castellón*'o, bonegan kaj entuziasman artikolon pri Esperanto varbante adeptojn kaj proponante baldaŭnan kreon de grupo en tiu bela ĉefurbo. Antaŭen, S-ro Aparicio, kaj disponu de ni!

En generala kunveno okazinta en *Valencio* por anstataŭi la estraron de Hispana Societo por propagando de Esperanto, estis nomitaj: prezidanto, sinjoro Codorniu; vicprezidantoj, S-roj Inglada kaj López Villanueva; kasisto, S-ro Fabre; sekretario, Riv. P. Guinart; voĉdonantoj, S-roj Ayza, Benavente, Duyos, García Oltra, Jiménez Loira kaj Monteagudo.

En *Barcelono* kreskas la esperanta movado, laŭ diras al ni tiea samideano. Krom la kurso farita de S-ro Montaner ĉe l'Ateneo Enciclopediko Popular, faras aliajn S-ro Rosales en Societo «Progreso» kaj S-ro Bonet ĉe la «Centro de Dependientes de Comercio».

La ĉiusemajna gazeto «Joventut» dediĉas en ĉiu numero dupaĝan fakon al propagando de Esperanto.

Ankaŭ la konata esperantisto S-ro Jacinto Bramon, nia kunredaktoro kaj kara amiko, faris paroladon en «Akademio Scienca, Literatura, Amuza, de Sankto Tomaso, kiun bonegan laboron estis kronata je grandaj aplaŭdoj, gratulaĵoj kaj la kreo de esperanta kurso de li farota.

Con ocasión de esta conferencia, D. Victorino Aparici ha escrito en «El Clamor», de *Castellón*, un magnífico y entusiasta artículo referente al Esperanto, reclutando adeptos y ofreciendo crear pronto un grupo en aquella bella capital de provincia. ¡Adelante, Sr. Aparicio, y disponga usted de nosotros!

En la junta general habida en *Valencia* para sustituir la Directiva de Hispana Societo para la propaganda del Esperanto, fueron nombrados: presidente, el señor Codorniu; vicepresidentes, señores Inglada y López Villanueva; cajero, señor Fabre; secretario, Rev. P. Guinart; vocales, Sres. Ayza, Benavente, Duyos, García Oltra, Jiménez Loira y Monteagudo.

En *Barcelona* crece el movimiento esperantista, según nos manifiesta un compañero de allí. Además del curso que da el Sr. Montaner en el Ateneo Enciclopédico Popular, dan otros los Sres. Rosales en la sociedad «Progreso», y el Sr. Bonet en el «Centro de Dependientes de Comercio».

La revista semanal «Joventut» dedica en todos los números una sección de dos páginas a la propaganda del Esperanto.

También el conocido esperantista don Jacinto Bramon, nuestro compañero de redacción y querido amigo, dió una conferencia en la «Academia Científica, Literaria, Recreativa, de Santo Tomás», cuya magnífica labor fué premiada por grandes aplausos, felicitaciones y la creación de un curso de Esperanto que él dará.

La tri amikoj

Homo havis tri amikoj: el ili, du speciale, estis al li tre karaj; la alia estis por li kvazaŭ neamiko, malgraŭ ke de tiu ĉi li estis tutkore amata.

Unu tagon, li estis alvokita al la juĝejo. Kiu el vi—li diris al siaj amikoj—volas veni kune kun mi kaj esti mia favora atestanto?, ĉar mi estas gravege kulpigita.

La unua el liaj amikoj diris tuj al li

Los tres amigos

Un hombre tenía tres amigos: dos de ellos, en particular, le eran muy queridos; el otro le era indiferente, á pesar de amarle éste entrañablemente.

Un día se le llamó al juzgado. ¿Quién de vosotros—dijo á sus amigos—quiere venir conmigo y deponer en mi favor?, pues pesa sobre mí una acusación muy grave.

El primero de sus amigos dijo al ins-

ke li ne povas akompani lin, ĉar li havis aliajn aferojn por fari: la dua sekvis lin ĝis la pordoj de la juĝista palaco; tie li haltis kaj returnis sin malantaŭen: la tria, pri kiu li estis malpli konfidinta, eniris kun li en la juĝejon, li favorege parolis por li kaj li atestis lian senkulpecon kun tia elokventa konvinkeco ke la juĝisto lin absolvis.

Ĉiu homo havas ankaŭ en tiu ĉi mondo tri amikojn: kiel ili kondutas en la mortthoro, kiam Dio alvokas lin al sia tribunalo?

La mono, la plej kara el liaj amikoj, lasas tuj lin kaj ne kuniras kun li.

Liaj parencoj kaj liaj amikoj sekvas lin ĝis la tombejaj pordoj kaj ili poste sin returnas hejmen: la tria lin akompanas ĝis la trono de la Ĉiopova Juĝisto: tiu ĉi amiko estas, kompreneble, liaj bonaj agoj: ili lin antaŭiras, ili favore parolas por li, ili lin pravigas se ili estas multnombraj kaj faritaj laŭ bonaj celoj.

La franca lingvo tradukis FRANCISCO DOMINGO

tante que no podía acompañarle porque tenía que evacuar otros asuntos; el segundo le siguió hasta las puertas del palacio de justicia; allí se detuvo y volvió sobre sus pasos: el tercero, aquel con quien menos había contado, entró con él en el juzgado, depuso en su favor y demostró su inocencia con tal convicción y elocuencia, que el Juez lo absolvió.

Todo hombre tiene también en este mundo tres amigos: ¿cómo se conducen ellos en la hora de la muerte, cuando Dios le llame ante su tribunal?

El dinero, el más predilecto de sus amigos, le abandona desde el primer momento y no va con él.

Sus parientes y amigos le siguen hasta las puertas del cementerio, y cada uno regresa después á su casa; el tercero, le acompaña hasta el trono del Soberano Juez: este amigo, como fácilmente se comprende, son sus buenas obras: ellas le preceden, interceden en su favor y le justifican si han sido numerosas y hechas con rectos fines.

Lo tradujo del francés FRANCISCO DOMINGO

Anekdoto

Barono de Thun, kiu estis longtempe je fino de la jarcento XVIII^a, ministro de Wurtemberg en sia naska vilaĝo en Pomeranio kaj ne lasante moneron kiel heredaĵon al la sia nevo, li rekomandis por spari elspezojn al sia heredonto, distranĉi sian propran korpon pekli siajn pecojn, enmeti ilin en barelo kaj enŝipigi spare en la unuan ŝipon forirontan Pomeranio'n. Oni faris tion. Dum la mariro la ŝipistoj vizitis la barelon kaj kredinte ke tiu ĉi enhavis peklan bovaĵon ili manĝis la duonon de barono de Thun. Lia nevo, kiu rakontis l'anedkoton al la barono de Gleichen, aldonis: «Mi nur povos preĝi pri mia onkloduono».

Esperantigis R. AYZA.

Anécdota

El barón de Thun, que era desde largo tiempo, al finar el siglo XVIII, ministro de Wurtemberg en París, queriendo ser enterrado en el pueblo de su nacimiento, en Pomerania, y no dejando dinero en herencia á su sobrino, recomendó para ahorrar gastos á su heredero despedazase su cuerpo, salase los pedazos, los metiese ó colocase en un barril y lo embarcase económicamente en el primer vapor que saliera para Pomerania. Así se hizo. Durante la travesía, los marineros visitaron el barril, y habiendo creído que éste contenía cecina, se comieron la mitad del barón de Thun. Su sobrino, que contó la anécdota al barón de Gleichen, le decía: «Ya solamente podrá rezar por mi medio tío».

Spritajo

Sinjorino al sia edzo:

—Se vi trovus la rimedon ke Gonzalez venu ofte ĉe nin...

Li estus bonega fianĉo por nia filino!

La filo (studento):—Mi havas jam la sistemon, patrineto: mi pruntepetos al li dudek pesetoj kaj li ne malestos eĉ unu tagon en nia domo.

HIGINIO V. AMEJEIRAS

Prezidanto de la Grupo Esperantista de Barco de Valdeorras.

Ocurrencia

Una señora á su marido:

—Si tú encontraras el medio de que González viniera con frecuencia á casa...

¡Sería un magnífico novio para nuestra hija!

El hijo (estudiante):—Ya tengo el sistema, mamáita: le pediré prestadas doce pesetas, y ni un día faltará de nuestra casa.

HIGINIO V. AMEJEIRAS

Presidente del Grupo Esperantista de Barco de Valdeorras.

PROBLEMOJ

I

Ŝanĝu naŭfoje la unuan literon de vorto kaj vi ricevos la sekvantajn nomojn.

1—Bruo.

2—En leteroj.

3-4—Du malamikaj bestoj.

5—Metalo.

6—Ŝirmilo kontraŭ malvarmo.

7—Kuirejilo.

8—Manĝegema malvirtulo.

9—Estimo.

10—Interplenigo.

II

	m	m	m	m
Admiro	m	m	m	m
	m	m	m	m
	m	m	m	m

III

Pasero, najtingalo, kondoro, hirundo turto, oriolo. *struto*

El ĉiu el tiuj ĉi birdnomoj elprenu po unu litero; kaj laŭvice kunmetante la elektitajn literojn vi ricevos alian nomon de birdo.

L. M.

La Espero

(Chateaubriand.)

Ekzistas en la ĉielo unu dipotenco, senĉesa kolego de la religio kaj de la virto. Si al ni helpas elporti la vivon. Si enŝpiĝas por montri al ni la havenon dum la ventegoj; egale dolĉa kaj certa por la gloraj vojaĝantoj kiel por la nekonataj pasaĝeroj. Tamen kvankam ĝiaj okuloj estas kaŝitaj per rubando, ĝiaj rigardoj enpenetraj l'estontecon; kelka-

La Esperanza

(Chateaubriand.)

Hay en el cielo una divina potencia, incesante compañera de la religión y de la virtud. Ella nos ayuda á soportar la vida; se embarca para enseñarnos el puerto durante las tempestades; igualmente dulce y veraz, tanto para los ilustres viajeros como para los desconocidos pasajeros. Sin embargo, aunque sus ojos están tapados por una venda, sus mira-

foje ĝi havas florojn, kiuj naskiĝas en ĝiaj manoj, alfoje pokalon plenan je ĉarma likoro; nenio alproksimiĝas al la ĉarmeco de ĝia voĉo al la gracieco de ĝia rideto; ju pli oni antaŭeniras al la tombo, des pli ĝi montriĝas pura kaj brilanta por la konsolitaj mortontaj. La Fido kaj la Bonfarado diras al ĝi «Mia fratino». Ĝi nomiĝas «Espero».

Tradukis el la franca lingvo R. AYZA.

das penetran en lo porvenir; algunas veces tiene flores que nacen en sus manos; otras es copa llena de encantador licor; nada se aproxima al encanto de su voz, á la gracia de su sonrisa; cuanto más se aproxima uno á la tumba, tanto más ella se muestra brillante á los consolados mortales. La Fe y la Caridad la llaman «su hermana». Se denomina «la Esperanza».

Korespondada fako de "La Suno Hispana,"

SINJOROJ:

J. B. M., Barcelono.—Diras l'aŭtoro, ke kiam oni faras tradukon, oni povas por montri ĝin, uzi aŭ ne almovan akuzativon. Oni povas diri: tradukis en Esperanto kaj Esperante aŭ en Esperanton kaj Esperanten. En la unua okazo oni volas esprimi la farigon de la traduko, tute ne aludante almovon; en la dua, oni celas montri ke la tradukita teksto transiris el sia propra lingvo, en la esperantan. Sekve oni povas logike akcepti uzon de almova akuzativo.

G. N., Málaga. — F. A., Barcelona. — E. L., Le Bouchet (Francujo). — S. V., Cuevas de Almadén. — L. A., Algemésí. — J. F., Huelva. — J. V., Huelva. — C. B., Valencia. — H. D., Cabañal. — F. E., Sestao. — J. A., Puentecaldelas. — J. C., Barcelona. — T. E., Bilbao. — Th. L., Rouen (Francujo). — J. L., Paris. — D-ro S., Nantes (Francujo). — L. C., Cartagena. — E. G., Mahón. — Rev. J. G. M., Ubeda. — F. A., El Royo. — G. E., Besancon (Francujo). — L. P., Nancy (Francujo). — F. E., Madrid. — J. L., Bilbao. — N. M., Aguilas. — E. M., Sierra Engarcerán. — A. J., Manila (Filipinas). — C. C., Tembleque. — J. B., Barcelona. — J. A., Madrid. — J. A., Valencia. — B. M. M., Madrid. — R. G. de M., Madrid. — P. M., Madrid. — L. G., Roma. — A. K., Odessa (Rusujo). — J. B., Granada. — F. G. de S., Toledo. — R. p. M. Ll., Sabadell. — A. Z., Genevo (Svisujo). — A. Ph., Noyers St. Martin (Francujo). — J. A.-T. B.-Fr. C.-M. D.-M. H.-V. L.-G. O.-Fr. R. R.-R. R.-M. T., Valencia.

Mi ricevis viajn abonpagojn. Dankon.

Kore salutas Vin,

A. F. L.

NIAJ VIZITANTOJ

Dec. 1905 Jan. 1906.—**Espero Katolika.** A Sainte Radegonde prés *Tours (Indre et Loire, Francujo)*. Jarabono, 2,50 fr.

N.º 26.—**Antaŭen Esperantistoj!!** Lartiga, 106, *Lima (Peruo)*. Jarabono, 3 frankoj.

N.º 2 kaj 3, IIIª jaro, 1905.—**Juna Esperantisto.** 9, avenue des Vollandes, *Genevo (Svisujo)*. Jarabono, 2 fr.

1-16 Jan. 1906.—**Museo Exposición.** Medina, 37, *Alicante*. Jarabono, 5 pesetoj.

Sep.-Okt. 1905.—**La Meksika Lumturo.** *Sta. Rosa, Necoxtla, Veracruz (Meksikujo)*. Jarabono, 3 fr.

Okt.-Nov.-Dec. 1905.—**Svisa Espero.** 6, vieux College, *Genevo (Svisujo)* Jarabono, 2,50 frankoj.

- Jan. 1906.—**Germana Esperantisto**. Prinzentrasse, 95, *Berlin S.* (*Germanujo*). Jarabono 3 markoj.
- 5-22 Jan. 1906.—**La Alĝeria Stelo**. 57, rue d'Isly, *Alĝer* (*Alĝerujo*). Jarabono, 3 fr. N.º 79, 82 kaj 84.—**La Revue de l'Esperanto en Le Cicerone**. 102, rue de la Paix, *Boulogne sur-mer* (*Francujo*). Jarabono, 10 fr.
- Jan. 1 1906.—**Lingvo Internacia**. 33, rue Lacedéde. *Paris*. Jarabono, 5 fr. Kun literatura aldono 7 fr. 50.
- Jan. 1906.—**Ruslanda Esperantisto**. S. Petersburgo, Bolš. Podjačeskaja, 24 *Rusujo*. unu numero 30 kopekojn.
- N.º 4.—**Gefratato Esperanta**. Napolo, Largo Gesu e Mario, n.º 4. *Italujo*. Jarabono, 4 fr.
- 14-28 Jan. 1906.—**Esperanto**. Ceret, 4. Pir. Or. *Francujo*. 24 numeroj sinsekvaj, 3 frankoj.
- Jan. 1906.—**La Belga Sonorilo**. S-ro J. Coox, Duffel, *Belgujo*. Jarabono, 4 fr.
- N. 3, IIª jaro.—**Holanda Pioniro**. *Hilversum, Holando*. Jarabono, 3 fr.
- Nov. kaj Dec. 1905.—**Tra la Mondo**. 15, Boulevard des deux Gares, *Mendon* (S. et O.) *Francujo* Jarabono, 8 fr.
- N.º 1, 2, 3 kaj 4.—**Esperanto**. *Falta* (*Rusujo*). Jarabono, 8 fr.
- Jan. 1906.—**Internacia Revuo Medicina**. 33, rue Lacedéde. *Paris*. Jarabono, 12 fr. 7, 14, 21, 28 Jan. 1906.—**Murcia**. Sociedad, 14, *Murcia*. Jarabono, 9 pesetoj.
- Okt Nov. 1905.—**Espero Pacifista**. 26, rue de Chartres, Neuilly-sur-Seine (*Francujo*). Jarabono, 5 fr.
- 12 Nov 1905.—**El Dominical**. Marron a cuji, 43, Alto *Caracas* (*Venezuela*). Jarabono, 6 pesetoj.
- Jan. 1906.—**Unua Paŝo**. San Stefano, 26, Sofia, (*Bulgarujo*). Jarabono, 3 fr.
- Jan. 1906.—**The British Esperantist**. unuigita kun **The Esperantist**. 13, Arundel street, Strand. W. Q. *Londono*. Jarabono, 2 fr. Kun aldono literatura, 4 frankoj.
- Jan. 1906.—**Esperanto**. Papnovelde-Utca, 6, *Budapest*, 4. *Hungarujo*. Jarabono, 3 frankoj.

Tipografia Moderna, á cargo de Miguel Gimeno, Avellanas, 11—Valencia.

Grupo Rouen (Francujo) deziras ricevi dokumentojn pri propagando.

Adresu al S-ro Th. Liebard, kaŝisto de la grupo, 10 bis, rue du Pasage Dupont. Tiu sinjoro, respondos al personoj kiuj sendos al li ilustritajn poŝtkartojn pri kostumoj.

Por la uzo de Esperanto en la konsiliĝoj de la Kongresoj de la Paco.—La komitato de *Pacifisto*, Internacia Societo Esperantista por la Paco, petas de ĉiu esperantisto sendi al S-ro Gaston Moch, 26 rue de Chartres, Neuilly-sur-Seine (Francujo) poŝtkarton laŭ la jena modelo:

«Mi subskribinta (mono, nacio, profesio, adreso) petas ke la lingvo Esperanto »povos esti uzata en la Kongresoj Universalaj de la Paco, por ke tiuj ĉi ne estu plu »fermataj al la multegaj homoj kiuj ne scias paroli la lingvojn nuntempe permesitajn.»

Ni insiste petas al ĉiuj hispanaj esperantistoj ke ili plenumu la deziron de *Pacifisto* ĉar tio estos tre utila por la disvastigo de nia kara lingvo internacia.

Esperantista Centro Oficejo deziras posedi la publikigitajn kaj publikigotajn gazetojn esperantistajn. Ni sendis al ĝi LA SUNO HISPANA, sed bedaŭrinde pro manko, ni ne povis adresi, la numerojn 1^{an}, 12^{an}, 13^{an}, 14^{an} kaj 18^{an}. Ni petegas al niaj abonantoj la sendon de kelkaj el tiuj ĉi ekzempleroj se ili havas ilin superflue, al S-ro Gabriel Chavet, la sekretario, 51, rue de Clichy, *Paris*.

LA SUNO HISPANA *

S-ro Pastro ANTONO GUINART,
Profesoro de fremdaj lingvoj en la Piaj Lernejoj
el Valencio.—Sekretario de H. S. p. de Esperanto.

ENHAVO: 1. Al niaj legantoj.—2. Pri la IIª Kongreso de Esperanto.—3. Du Tartarenoj (*A. Daudet* trad. *E. Bacquet*).—4. Sciigoj.—5. La Harpo (*Becquer*, trad. *V. Inglada*).—6. Bibliografio.—7. Problemoj.—8. Korespondada fako.—9. Niaj vizitantoj.

Al niaj gelegantoj

Interkonsentite ke «La Suno Hispana» estu, de nun, propraĵo de la Grupo Esperantista Valencio, estos redaktoroj de la revuo, ĉiam sub la direktado de S-ro Aŭgusto Jimenez Loira, tiuj, kiuj kunmetas la Direktantan Komitaton de la Grupo Valencio.

La nova Redakcio sendas fratajn salutojn al siaj gelegantoj.

A nuestros lectores

Habiendo convenido en que «La Suno Hispana» sea, desde hoy, propiedad del Grupo Esperantista de Valencia, serán redactores de la Revista, siempre bajo la dirección de D. Augusto Jiménez Loira, los que componen la Junta Directiva del Grupo de Valencia.

La nueva Redacción saluda fraternalmente a sus lectores.

Pri la II^a Kongreso de Esperanto

(En Septembro 1906^a)

La Esperantista Kongreso, okazonta en Genevo dum la venonta Septembro altiros en Svisujon multajn vizitantojn, kiuj, verŝajne, uzos tiun okazon por detale travojaĝi la landon. La plimulto el tiuj vizitantoj estos esperantistoj kaj dezirinde estus ke ili trovu, en ĉiuj svisaj lokoj, hotelojn, loĝejojn, restoraciojn, bazarojn, k. t. p., kies servistaro (aŭ almenaŭ parto el la servistaro) parolus Esperante, kaj kie la loĝantoj certe trovus la plej konatajn el la esperantaj gazetoj, gvidlibrojn, poŝtkartojn, k. c.

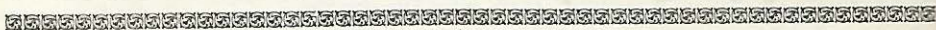
Jam kelkaj hoteloj en la ĉirkaŭaĵo de Monto Blanka sciigis nin ke ili plenumas la suprediritajn kondiĉojn.

Ni do esperas ke la hotel—loĝej—kaj restoracimastroj kaj ankaŭ la sindikatoj kaj komitatoj sin okupantaj pri la altiro de fremduloj uzos sian liberan tempon por lerni pro sia profito la lingvo de doktoro Zamenhof.

N. B.—Por ĉiuj aliĝoj, kaj sciigoj; sin turnu al la redaktoro de «Esperanta-jurnalo», 10, rue Berbisey á Dijon (Côte d'Or) Francujo.

***

La iniciativo prenita de «Esperanta-jurnalo» estas tre utila kaj atendinda. Ni konsentos specialan rabaton pri abonoj kaj anoncoj al ĉiuj hoteloj, loĝejoj kaj restoracioj.

Du Tartarenoj

Memorinda dialogo de Tartareno Kihoto kaj Tartareno Sanĉo.

Kun tia aventurema frenezo, tia dezirado al fortaj sentegoj, tia vojaĝema, kuradema furiozo, tia diabla elĉenigado, kiel, per Dio, okazis, ke Tartareno de Taraskono neniam estis forlasinta Taraskonon?

Sobre el II Congreso de Esperanto

(En Septiembre de 1906)

El Congreso esperantista que ha de celebrarse en Ginebra durante el próximo Septiembre atraerá á Suiza muchos visitantes que, probablemente, aprovecharán la ocasión para recorrer detalladamente el país. La mayoría de estos visitantes serán esperantistas, y sería de desear encuentren, en todos los lugares de Suiza, hoteles, alojamientos, restaurants, bazares, etc., cuya servidumbre (ó al menos parte de la servidumbre) hablase Esperanto, y donde encontrasen seguramente las más conocidas revistas esperantistas, guías, postales, etc.

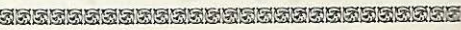
Ya algunos hoteles de los alrededores del Mont Blanc nos han comunicado que satisfacen las condiciones anotadas.

Esperamos, pues, que los dueños de hoteles, alojamientos y restaurants, y también los sindicatos y comités que se ocupan en atraer á los extranjeros, emplearán el tiempo libre en aprender, por su propio provecho, la lengua del doctor Zamenhof.

N. B.—Para noticias y datos dirigirse al redactor del «Esperanto-jurnalo», 10, rue Berbisey á Dijon (Cote d'Or), Francia.

***

La iniciativa tomada por «Esperanto-jurnalo» es muy útil y digna de atención. Haremos una rebaja especial en abonos y anuncios á todos los hoteles, alojamientos y restaurants.

Dos Tartarenos

Memorable diálogo de Tartareno-Quijote y Tartareno-Sancho.

Con tal locura de inclinación á aventuras, tal continuo deseo de fuertes impresiones, tal tendencia á viajar, á ser furioso correntón, ese desencadenamiento del diablo, ¿cómo, por Dios, ocurrió que Tartareno de Tarascón, nunca había abandonado á Tarascón?

Ĉar tio estas certa. Gis la kvardek-kvina jaro, kuraĝega Tartareno ne estis eĉ unufoje dorminta ekster sia urbo. Li ne estis eĉ plenuminta tion faman vojaĝon en Marseill'on kiun ĉiu vera Provencano elpagas por si de sia plenaĝo. Apenaŭ li konis Beaucair'on, kaj tamen Beaucair'o ne estas malproksima de Taraskono, ĉar sufiĉe estas transiri la ponton. Ho ve! tiu diabla ponto tiel ofte estas forportita de ventegoj, ĝi estas tiel longa, tiel peza kaj tie Rodano havas tiom da larĝo, ke, per Dio, vi komprenas... Tartareno de Taraskono preferis la teron firman.

Necese ja estas konfesi al vi, ke estis ĉe nia heroo du naturoj ne konfuzeblaj. «Mi sentas du homojn en mi, diris ia Patro de l'Eklezio.» Tion li estus vere dirinta pri Tartareno. La fama Taraskonano—niaj legantoj povis tion ekvidi—en si portis la animon de Don Kihoto, la saman heroan idealon, la saman frenezon pri romanajoj kaj grandaĵoj, sed malfeliĉe li ne havis la korpon de la glora junkro, tiun ostan kaj malgrasan korpon, tiun apenaŭnan korpon, tiel malmulte impresblan per la materia vivo, kapablan pasigi dudek noktojn ne malbukante la kirason, kaj kvardekdek horojn per unu plenmano da rizo. La korpo de Tartareno, male, estis bonula-korpo, dikega, pezega, sentamega, tre delikata, tre plendema, plena je burĝaj apetitoj kaj hejmaj postuloj, la dikventra kaj mallonga korpo de l' senmorta *Sanĉo Panza*.

Don Kihoto kaj Sanĉo Panza en la sama homo! Vi komprenas kiel malbone ili devis kune mastrumadi! Kia batalado! Kia disŝerigado! Ho! Kia bela dialogo skribinda de Lukiano aŭ Sankta Evremond'o estus jena dialogo inter la ambaŭ Tartarenoj, Tartareno-Kihoto kaj Tartareno-Sanĉo!

Tartareno-Kihoto, ekscitiĝante per la rakontoj de Gustav'o Aymard, kaj ek-kriante: «Mi tuj foriros».

Tartareno-Sanĉo, nur pensante pri la reŭmatismoj kaj dirante: «Mi restas».

Porque ello es cierto. Hasta los cuarenta y cinco años, el valeroso Tartareno no había dormido ni una vez fuera de su pueblo. Ni siquiera había realizado el famoso viaje á Marsella con que todo verdadero provenzano contribuye al ser mayor de edad. Apenas conocía á Beaucair; y sin embargo, Beaucair no está lejos de Tarascón, porque basta atravesar el puente. ¡Oh!, ese diablo de puente se lo han llevado tantas veces los huracanes, es tan largo, tan pesado, y allí el Ródano tan ancho, que, ¡por Dios!, comprende usted... Tartareno de Tarascón prefirió la tierra firme.

Es necesario, desde luego, confesarle á usted, que en nuestro héroe había dos naturalezas inconfundibles. «Yo siento en mí dos hombres—dijo un Padre de la Iglesia» Eso verdaderamente se hubiera dicho respecto á Tartareno. El famoso Tarascónano—eso nuestros lectores habrán podido notarlo—llevaba en sí el alma de D. Quijote, el mismo héroe ideal, la misma locura respecto á grandezas y cosas novelescas, pero desgraciadamente no tenía el cuerpo del glorioso hidalgo, aquel huesoso y flaco cuerpo, aquel apenas cuerpo, tan poco impresionable por la vida material, capaz de pasar veinte noches sin desabrocharse la coraza y cuarenta horas con un puñado de arroz. El cuerpo de Tartareno, por el contrario: era cuerpo bondadoso, gordísimo, pesadísimo, sensualísimo, muy delicado, lleno de burgueses apetitos y caseros cuidados, el vientre grueso y el pequeño cuerpo del inmortal Sancho Panza.

¡D. Quijote y Sancho Panza en un mismo hombre! ¡Comprenda usted cuán mal deben hospedarse juntos! ¡Qué lucha! ¡Qué desgarramiento! ¡Oh, qué bello diálogo digno de ser escrito por Lukiano ó Saint-Evremond sería el diálogo siguiente entre ambos Tartarenos, Tartareno-Quijote y Tartareno-Sancho!

Tartareno-Quijote, excitado por los cuentos de Gustavo Aymard y exclamando: «Yo saldré enseguida».

Tartareno-Sancho, sólo pensando en los reumatismos y diciendo: «Yo me quedo».

Tartareno-Kihoto, tre ekcitate:
«Kovriĝu je gloro, Tartareno!
Tartareno-Sanĉo, kvietege:

«Tartareno, kovriĝu je flanelo!»
Tartareno-Kihoto, pli kaj pli ekscitate:

«Ho! la bonaj dupafrifloj! ho! la ponnardoj! la kaptoŝnuroj!»

Tartareno-Sanĉo, pli kaj pli kviete:

«Ho! la bonaj trikitaj veŝtoj! la bonaj varmegaj genuvestoj! ho! la bonegaj ĉapetoj kun orelingoj.»

Tartareno-Kihoto, kolerante:

«Hakilon! oni donu al mi hakilon!»

Tartareno-Sanĉo, sonorigante por la servistino:

«Johanjo, mian ĉokoladon!»

Poste aperas Johanjo kun bonega ĉokolado, varma, rebrilanta, bonodora, kaj bongustaj anizaj panrostajoj kiuj ridigas Tartarenon Sanĉ'on, sufokante la kriadon de Tartareno-Kihoto.

Tia maniere okazis, ke Tartareno de Taraskono estis neniam forlasinta Taraskonon.

Laz̃ A. DAUDET.

(Tradukis E. BACQUET.)

Tartareno-Quijote, muy excitado:
«¡Cubriós de gloria, Tartareno!»
Tartareno-Sancho, con muchísima tranquilidad:

«Cúbrete de franela »
Tartareno-Quijote, con más y más excitación:

«¡Oh!, ¡los buenos rifles de dos cañones! ¡Oh!, ¡los puñales!, ¡los lazos!»

Tartareno-Sancho, más y más tranquilamente:

«¡Oh!, ¡las buenas ropas de punto!, ¡las buenas calentísimas rodilleras! ¡Oh!, ¡las magníficas gorritas con orejeras!»

Tartareno-Quijote, con cólera:

«¡Un hacha! ¡Dame un hacha!»

Tartareno-Sancho, llamando á la criada con un timbre:

«¡Juanita, mi chocolate!»

Después aparece Juanita con un magnífico chocolate caliente, reluciente, de buen olor y sabrosas tostadas de pan anisadas que hacen reír á Tartareno-Sancho, sofocando los gritos de Tartareno-Quijote.

De esta manera ocurrió que Tartareno de Tarascón nunca salió de Tarascón.

Sciigoj

Kaŭze de eraraj opinioj, ĵus publikigitaj de kelkaj gazetoj, pri la rolo de la «Esperantista Centra Oficejo» la fondintoj de tiu Oficejo komunikas al ni la jenajn klarigojn por malaperigi ĉiujn malkompreniĝojn.

I. Ke la «Centra Oficejo» estas nur ejo, fondita kun la celo, «efektivigi unuecon kaj ordon en la laboroj kaj agoj de la Lingva kaj Organiza komitatoj, sub la konstanta direktado, kontrolado kaj inspirado de D-ro Zamenhof» laŭ la esprimoj de la Cirkulero unua.

II. Por ke oni ne erare opiniu, ke la «Centra Oficejo» havas superregantan intencon, la fondintoj de tiu Oficejo, ne

Noticias

A causa de equivocadas opiniones, publicadas por algunas revistas, sobre el papel de la «Oficina Central Esperantista», los fundadores de esta Oficina nos comunican las siguientes aclaraciones para borrar torcidas interpretaciones:

I. Que la «Oficina Central» es solamente un local fundado con el fin de realizar la unidad y orden en los trabajos y obras de los Comités lingüístico y de organización, bajo la constante dirección, comprobación é inspiración del Dr. Zamenhof, según se expresa en la primera Circular.

II. Para que nadie crea equivocadamente que la «Oficina Central» tiene intención de dominar, los fundadores de

volis sin turni senpere al la esperantistaro, por ĝin informi pri ĝia fondo kaj pri ĝia programo; ili petis de la Organiza Komitato, ke ĝi parolu pri tio, je la nomo de la Oficejo, en siaj oficialaj cirkuleroj.

III. Ĉar la funkciado de la «Centra Oficejo» necesigas monon, kaj ĉar la fondintoj timas, ke ili ne povos ĉiam preni sur sin la tutan elzpezon, ili pensis, por certe daŭrigi la ekziston de la fondaĵo, starigi, kun la helpo de esperantistoj, specialan societon de Amikoj de Esperanto, kiu finance subtenos la Oficejon, se oni opinios ke ĝi estas utila. Se, kiel ili esperas, la alvoko pri tio, de la Cirkulero tria, donas sufiĉan nombron da unuaj aprobantoj, la fondintoj de la Oficejo sendos, konsente kun tiuj personoj, cirkuleron por kolekti la aliĝojn al tiu societo, kiu estos poste fundata, nur se tiuj aliĝoj estas sufiĉe multaj.

Anglujo.—Ni tutkore salutas la aperon de nova kunbatalanto «La Esperanta Studento» ĉiumonata gazeto eldonata de la Brighton kaj Hove esperantista grupo kaj direktata de F.^{ino} Oxendorf. Ni varme gratulas la kuraĝegan samideaninon pro la sukceso de ŝiaj klopodoj.

Laŭ la angla ĵurnalo «Daily News», la Edukada Konsilantaro ĵus akceptis kaj provizore aprobis Esperanton, kiel subtenindan. La sciigo oficiale donita de la Registara Inspektoro al S-ro Rhodes estas vere tre grava.

Oni fondis esperantistajn grupojn en Hillhead, Airton Bell Busk, Bovey Tracey kaj Hull.

En Cambridge estas sukcese instruata la lingvo al la policistoj kaj estas verkata speciala libro por policaj aferoj.

Bulgarujo.—Baldaŭ aperos nova ĵurnalo «Bulgara Esperantisto» bulgare kaj esperante redaktata, en granda ĵurnala formato kaj eliros 1-3 fojojn ĉiumonate laŭ la nombro de la abonintoj. La jar-

dicha Oficina no quisieron dirigirse directamente á los esperantistas para informarles sobre su fundación y su programa; ellos pidieron al Comité de organización que hablara sobre esto, en nombre de la Oficina, en sus circulares oficiales.

III. Puesto que el funcionamiento de la Oficina Central necesita dinero, y los fundadores temen no poder sobrellevar siempre todos los gastos, piensaron, para asegurar la existencia de la fundación, fundar con la ayuda de los esperantistas una sociedad especial de Amigos del Esperanto que sostuviera financieramente la Oficina, si se opinase que ella es de utilidad. Si, como esperan, el llamamiento que hizo sobre esto la tercera Circular da número suficiente de primeros aprobadores, los fundadores de la Oficina enviarán, con consentimiento de esas personas, una circular para recoger adhesiones á dicha sociedad, que se fundará posteriormente si las adhesiones son suficientes.

Inglaterra.—Saludamos cordialmente la aparición de un nuevo colega, «La Esperanta Studento», revista mensual publicada por el grupo esperantista de Brighton y Hove y dirigida por la señora Oxendorf. Calurosamente felicitamos á la valerosa compañera por el éxito de sus trabajos.

Según el periódico inglés «Daily News», el Consejo de Educación acepta y aprueba provisionalmente el Esperanto como digno de apoyo. La noticia, dada oficialmente por el Inspector del Gobierno al Sr. Rhodes, es verdaderamente importante.

Se han fundado grupos esperantistas en Hillhead, Airton Bell Busk, Bovey Tracey y Hull.

En Cambridge se enseña con éxito nuestra lengua á los policías y se está escribiendo un libro especial sobre asuntos policíacos.

Bulgaria.—Pronto aparecerá un nuevo periódico, «Bulgara esperantisto», redactado en búlgaro y Esperanto, de gran tamaño, y saldrá de una á tres veces al mes, según el número de los suscriptores.

abono kostos 4 frankojn en fremlandoj. Vin turnu al la Redakcio en Sofia.

Italujo.—Oni fondis grupon en Firenzezo.

Svedujo.—Laŭ letero kiun ni ricevis el Stokolmo ekzistas grupoj esperantistaj en Helsingborg, Goteborg, Eskilstuna, Nyköping kaj Karlshamn.

Ni gratulas la Stokolman grupon pro la eldono de nova kolego «Esperantisten» lerte kaj bonstile redaktata en lingvoj sveda kaj esperanta.

Hispanujo.—Dank'al la klopodoj de S-ro Eugenio Calvo, ĵus fondiĝis grupo en Tarankon'o, kies direktanta komitato estas la jena:

Honoraj prezidantoj, D-ro Zamenhof kaj S-ro Ricardo Codorniu; prezidanto, S-ro Eugenio Calvo; vicprezidanto, S-ro José Alvarez de Lara; sekretario, S-ro Antonio Alonso; kaŝisto, S-ro. Joaquín Herrera; bibliotekisto, S-ro Jacinto Cañete; voĉdonantoj: S-roj Felipe Rico, Enrique Domínguez, José Rius, Antonio Navarro, Jesús Bugeda, Gonzalo Martínez.

S-ro Eduardo Segarra, el Manresa, sciigas nin ke la tiea grupo faras sukcesplenan kurson en la «Asociación de Dependientes».

«El Correo Español», unu el la plej gravaj ĵurnaloj en Hispanujo, en sia numero 5.160 la 22^{an} de Februaro lasta, enpresis belan kaj longan artikolon pri Esperanto. Ĝi laŭdas per fortaj argumentoj la grandegan utilecon kiun havas nia lingvo internacia por la katolikoj, al kiuj ĝi konsilas la lernadon kaj divastigon de Esperanto. Ni tutkore dankas la redakcion de la dirita ĵurnalo pro ĝia bona helpo en nia propaganda entrepreno.

Unu ero por la historio de Esperanto en Hispanujo estas la jena: «La 6^{an} de Februaro de 1906, Esperanto estis elparolata la unuan fojon de deputato sinjoro Romeo en la nia nacia popola Ĉambro kiun oni nomas ordinare Kongreso de la Deputatoj».

Niaj kunbatalantoj el *Coruña* sekvas

La suskripción anual costará 5 fr. en el extranjero. Dirigirse á la Redacción en Sofia.

Italia.—Se ha fundado grupo en Firenzeza.

Suecia.—Según carta recibida de Stokolmo, existen grupos esperantistas en Helsingborg, Goteborg, Eskilstuna, Nyköping y Karlshamn.

Felicitemos al grupo de Stokolmo por la publicación del nuevo colega «Esperantisten», redactado diestra y correctamente en lengua sueca y esperanta.

España.—Gracias á los trabajos de D. Eugenio Calvo se ha fundado un grupo en Tarancón, cuya Junta Directiva es la siguiente:

Presidentes honorarios: Dr. Zamenhof y D. Ricardo Codorniu; presidente, don Eugenio Calvo; vicepresidente, D. José Alvarez de Lara; secretario, D. Antonio Alonso; cajero, D. Joaquín Herrera; bibliotecario, D. Jacinto Cañete; vocales: D. Felipe Rico, D. Enrique Domínguez, D. José Rius, D. Antonio Navarro, D. Jesús Bugeda y D. Gonzalo Martínez.

D. Eduardo Segarra, de Manresa, nos participa que el grupo de allí da un curso en la «Asociación de Dependientes» con completo éxito.

«El Correo Español», uno de los más importantes diarios de España, en su núm. 5.160, el 22 de Febrero pasado publicó un hermoso y largo artículo sobre el Esperanto. Encomia con vigorosos argumentos la grandísima utilidad que tiene nuestra lengua internacional para los católicos, á quienes aconseja el estudio y propagación del Esperanto. De todo corazón damos las gracias á la redacción del citado diario por su buena ayuda en nuestra empresa de propaganda.

Un dato para la historia del Esperanto en España es el siguiente: El día 6 de Febrero del año 1906 la palabra Esperanto fué pronunciada por vez primera por el diputado Sr. Romeo en nuestra nacional Cámara popular, llamada ordinariamente Congreso de los diputados

Nuestros colaboradores de *Coruña*

senlace ilian fervoran propagandon. Same klopodas por nia afero niaj samideanoj el *Santiago de Compostela*; por tio ĉi ili laŭdinde uzadas ĉiujn rimedojn. La lastan monaton ili enpresis en sia ĵurnalo «Gaceta de Galicia» leteron senditan de sinjoro Pastro Guinart al la Direkta Komitato de la tiea «Katolika Klubo de laboristoj» Tiu letero tre multe taŭgas por la divastigado de Esperanto inter katolikoj.

Antaŭ ne longe ni havis la plezuron ricevi viziton de S-ro Eladio Escudero, grava komercisto el Burgos kaj fervora esperantisto, kiu parolis al ni pri la granda entuziasmo kiun elvekis ĉe la tiea Komercanta ĉambro nia bela lingvo, kaj pri la sukcesoj de la senlaca laborado de nia karega apostolo S-ro Manuel Esteban Ni gratulas lin, ĉar li trafis enirigi Esperanton kien en aliaj ĉefurboj oni ankoraŭ ne povis trafi, t. e. en Komercanta ĉambro.

En Getafe, vilaĝo ne malproksime de la ĉefurbo Madrido, Esperanto elvekis grandan entuziasmon, laŭ diras al ni sinjoro Pastro Bragulat, el tieaj Piaj Skoloj.

siguen incansablemente su fervorosa propaganda. Igualmente trabajan por nuestra causa nuestros amigos de *Santiago de Compostela*; para esto emplean plausiblemente toda suerte de medios. El pasado mes publicaron en su diario «Gaceta de Galicia» una carta escrita por el Padre Guinart á la Junta Directiva del Círculo Católico de Obreros de allí. Esta carta es muy á propósito para la propaganda del Esperanto entre los católicos.

No hace mucho hemos tenido el gusto de recibir una visita del Sr. D. Eladio Escudero, comerciante de importancia de Burgos y fervoroso esperantista, el cual nos habló del gran entusiasmo que ha despertado en la Cámara de Comercio de allí nuestra hermosa lengua, y del éxito alcanzado por el incansable trabajo de nuestro queridísimo apóstol D. Manuel Esteban. Le damos el parabién, pues ha conseguido introducir el Esperanto, donde en otras capitales no se ha podido todavía, es decir, en la Cámara de Comercio.

En Getafe, población no lejos de la capital, de Madrid, el Esperanto ha despertado gran entusiasmo, según nos dice el Padre Lorenzo Bragulat, de las Escuelas Pías de allí.

Al harpo

En salon' ĉe l'angulo malluma,
Forgesita kredeble de l' mastro,
Silentema kaj plena je polvo,
Kuşadis jen harpo. *

Kiom multe da notoj dormadis
Sur kordar', kiel birdo sur branĉo,
Atendante lertegan sonigon

De blanka la mano!

Ho ve! Kiom da fojoj genio
En anima sinkaŝa dormado,
Nur atendas la voĉon Lazaran
Ordonontan: «Leviĝon, formarŝon!»

Tradukis V. INGLADA.

Al arpa

Del salón en el ángulo obscuro,
De su dueño tal vez olvidada,
Silenciosa y cubierta de polvo

Veíase el arpa.

¡Cuánta nota dormía en sus cuerdas
Como el pájaro duerme en las ramas,
Esperando la mano de nieve

Que sabe arrancarlas!

¡Ay!, pensé, ¡cuántas veces el genio
Así duerme en el fondo del alma,
Y una voz como Lázaro, espera
Que le diga: «Levántate y anda!»

BEQUER.

Bibliografio

La Interrompita Kanto.—Romano de Eliza Orzeszko, esperanten tradukita kun permezo de la aŭtorino, de S-ro Kabe.—Librejo Hachette kaj K.^o Precio, 0'75 frankoj.

Preskaŭ senhalte ni ĵus tralegis, de l' komenco ĝis la fino, la belegan rakonton de Eliza Orzeszko, majstre tradukitan esperanten el la pola lingvo de S-ro Kabe. Ni ne ekintencas prezenti S-ron Kabe al niaj legantoj; li certe estas bone konata de ĉiu esperantisto, sed kvankam ĝi ne estus tia, nur tiu ĉi literatura traduko sufiĉus por famigi lian nomon.

Ni jam konfesis ke ni legis la okdek paĝojn de «La Interrompita Kanto» preskaŭ senhalte; ni varme rekomendas ĝin al niaj legantoj... kaj precipe al niaj legantinoj.

Bolesĉjo.—Rakonto de Maksim Gorĵkij, tradukita de Ivan Seleznjov kaj eldonata de «Societo Espero» en Peterburgo.

Antaŭtempe jam publikigis firmo Montesenos, el Barcelono, tiun ĉi rakonton hispanen tradukitan. Sed ni devas konfesi ke la hispana traduko, eble fino de tradukada pilgrimado tra la lingvoj germana kaj franca, prezentis al ni nur *ombro*n de la Gorĵkij'a verko; tion elmontras al la hispanaj esperantistoj la postmorta traduko esperanta de Ivan Seleznjov. La komparo de ambaŭ tradukoj pravas kion ni multfoje jam diris, t. e. ke la internacia lingvo ne nur taŭgas sed ankoraŭ estas necesa por disvastigi kiel eble plej fidelajn tradukojn de la naciaj literaturaj verkoj.

Krom tio, ni aldonu ke la rakonto de Maksim Gorĵkij estas inda esti konata en la tuta mondo.

Ni varme gratulas la Peterburgan Societon «Espero» por la eldono de tiu belega broŝureto.

Tutmondaj Fajro-kutimoj.—Kolekto farita de H. W. Southcombe. Prezo: 35 centimoj.

Bibliografía

La interrompita kanto.—Novela de Eliza Orzeszko, traducida al Esperanto, con permiso de la autora, por el señor Kabe.—Librería Hachette y C.^a Precio, 0'75 francos.

Sin detención acabamos de leer, del principio al fin, la hermosa narración de Eliza Orzeszko, magistralmente traducida al Esperanto del polaco por el Sr. Kabe. No intentámos presentar el Sr. Kabe á nuestros lectores; ciertamente es bien conocido de todo esperantista; pero aunque así no fuese, solamente esta traducción literaria bastaría para hacer famoso su nombre.

Hemos confesado que leímos las 80 páginas de «La interrompita kanto» sin detención; calurosamente la recomendamos á nuestros lectores... y principalmente á nuestras lectoras.

Bolesĉjo.—Cuento de Máximo Gorki, traducido por Ivan Seleznjov y editado por la Sociedad «Espero» de Petersburgo.

Hace algún tiempo, la casa Montesenos, de Barcelona, publicó este cuento traducido al español. Pero debemos confesar que la traducción española, probablemente término de una peregrinación de traducciones á través de las lenguas alemana y francesa, nos presentó sólo una *sombra* de la obra de Gorki; esto demuestra á los esperantistas españoles la traducción póstuma de Ivan Seleznjov.

La comparación de ambas traducciones prueba lo que ya muchas veces hemos dicho, esto es, que la lengua internacional, no sólo sirve, sino que es necesaria para esparcir traducciones lo más fieles posible de las obras literarias nacionales.

A más de esto, añadamos que el cuento de Máximo Gorki es digno de ser conocido en todo el mundo.

Felicitamos calurosamente á la sociedad «Espero» de Petersburgo por la publicación de este hermoso folleto.

Tutmondaj Fajro-kutimoj.—Colección hecha por H. W. Southcombe.—Precio, 35 céntimos.

S-ro H. W. Southcombe prezentas en tiu ĉi broŝureto kolekton da sciigoj pri fajro-kutimoj de diversaj landoj; tre korekte verkita kaj multinteresa, ĝi nur estas, laŭ diras la aŭtoro mem en ĝia antaŭparolo, la unua el serio da similaj broŝuretoj priskribantaj kutimojn aŭ ceremoniojn en kiuj oni ekbruligas fajron.

Atendante la baldaŭan aperon de alia simila verketo, ni petas niajn legantojn, je la nomo de la aŭtoro, ke ili sendu al li fajro-kutimajn sciigojn de iliaj landoj. Ilin sendu, do, al S-ro Southcombe, 15, The Park, Jeovil, Somerset, England.

Poŝlibro Internacia por aferistoj, turisto, k. c., de Georgo Norman.—Librejo Hachette kaj K.^o Prezo: 2 frankoj.

Kiel montras ĝia titolo, ĝi estas interesege por aferistoj, turistoj, k. c.

En ĝia unua parto estas gregoria kaj julia rapidega ĉiama kalendaro, alfarebla, en simpla kaj plena formo, al ĉiuj jaroj el la kristana tempkalkulo; en la dua, eŭropaj kaj nordamerikaj internaciaj egalecotebeloj (sur oficialaj fundamentoj) pri moneroj, pezaj kaj mezuroj kaj kutimaj komercaj prezoj.

La utileco de la verko faras ĝin vere rekomendinda.

Sveda propaganda ŝlosilo.—Sinjoro Ĉefeĉ senĉese daŭrigas la publikigadon de siaj utilaj «Propagandaj ŝlosiloj» diverslingve verkitaj.

Jus aperis la sveda eldono, kiu, kiel la aliaj jam publikigitaj, estas ricevebla, po 3'50 frankoj la cento, de la eldonisto, kiu akceptas ĉiulandoj poŝmarkoj laŭ efektiva valoro.

Ni gratulas nin pro la apero de tiu nova propagandilo lerte uzota de niaj svedaj samideanoj.

Oficiala protokolaro de la Unua Kongreso universala de Esperanto en Boulogne-sur-Mer.—Parizo. Presa Esperantista Societo. Prezo, 30 centimoj.

En tiu ĉi broŝureto restos oficiale kolektitaj, la protokoloj de nia neforgesebla Kongreso.

El Sr. H. W. Southcombe presenta en este folleto una colección de noticias sobre costumbres de diversos países; correctamente escrito y de mucho interés, es sólo, según dice el mismo autor en el prólogo, el primero de una serie de folletos análogos describiendo costumbres ó ceremonias en las que se encienden fuegos.

Esperando la pronta aparición de otra obrita semejante, pedimos á nuestros lectores, en nombre del autor, que le envíen noticias sobre tal clase de costumbres en sus países. Envíenlas á dicho Sr. Southcombe, 15 The Park, Jeovil, Somerset, England.

Poŝlibro internacia para negociantes, turistas, etc., por George Norman.—Librería Hachette y C.^a Precio, 2 francos.

Como indica su título, esta obra es interesantísima para negociantes, turistas, etc.

En su primera parte hay un rápido calendario perpetuo gregoriano y juliano, aplicable en simple y completa forma á todos los años de la era cristiana; en la segunda hay tablas de equivalencia internacionales de Europa y Norte-América (con datos oficiales) sobre monedas, pesos y medidas y precios comerciales más comunes.

La utilidad de la obra la hace verdaderamente recomendable.

Sveda propaganda ŝlosilo.—El señor Ĉefeĉ continúa la publicación de sus utilísimos «Propagandaj ŝlosiloj», traducidos á diversas lenguas.

Acaba de aparecer la edición sueca, que como las demás ya publicadas, pueden recibirse del editor á 3'50 francos el 100, aceptándose sellos de todos los países según su efectivo valor.

Nos felicitamos por la aparición de este nuevo medio de propaganda que usarán diestramente nuestros compañeros suecos.

Actas oficiales del primer Congreso universal de Esperanto en Boulogne-sur-Mer.—París. Presa Esperantista Societo. Precio, 30 céntimos.

En este folleto quedarán coleccionadas oficialmente las actas de nuestro inolvidable Congreso.

Ni ne bezonas laŭdi la gravecon de la verko por ĉiu esperantista. Ĝi estas vere rekomendinda kaj ni ne dubas ke ĉiu el niaj legantoj ĝin aĉetos kiel memoraĵo de la Boulogne'a Kongreso.

Familles des mots.—Etude de radicaux, suivie de règles précisant l'emploi de certains suffixes par le Dr. Paul Rodet, secrétaire général de Groupe médical esperantiste.—Parizo. Librejo Hachette kaj K.^o Prezo, 0'80 frankoj.

Tiu ĉi verketo estas la plej evidenta pruvo pri la riĉeco de nia lingvo.

La aŭtoro prenas radikvorton kaj per helpo de prefiksoj kaj sufiksoj li kunmetas ĉiujn eblajn vortojn. La verko finiĝas por komentario pri la sufiksoj *af, il, eble, ig*, difinante ilian uzon tiamaniere, ke oni ne povas dubi eĉ unu momenton pri la senco, kiun ili donas al la vortoj per ili kunmetitaj.

Hispana Farlibro esperantista por 1906.—Eldonita de la Hispana Societo p. p. Esperanto.—Presejo de Mikaelo Jimeno. Valencio. Prezo 25 centimoj.

Jus aperis tiu utiliga kaj kurioza libreto, nediskutebla pruvo de la efika propagando de niaj sampatrujanaj.

En ĝia antaŭparolo mirinde verkita de S-ro Ricardo Codorniu, la respektinda kaj neanstataŭebla prezidanto de H. S., oni raportas la triumfojn atingitajn de la hispanaj esperantistoj dum la jaro 1906^a; kaj kelkaj kortuŝantaj vortoj pri la Kongreso de Boulogne rememorigas al ni la grandan helpon, kiun donis al nia propagando la sukcesoj de la pasinta Aŭgusto.

La antaŭparolon sekvas la Regularo de la Societo, hispane redaktita kaj la protokolaro de la jaro 1905^a en esperanta lingvo. Poste, la nomaro de la anoj kaj tabelo de hispanaj provincoj ordigitaj laŭ nombro de societanoj; la adresaro de prezidantoj kaj sekretarioj de ĉiu hispana grupo, fine, ĝenerala nomaro de niaj esperantistaj sampatrujanaj.

La verko do, ne estas nur memoraĵo de niaj poresperantaj klopodoj, sed ankaŭ grava propagandilo, kiu montras al ĉiuj la vojon trairitan dum la pasinta jaro.

No necesitamos alabar la importancia de esta obra para cada esperantista; es digna de recomendación y no dudamos que nuestros lectores la adquirirán como recuerdo del Congreso de Boulogne.

Familles des mots.—Estudio de radicales, seguido de reglas explicando el empleo de ciertos sufijos, por el Dr. Paul Rodet, secretario general del Grupo médico esperantista.—París. Librería Hachette y C.^a Precio, 0'80 francos.

Esta obrita es la más evidente prueba de la riqueza de nuestra lengua.

El autor toma una raíz, y con ayuda de prefijos y sufijos compone todas las palabras posibles. La obra termina con un comentario sobre los sufijos *af, il, ebl, ig*, señalando su uso de tal manera que no se puede dudar ni un momento sobre el sentido que dan a las palabras que con ellos se forman.

Anuario esperantista español para 1906.—Editado por la Hispana Societo p. p. Esperanto.—Imprenta de Miguel Gimeno. Valencia. Precio, 25 céntimos.

Acaba de publicarse este utilísimoy curioso librito, indiscutible prueba de la eficaz propaganda de nuestros compatriotas.

En su prólogo, admirablemente escrito por D. Ricardo Codornú, el respetable é insustituible presidente de H. S., se refieren los triunfos alcanzados por los esperantistas españoles en el año 1905, y algunas conmovedoras palabras sobre el Congreso de Boulogne nos recuerdan la gran ayuda que dieron a nuestra propaganda los éxitos del pasado Agosto.

Sigue al prólogo el Reglamento de la Sociedad, redactado en español, y las actas del año 1905 en lengua esperanta. Después la lista de los socios y un cuadro de las provincias españolas, ordenadas según el número de socios; las direcciones de los presidentes y secretarios de cada grupo español, y finalmente, la lista general de nuestros compatriotas esperantistas.

La obra, pues, no es solamente un recuerdo de nuestros trabajos por el Esperanto, sino también un importante medio de propaganda, que enseña a todos el camino recorrido durante el pasado año.

Eniris en nian Hispanan Societon dum la lasta monato la jenaj anoj:

El Toledo: 358, José Morales Vilar.—El Cabañal (Valencia): 359, José Font.—El Cardona: 360, F.^{ino} Sara Bofill.—El Burgos: 361, Eladio Escudero; 362, Roberto Escudero; 363, José de la Morena; 364, Miguel de Simón; 365, Teófilo Martínez; 366, Juan Jiménez Medina; 367, Cástulo Orejón; 368, Luis Gallardo; 369, Francisco Dorronoso; 370, Mariano Gonzalo; 371, Francisco Mejorada; 372, Santiago Mira; 373, Emilio Veza; 374, Jaime Hilari; 375, Rafael Mejorada; 376, Germán Rodríguez; 377, Leopoldo Hernández; 378, Laureano Ruiz Collado; 379, Heliodoro Casado; 380, Luis de Corral; 381, Pablo Ubalde Luengo.—El Murcia: 382, José Martínez Orozco; 383, Enrique Lisbona Liébana; 384, Joaquín Cayuela de Isaura; 385, Francisco Sánchez Olmo; 386, Joaquín Alonso Ruiz; 387, Mariano Luján de Tejada; 388, José M.ª Alonso Lucas.—El Castellón: 389, José de Seijas Azafra.—El Monteagudo (Murcia): 390, José Martínez Costa.—El Tarancón (Cuenca): 391, Eugenio Calvo Blasco; 392, José, Alvarez de Lara; 393, Antonio Alonso Guisasola; 394, Enrique Domínguez Hernández; 395, José M.ª Martínez Sarrión.

PROBLEMOJ

Solvoj de la problemoj prezentitaj en la antaŭa numero:

- I. Bato, dato, kato, rato, lato, mato, pato, sato, ŝato, vato.
- II. Homaro.
- III. Struto.

Ni ricevis ĝustan solvon de la I kaj III de S-ro J. Letenneur, el Parizo.

Korespondada fakto de "La Suno Hispana,,"

SINJOROJ:

N. M., Barcelona.—M. B., Alcoy.—E. C., Ocaña.—J. U., San Juan de Luz (Francujo).—Th. H., Ardsley House (Anglujo).—V. C., Manresa.—V. L., Manresa.—E. S., Manresa.—O. T., Manresa.—F. S., Enguera.—G. E., Bonne (Francujo).—L. E. Meser, Münchent (Germanujo).—G. L., Lyon (Francujo).—C. P., Maŝon (Francujo).—C. D., Paris.—A. L. V., Murcia.—G. B., Barco de Valdeorras.—M. B., Murcia.—G. B., Murcia.—M. E., Burgos.—B. R., Tarrasa.—E. C., Tarancón (Cuenca).

Mi ricevis viajn abonpagojn. Dankon.

Kore salutas Vin,

A. J. L.

NIAJ VIZITANTOJ

- N.º 26.—**Antaŭen Esperantistoj!!** Lartiga, 106, *Lima (Peruo)*. Jarabono, 3 frankoj.
 Jan. Feb. Marto 1906.—**Centrameriko Esperantista**. 8.ª Avenida Sur, 11, Cantón Libertad. Prezo, 0^o12 \$ ekzemplero.
 12 Nov 1905.—**El Dominical**. Marron a cuji, 43, Alto *Caracas (Venezuela)*. Jarabono, 6 pesetoj.
 11 Feb. 1906.—**Esperanto**. Ceret, 4. Pir. Or. *Francujo*. 24 numeroj sinsekvaj, 3 fr. N.ºj 1, 2, 3 kaj 4.—**Esperanto**. *Falta (Rusujo)*. Jarabono, 8 fr.
 Jan. 1906.—**Esperanto**. Paphovelde-Utcza, 6, *Budapest*, 4. *Hungarujo*. Jarabono, 3 frankoj.
 N.º 1, Feb. 1906.—**Esperanto**. S-ro N. D. Kovačev, Sofia (*Bulgarujo*). 24 numeroj sinsekvaj, 4 fr.
 Dec. 1905 Jan. 1906.—**Espero Katolika**. A Sainte Radegonde près *Tours (Indre et-Loire, Francujo)*. Jarabono, 2,50 fr.
 4, 11, 18 Dec. 1905.—**Espero Pacifista**. 26, rue de Chartres, Neuilly-sur-Seine (*Francujo*). Jarabono, 5 fr.
 N.º 4.—**Gefrataro Esperanta**. Napolo, Largo Gesu e Mario, n.º 4. *Italujo*. Jarabono, 4 fr.
 Feb. 1906.—**Germana Esperantisto**. Prinzentrasse, 95, *Berlin S. (Germanujo)*. Jarabono 3 markoj.
 N. 3, II^a jaro.—**Holanda Pioniro**. *Hilversum, Holando*. Jarabono, 3 fr.
 Jan. 1906.—**Internacia Revuo Medicina**. 33, rue Lacépède. Paris. Jarabono, 12 fr. N.º 2 kaj 3, III^a jaro, 1905.—**Juna Esperantisto**. 9, avenue des Vollandes, *Genevo (Svisujo)*. Jarabono, 2 fr.
 5 Feb. 1906.—**La Alĝeria Stelo**. 57, rue d'Isly, *Alĝer (Alĝerujo)*. Jarabono, 3 fr.
 Feb. 1906.—**La Belga Sonorilo**. S-ro J. Coox, Duffel, *Belgujo*. Jarabono, 4 fr.
 Sep.-Okt. 1905.—**La Meksika Lumturo**. *Sta. Rosa, Necoxtla, Veracruz (Meksikujo)*. Jarabono, 3 fr.
 Feb. 1906.—**La Revue de l'Esperanto**, 26, rue Wissoq, *Boulogne-sur-Mer (Francujo)*. Prezo, 0^o10 fr. ekzemplero.
 Feb. 1 kaj 15 1906.—**Lingvo Internacia**. 33, rue Lacedépède. Paris. Jarabono, 5 fr. Kun literatura aldono 7 fr. 50.
 4, 11, 18 Feb. 1906.—**Murcia**. Sociedad, 14, Murcia. Jarabono, 6 pesetoj.
 1-16 Feb. 1906.—**Museo Exposición**. Medina, 37, *Alicante*. Jarabono, 5 pesetoj.
 Feb. 1906.—**Ruslanda Esperantisto**. S. Petersburgo, Bolš. Podjačeskaja, 24 *Rusujo*. unu numero 30 kopekojn.
 Okt.-Nov.-Dec. 1905.—**Svisa Espero**. 6, vieux College, *Genève (Svisujo)* Jarabono, 2,50 frankoj.
 Feb. 1906.—**The British Esperantist**. unuigita kun **The Esperantist**. 13, Arundel street, Strand. W. Q. *Londono*. Jarabono, 2 fr. Kun aldono literatura, 4 frankoj.
 Jan. 1906.—**Tra la Mondo**. 15, Boulevard des deux Gares, *Mendon (S. et O.) Francujo* Jarabono, 8 fr.
 Feb. 1906.—**Unua Paŝo**. San Stefano, 26, Sofia, (*Bulgarujo*). Jarabono, 3 fr.

LA SUNO HISPANA *

S-ro VINCENTO INGLADA ORS
Staba Kapitano. Aŭtoro de «Esperantaj lernolibroj»,
Vicprezidanto de H. S. p. p. E.

ENHAŬO: 1. Al niaj kunlaborantoj.—2. Cirkulero 5^a—3. Al «Tra la Mondo».—4. Popolaj rakontoj.—5. Sciigoj.—6. Bibliografio.—7. Miksaĵoj.—8. Estas strange...!—9. Nia societo.—10. Korespondada fako.—11. Niaj vizitantoj.—12. Anoncoj.

Al niaj kunlaborantoj

Ni ĝoje akceptas kaj akceptos la kunlaboradon de niaj legantoj, sed estas dezirinde ke tiu helpo ne malfaciligu la pretigadon de la gazeto nek forŝtelu nian tempon.

Por tio ni petas, eĉ petegas ke niaj kunlaborantoj atentu pri la jenaj avertoj:

1^a Skribi malkune la tekstojn esperantan kaj hispanan kaj sendi tiun ĉi lastan, kvankam la artikolo estu publikigota nur esperante.

2ª Skribi nur sur unu flanko de la verkpapero.

3ª Skribi tre klare kaj legeble la esperantan tekston por eviti preserarojn kaj

Con placer aceptamos y aceptaremos la colaboración de nuestros lectores, pero es de desear que esta ayuda no dificulte la preparación de la revista, ni robe nuestro tiempo.

Para esto pedimos, hasta suplicamos, que nuestros colaboradores atiendan las siguientes advertencias:

1.ª Escribir separadamente los textos esperanto y español, y enviar este último aunque el artículo haya de publicarse solamente en Esperanto.

2.ª Escribir sólo en una cara de las cuartillas.

3.ª Escribir muy claro y legible el texto Esperanto para evitar erratas y

faciligi la laboron de niaj kompostistoj, kiuj ne konante nian helpan lingvon, ne povas deĉifri la vortojn per la senco de la frazo.

Kun bedaŭro ni estos devigataj ne enpresi ĉiajn artikolojn, kiuj ne plenumos la suprediritajn kondiĉojn.

facilitar el trabajo de nuestros cajistas que, no conociendo nuestra lengua auxiliar, no pueden descifrar las palabras por el sentido de la frase.

Con sentimiento nos veremos obligados á no insertar toda clase de artículos que no cumplan las antedichas condiciones.

ESPERANTISTA ORGANIZA KOMITATO

CIRKULERO 5.^a

Komunikajo de D-ro ZAMENHOF

Laŭ la deziro de D-ro Zamenhof, ni komunikas al la Esperantistaro, la jenan artikoleton, titolitan «klarigo», kinn li sendis al ni, por publikigo en niaj cirkuleroj.

Je la nomo de la Organiza Komitato:

Sebert.

KLARIGO

El leteroj kaj gazetaj artikoloj mi vidas, ke kelkaj esperantistoj ne ĝuste komprenas la esencon de la «Centra Oficejo» kaj ili pensas, ke mi propravole fondis novan leĝdonantan komitaton. Tial mi devas iom klarigi la aferon.

La «Centra Oficejo» ne estas ia leĝdonanta komitato, ĝi estas simple *oficejo*, ĝi estas simple *loko*, en kiu koncentriĝas la laboroj de la du komitatoj, kreitaj de la Bulonja Kongreso. La Kongreso kreis provizoran Lingvan Komitaton kaj provizoran Organizan Komitaton, sed ĝi donis neniajn monajn rimedojn, por ebligi al la ambaŭ komitatoj sukcesan laboradon; tiam troviĝis sindonaj kaj malavaraĵoj esperantistoj, kiuj el sia propra poŝo donis (almenaŭ por la unua tempo) la necesan monon, la apartan loĝejon, en kiu povas koncentriĝi la laboroj de la ambaŭ komitatoj, ĉiuj dokumentoj, ĉiuj leteroj, irantaj al la direktaj komitatoj kaj de la komitatoj; ili ankaŭ difinis kelkan salajron por aparta sekretario, kiu—kun konsento de la prezidantoj de ambaŭ komitatoj—devas plenumadi la necesan korespondadon registradon k. t. p. Sekve la «Centra Oficejo» estas ne ia memstara leĝdonanta institucio, sed nur simple helpa oficejo por la ambaŭ komitatoj kreintaj de la Kongreso.

Mi devas diri ankaŭ kelkajn vortojn pri mia persona rilato al la ambaŭ komitatoj. Pro la nunaj cirkonstancoj en mia patrujo kiuj iafaje por longa tempo detranĉas min de la tuta mondo esperantista, kaj parte ankaŭ pro la stato de mia sano, kiu nun jam ne permesas al mi tiel multe labori eksterprofesie, kiel antaŭe, mi ne povas nun aktive partoprenadi en la laboroj de la ambaŭ komitatoj elektitaj de la kongreso, tial mi petas, ke kun ĉio koncernanta la agadon de la komitatoj oni sin turnu ne al mi, sed al la prezidantoj de la direktaj komitatoj, nome:

a) por la Lingva Komitato al S-ro Rektoro BOIRAC.

b) por la Organiza Komitato al S-ro Generalo SEBERT.

Por konservado de bona ordo en la laboroj, estas utile, ke ĉiuj leteroj al ambaŭ prezidantoj, laŭ ilia propra deziro, estu direktataj al ili per la «Centra Oficejo».

L. L. Zamenhof

Al «Tra la Mondo»

Bedaŭrinde ni devas ankoraŭ paroli kelkajn vortojn pri io malplaĉa por nia afero. Ni ne petis de S-ro Montrosier senkulpigojn, ni nur sendis al li verajn sciigojn laŭ lia peto, sed li, malgraŭ siaj privataj promesoj, ne publikigis ilin. .

Niaflanke la afero estas tute finita, eĉ forgesita, sed ni jam sufiĉe scias pri la senpartieco de «Tra la Mondo».

Popolaj rakontoj

LA PUBLIKA OPINIO

En malgranda vilaĝo, kies nomo estas al ni senbezona, unu knabo, kiu estis apenaŭ sesjara, demandis al sia maljuna avo, kio estas la tiom nomita *publika opinio*. «Vi ne povas ankoraŭ kompreni, kara nepeto—diris sia avo—la klarigon, kiun mi povus fari pri via demando; sed mi ĝin komprenigos al vi per praktika ekzemplo. Ni iru tuj seli nian azeneton kaj ni entreprenu mallongan vojaĝon, kaj mi certigas ke, je nia reveno, vi jam scios, kio estas la *publika opinio*.»

Ili eliris el sia vilaĝo; la knabo rajdis sur l'azeno, kaj la maljunulo vojiris piede. Apenaŭ ili marŝadis unu kilometron, kiam ili renkontis du mulistojn, kiuj pasis rigardante ilin insiste kaj dirante unu al alia: «Ha! Kian malgrandan talenton! La knabo, tiel juna kaj tiel facilmova, kiu devus piediri, rajdas sus azeno, kaj, kontraŭe, la malfeliĉa maljunulo, kiu ne povas eĉ treni siajn piedojn, marŝas piede...!»

«Ĉu vi aŭdis tion, kion ili diris pri ni?—demandis la avo al sia nepeto.—Ankoraŭ do vi devas turni la atenton al ĉio, kion aliaj sendube diros.»

Tiam la avo ordonis al la knabeto iri piede, kaj li rajdis sur l'azeton, por komplezi la malkontentemajn kritikantojn. Post mallonge ili alvenis al la proksima urbeto, kaj unu el la unuaj virinoj vidantaj ilin, ekkriis: «Rigardu, kian malmultan piecon! la malfeliĉa infano, tiel delikata, marŝadas piede, kaj la sentaŭga maljunulo rajdas oportune sur l'azeno!»

«Ĉu vi aŭdis?—redemandis la avo.—Daŭrigu ankoraŭ vian observadon.»

Kaj ordonante ankaŭ al la knabo, ke li rajdu, ili trairis la urbeton, ambaŭ sur l'azeno. Sed antaŭ ol eliri el ĝi, ili jam renkontis aliajn personojn, kiuj diris al ili kun aŭtoritata tono: «Kia mallaborema duaĵo! Ambaŭ sur l'azeno, ne kompatinte la malfeliĉan besteton, kiu ne povas iradi, subpremitan pro tiom da ŝarĝo!»

«Ni ambaŭ, do, rapidu malsupreniri»—diris la avo; kaj ili daŭrigis sian vojiradon, ambaŭ piede post la azeneto.

Fine ili renkontiĝis kun alia viro, kiu, ne povante sin deteni, ekkriis: «Ho! Kiaj du idiotuloj! Ili marŝas piede, sin lacigante, kaj la azeno trankvile portante nenian ŝarĝon!»

Kiam la avo aŭdis tiun ĉi lastan esprimon, diris al sia nepo: «Nu, kion vi konkludas el ĉio, kion vi aŭdis?—Mi konkludas, aveto mia, ke la personaro ŝajnas esti freneza, ĉar ĉiu havas apartan opinion.—Vi estas prava, mia kara nepeto; kaj nun ni jam povas reveni domen, ĉar vi estas ellerninta kio estas la *publika opinio*.

Sciigoj

Jen estas la sciigoj, kiujn enhavas la februara numero de «Svisa Espero» pri la dua universala kongreso de esperantistoj, okazonta en Genevo de la 28^a de Aŭgusto ĝis la 5^a de Septembro de la nuna jaro:

«La loka organiza komitato de l' dua Kongreso tre ageme laboradas kaj havas kunvenojn ĉiam pli oftajn: programo naskiĝis kaj fariĝas iom post iom pli precisa; se ĉiuj detaloj de l' grava okazintaĵo ne estas ankoraŭ definitive decidataj, tamen la projekto alvokas jam de nun serioze la atenton de l' samileanoj, kaj precipe de la svisaj, kiuj eble pli facile ol aliaj povas helpi kaj konsili la organizan komitaton; ĉi tiu esperas ke ĉiuj bonvoloj unuiĝos por taŭge prepari la kongreson!»

«Jenmaniere de nun ni povas skizi la programon de l' festoj, laŭ kion diris S-ro Boubier, la prezidanto de l' loka komitato, en la lasta ĝenerala kunveno de l' Geneva Grupo. Kompreneble tiu programo devas esti aprokata de doktoro Zamenhof aŭ de l' Centra Organiza Komitato, kiu siaflanke preparas nun la programon de la laboraj kunsidoj. La Kongreso komencos per solena kunsido en Victoria-Hall, tre lukse ornamita ĉambrego de Genevo, kun muzikaĵoj, ĥoroj de naciaj kantoj kaj paroladoj. Sekvantaj matenoj estos dediĉitaj plej grandaparte al laboro de la diversaj komitatoj aŭ al oficialaj kunsidoj en Aula de l' Universitato. Dum libera tago okazos ŝipromenado sur la Geneva lago ĝis Vevey, kie estos tagmanĝo. Vesperon oni havos literaturan kaj muzikan grandan kunsidon en la teatro kun komedioj kaj recitoj de diverslandaj aktoroj. Jam la organiza loka komitato ricevis oferojn por ludi rolojn. La Kongreso finiĝos per malferma kunveno en Victoria-Hall kiel komence.»

«Post la Kongreso, aŭ eble antaŭ, okazos malgranda vojaĝo de Esperan-

He aquí las noticias que contiene el número de Febrero de «Svisa Espero» sobre el segundo Congreso universal de esperantistas que se celebrará en Ginebra del 28 de Agosto al 5 de Septiembre del presente año:

«El Comité de organización local del segundo Congreso trabaja activamente y celebra con frecuencia reuniones; nació el programa, que poco a poco se hace más preciso; si todos los detalles de tan importante suceso no están todavía definitivamente decididos, sin embargo, el proyecto llama ya la atención seriamente de nuestros correligionarios y principalmente de los suizos, que más fácilmente que los otros pueden auxiliar y aconsejar al comité organizador; éste espera unir todas las voluntades para preparar convenientemente el Congreso.»

«Desde luego podemos esbozar el programa de las fiestas, según lo que dijo Mr. Boubier, presidente del comité local, en la última sesión general del Grupo de Ginebra. Como se comprenderá, este programa debe ser aprobado por el Dr. Zamenhof ó por el Comité Central Organizador, que, por su parte, prepara ahora el programa de las sesiones. El Congreso empezará por una solemne sesión en Victoria-Hall, salón de Ginebra lujosamente adornado, con música, coros de cantos nacionales y discursos. Las siguientes mañanas serán dedicadas, en su mayor parte, al trabajo de los diversos comités ó á sesiones oficiales en un aula de la Universidad. En un día libre se verificará un paseo marítimo sobre el lago de Ginebra hasta Vevey, donde se dará una comida. Por la tarde se celebrará una gran sesión literaria y musical en el teatro con comedias y recitados de varios actores de diversos países. El comité organizador local recibió ofrecimientos para desempeñar papeles. El Congreso terminará por una sesión de clausura en Victoria-Hall, como al principio.»

«Después del Congreso, ó antes probablemente, se efectuará un pequeño

tistoj tra Svisujo, jen proponite: Montreux, Montbovon, Chateau-d'Oex, Thun, Bern, Freiburg, Lausanne; en tiuj lokoj la vojaĝantoj estos akceptataj de la lokaj samideanoj.»

«Poŝtan karton de l' Kongreso oni decidis krei kaj la loka organiza komitato malfermas konkurson en kiu povas partopreni ĉiuj esperantistoj; ĝi ankaŭ komencis aranĝi belan ekspozicion kiu jam kelkaj semajnoj antaŭ la Kongreso ekscitos la intereson de la Genevanoj kaj de la multaj fremduloj, kiuj somere vizitas la grandetan urbon.»

«La kosto de la festa karto, decidita ankaŭ de la Centra Organiza komitato, estas 10 frk. Estas necese jam de nun koni la ĉirkaŭan nombron de la partoprenantoj; tio faciligos la organizan laboradon. Por ĉiuj sciigoj kaj per la aliĝoj oni sin turnu al la prezidanto de la loka organiza komitato, D-ro A. M. Boubier, 13, boulevard des Philosophes, Geneve.

Anglujo.—Kiel ni jam anoncis en la antaŭa numero, aperis nova gazeto «La esperanta studento» direktata de fraŭlino C. Oxendorf. Per ĝia tria numero ni vidas ke la celo de nia nova kolego nur estas starigi publikan lernejon, kie la esperantaj studentoj povos korekte ellerni nian duan lingvon; ĝi estas aliformiĝo de niaj *privataj rondirantoj*. Ni tre ĝentile petas de ĝia direktantino la unuan kaj duan numerojn, kiujn ni ne ricevis.

Niaj legantoj bonvolu sendi esperantajn eldonaĵojn, komercaĵojn, rimedojn, katalogojn aŭ eĉ poŝtkartojn aŭ leterojn por la Esperanta ekspozicio organizata de la Leed'a Societo kaj okazonta je la 16-17ª Aprilo. Jen la adreso: S-ro. J. H. Beaumont, 19, Leathley Road, Hunslet, Leeds.

Aŭstrujo.—Grupoj fondiĝis en Eppan (Tyrol) kaj Sanok (Galitcio).

Belgujo.—Niaj belgaj kunbatalantoj meritas varman gratulon. Dank'al iliaj klo-

viaĝo por Suiza; he aquí el propuesto: Montreux, Montbovon, Chateau-d'Oex, Thun, Bern, Freiburg, Lausanne; en ellos los excursionistas serán recibidos por los correligionarios locales.»

«Se ha decidido crear una tarjeta postal para el Congreso, y el comité local organizador abre un concurso en el que pueden tomar parte todos los esperantistas; también empezó á organizar una hermosa exposición, que algunas semanas antes del Congreso excitará la atención de los ginebrinos y de los muchos extranjeros que en verano visitan dicha ciudad.»

«El coste de la tarjeta de festejos fijado también por el Comité Central Organizador es de 10 francos. Es necesario ya desde ahora conocer el número aproximado de los congresistas; esto facilitará el trabajo de organización. Para todas las noticias y para adhesiones dirigirse al presidente del comité local organizador, Dr. A. M. Boubier, 13, boulevard des Philosophes, Geneve.

Inglatera.—Como ya anunciamos en nuestro número anterior, apareció un nuevo periódico, «La Esperanta Studento», dirigido por la Srta. C. Oxendorf. Por su tercer número vemos que el propósito de nuestro nuevo colega sólo es establecer una escuela pública donde los estudiantes de Esperanto puedan aprender correctamente nuestra segunda lengua: es una transformación de nuestros *rondirantos privados*. Pedimos cortesmente á su directora el primero y segundo número, que no hemos recibido.

Suplicamos á nuestros lectores envíen obras, objetos, catálogos ó postales y cartas esperantistas para la exposición esperantista organizada por la Sociedad de Leeds y que se celebrará el 16 y 17 de Abril. Diríjense al Sr. J. H. Beaumont, 19, Leathley Road, Hunslet, Leeds.

Austria.—Se han fundado Grupos en Eppan (Tyrol) y Sanok (Galicia).

Bélgica.—Nuestros compañeros belgas merecen calurosa felicitación. Gra-

podoj, la grava belga gazeto «Le XXe Siecle» decidis presigi ĉiusemajne, en la dimanĉa aldono, mallongan artikolon esperantan (la numero de 4ª Marto enhavis la unuan). «La Belga Sonorilo» petas niajn samideanojn ke ili kunhelpu la redaktadon de tiuj artikoloj, kiuj povas esti ĉiusemajnaj, sed pli dezireble politikaj, artaj kaj literaturaj sciigoj. Oni sendu la artikolojn, kiuj neniam estos pli longaj ol 25 ĵurnalaj linioj, al S-ro L. Blanjean, 83, rue du Collège, Ixelles.

Bohemujo.—Ni ricevis ĝentilan saluton de la nova Reichenberg'a Grupo. Je la nomo de la hispana gruparo ni tie ĉi dankas la saluton de niaj samideanoj.

Francujo.—En «La Revue de l'Espéranto» ni legas utilan proponon celantan ligi ĉiujn esperantistojn havenurbanon por akceptigi nian lingvon kiel plenumo de la marsignala leĝaro. Ni varme aplaudas tiun gravan ideon kaj helpas ĝin laŭ niaj fortoj.

Svedujo.—Ni salutas la ĵus aperinta gazeto «Esperantisten» fondita de la Stockolma Grupo, kiu montras ke niaj svedaj samideanoj revenas en la bataladon tre energie. Ni ricevis ĝian duan numeron kaj dezirus ricevi ankaŭ la unuan.

Svisujo.—En Genevo nova grupo fondiĝis titolita «Stelo Esperanta Societo».

Hispanujo.—Jen la direktanta komitato de la Grupo de Orense: Honora prekidanto, S-ro Salvador Padilla, direktoro de la Generala kaj teknika Instituto de Orense; prezidanto, S-ro Eduardo Macía; vicprezidanto, Felipe Santiago; kasisto, Casimiro P. Feinos; sekretario, Higinio V. Ameijeiras; voĉdonantoj: Manuel G. Sentis, Bartolomé Rocafull.

cias á sus trabajos, la importante revista belga «Le XXe Siecle» decidió insertar semanalmente, en el suplemento de los domingos, un pequeño artículo en esperanto (el núm. del 4 de Marzo publicaba el primero). «La Belga Sonorilo» pide á nuestros correligionarios que coadyuven á la redacción de dichos artículos, que pueden ser de todas clases, pero con preferencia sobre noticias políticas, artísticas y literarias. Enviense los artículos, que nunca serán más largos de 25 líneas de periódico, al Sr. L. Blanjeau, 83, rue du College, Ixelles.

Bohemia.—Hemos recibido el cariñoso saludo del nuevo Grupo de Reichenberg. En nombre de los Grupos españoles, agradecemos públicamente el saludo de nuestros correligionarios.

Francia.—En «La Revue de l'Espéranto» leemos una utilísima proposición para unir á todos los esperantistas residentes en ciudades marítimas para conseguir se acepte nuestra lengua como complemento del código semafórico. Aplaudimos calurosamente tan importante idea y le ayudaremos con todas nuestras fuerzas.

Suecia.—Saludamos á la nueva revista «Esperantisten», fundada por el Grupo de Stockolmo, que prueba que nuestros correligionarios suecos vuelven al combate con energía. Recibimos su segundo número y desearíamos recibir también el primero.

Suiza.—En Ginebra se ha fundado un nuevo Grupo con el título «Stelo Esperanta Societo».

España.—La junta directiva del Grupo de Orense es la siguiente: Presidente honorario, D. Salvador Padilla, director del Instituto General y Técnico de Orense; presidente, D. Eduardo Macía; vicepresidente, D. Felipe Santiago; depositario, D. Casimiro P. Feinos; secretario, D. Higinio V. Ameijeiras; vocales, don Manuel G. Santis y D. Bartolomé Rocafull.

La firmo Estrader kaj Verdes, el Corunjo, akceptas esperantan korespondadon.

Nia fervora samideano S-ro Manuel Esteban, el Burgos, sciigas nin ke en la urbeto Torquemada (Palencia provinco) baldaŭ ni trovos novajn esperantistojn.

La Kompostela Esperantista Grupo sendis al ni kelkajn amemajn linioj salutante la hispanan gruparon. Ni esperas ke ĝiaj fervoraj deziroj ne estos *unutaga floro* kaj ke la Kompostela grupo aktive laborados por nia triumfo.

Furnalaj artikoloj. S-ro Monteagudo publikigis kelkajn artikolojn en «La Voz de Galicia» kaj «El Noroeste de la Coruña», speciale ni citas unu tre interesan pri «Esperanto kaj blinduloj».

S-ro Francisco Ariño publikigis du artikolojn en «El Faro de Vigo».

S-ro Higinio Almeijeiras unu «Malfermita letero» en «El Miño», de Orense, defendante esperanton kontraŭ pasiaj mallaŭdoj.

S-ro Virginio Anguiane tri en «Tierra Gallega», de Corunjo.

S-ro Ricardo Codorniu unu titolitan «Esperanto kaj la internacia paco» en «Museo Exposición» de Alicante, kaj alian en «La Verdad» de Murcio.

«La Correspondencia de Valencia», en unu el siaj Martaj numeroj enpresis kelkajn laŭdajn liniojn por la lasta numero de LA SUNO HISPANA.

Jus fondiĝis la Grupo esperantista de Burgos kies direktanta komitato estas la jena: Honora prezidanto, D-ro Ludoviko Zamenhof; prezidanto, S-ro Manuel Esteban; vicprezidanto, D-ro Heliodoro Casado Rodrigo; sekretario, S-ro Luis de Corral y Usera; kasisto, S-ro Miguel de Simón Mingo; bibliotekisto, S-ro Teófilo Martínez Antigüedad; voĉdonantoj, sinjoroj Eladio Escudero Romero, Santiago Mira Pastor, Rafael Mejorada Núñez, Jaime Hilari Grebul, Mariano Gonzalo.

Nia samideano S-ro Soler Valls, el la Engera Grupo, daŭrigas la publikigadon, en la Madrida revuo «El Electricista»,

La casa Estrader y Verdes, de Coruña, acepta correspondencia en esperanto.

Nuestro fervoroso correligionario don Manuel Esteban, de Burgos, nos participa que en Torquemada (provincia de Palencia) pronto encontraremos nuevos esperantistas.

El Grupo esperantista de Compostela nos envió cariñosas líneas saludando á los demás Grupos españoles. Esperamos que sus fervientes deseos no serán *flor de un día*, y que el Grupo compostelano trabajará activamente por nuestro triunfo.

Artículos periodísticos.—El Sr. Monteagudo ha publicado algunos artículos en «La Voz de Galicia» y en «El Noroeste de la Coruña»; citamos con especialidad uno muy interesante sobre el Esperanto y los ciegos.

D. Francisco Ariño ha publicado dos artículos en «El Faro», de Vigo.

D. Higinio Almeijeiras, una «Carta abierta» en «El Miño», de Orense, defendiendo al Esperanto de críticas apasionadas.

D. Virginio Anguiane, tres en «Tierra Gallega», de Coruña.

D. Ricardo Codorniu, uno titulado «Esperanto y la paz internacional», en «Museo-Esposición», de Alicante, y otro en «La Verdad», de Murcia.

«La Correspondencia de Valencia», en uno de sus números de Marzo, publicaba unas líneas alabando el último número de LA SUNO HISPANA, que agradecemos mucho.

Acaba de fundarse el Grupo esperantista de Burgos, cuya junta directiva es la siguiente: Presidente honorario, don Luis Zamenhof; presidente, D. Manuel Esteban; vicepresidente, Dr. D. Heliodoro Casado Rodrigo; secretario, D. Luis de Corral y Usera; cajero, D. Miguel de Simón Mingo; Bibliotecario, D. Teófilo Martínez Antigüedad; vocales: D. Eladio Escudero Romero, D. Santiago Mira Pastor, D. Rafael Mejorada y Núñez, D. Jaime Hilari Grebul y D. Mariano Gonzalo.

Nuestro compañero de ideas, Sr. Soler Valls, del Grupo de Enguera, continúa publicando en la revista de Madrid, «El

numero 25^a de Marto, de sia serio de artikoloj konigantaj la Esperantan Gramatikon kaj la bonegecon de nia kara lingvo internacia.

Fondiĝis ankaŭ grupo esperantista en *La Guardia* (Jaén). Prezidanto, S-ro E. Gómez, kuracisto; vicprezidanto, sinjoro Laureano Muñoz, farmaciisto; sekretario, S-ro S. Baudin Agüero.

Electricista», del día 25 de Marzo, su serie de artículos dando á conocer la Gramática Esperanto y las excelencias de nuestra querida lengua internacional.

Se ha fundado también un grupo esperantista en *La Guardia* (Jaén). Presidente, D. E. Gómez, médico; vicepresidente, D. Laureano Muñoz, farmacéutico; secretario, D. S. Baudin Agüero, profesor.

Bibliografio

Pola Antologio, elektis kaj tradukis Kabe, kun antaŭparolo de S-ro T. Cart.—Firmo Hachette, Parizo. Prezo, 2 frankoj.

Apenaŭ ni forlasis la plumon ĵus skribinte kelkajn laŭdajn liniojn pri «La Interrompita Kanto», kiam ĝoje ni ĝin reprenas por konigi al niaj legantoj novan verketon de S-ro Kabe, belegan noveletaron, kiu, krom la stilon de ĝia tradukinto jam klasikan, kiel diras la antaŭparolanto, montras al ni verkojn de ne tre konataj polaj literaturistoj, kvankam inter ili oni legas kelkajn de la mondfama aŭtoro de «Quo vadis?», H. Sienkiewicz, kiu antaŭ nelonge ricevis la Nobel'an premion.

S-ro Kabe, do, daŭrigas sian entreprenon utiligi nian helpan lingvon por diskonigi la slavan literaturon; tio estas duoble laŭdinda, ĉar honorante sampaŭtrujajn verkistojn, li samtempe pligrandiĝas nian bibliotekon per legindaj libroj kun korekta esperanta stilo; ĉar trapasinte la tradukan kribrilon, la verkoj de Kabe restas vere internaciaj, senigitaj de ĉiu naciismo, sed tamen beligitaj de la speciala ĉarmo de la slava literaturo; naciaj pensoj drapiritaj per la vasta vestaro de nia internacia lingvo.

Kelkaj el la deknaŭ noveletoj de «Pola Antologio» verkitaj pri la plej diversaj temoj, estis publikigitaj en la esperanta revuo «Lingvo Internacia».

Fine ni aldonu ke la verko, eldonita

Antologia Polaca, elegida y traducida por Kabe, con prólogo del profesor T. Cart.—Casa Hachette, París. Precio, 2 francos.

Apenas abandonamos la pluma terminando de escribir algunas líneas alabando «La interrumpita kanto», cuando la tomamos nuevamente con alegría para dar á conocer á nuestros lectores una nueva obrita del Sr. Kabe, hermosa colección de novelitas que, además del estilo de su traductor, ya clásico, como dice el prologuista, nos presenta obritas de no muy conocidos literatos polacos, aunque entre ellas se leen algunas del famoso autor del «¿Quo vadis?», H. Sienkiewicz, que hace poco obtuvo el premio Nobel.

El Sr. Kabe, pues, continúa su empresa de utilizar nuestra lengua auxiliar para esparcir la literatura eslava; esto es doblemente laudable, porque honrando á los escritores nacionales, al mismo tiempo aumenta nuestra biblioteca con libros dignos de ser leídos, de correcto estilo Esperanto; porque al pasar por el tamiz de la traducción, las obras de Kabe quedan verdaderamente internacionales, despojadas de todo nacionalismo, pero embellecidas, no obstante, con el encanto especial de la literatura eslava, pensamientos nacionales envueltos en el amplio ropaje de nuestra lengua internacional.

Algunas de las diecinueve novelitas de «Antología Polaca», escritas sobre muy diversos temas, han sido publicadas en la revista esperantista «Lingvo Internacia».

Para terminar, digamos que la obra

de firmo Hachette, apartenas al «Kolekto aprobita».

Esperanta Ŝlosilo, hispana traduko de la propaganda verketo de S-ro Ĉefeĉ.

Tre konataj estas la Ŝlosiloj de S-ro Ĉefeĉ jam publikigitaj en angla, germana, franca, itala kaj sveda lingvoj; la hispana eldono ĵus publikigis. Jam povas utiliĝi la hispanoj tiun bonegan propagandilon.

Ni diru, al tiuj el niaj legantoj ne konantaj ĝin, kio estas tiu ŝlosilo.

Ĝi enhavas malgrandan gramatikon mallonge sed lerte klarigitan, kun tabelo de prefiksoj kaj sufiksoj, regulo pri la kunmetado de vortoj kaj ekzercoj, fine kompletigas la broŝureton vortaro enhavanta 1857 vortojn.

En 24 paĝoj, S-ro Ĉefeĉ enfermis ĉiujn elementojn, kiuj ebligas al ne esperantistoj tradukon de ia esperanta teksto.

Tiuj «Propagandaj ŝlosiloj» estas riceveblaj de la eldonisto: E. Ĉefeĉ, 45, Christchurch Rd., Streatham, London, S. W. Prezo de 1' cento, 4'25 frankoj; unu ŝlosilo 6 centimoj. Ĉiulandaj poŝtmarkoj estas akceptataj laŭ efektiva valoro.

Esperanto utan Larare, esperanta gramatiko de P. Ahlberg.

Ni ricevis tiun ĉi beletan broŝuron, kiu enhavas, en sveda lingvo, la esperantan gramatikon kaj kiel traduka ekzerco hindan legendon de H. Sienkiewicz laŭ traduko de A. Grabovski, kaj la deklaron pri la esperantismo donita de la Unua internacia Kongreso.

Ni esperas ke la nova verko treege helpos la disvastigon de nia lingvo en Svedujo.

editada por la casa Hachette pertenece a la «Colección aprobada».

Clave del Esperanto.—Traducción española de la obrita de propaganda del Sr. Ĉefeĉ.

Muy conocidas son las «Claves» del Sr. Ĉefeĉ, ya publicadas en inglés, alemán, francés, italiano y sueco; la edición española acaba de publicarse. Los españoles podemos, pues, utilizar este excelente medio de propaganda.

A aquellos de nuestros lectores que no lo conozcan, les diremos qué es esta clave.

Contiene una pequeña gramática breve, pero hábilmente explicada, con tabla de subfijos y prefijos, regla para la composición de palabras y ejercicios; completa el folletito un diccionario que contiene 1.857 voces.

En 24 páginas el Sr. Ĉefeĉ encerró todos los elementos que permiten a un no esperantista la traducción de un texto esperanto.

Estas «Claves de propaganda» pueden encargarse al editor: E. Ĉefeĉ, 45, Christchurch Rd., Streatham, London, S. W.—Precio del ciento, 4'25 francos; una clave, 6 céntimos. Se aceptan sellos de todos los países por su valor efectivo.

Esperanto utan Larare, gramática esperanta de P. Ahlberg.

Hemos recibido este bonito folletito, que contiene, en lengua sueca, la gramática del Esperanto, y como ejercicio de traducción una leyenda india de H. Sienkiewicz, traducida por A. Grabovsky, y la declaración sobre el esperantismo dada en el primer Congreso internacional.

Esperamos que la nueva obra ayudará eficazmente a esparcir nuestra lengua en Suecia.

Miksajoj

La markizino de la Artiŝoko faris tre solenan kunigon, al kiu ŝi invitis la plej altan aristokraciularon. La eminenta S-ro Korkakapo eniris sojlon, kaj en la pordistejo vidis avizon enhavantan: «Neniu antaŭen pasu, ne lasante tie ĉi sian bastonon.» Korkakapo malantaŭeniris en sian domon kaj prenis bastonon por ĝin lasi en la pordistejo.

Tusis samtempe abato kaj monaĥeto, kaj tiu ĉi diris:—Kian kataron havas la tuta monaĥaro!

V. ASENSI, *Pastro.*

Akvoportisto testis, kaj diris al notario:

—Mi donacas la domon de la strato A. al mia unua filo; tiu de la placo B. al dua, k. t. p.

—Mi ne scias ke vi estas tiel riĉa, diris la Notario.

—Ne. Mi nur donacas la rajton alporti l'akvon al tiuj domoj.

S. G. OLTRA, *esperantigis.*

Du kampanoj observas kiel malproksimiĝas ŝipo. *

—Rigardu ĝin, rigardu ĝin, ŝajnas ŝipeto; kaj kiam ĝi pasis tien ĉi, ŝajnis preĝejo, tiel granda ĝi estis

—Sed kolego, ĉu vi ne vidas, ke se ĝi nun estus tiel granda kiel antaŭe ĝi ne povus plu transpasi? Ĝi intertuŝus la ĉielon.

***

—Knaboj, kio okazas al vi ke vi estas tiel malgajaj?

—Ke ĵus mortis nia avino.

—Kaj vi, senokupulo, kial ne ploras?

—Ĉar mi ne havas naztukon.

L. SANCHEZ BENITO.

Du mallongaj militaparoloj.—Napoleono al sia armeo en Egiptujo rimarkigante al ĝi la piramidojn:

«Soldatoj: De la supro de tiuj piramidoj kvardek centjaroj vin rigardadas!»

En Monterau:

«Nenion timu, amikoj miaj, ankoraŭ ne fandiĝis la kuglo, kiu mortigos min!»

V. INGLADA.

Estas strange...!

En bela kaj homplena urbo de la orienta marbordo de Ibera Duoninsulo loĝis fama kuracisto, kiu disdonis sian tempon al la medicino kaj al la politiko; iajfoje li kandidatis la provincan deputadon, kaj promenantante kun amiko eniris en la domon de politika samideano, terlaboristo tre riĉa kaj influa.

La amiko, turnante sin al la dirita terlaboristo, diris: «Mi havas grandan plezuron prezentante al vi doktoron Gimenez, kiu krom bonega kuracisto estas unu el la plej fervoraj samideanoj.»—«De longe mi konas tiun ĉi sinjoron; troe mi lin konas, ĉar li estas homo, kiu tre multe malĝojigis min», respondis la terlaboristo.

La mirigata kuracisto nur kuraĝis diri:—«Vi klarigos... ĉar mi ne rememoras esti vidinta vin...»—Antaŭ dek jaroj mi prezentis al vi en via kliniko mian malsanan edzinon kaj post kiam vi ekzamenis ŝin per kelkaj ĉirurgiiloj, sekrete vi diris al mi: «via edzino ne resaniĝos; ŝi baldaŭ mortos.»—«Kaj ĉu la malfeliĉulino efektive mortis?»—«Ne, tute ne, sinjoro; rigardu, jen ŝi estas».

Kaj li per sia montra fingro montris maljunulinon, kiu trikis ŝtrumpon apud la fenestro de la salono.

ROMÁN AYZA.

NOVAJ ANOJ DE H. S. P. P. E.

El *Enguera* (Valencia): 396, Juan Sanchis Rico; 397, Eduardo Palop Vera; 398¹ José Palop López; 399, José Palop Cabezas; 400, Francisco Cabezas Simón; 401, Miguel Jordá García; 402, Srta. Matilde Poquet Piqueras.—*Albaida* (Valencia): 403, Milagro Sempere Monzó; 404, Juan Bta. Soler Valls.—*Coruña*: 405, María Barbeito Cervino; 406, Mario Español; 407, María Espinosa; 408, Pilar Espinosa; 409, Dolores Fernández; 410, Natividad Fernández; 411, María Fernández Malde; 412, Teresa García de Currás; 413, María García Carril; 414, Gloria Gómez Pérez; 415, Emilio Macho Fernández; 416, Gabriel Nieto; 417, Sara Novo; 418, María Pau; 419, Teresa Patiño Castro; 420, Purificación Ponte Máquez; 421, Carolina Ponte Máquez; 422, Emilio Ramos; 423, Luis Ramos; 424, María Sáenz Máquez; 425, José Sanjurjo; 426, Carmen Silva; 427, Arturo Taracido; 428, Silvestre Valle Fernández; 429, Pilar Valle Salgado; 430, Carmen Vidal Ojén.—*Orense*: 431, Salvador Padilla; 432, Eduardo Macía; 433, Felipe Santiago; 434, Higinio V. Ameijeiras; 435, Manuel G. Sentís; 436, Bartolomé Rocafull; 437, Aquilino Sánchez; 438, Miguel Aguilar; 439, José Alvarez Vázquez; 440, Leoncio G. Garrido; 441, Casimiro P. Feinos.—*Alconchel* (Zaragoza): 442, Florentino Cano Lasheras.—*Monforte* (Lugo): 443, Felipe Pérez Alvarez.—*Santiago* (Coruña): 444, Benigno Carro García; 445, Santiago Carro García; 446, Tomás Carro García; 447, José Santaló Rodríguez.—*Manresa* (Barcelona): 448, Juan Botifull Solá.—*Valencia*: 449, Tomás Lluna; 450, José Sánchez Ocaña; 451, José G. Puchol; 452, Juan Llovet; 453, Eulogio Moreno Ferrer.—*Sevilla*: 453, Jerónimo Córdoba; 454, José González; 455, Srta. María Ibarra Lloréns.—*Carcagente* (Valencia): 456, Domingo Taléns Rodríguez.—*Oviedo*: 457, Joaquín Díaz Velasco; 458, Ramón A. Caicoya.—*Madrid*: 460, Pedro Marcilla Ferrús.

Korespondada fako de "La Suno Hispana,"

SINJOROJ:

G. E., Murcia.—K. C., Burgos.—G. E., Santiago.—A. K., Odessa (Rusujo).—J. L. R., E. G., J. B., M. M., fraŭ. M. E., E. B., Coruña.—M. P., Tolosa.—A. B., Fuerteventura.—G. C., J. G., Sevilla.—J. S. P., Almenara.—J. F., J. B. G., Cabañal.—J. M. F., Sarriá.—J. M., Villacarlos.—E. R., Manresa.

Mi ricevis viajn abonpagojn. Dankon.

Kore salutas Vin,

A. J. L.

NIAJ VIZITANTOJ

N.º 30.—**Antaŭen Esperantistoj!!** Lartiga, 106, *Lima* (Peruo). Jarabono, 3 frankoj. Jan. Feb. Marto 1906.—**Centrameriko Esperantista**. 8.ª Avenida Sur, 11, Cantón. Libertad. Prezo, 0'12 \$ ekzemplero.

24 Dec 1905.—**El Dominical**. Marron a cuji, 43, Alto *Caracas* (Venezuela). Jarabono, 6 pesetoj.

11 Feb. 1906.—**Esperanto**. Ceret, 4. Pir. Or. *Francujo*. 24 numeroj sinsekvaj, 3 fr. N.ºj 1, 2, 3 kaj 4.—**Esperanto**. *Falta* (Rusujo). Jarabono, 8 fr.

Jan. 1906.—**Esperanto**. Papnovelde-Utca, 6, *Budapest*, 4. *Hungarujo*. Jarabono, 3 frankoj.

N.º 1, Feb. 1906.—**Esperanto**. S-ro N. D. Kovačev, Sofia (*Bulgarujo*). 24 numeroj sinsekvaj, 4 fr.

Dec. 1905 Jan. 1906.—**Espero Katolika**. A Sainte Radegonde près *Tours (Indre et-Loire, Francujo)*. Jarabono, 2,50 fr.

4, 11, 18 Dec. 1905.—**Espero Pacifista**. 26, rue de Chartres, Neuilly-sur-Seine (*Francujo*). Jarabono, 5 fr.

Feb. 1906.—**Esperantisten**. 37, Surbrunnsgatan. *Stockholm* (Svedujo), Jarabono, 3'50 frankoj.

N.º 4.—**Gefratato Esperanta**. Napolo, Largo Gesu e Mario, n.º 4. *Italujo*. Jarabono, 4 fr.

Marto 1906.—**Germana Esperantisto**. Prinzentrasse, 95, *Berlin S.* (*Germanujo*). Jarabono 3 markoj.

N. 3, IIª jaro.—**Holanda Pioniro**. *Hilversum, Holando*. Jarabono, 3 fr.

Jan. 1906.—**Internacia Revuo Medicina**. 33, rue Lacépède. Paris. Jarabono, 12 fr.

N.º 1 kaj 2, IVª jaro.—**Juna Esperantisto**. 9, avenue des Vollandes, *Genevo (Svisujo)*. Jarabono, 2 fr.

4 kaj 5 II jaro.—**La Algeria Stelo**. 57, rue d'Isly, *Alger (Algerujo)*. Jarabono, 3 fr.

Marto 1906.—**La Belga Sonorilo**. S-ro J. Coox, Duffel, *Belgujo*. Jarabono, 4 fr.

Sep.-Okt. 1905.—**La Meksika Lumturo**. *Sta. Rosa, Necoxtla, Veracruz (Meksikujo)*. Jarabono, 3 fr.

Marto 1906.—**La Revue de l'Esperanto**, 26, rue Wissoq, *Boulogne-sur-Mer (Francujo)*. Prezo, 0'10 fr. ekzemplero.

Marto 1906.—**La Esperanta Studento**. 16. Upper Westbourne Villas, Hove, Sussex. England. Jarabono, 2 fr.

Feb. 1 kaj 15 1906.—**Lingvo Internacia**. 33, rue Lacedpède. *Paris*. Jarabono, 5 fr. Kun literatura aldono 7 fr. 50.

4, 11, 18 Marto 1906.—**Murcia**. Sociedad, 14, Murcia. Jarabono, 6 pesetoj.

1-16 Marto 1906.—**Museo Exposición**. Medina, 37, *Alicante*. Jarabono, 5 pesetoj.

Feb. 1906.—**Ruslanda Esperantisto**. S. Petersburgo, Bolš. Podjačeskaja, 24 *Rusujo*. unu numero 30 kopekojn.

Jan. Feb. 1906.—**Svisa Espero**. 6, vieux College, *Genevo (Svisujo)* Jarabono, 2,50 frankoj.

Feb. 1906.—**The British Esperantist**. unuigita kun **The Esperantist**. 13, Arundel street, Strand. W. Q. *Londono*. Jarabono, 2 fr. Kun aldono literatura, 4 frankoj.

Feb. 1906.—**Tra la Mondo**. 15, Boulevard des deux Gares, *Mendon (S. et O.) Francujo* Jarabono, 8 fr.

Marto 1906.—**Unua Paŝo**. San Stefano, 26, Sofia, (*Bulgarujo*). Jarabono, 3 fr.

Tipografía Moderna, á cargo de Miguel Gimeno, Avellanas, 11—Valencia.

ANONCOJ

S-ro F. W. Eggleton.—Deutsches Landerziehungsheim, Haubinda, Streufdorf, Meiningen (*Germanujo*), deziras interŝanĝi poŝtkartojn, poŝtmarkojn, kaj korespondi pri edukado aŭ pedagogio. Li tuj respondos.

La profesoro kaj lernantoj de la komerca lernejo de la Piaj Skoloj de Tolosa petas de ĉiulandaj esperantistoj kartojn, leterojn, aŭ revuojn por la esperanta ekspozicio, kiujn ili organizas por la proksima Junio. Ili tuj korespondos. Adresu la korespondadon al profesoro M. Plana. Colegio de las Escuelas Pias, Tolosa, (Guipúzcoa), España.

S-ro ANTONO LOPEZ VILLANUEVA
Normala Profesoro en Murcia—Vicprezidanto de
H. S. p. E.—Aŭtoro de Esperantaj lernolibroj.

LA SUNO HISPANA *

ENHAVO: 1. Dua Universala Kongreso en Genevo (programo).—2. Krimo plenumita sen la grandvalora kunhelpo del verbo.—3. Valencio, unua urbo de Hispanujo uzinta presadon.—4. Du fratoj.—5. Sciigoj.—6. Bibliografo.—7. La hino kiu reiris al sia patrujo.—8. Spritajoj.—9. Nia societo.—10. Korespondada fakto.—11. Niaj vizitantoj.—12. Anoncoj.

Al Gesinjoroj Zamenhof sendas la Redakcio de «La Suno Hispana» plej koran esprimon de sia kondolenco pro la morto de S-ro S. Silbernik, patro de Sinjorino Zamenhof.

SUB LA PREZIDO DE D^{RO} ZAMENHOF

DUA UNIVERSALA KONGRESO EN GENEVO

de la 28^a de Aŭgusto ĝis la 6^a de Septembro 1906

Unua cirkulero de la Loka Organiza Komitato

PROGRAMO DE L' KONGRESO

Mardon 28 Aŭgusto, vespere: Oficiala Malferma Ceremonio kaj Koncerto.
Merkredon 29, matene: Preparaj Kunvenoj; posttagmeze: 1^a Ĝenerala Kunveno; vespere: Teatra Vesperfesto.
Ĵaŭdon 30, Ŝipveturado sur la Lemana Lago, kun oficiala Festeno en Vevey (Festenkarto: 5 frankoj).
Vendredon 31, matene: 2^a ĝenerala Kunveno; posttagmeze: Akcepto ĉe l' Parko de S-roj Thudicum en «La Chatelaine»; vespere: balo.

Sabaton 1 Septembro: posttagmeze: 3^a ĝenerala Kunveno; vespere: Oficiala Ferma Ceremonio kaj Koncerto.

3, 4, 5 Septembro: Vojaĝo tra Svisujo: Genève, Montreaux-Oberland, Spiez, Interlaken, Murren, Berne, Geneve.

Verda karto (fr. 10). Oni de nun povas aĉeti la oficialan kongreskarton kiu kostas 10 frankojn kaj donas rajton senpage ĉeesti kaj voĉdoni en ĉiuj kunvenoj de la kongreso, partopreni je ĉiuj festoj (ankaŭ je la ŝipveturado sur la lago) ricevi ĉiujn necesajn dokumentojn por la diskutoj kaj laboroj de l' kongreso kaj la adresaron de l' kongresanoj.

Blanka karto (fr. 5). Ĉiu persono jam posedanta 10 frankan *verdan karton* havos rajton aĉeti por la anoj de sia familio unu, du, tri aŭ maksimume kvar blankajn kartojn, kiuj kostas fr. 5 kaj donas samajn rajtojn kiel la verdaj kartoj, esceptinte la rajton voĉdoni kaj ricevi dokumentojn kaj adresaron.

Ekspozicio.—Granda ekspozicio estos organizata, ĉiuj esperantistaj grupoj estas petataj sendi kiel eble plej multajn dokumentojn al la kongresa oficejo. Specialan cirkuleron petu la interesatoj.

Aliĝojn, monon, korespondataĵojn, k. t. p., unuvorte ĉion, kio koncernas la Kongreson oni sendu nur al la: *Kongresa Oficejo, 15 Quai de l' Ile, Geneve.*

Krimo plenumita sen la grandvalora kunhelpo de l' verbo

Bela nokto de somero
Kun ĉielo steloplena,
Blanka luno, vento freŝa.
Sola valo kaj rivero.
Nek en kreskajar' lacerto,
Nek unu bird'en l' arbaro,
Nek malforta dolĉa kanto;
Ĉie paco kaj silento.
Tie alte, plena lumo
Kaj malsupre ombro plena,
Apud river' musko verda,
Sur la musko granda kruco.
Apud kruco belulino,
Apud belulin' junvir',
Kune kun mano de li
La mano de l' amantino.

Ekĝemoj interrompitaj,
Mil ĉirkaŭpremoj, rigardoj,
Plilongigata kisado
Kaj frazoj enamigitaj.
—Dolĉa bono!—Mia amo!
—Anim' mia!—Miro mia!
—Unu kison!—Jes.—Alian!
—Alian!—Alian!—Centon!
—Morgaŭ la Karpion!—Jes.
—Kaj kiam ni ambaŭ tie...

Crimen perpetrado sin la valiosa cooperación del verbo

Hermosa noche de estío;
Estrellado firmamento;
Blanca luna; tenue viento;
Fresco valle; manso río.
Ni un lagarto en la maleza,
En los árboles ni un ave,
¡Ni un canto dulce y suave!
Todo silencio y tristeza.
Allá arriba, todo luz;
Aquí abajo, todo sombra;
Junto al río, verde alfombra;
Sobre la alfombra, una cruz.
Junto á la cruz, una bella;
Junto á la bella, un doncel;
Entre las dos manos de él
Una blanca mano de ella.
Suspiros entrecortados,
Mil abrazos, mil miradas,
Frasas muy enamoradas
Y besos muy prolongados.
—¡Mi cariño!—¡Dulce bien!
—¡Alma mía!—¡Mi embeleso!
—Un beso.—Sí.—Y otro beso.
—¡Y otro!—¡Y otro!—¡Y otro!—¡Y cien!
—Mañana al Carpio.—Verdad.
—Y ambos una vez allí...

—Vi mia!—Vi mia!—Tiel
 Senmorta feliĉegeco.
 —Kaj tiu hom'...?—Ne plu lia.
 —Via amo?—Tute via
 Kiel nur de vi la mia...
 —Ĉiam mia?—Ĉiam via.
 Atenta je sia honto
 Post la kruco maljunulo
 En unu mano pistolo
 Kaj en la zono ponardo.
 Unu man' sur unu brakon,
 Kolerero kaj krio granda,
 Eklumo, bruego pafa,
 Kaj ekbrilego de ŝtalo.
 —Perfiduloj!—Ĉiel' pia!
 —Konfesoj!—Dia... Justecoj!...
 Du korpoj poste, sur tero
 Kaj fine stare l' alia.
 Je la sekvanta tagiĝo
 La figento indignita,
 La ĝendarmoj kun juĝisto
 Kaj la krimul' arestita.

Tradukis libere ROMÁN AYZA.

—Tú mío.—Y tú mía.—Sí,
 Y eterna felicidad.
 —¿Y ese hombre?—No más suya.
 —¿Tu cariño?—Para tí
 Como el tuyo para mí.
 —¿Siempre mía?—Siempre tuya.
 Atento á su propio mal
 Tras la cruz un noble anciano,
 Una pistola en la mano
 Y al cinto agudo puñal.
 Un rugido airado y fiero,
 Una mano sobre un brazo;
 El fulgor de un fogonazo
 Y el reflejo de un acero.
 —¡Ah, traidores!—¡Justo Dios!
 —¡Confesión!—¡Piadoso cielo!...
 Dos bultos luego en el suelo
 Y otro en pie junto á los dos.
 A la mañana siguiente,
 Guardia civil, el juzgado,
 El populacho indignado
 Y en prisión el delincuente.

ESTREMERÁ.

Valencio, unua urbo de Hispanujo uzinta presadon.

Inter gloroj de Valencio, la bela ĉefurbo de hispana provinco tiel same nomata, estas unu tre aminda por literaturistoj; en Valencio oni enpresis, antaŭ ol en alia loko de Hispanujo, la unuan libron; en Valencio brilis unue la Guttenberg'a stelo, tia lumestaĵo, kiu poste transformiĝis en helan sunon de la intelekto, kaj lumigis la tutan mondton.

Oni scias, ke Lorenzo Coster en Harlem (jaro 1436^a) kaj Johano Faust en Maguncio estis la antaŭvidantoj de la presarto el kiu la dua publikigis maŝine libron titolitan «Alexandri Galli doctrinali» (jaro 1442^a); sed ĝis kiam Johano Guttenberg kaj Petro Schoeffer gravuris matricojn kaj fondis presmodelojn movajn, la elpenso ne estis ja efektivigata kaj pro tio ĉi oni konsideras Guttenberg'on kaj lian kompostaverkon «Psal-

Valencia, primera ciudad de España que usó la imprenta.

Entre las glorias de Valencia, la bella capital de la provincia española así llamada, hay una muy amable para los literatos; en Valencia se imprimió, antes que en otro lugar de España, el primer libro; en Valencia brilló primeramente la estrella de Guttenberg, aquel astro que debía transformarse en claro sol de la inteligencia é iluminar el mundo todo.

Es sabido que Lorenzo Coster en Harlem (año 1436) y Juan Faust en Maguncia fueron los precursores de la imprenta, publicándose por el segundo, mecánicamente, un libro titulado «Alexandri Galli doctrinali» (año 1442); pero hasta que Juan Guttenberg y Pedro Schoeffer grabaron matrices y fundieron tipos móviles, el invento no fué propiamente realizado, y por esto se considera á Guttenberg y á su obra tipográfica

morum Codex» (1457) kiel elmontrinto kaj elmontraĵo de la intelekta ilo, kiu nin okupas.

El Germanujo pasis la afero rapide al Malaltajlandoj, kie Johano de Westfalia kaj Teodoro Martrus publikigis libron pri moralo nomitan «Liber predicabilium»; kaj en Hispanujo, sub kies regado tiam troviĝis tiuj landoj, oni utiligis preskaŭ samtempe la presformon por eldoni originalan libron, poemon pri la Senmakula Enbrigo de la Virgulino, verkitan de 36 malsamaj poetoj, kies libro estis enpresata en Valencio dum la jaro 1474^a, antaŭa dato al aliaj konataj de libreldoj hispanaj.

Dum la sekvanta jaro, oni finis enpresi alian verkon tre ampleksan la «Comprehensorium» aŭ vortaron latinan en volumo kun 319 folioj kaj ĉiu el ili kun 164 linioj; kaj ĉar, kredeble, estas nedireblaj la malfacilaĵoj, kiuj prezentigis, komence, por efektiviĝi entreprenon de tia graveco, oni ne riskas supozante ke jam en 1472^a estis komencata la presfado de «Comprehensorium».

Seninterrompe oni publikigis verkojn de Krispo Salustio, tradukon de Biblio, en valencia dialekto, de Bonifacio Ferrer, frato de l' glora Sanktulo Vicencio, la kosmografion de Pomponio Mela, aranĝita de germano Lamberto Palmart kaj la faman eldonon de «Fueros del Reino de Valencia» (privilegiaj lokaj leĝoj).

Jen la surskribaĵo de la plataŝtono, kiu lokita sur la muro de domo, en la strato Valldigna, memorigas la okazintaĵon:

«Al la enkondukantoj en Valencion de la civilizacia arto de la presado Ildefonso Fernandez de Córdoba kaj Lamberto Parmart, kiuj ĉe tiuj ĉi loko starigis la unuan presejon, kiu funkciadis en Hispanujo. La urbo Valencio je la solempigo de la IV^a centjaro post ĝia starigo en nia lando. Jaro 1874.»

(Aranĝita laŭ verko «Guía urbana de Valencia» de markizo de Cruilles.)

«Psalmorum Codex» (1457) como el descubridor y el descubrimiento del instrumento intelectual que nos ocupa.

De Alemania pasó el asunto rápidamente a los Países Bajos, donde Juan de Westfalia y Teodoro Martrus publicaron un libro sobre moral denominado «Liber predicabilium»; y en España, bajo cuyo imperio se encontraban entonces aquellos países, se utilizó casi al mismo tiempo la imprenta para editar un libro original, un poema sobre la Inmaculada Concepción de la Virgen, escrito por 36 distintos poetas, cuyo libro fué impreso en Valencia en el año 1474, fecha anterior a las otras conocidas de ediciones españolas.

Durante el siguiente año se terminó de imprimir otra obra muy extensa, el «Comprehensorium» ó vocabulario latino, en un volumen con 319 hojas y cada una de ella con 164 líneas; y como es de creer que fuesen indecibles las dificultades que se ofrecerían al principio para realizar una empresa de esta importancia, no será arriesgado suponer que ya en el año 1472 estaba empezada la impresión del «Comprehensorium».

Sin interrupción se publicaron las obras de Crispo Salustio, la traducción de la Biblia al dialecto valenciano por Bonifacio Ferrer, hermano del célebre santo Vicente, la cosmografía de Pomponio Mela, arreglada por el alemán Lamberto Palmart, y la famosa edición de los «Fueros del Reino de Valencia».

He aquí la inscripción de la lápida que, colocada en la pared de una casa de la calle de Valldigna, conmemora el suceso:

«A los introductores en Valencia del arte civilizador de la imprenta, Alfonso Fernández de Córdoba y Lamberto Palmart, que en este sitio establecieron la primera prensa que funcionó en España, el municipio de Valencia al celebrarse el iv siglo de su establecimiento en nuestro país. Año 1874.»

(Arreglado de la obra «Guía urbana de Valencia», del marqués de Cruilles.)

Du fratoj

Jerusalemo estis kulturigita kampo: du fratoj posedis la kampan lokon kie hodiaŭ staras la templo (1): el ili unu estis edziĝinta kaj havis multajn gefilojn: la alia vivis izolite. Ambaŭ kulturigis kune la kampon kiun ili heredis el sia patrino.

Tuj kiam alvenis la falĉa tempo, la du fratoj ligis siajn faskojn kaj faris du egalajn amasojn, kiujn forlasis sur la kampo!

Dum la nokto, tiu el la du fratoj kiu restis fraŭlo, havis bonan penson: li diris al si mem: mia frato havas edzinon kaj gefilojn nutrotajn, kaj pro tio, ne estas juste ke mia parto estu tiel granda kiel lia. Nu! ni prenu el mia amaso kelkajn faskojn kaj al lia ni aldonu ilin sekrete; li tion ne ekrimarkos, kaj tiel li ne povos ilin rifuzi, kaj li agis kiel ĝin pensis. La saman nokton, la alia frato vekiĝis kaj diris al sia edzino: mia frato estas juna, li vivas izolite, havas nenium, kiu lin zorgu kaj konsolu je liaj laciĝoj; pro tio, ne estas juste ke ni prenu el la komunkampo tiom da faskoj kiom li. Ni leviĝu kaj alportu sekrete al lia amaso kelkajn faskojn; li tion ne ekrimarkos morgaŭ, kaj tiel li ne povos ilin rifuzi, kaj kiel ili ĝin pensis, ĝin faris.

La morgaŭan tagon, la du fratoj revenis en la kampon, kaj ili estis surpruzegitaj vidante ke la du amasoj restis egalaj; nek unu nek alia povis tiun ĉi miregindaĵon interne kompreni: ili agis same dum multaj sinsekvaj noktoj; sed kiel ĉiu el ili alportis al la amaso de sia frato egalan fasknombron, la du amasoj restadis ĉiam egalaj, ĝis kiam unu nokton, viglante por nur elserĉi la kaŭzon de tiu ĉi mistero, la du fratoj sin renkontis portante ĉiu la faskojn kiujn ili donacis al si reciproke.

Nu! la loko, kie tio okazis, devis plaĉi al Dio, kaj la homoj ĝin benis kaj elektis por tie starigi al Li templon.

El la franca lingvo tradukis FRANCISCO DOMINGO.

Sciigoj

Franĉujo.—En sia 6^a numero (Decembro 1905) «Tra la Mondo» komencis serion da internaciaj enketoj per demando pri la instruado en la tuta mondo. Kiel tio povas esti tre utila por la varbado de profesoroj kaj geinstruistoj al Esperanto, ni atentigas niajn legantojn kaj ilin instigas partopreni en tia enketo, ĉiu laŭpove, skribante aŭ ilustrante.

La distinginda raportonto, profesoro Th. Rousseau, doktoro de sciencoj, scios elĉerpi el la ricevitaj respondoj interesajn

Francia.—En su núm. 6 (Diciembre 1905) «Tra la Mondo» comenzó una serie de informaciones por medio de cuestionario sobre la instrucción en todo el mundo. Como esto puede ser muy útil para atraer profesores y maestros al Esperanto, llamamos la atención de nuestros lectores y les invitamos a tomar parte en dicha información, por escritos ó ilustraciones.

El distinguido profesor Th. Rousseau, doctor en ciencias, sabrá sacar de las contestaciones recibidas interesantes y

(1) Estas eble ke tiu ĉi legendo aŭ popola tradicio ne havu veran fundamenton: Biblio nur diras al ni ke la templo staris sur la monto Sion'o: la cetero estas fantaziaĵo.

kaj praktikajn konkludojn kaj starigi verkon indan de Esperanto.

Jus ni ricevas avizon pri grava pet-skribo farita de francaj deputitoj pri enkonduko de Esperanto en la programojn de instruado. Tio treege necesigas la sukceson de la enketo malfermita en «Tra la Mondo».

Tiuj dezirantaj ĝin partopreni ricevos senpage la demandaron. Oni petu la 6^{an} numeron de «Tra la Mondo». 15, boulevard des 2 Gares, Mendon (S. et O), France.

Anglujo.—Laŭ decido de la Londona Komercio Cambro oni akceptis la instruon de la lingvo internacia Esperanto en la eduka fako de tiu korporacio. La unuaj ekzamenoj okazos la 30^{an} de tiu ĉi monato.

Novaj grupoj fondiĝis en Grimsby, Goole, Newport, West Norwod kaj Pudsey.

Germanujo.—Grupoj fondiĝis en Mannheim, Leipzig kaj Frankfort.

Per la pero de la Frankfurta Grupo oni aranĝis publikan paroladon en Hanau. S-ro Peters, inĝeniero, parolis la 27^{an} de Marto tie pri Esperanto. Oni decidis fondi grupon. La 4^{an} de Aprilo fondiĝis kun 20 anoj. Ni tre dankas ilian saluton.

Svedujo.—Ni legas en nia kolego «Esperantisten» ke ĵus fondiĝis laborista grupo esperantista en Orkarstrom, kiu intencas disvastigi Esperanton inter laboristaro de granda fabriko okupanta 1.100 laboristojn kiuj parolas 16 diversajn lingvojn!

Ankaŭ fondiĝis grupoj en Stelleryd kaj en Ronneby.

Hispanujo.—Ni ricevis cirkuleron el Barcelono, kiu pravas la sukceson atingitajn de nia katalunaj kunbatalantoj. Ĝi anoncas la kreadon de la societo «Espero Kataluna», kiun ni gratulas kaj salutas kaj el kiu ni esperas grandvaloran helpon

prácticas conclusiones formando una obra digna del Esperanto.

Acabamos de recibir noticias sobre una importante petición hecha por algunos diputados franceses sobre la introducción del Esperanto en los programas de instrucción. Esto hace necesario el éxito de la información abierta en «Tra la Mondo».

Los que deseen tomar parte recibirán gratuitamente el cuestionario. Pídase el núm. 6 de «Tra la Mondo»: 15, boulevard de 2 Gares, Mendon (S. et O.), Francia.

Inglaterra.—Según acuerdo de la Cámara de Comercio de Londres se ha aceptado la enseñanza de la lengua internacional Esperanto en la sección de instrucción de dicha corporación. Los primeros exámenes se verificarán el 30 de este mes.

Se han fundado nuevos grupos en Grimsby, Goole, Newport, West Norwod y Pudsey.

Alemania.—Se han fundado los grupos de Mannheim, Leipzig y Frankfort.

Por mediación del grupo de Frankfort se organizó una conferencia pública en Hanau. El Sr. Peters, ingeniero, habló allí del Esperanto el 27 de Marzo. Se decidió fundar un grupo. El 4 de Abril se fundaba con 20 socios. Agradecemos su saludo.

Suecia.—Leemos en nuestro colega «Esperantisten» que acaba de fundarse un grupo obrero esperantista en Oskarsstrom, que intenta divulgar el Esperanto entre el personal de una gran fábrica que sostiene 1.100 operarios que hablan 16 diferentes idiomas!

También se han fundado grupos en Stelleryd y en Ronneby.

España.—Hemos recibido una circular de Barcelona que prueba el éxito alcanzado por nuestros compañeros catalanes. Anuncia la fundación de la sociedad «Espero Kataluna», á la que felicitamos y saludamos, esperando de ella pa-

por disvastigi Esperanton en Hispanujo. Ĝia Prezidanto estas S-ro Johano Rosals, strato Puertaferriŝa, 30, librovendejo, Barcelono.

Ni legis bonajn propagandajn artikolojn en la «Revista de Menorca» kaj en «El Mentor» de Chacabuco (R. Argentina) subskribitajn de S-roj José Juaneda kaj José M. Olivares.

Ankaŭ en «La Correspondencia de Valencia» publikigis nia karega amiko S-ro Román Ayza bonegan artikolon pri la ebleco de lingvo internacia; kaj en «La Verdad» de Murcia S-ro Ricardo Codorniu daŭrigas sian serion da propagandaj artikoloj.

«La Academia Calasancia», hispana revuo, eldonita en Barcelono alportis en malsamaj numeroj bonajn artikolojn pri Esperanto de P. Bruno Rodríguez kaj de S-ro Karolo Cardelus Carrera.

Dank'al la laborado de S-ro Kamilo Cela ĵus fondiĝis Esperantista grupo en *Foz* (Lugo). Prezidanto, S-ro Kamilo Cela; sekretario, S-ro Antono Villar Ponte; voĉdonantoj, S-roj Antono Noriega kaj Konstantino Vazquez.

Ni legas en la madrida revuo «Los Sucesos»:

«La anglaj kaj germanaj ĵurnaloj dediĉas grandajn laŭdojn al fraŭlino Tamara, «la rusa najtingalo», kies portretoj ni publikigas.

»La bela rusa knabino ravis kaj entuziasmigis la moskvan publikon, kiu en diversaj teatroj de Moskvo ovaciis ŝin pro ŝiaj poeziaj kaj belegaj kantoj verkitaĵ en Esperanto.

»Estas la unua fojo, kiam oni kantas Esperante kaj kiel fraŭlino Tamara kantas tiel majstre, la spektaklo estas duoble alloga.

«La esperanta najtingalo» ekricevis proponojn el la precipaj entreprenistoj germanaj, anglaj, amerikaj kaj francaj. Eble post nelonge ni ankaŭ aplaŭdos ŝin en Hispanujo.»

tente ayuda para esparcir el Esperanto en España. Su presidente es D. Juan Rosals, calle Puertaferriŝa, 30, librería, Barcelona.

Hemos leído excelentes artículos de propaganda en la «Revista de Menorca» y en «El Mentor», de Chacabuco (R. Argentina), firmados por D. José Juaneda y D. José M. Olivares.

También en «La Correspondencia de Valencia» publicó nuestro querido amigo D. Román Ayza un largo artículo sobre la posibilidad de una lengua internacional; y en «La Verdad» de Murcia, don Ricardo Codorniu continúa su serie de artículos de propaganda.

«La Academia Calasancia», revista española que se publica en Barcelona, ha traído en diferentes números artículos en favor del Esperanto, escritos por el Padre Bruno Rodríguez y D. Carlos Cardelus Carrera.

Gracias á los trabajos del Sr. Camilo Cela se acaba de fundar un grupo esperantista en *Foz* (Lugo): Presidente, don Camilo Cela; secretario, D. Antonio Villar Ponte; vocales, D. Antonio Noriega y D. Constantino Vázquez.

Leemos en la revista madrileña «Los Sucesos»:

«Los periódicos ingleses y alemanes dedican grandes elogios á la señorita Tamara, «el ruiseñor ruso», cuyo retrato publicamos.

»La bella joven rusa arrebató y entusiasmó al público moscovita, que en diversos teatros de Moscou la ovacionaron por sus poéticos y hermosos cantos escritos en Esperanto.

»Es la primera vez que se canta en Esperanto, y como la señorita Tamara canta tan magistralmente, el espectáculo tiene doble atractivo.

«El ruiseñor del Esperanto» ha empezado á recibir proposiciones de los principales empresarios alemanes, ingleses, americanos y franceses. No hemos de tardar mucho, quizás, en aplaudirla en España.»

Bibliografio

Anatomia Vortaro kvarlingva: latina (Basel'a nomenklaturon), franca, angla kaj esperanta; verkita de la Medicina Esperantista Grupo.—Paris. Firmo Hachette kaj K.^o

Nenece estas rimarkigi al niaj legantoj la gravecon de tiu verko, ĉar pruvite ke Esperanto taŭgas por la ordinaraj bezonoj de nia vivo kaj kiel perilo por diskonigi literaturajn verkojn tradukitajn aŭ originalajn, spite de la skeptikuloj ni devas iom post iom utiligi nian helpan lingvon por la diversaj branĉoj de la homa saĝeco.

La Medicina Grupo akceptis, kiel plej bonan fundamenton de la esperanta terminologio la latinan nomenklaturon akceptitan de preskaŭ la duono de Eŭropo sub la nomo de «Basela nomenklaturon». Tiel, dank'al Esperanto, la anatomia lingvaĵo estas tute internaciigita kaj ĝi estos bona maniero elvidigi la servojn fareblajn de internacia lingvo.

«Anatomia Vortaro» estas verko tre utila ne nur por tiuj okupantaj sin pri Medicino, sed por ĉiuj esperantistoj, kiuj trovas en ĝi vortojn ĝis nun netroveblajn en niaj ordinaraj vortaroj.

Tutkoran gratulon de la fervoraj samideanoj meritas la Medicina Grupo, kiu tiel bone sciis elekti la ebenan vojon por alveni en la deziritan celon.

Elementa Fotografata Optiko: originale verkita en Esperanto de Karlo-Verks.—Parizo. Presa Esperantista Societo. Prezo: 1'25 frankoj.

Jen alia grava verketo. Ĝia celo estas konigi al la fotografaj amatoroj, kio estas objektivo, kaj kiel oni devas profiti ĝiajn kvalitojn. Ne enirante por tio en la malfacilajn teoriojn de la supera Optiko, ĝi tamen prezentas plenan kaj facilan teorion de la optikaj fenomenoj de la lumaj radioj trapasantaj lensojn, kaj ankaŭ ĝi enhavas praktikajn formulojn diversajn kaj konsilojn por la klarigo kaj elekto de bonaj objektivoj.

La Tutmonda Lernolibro por paroligi Esperanton: originale verkita de F. L. G. Maréchal.—12, Eldon Place. Leeds (Anglujo). Prezo: 1 franko (neafrankite).

Ĝi proponas metodon per lecionaro por ekparoli aŭ ekparoligi Esperanton. Ĉiu leciono konsistas el frazoj priskribantaj agojn fareblajn por la instruisto aŭ lernantoj kaj tiamaniere oni *ludas*, skribas kaj legas la lecionon, kaj poste la instruisto klarigas la uzon de prefiksoj, sufiksoj, finiĝoj kaj ceterajn punktojn gramatikajn.

Tiu verketo estas utiligebla en niaj grupaj kunvenoj por fari mallongan konversacian ekzercon; sed precipe oni uzos ĝin en la kursoj de Esperanto, kie ĝi taŭgos kiel fruktodonan ekzercaron.

Homaranismo (Hilelismo).—Ni ricevis tiun broŝureton tre lerte verkitan en nia helpa lingvo.

La Serĉado por la Ora Saflano, de Nathaniel Havothorne, tradukita esperanten de J. C. O'Connor, Ph. Dr., M. A., kaj C. F. Hayes; ilustrita de Brinsley le Fanu.—W. T. Stead's, 39 Whitefriars Street. London. E. C. Prezo: 6 pencoj.

Tiu beleta romano, priskribanta la aventurojn de la kuraĝa Jasono estas leginda. Pri ĝia korekta esperanta stilo ne estas necesa paroli, tial ke malgraŭ la kompetenteco de la tradukintoj, ankaŭ tralegis la presprovaĵojn kleraj kaj diverslandaj esperantistoj; tiel oni ne povas dubi pri ĝia internacieco.

Cindrulino: esperantigita de L. Milho. Librejo A. Barbot, 15, rue Etienne-Pallu, Tours (Tur) France. Prezo: 50 centimoj.

Ĝi estas la n° 2 el la «Ilustrita Biblioteko por infanoj» eldonita de nia kunfrato «Espero Katolika».

Cindrulino! Kiu ne legis aŭ aŭskultis tiun beletan kaj moralan rakonteton en la unuaj jaroj de sia vivo? Vere nia infaneco jam estas pli-malpli malproksima, sed la rakonteto vekas en ni dormantajn rememorojn... Ĉiu el ni, laŭsekse, certe deziris esti aŭ la princo edziĝe premianta la bonkorecon kaj afablecon de tiu malfeliĉulino aŭ *Cindrulino*, kiu fine atingis la merititan rekompencan.

Dank'al «Espero Katolika», kiu tiel taŭge elektas verketojn por sia Infana Biblioteko, *Cindrulino* atingis alian ankaŭ merititan rekompencan: t. e. lokon en nia internacia biblioteko.

R. Duyos.

La ĥino kiu reiris al sia patrujo

(Historieto de ĥinaj moroj)

En San Francisco de California loĝis ĉirkaŭ sesdekjara advokato, tiel riĉa en talento kiel en materiaj bienoj. En sia fraŭla hejmo, li de dekkvin jaroj havis ĥinan serviston nomitan Sam (Samuelo). La servisto tiel bone estis akirinta l' arton diveni eĉ la plej malgrandajn dezirojn de sia mastro, ke li neniam bezonis instrukciojn. Kiam la mastro intencis inviti gastojn — ĉu unu, ĉu cent — li nun elmontris la nombron, kaj Sam efike zorgis pri la cetero. Li kune estis kuiristo, ĉambristo, gardinto kaj amiko. Neniam prosperis penetri en la domon ia enuiga vizito, kiam la mastro deziris esti tutsola por ripozi.

Ĉiumatene l' advokato vekiĝis sub la sonoj de muzikkesteto kunigita kun vekaparato, kiun Sam ĉiam antaŭe aranĝis por funkciadi je la sepa horo akurate. Jam la bano estis preta. Sur la tabulo kuŝis ĉemizo pura, havanta la butonojn jam ordigitajn. De ia seĝo pendis la vestoj, kiuj al la mastro ĝuste konvenis, dum sur la planko staris, brila kiel spegulo, la deca paro da ŝuoj. Sur la kameno troviĝis, ankoraŭ malseka per nokta roso, ia rozburĝono, difinita por butontruo de la ĵako, kaj fine en la manĝoĉambro atendis varmega kaj bongusta matenmanĝo.

Poste, kiam la mastro pretiĝis foriri al sia oficejo, Sam, silenta kiel ombro, staris en la vestiblo, tenante en mano superveston, ĉapelon kaj bastonon. Kiam la vetero ŝajnis malfavora, pluvombelo anstataŭis la bastonon. La pordo malfermiĝis, la mastro eliris la straton. Kaj nokte kiam la mastro revenis hejmen, tuj ĉe lia alproksimiĝo la pordo, kvazaŭ per ensorĉo, larĝe remalfermiĝis.

Sam neniam petis permeson, ĝui kelkan libertempon. Kiam lia apudesto estis necesa, li neniam mankis. Ĉe la kontraŭa okazo, li ĉiam diskretege malaperis. Mastro kaj servisto tiel perfekte akordiĝis, ke ofte dum tutaj semajnoj nenian vorton ili parolis unu al alia. Se la advokato sentadis pli kaj pli inklinon al ĥino kaj donis al li monatan salajron po cent dolaroj, plie serĉate ĉiujn eblajn okazojn, pruvi sian dankecon, Sam nenion volis akcepti ne eĉ dankon. Kontentigis lin la privilegio, servi sian mastron. Sed unu matenon, kiam li servis la kafon ĉe la matenmanĝo, Sam, kies flava vizaĝo ne malkaŝis eĉ la plej malgrandan kortuŝecon, tute trankvile ekkriis: «la venontan semajnon mi forlasi Sinjoron; mi serĉi por li pli bonan homon».

Formovinta el siaj lipoj la tason da kafo kaj atente rigardante lin, l' advokato

konvinkigis, ke la blankvestita servisto tre serioze estis parolinta.—«Tiel vi volas min forlasi? Ĉu mi ne vin sufiĉe rekompencas, he? Ne estu malsaĝu, Sam, mi plimultigos vian salajron ĝis centkvindek dolaroj, kaj ni ne disputu plu!»—«La venontan semajnon mi forlasi Sinjoron, mi reiri al Ĥinujo», ripetis, neŝanĝeble, la servisto.—«Ha! mi nun komprenas. Vi volas edziĝi. Tre bone, alkonduku sin tien ĉi. Ne mankas sufiĉa laboro al du personoj, kaj en ĉiu okazo tiu ĉi domo estas iom malgaja. Hodiaŭ mem, mi faros viziton al la havenestro kaj mi aranĝos viajn vojaĝdokumentojn.» «La venontan semajnon mi foriri al Ĥinujo, mi ne bezoni dokumentojn, mi jam neniam reveni», diris, per incite trankvila kaj persista maniero, la servisto.—«Nu! mi solenege ĵuras, ke vi ne foriros», ekkriis l' advokato.»—«Kaj mi solenege ĵuri la kontraŭon», respondis la servisto, kiu la unuan fojon kuraĝis uzi esprimon tiel nekunigeblan kun la kutima respekto.

L' advokato mallonge pripensis kaj tiam diris: «Aŭskultu, Sam, kaj pardonu mian ekkoleron. Mi bone scias, ke vi ne estas sklavo, sed diru al mi, kion mi faris, por ke vi volu min forlasi, sciante kiom mi vin bezonas?»—«Se mi ĝin diri, sinjoro mokos min?»—«Ne, mi ne mokos vin»—«Certe, sinjoro mokos min?»—«Estu trankvila, mi tute ne tion faros.»—«Nu! mi foriri al Ĥinujo, tie morti?»—«Kia sensencaĵo! vi same tiel bone povas morti tie ĉi. Ĉu ni ne interkonsentis, jam ĉe la komenco, ke se vi mortas antaŭ ol mi, mi ekspedos vian korpon al via patrujo?»—«Mi morti post kvar semajnoj kaj du tagoj?»—«Kion vi diras?»—«Mia frato, li en la malliberejo. Li, dudeksesjara; mi, kvindekjara. Li havi edzinon kaj infanon. En Ĥinujo, mortkondamniton oni leĝe povas anstataŭi per kiu ajn el la sama familio. Mi foriri al Ĥinujo, mi doni mian monon al mia frato. Li, vivi; mi morti.

La morgaŭan tagon, alia nino prezentis sin ĉe l' advokato. Post unu semajno, la nova servisto ĉion sciis kaj nenion sciis, same kiel lia antaŭulo. Sam malaperis, ne dirinte adiaŭ. Li returnen iris al Ĥinujo, kie oni lin senkapigis kvar semajnojn kaj du tagojn post la dato, en kiu li estis sciiginta al la mastro sian decidon. La fraton oni liberigis. Kaj ĉe l' advokato, ĉio funkciadas pli aŭ malpli kiel kutime, krom kelkafoje kiam la mastro alvokas «Sam», anstataŭ diri Johano. Kaj tiam li eksentas ion kiel korsubpremon, sed li nenion diras.

El la Marta numero de angla jurnalo «The Idler» esperantigis,

GEORGO NORMAN.

Spritaĵoj

—Kiu estas la plej akirinda besto?

—La kato.

—Kiel? mi petas,

—Tre facile! Sufiĉas havi du el tiuj bestoj por ekstreme riĉiĝi, t. e., por ĉiam posedi dukatojn!

—Ĉu vi estas kristano?

—Tute ne! Mi estas ateisto, *dank' al Dio*.

NOVAJ ANOJ DE H. S. P. P. E.

462, José de Barrio, Sax (Alicante).—464, Celestino Escobés, Calahorra (Logroño).—464, R. V. R., Aubin Tours (Indre-et-Loire, Francia).—465, Enrique Lisbona, Murcia.—466, Antonio Villar Ponte, Foz (Lugo).—467, Antonio Noriega, Foz.—468, Constantino Vázquez, Foz.—469, Manuel Membrillera, Ceuta.—470, Antonio Montesinos Cabrelles, Burjasot (Valencia).

 Korespondada fako de "La Suno Hispana,"

SINJOROJ:

R. R., Coruña.—G. E., Dresde.—J. P., Madrid.—R. A. C., Oviedo.—J. D. de V., Oviedo.—C. P., Maçon (Francujo).—J. L., Vesoul (Francujo).—C. de C., Foz.—J. B., Gracia.—Fr. M. Y., Sevilla.—A. A. R., Voroney (Rusujo).—A. M., Santa Rosa (Méjico).—Fr. E. D., Lille (Francujo).—M. A., Varsovia (Rusujo).—S. E., Habarovsk (Rusujo).—J. M. D., Reus.—H. W., Hkley (Anglujo).—R. de P., La Bisbal.—J. F. H., Consuegra.—J. G., Barcelona.—J. W. E., Brixton (Anglujo).—C. E., Calahorra.

Kore salutas Vin,

A. J. L.

 NIAJ VIZITANTOJ

N.º 31, 32.—**Antaŭen Esperantistoj!!** Lartiga, 106, Lima (Peruo). Jarabono, 3 fr.
 Jan. Feb. Marto 1906.—**Centrameriko Esperantista.** 8.ª Avenida Sur, 11, Cantón. Libertad. Prezo, 0'12 § ekzemplero.
 24 Dec 1905.—**El Dominical.** Marron a cuji, 43, Alto Caracas (Venezuela). Jarabono, 6 pesetoj.
 N.º 19.—**Esperanto.** R. P., Central, Genevo (Svislando). 24 numeroj sinsekvaj, 3 fr.
 N.ºj 1, 2, 3 kaj 4.—**Esperanto.** Falta (Rusujo). Jarabono, 8 fr.
 Jan. 1906.—**Esperanto.** Papnovelde-Utca, 6, Budapest, 4. Hungarujo. Jarabono, 3 frankoj.
 N.º 2, 1906.—**Esperanto.** S-ro N. D. Kovačev, Sofia (Bulgarujo). 24 numeroj sinsekvaj, 4 fr.
 Mart. 1906.—**Espero Katolika.** A Sainte Radegonde près Tours (Indre et-Loire, Francujo). Jarabono, Francujo, 4 fr.; alilando, 5 fr.

- N.º 7-8.—**Espero Pacifista**. 26, rue de Chartres, *Neuilly-sur-Seine* (Francujo). Jarabono, 5 fr.
- N.º 3.—**Esperantisten**. 37, Surbrunnsgatan. *Stockholm* (Svedujo), Jarabono, 3'50 frankoj.
- N.º 10, 11 kaj 12.—**El Mundo Ilustrado**. Aguila, 60, *Habana*. Numero 10 ctoj. 1, 2 kaj 3.
- Marto 1906.—**Germana Esperantisto**. Prinzentrasse, 95, *Berlin S.* (Germanujo). Jarabono 3 markoj.
- N.º 2.—**Internacia Revuo Medicina**. 33, rue Lacépède. *Paris*. Jarabono, 12 fr.
- N.º 6, 7, II jaro.—**La Algeria Stelo**. 57, rue d'Isly, *Alger* (Alĝerujo). Jarabono, 3 fr.
- N.º 44.—**La Belga Sonorilo**. S-ro J. Coox, *Duffel*, (Belgujo). Jarabono, 4 fr.
- N.º 118.—**La Revue de l'Esperanto**, 26, rue Wissoq, *Boulogne-sur-Mer* (Francujo). Prezo, 0'10 fr. ekzemplero.
- N.º 4.—**La Esperanta Studento**. 16. Upper Westbourne Villas, Hove, Sussex. England. Jarabono, 2 fr.
- N.º 6 kaj 7.—**Lingvo Internacia**. 33, rue Lacepède. *Paris*. Jarabono, 5 fr. Kun literatura aldono 7 fr. 50.
- N.º 114, 115, 116, 117.—**Murcia**. Sociedad, 14, Murcia. Jarabono, 6 pesetoj.
- N.º 140, 141.—**Museo Exposición**. Medina, 37, *Alicante*. Jarabono, 5 pesetoj.
- N.º 1, 2 kaj 3.—**Revista de Menorca**. Ateneo científico. *Mahón*. Jarabono, 6 fr.
- N.º 3.—**Ruslanda Esperantisto**. S. Petersburgo, Bolš. Podjačeskaja, 24 (Rusujo). Unu numero 30 kopekojn.
- N.º 3.—**Svisa Espero**. 6, vieux College, *Genève* (Svisujo) Jarabono, 2,50 frankoj.
- N.º 16.—**The British Esperantist**. unuigita kun **The Esperantist**. 13, Arundel street, Strand. W. Q. *Londono*. Jarabono, 2 fr. Kun aldono literatura, 4 frankoj.
- N.º 9.—**Tra la Mondo**. 15, Boulevard des deux Gares, *Mendon* (S. et O.) (Francujo) Jarabono, 8 fr.
- N.º 4.—**Unua Paŝo**. San Stefano, 26, Sofia, (Bulgarujo). Jarabono, 3 fr.

Tipografía Moderna, á cargo de Miguel Gimeno, Avellanas, 11—Valencia.

ANONCOJ

S-ro Georges Okonneff—Ruffic. Charcoff. G. Pétrinskaya (Rusujo).—Deziras korespondadi kun hispanaj esperantistoj pri la demandoj de la nuntempa politika vivo kaj literaturo.

Gazeto «**ESPERANTO**» estas nun la posedaĵo de akcia Societo, kiu ĝin eldonas regule kaj senhalte. Abonkosto: Franc kaj Svislando, 3 fr.; aliaj landoj, 3'75.

S-ro Karlo Bruneteaux, Stenografisto, 78, rue Marcadet, Paris, deziras korespondi kun hispanaj esperantistoj kaj ŝanĝi poŝtmarkojn.

S-ro M. G. Guenser. Ecole Normale de Tir. Camp de Chalons Morne (France), deziras korespondi poŝtkarte kaj ŝanĝi poŝtmarkojn.

S-ro A. Avril. 3, Impasse des Carmelites, Lyon, deziras korespondi kun hispanaj esperantistoj.

S-ro ROMANO AYZA
Staba leut-kolonelo kaj Doktoro je Sciencoj. Valencia.

LA SUNO

HISPANA *

ENHAVO: 1. Protestoj.—2. Pruntita pago.—3. Dua Kongreso.—4. Sciigoj.—5. Bibliografio.—6., Nia societo.—7. Korespondada fakto.—8. Niaj vizitantoj.—9. Anoncoj.

Protestoj

La Redakcio de LA SUNO HISPANA protestas energie je la nehumana atenco okazinta en Madrido la 31^{an} de la pasinta Majo.

Ni sendas la esprimon de nia tutanima kondolenco al la familioj de la okaze oferitoj kaj ankaŭ ĝojas pro la mirakla savo de Geregnestroj.

Ni estas ĝentilece devigataj enpresi ĉi sube la protestojn ricevitajn el fremlandoj, kaŭze de la sama teruriga atenco, kaj kiujn ni dankas je la nomo de la interesitoj.

Groupe Esperantiste de Paris.—Le President.—Paris la 1^a Junio 1906.

Je la nomo de ĉiuj Parizaj Esperantistoj, karaj samideanoj, mi sendas al la Hispanaj amikoj la esprimon de nia granda simpatio, niajn korajn kondolencojn pro la kruela okazintaĵo, kiu tiel dolore funebrigis la edziĝfeston; niajn gratulojn, ĉar via Reĝo feliĉe saviĝis el tiu terura atako; niajn bondezirojn por la daŭra feliĉo de la eminentaj novaj Geedzoj. Al ĉiuj hispanaj esperantistoj kunfratan internacian saluton.—*C. Bourlet.*

Tours la 1^{an} de Junio 1906.

Altestimata S-ro Direktoro: Je la nomo de l' Franca Katolika Junularo Esperantista mi protestas kontraŭ l'atenco nehomaneca kiu okazis en Madrid kaj funebrigis tiom da familioj. Mi petegas ke Dio, iliajn Gereĝajn Moŝtojn ĉiam protektu, kaj al la malfeliĉuloj li donu pacon kaj senfinan ripozon. Tute via, *V. R. Aubin.*

PRUNTITA PAĜO

Esperantista Centra Oficejo

Raporto pri la vesperfesto de la 28^a de Aprilo 1906

La Esperantista Centra Oficejo organizis, la 28^{an} de Aprilo 1906, por la esperantistoj de Parizo kaj la ĉirkaŭaĵo, kaj por iliaj amikoj, koncerton, kies programo estis aranĝita tiamaniere, ke ĝi interesis ankaŭ la personojn, kiuj ne komprenas Esperanton. La kunveno okazis en la festĉambro de la «Société française de Photographie», 51, rue de Clichy, kiu estis tro malgranda por enhavi ĉiujn personojn, kiuj petas kartojn. Tio igis la Centran Oficejon komenci la organizadon de dua kunveno, kies programo estas preskaŭ sama, kaj kiu estos okazinta la 23^{an} de Majo.

S-ro Mehrmann komencis la koncerton ludante sur fortepiano du belajn ariojn: la «Sonate en mi mineur» de Grieg kaj la «Air de Sallet» de Chaminade. La aŭdantaro tre aplaudis la spertan pianiston.

La programo anoncis paroladeton de S-ro Carlo Bourlet, kiu bedaŭrinde ne povis fari ĝin, ĉar li estis malsaneta.

S-ro René Vast ĉarmis ĉiujn, kantante «Flugintaj revoj» je Grabowski, kun rimarkinda muziko de S-ro Paul Wachs; kaj «Ho mia kor» de Zamenhof, kun muziko de S-ro Guivy, jam aplaudita en Bulonjo.

«L' elixir du Révérend Pere Gaucher» estas rakonto de Alphonse Daudet, kiun diris tre lerte en franca lingvo S-ro Fournez.

La «Reverie» de S-ro de Ménil estie tre agrabla ario, ludita tre sperte de S-ino de Ménil kaj de S-ro H. Wagner.

S-roj Lagonneau kaj Thomas kantis france amuzan duopan kanteton, kaj la aŭdantaro multe ridegis.

S-ro de Coppet diris tre belan poezion de S-ro Sentis: «En monto». Li tiel bone elparolis, ke eĉ la personoj kiuj ne konas Esperanton komprenis la sencon de la poezio.

«La Espero» de nia majstro (muziko de S-ro de Ménil) estis kantata de nia agema samideano Georges Grosset.

La unua parto de la programo finiĝis per «Le fluide de John», tre amuza komedio tradukita de S-ro Huet, kun afabla permeso de la aŭtoro S-ro M. Hennequin. Ĝi estis tiom pli interesa, ke tri diversnac'aj personoj ludis ĝin.

En la dua parto, S-ro Th. Cart faris tre interesan paroladon pri la propagando de Esperanto inter la blinduloj. Li faris resuman historion de la progresoj de nia lingvo ĉe tiuj malfeliĉuloj kaj de la multaj klopodoj, kiuj kaŭzis tiujn progresojn.

Nia kunbatalanto Blangarin rakontis «La Muŝoj» amuza monologo, kiun ĉiu komprenis senpene.

S-ro H. Wagner, talenta violonisto ludis la «Contes Mystiques» de Paganini, kaj tiu ludo, majstre farita, havis grandegan sukceson.

«La Espero» (muziko de S-ro Coppet) estis kantata de la aŭtoro, kies voĉo estis admirata de ĉiuj.

Fine la komedio-revuo: «L' héritage Klodarec» ludita france pruvis al ĉiuj la utilecon de Esperanto. Verkis ĝin S-ro F. de Ménil, la konata redaktoro de la Tutmonda Jarlibro.

La sprita aŭtoro kaj la lertegaj ludintoj de tiu komedio ricevis la plej grandan sukceson kaj estis tre longe aplaudataj de la entuziasma aŭdantaro.

Organizante tiun feston, la Esperantista Centra Oficejo intencis iniciatigi novajn

kunvenojn de la parizaj esperantistoj, kaj montri la ĉambrojn kiujn oni povos uzi por tiuj kunvenoj. La Centra Oficejo proponas ankaŭ siajn ĉambrojn por ĉiuj apartaj esperantistaj sekcioj fondeblaj: komercistoj, turistoj, k. t. p.

SVISA ESPERANTA SOCIETO. La 16^{an} de Aprilo (Paska lundo) okazis sub la prezido de pastro Schneeberger-Laufon, eksterordinara ĝenerala kunveno de l' Svisa Esperanta Societo en la hotelo «Aarhof» en Olten. Ceestis 35 delegitoj kaj gastoj el la urbaj grupoj de Bern, Zürich, Basel, Winterthur, Geneve, Neuchatel, kaj aliaj urboj: eksterlandaj amikoj S-roj G. Chavet, sekretario de la Centra Oficejo en Parizo kaj Paul Berthelot, redaktoro de «Esperanto» en Geneve. Oni parolis en Esperanto: la permesitajn naciajn lingvojn oni nur malofte uzis.

Unuanime la kunvenitoj decidis dividi la diversajn taskojn propagandajn inter la grupoj. Tiel nun okupiĝas:

Pri propagando ĉe la estraro kaj oficistaro svisa la grupo de Bern;
 ĉe la profesoraro, studentaro kaj presaro la grupo de Zürich;
 ĉe la komercistaro, hotelistaro, k. t. p. la grupo de Basel;
 ĉe la fervojaj kaj poŝtaj oficistoj la grupo de Solothurn;
 ĉe la laboristoj kaj iliaj organizoj la grupoj de Winterthur;
 ĉe la instruistaro kaj infanaro la grupo de Locle & Brenete;

pri propagandiloj kaj ilia disdono al la grupoj svisaj la grupo de Neuchatel.

Oficiala organo por la societo kaj ĝiaj grupoj estas la «Svisa Espero» kiu estas helpata de korespondantoj el ĉiu grupo; redaktoro centra estas S-ro D-ro Renard-Geneve kiu kolektas kaj finredaktas ĉiujn sciigojn ricevitajn el la tutsvisa samideanaro.

Donacon ricevis la Svisa Esperanta Societo de la konata maljuna esperantisto S-ro L. E. Meier en München, kiu treege ĝojigis la svisan samideanaron per la alsendo plena traduko de la Schiller'a dramo «Wilhelm Tell», verkita en la versmetro de germana originalo. Post tre lerta kaj interesa favora kritiko de S-ro instruisto Lehner-Basel kaj praktika financprojekto de S-ro F. Wenk-Bassel la kunveno decidis unuanime, ke la «Svisa Esperanta Societo» presigu la tutan verkon, por prezenti per ĝi honoran dediĉaĵon al la fremdlandaj esperantistoj venontaj al la Geneva Kongreso. Kotizoj repageblaj jam estas subskribitaj en preskaŭ sufiĉe granda nombro kaj ĉiu alia kotizo (po 25 frankoj) estas danke akceptata de la prezidanto de la Basel'a grupo (S-ro F. Wenk, 7, St. Albananlage, Basel). Tre aplaŭde oni aŭdis diversajn deklamaĵojn el «Wilhelm Tell»; ili pruvis ke la germana originalo estas imitata en la Esperanta traduko en mirinda maniero. La verko certege konvinkigos la germanlingvanojn, ke Esperanto estas flekseblega kaj bonsonega lingvo kaj ke estas eble, redoni ĉiujn impresojn de originala verko. La tasko presigi la verkon estas transdonita je la nomo de la societo svisa al la grupo Basel.

La venonta ordinara kunveno okazos en Genevo je la komenco de la Kongreso.
 —F. S.

La 8^{an} de Majo fondiĝis en Frankfurt a. M.: «Progreso» Internacia Komercista Esperanta Societo.

Per fondo de filioj en ĉiuj urboj de la tuta mondo, la nova societo celadas, propagandi Esperanton speciale en la komercistaro. La estraro konsistas el Carl Feyerabend (prezidanto), Stefan Wolf (kasisto); plue estis elektitaj en la estraron: Carl Barthel, Max Eisenkramer, H. Docters, Heirich Haas, Adolf Hirsch, Ludwig Katz, Carl Kirchhoff, Carl Küchler, Max Ruhstadt. Kotizaĵo por firmoj almenaŭ markoj 10, por komercaj oficistoj markoj 1 jare. Filio povas esti fondata, se almenaŭ 20 membroj de la societo loĝas en unu urbo. La filioj estas rajtigitaj, reteni 50 % de la kotizaĵoj. La resto estas sendota al la centrejo Frankfurt a. M., por kovri la kostojn

de la societa gazeto «Internacia Komercia Revuo» kaj por la ĝenerala propagando de la tuta societo.

Konsiderante la gravecon de tiu ĉi entrepreno, ĉiuj komercistoj de la tuta mondo estas petataj, *tuj aliĝi* al la societo. Detala Regularo senpage. Adreso: «Progreso» Internacia Komercista Esperanta Societo, Frankfurt a. M., Neue Mainzerstrasse 59, monsendaĵoj al la kasisto, S-ro Stefan Wolf, Frankfurt a. M., i. H. Darmstadter Bank.

Komercistoj de la tuta mondo, organizu vin, por enkonduki Esperanton kiel komerca lingvo!!!

Kun alta estimo «Progreso» Internacia Komercista Esperanta Societo: *Carl Feyerabend*, prez.; *Carl Barthel*, sekr.

La subskribinta grupo proponas al la samideanoj simplan kaj malgrandan insignon, kies enkonduko estus tre malmultekosta kaj ankaŭ sukcesplena.

La insigno estas pinglo kun verda emajla kapeto. Ĝi estos fiksata en la angulo de la dekstra vestkolumo, bone videbla kaj tamen ne trudema. Pro tiu-ĉi afero ni nin turnis al la Centra Oficejo kaj al D-ro Zamenhof. Ni ricevis la jenajn respondojn.

«Via ideo, proponi al la esperantistaro novan kaj malgrandan insignon, konsistantan el simpla pinglo kun verda kapeto, estas tre interesa, sed bedaŭrinde la Centra Oficejo havas nenian rajton kaj aŭtoritaton por mem proponi tiun ideon al niaj samideanoj; ĝi nur povas doni al vi la konsilon, ke vi komuniku vian proponon al la esperantistoj per la helpo de la gazetoj.»—Centra Oficejo.

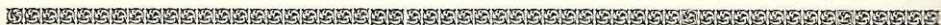
«Ĉia signo, kiu donas al la esperantistoj la eblon ekkoni unu alian en vojaĝo aŭ en publikaj lokoj, estas laŭ mia opinio tre dezirinda. Se la frankfurta grupo ĝin akceptis, mi estas certa, ke baldaŭ ankaŭ la aliaj grupoj kaj apartaj esperantistoj imitos tiun ĉi ekzemplon.»—D-ro Zamenhof.

Estas fakto, ke la samideanoj pro diversaj kaŭzoj ne ĉiam kaj ĉie surmetas la verdan stelon; kiel ofte estas esperantistoj najbaroj en vojaĝo, kafejo, restauracio k. t. p., ne ekkonante sin reciproke! Ili ne povas paroladi kune esperante kaj fari la plej bonan propagandon por nia bona afero. Ni ne kontraŭbatalas la verdan stelon; kontraŭe. Ni nur proponas duan signon plej simplan. La verda pinglo modesta kaj tiel malmultekosta, ke ĉiu esperantisto senescepte povas aĉeti tian, povas paradi sur ĉiu vesto.

La prezo estas po 50 pingloj 20 pfenigoj, po 100 pingloj 35 pf.

La sendkosto estas internacie 10 pfenigoj.

Ni petas direkti la mendojn al Esperantista Grupo Frankfurto A M, je manoj de S-ro C. Barthel, Woehlerstr. 14.—*Esperantista Grupo Frankfurt (M)*.

DUA KONGRESO UNIVERSALA EN ĜENEVO

(de la 28^a de Aŭgusto ĝis la 6^a de Septembro 1906) sub la prezido de D^{ro} Zamenhof)

Dua cirkulero de la Loka Organiza Komitato

Programo: 28, 29, 31 Aŭgusto, 1 Septembro, en Genevo: ceremonioj kaj kunvenoj de la Kongreso: 30 Aŭgusto: ŝipveturado sur la Lemana lago kaj tagmanĝo en Vevey; 3, 4, 5, Septembro: vojaĝo tra Svisujo.

Aliĝoj: *Oficiala kongreskarto* (verda karto: 10 fr.) Ĉiu, kiu aĉetos tiun karton, havos rajton ĉeesti je ĉiuj ajn kunvenoj de la kongreso, ricevi ĉiujn dokumentojn necesajn por la laborkunvenoj, kaj ankaŭ aĉeti 1, 2, 3 aŭ 4 *Familianajn Kartojn* (blanka karto: 5 fr.) por anoj de sia familio.

Alvoko: La Komitato petas, ke oni bonvolu mendi, kunsendante la monon, la

kartojn kiel eble plej baldaŭ, por ke oni povu kalkuli la nombron de la kongresanoj.

Loĝado: La Kongresanoj, kiuj volas esti certaj pri konvena loĝado devas de nun *Lui Cambron*. La Komitato zorgos pri tio kaj havigos loĝejon al la kongresanoj kiuj sciigos la datojn de sia alveno kaj foriro, kaj sendos al ni almenaŭ tri frankojn por ĉiu nokto. Specialajn dezirojn oni penas plenumi. Tiuj kiuj pagos 4 fr. havos kompreneble proporcian ĉambron. Tiuj, kiuj pagos 5, 6 fr. aŭ pli havos proporcian ĉambron en hotelo. La Grupo aŭ Lernantaroj kiuj dezirus loĝi en komunaj dormejoj (kompreneble je tre malkara prezo) devas sendi oficialan demandan leteron kun precisaj detaloj al la Loka Komitato, kiu donos al ili ĉiujn necesajn sciigojn.

Manĝado: Por certigi la Kongresanojn pri preciza kosto de manĝoj, la Komitato publikigos nomaron de ĝenevaj restoracioj kiuj promesis doni tagmanĝon (kun trinkaĵo) po 2 frankoj. —Krom tio, la Komitato sciigas ke en Ĝenevo ekzistas grandaj Popolaj Restoracioj, kie oni povas havi simplan, sed bonan manĝon por fr. 0,60.

Teatra vespero, (29 Aŭgusto). Ĉiuj grupoj aŭ izolaj esperantistoj kiuj intencus ion kanti, deklami aŭ ludi bonvolu de nun sin enskribigi kaj sendi al ni la tekston de la verkoj, kiujn ili intencus prezenti.

Balo (31 Aŭgusto). La Komitato petas ke multaj Kongresanoj alportu *naciajn kostumojn* por tiu balo.

Kongresaj Markoj. Oni de nun povas aĉeti, por glui sur leteroj aŭ poŝtkartoj, la oficialan markon de la Kongreso kun arta ilustraĵo. Prezo: 100 markoj, fr. 1,50; 500 markoj fr. 5.

* * *

Aliĝojn, monon, korespondataĵojn, k. t. p. unuvorte ĉion, kio koncernas la Kongreson, oni sendu nur al:

Kongresa Oficejo, 15, quai de l'Île Genève (Suisse).

En Ĝenevo, la 16^{an} de Majo 1906. —Je la nomo de la Loka Organiza Komitato, la ĝenerala Sekretario, *Edmond Privat*. —La Sekretario komisiita al la Gazetaro, *H. Hower*.

Sciigoj

Pro manko da loko ni estas devigataj mallonge raportiti la plej gravajn sciigojn ĉu naciajn ĉu fremdajn.

Francujo.—Laŭ mi legas en «Petit Parisien», la franca ĵurnalo fervora propagandanto de Esperanto, jam estas oficiale decidita la instruado de nia helpa lingvo en la superaj unuagradaĵaj lernejoj de la urbo Parizo.

Belgujo.—En la Maja numero de «La Belga Sonorilo», S-ro Coox proponas starigi internacian helpkason en kiun oni kolektus monon de ĉiulandaj donacemuloj kaj malavaruloj por helpi al la suferantoj de publikaj malfeliĉegoj aŭ katastrofoj.

Por falta de espacio nos vemos obligados á anotar brevemente las más importantes noticias nacionales ó extranjeras.

Francia.—Según leemos en «Petit Parisien», el periódico francés, fervoroso propagador del Esperanto, ya está oficialmente aprobada la enseñanza de nuestra lengua auxiliar en las escuelas superiores de primer grado en la ciudad de París.

Bélgica.—En el número de Mayo de «La Belga Sonorilo», el Sr. J. Coox propone establecer una caja de socorro internacional, en la que se recaudaría dinero de las personas caritativas y desprendidas de todos los países para socorrer á las víctimas de públicas desgracias y catástrofes.

La afero, unuavide, ne ŝajnas tre facila; tamen SUNO HISPANA ĉiam estas preta subteni laŭpove ĉiun bonfaran entreprenon, kaj sendas al S-ro Coox sian plenan aprobon por la ideo.

En la sama belga kunfrato ni legas: «La ĵurnalo «Le XXe Siècle» daŭrigas publikigi esperantajn artikolojn ĉiudimanĉe; per sia numero de la 22^a de Aprilo, ĝi sciigas nin ke, en Bohemujo, policistoj ian tagon arestis tridek laboristojn, tiel ke tiuj ĉi korespondis Esperante kun rusoj kaj ĉar oni estis trovita ĉe ili esperantajn gazetojn, leterojn, poŝtkartojn. Oni kredis ke Esperanto estas lingvo anarĥia! La eraro malkovriĝis, sed nur post ok semajnoj.»

Italujo.—S-ro Luigi Giambene, kiel sekretario de «Imperiosa Civitas»—Roma Esperantista Societo—sciigas al ni ke la sidejo de tiu Societo, 82 via Monteroni, estas malfermata ĉiumarde de la 7^a ĝis la 10^e horo vespere. Ĉiuj esperantistoj, precipe la fremduloj, kiuj vizitas Romon, estos tutkore akceptataj.

La monata revuo «Malta Letteraria» publikigas bonegan artikolon pri lingvo internacia kaj raportas la sukcesojn atingitajn de Esperanto.

Germanujo.—La 20^{an} de Majo fondiĝis en Brunsvigo la Germanlingva Esperantista Societo enhavonta ĉiujn, kies gepatra lingvo estas la germana. Ekster la multenombraj anoj de la Brunsviga Grupo, kiu aranĝis la Kongreson tiel sukcesplene kiel ofereme, ĉeestis reprezentantoj de la Grupoj de Berlin, Breslau, Brunn, Elbing, Frankfurt, s. M., Frankfurfa Laborista Grupo, Goppingen, Halle, Hamburgo, Hanau, Neu-Isenburg, Prag, Schoneberg, Stuttgart, Ulm, Ung, Ibradisch, Wien, Wiesbaden kaj fondis unuigon nomatan «Germanlingva Esperantista Societo».

La ĉefa tasko de tiu societo estas la disvastigado de Esperanto tra la scienco kaj komerco, precipe en la germanlin-

El asunto, á primera vista, no parece muy fácil; sin embargo, SUNO HISPANA siempre está dispuesta á sostener, según sus fuerzas, toda empresa bienhechora, y envía al Sr. Coox su aprobación plena para la ideo.

En el mismo colega belga leemos:

«El periódico «Le XXe Siècle» continúa publicando todos los domingos artículos en Esperanto; en su número del 22 de Abril nos comunica que en Bohemia la policía arrestó en un día á treinta obreros por sostener correspondencia en Esperanto con los rusos y porque se les encontró periódicos, cartas y postales esperantistas. ¡Se creyó que el Esperanto es una lengua anarquista! El error se descubrió, pero al cabo de ocho semanas.»

Italia.—Sr. Luigi Giambene, como secretario de «Imperiosa Civitas»—Sociedad Esperantista de Roma,—nos anuncia que la residencia de dicha Sociedad, 82, via Monteroni, está abierta *todos los martes* desde las siete hasta las diez de la noche. Todos los esperantistas, particularmente los extranjeros que visitan á Roma, serán cordialmente recibidos.

La revista mensual «Malta Letteraria» publica un excelente artículo sobre la lengua internacional y refiere los éxitos alcanzados por el Esperanto.

Alemania.—El 20 de Mayo se fundó en Braunschweig la Sociedad Esperantista, formada por todos aquellos cuya lengua patria es el alemán. Aparte los numerosos socios del Grupo de Braunschweig, que organizó el Congreso con tanto trabajo como éxito, asistieron representantes de los grupos de Berlín, Breslau, Brunn, Elbing, Frankfurt S. U., el Grupo de Obreros de Frankfurt, Goppingen, Halle, Hamburgo, Hanau, Neu-Isenburg, Prag, Schoneberg, Stuttgart, Ulm, Ung, Ibradisch, Wien, Wiesbaden, y fundaron la unión llamada «Germanlingva Esperantista Societo».

La principal tarea de esta Sociedad es la divulgación del Esperanto en las ciencias y comercio, principalmente en los

gvaj landoj, Germanujo, Austrujo kaj ankaŭ Svisujo.

La jarkotizaĵo estis fiksata je 3 markoj, entenate la senkosta livero de la oficiala organo «Germana Esperantisto».

Kiel estraro estis elektitaj:

Honora prezidanto: D-ro L. Zamenhof; 1^a prezidanto, D-ro E. Mybs; 2^a prezidanto kaj sekretario, D-ro J. Hanauer; kaŝisto, Fr. Schuck.

Sabate vespere estis komuna vespermanĝo en la kunvenejo de la Brunsviga Grupo, post kiu longa serio de paroladoj kaj kantoj kunigis multenombrajn gastojn ĝis matena horo je kora amikeco kaj paco. Multaj estis la alvenintaj telegramoj kaj leteroj salutaj, kaj multegaj la specialaj kongresaj poŝtkartoj ĉien forsenditaj. Laŭ propono de kongresa sindiko, D-ro Bracke, oni sendis respektan leteron al D-ro Zamenhof.

La adreso de la Societo, kies fondiĝon ni ĝoje sciigas, estas: 68, Marktstrasse. *Altona*.

Hispanujo. — Jam estis en presado nia lasta numero, kiam ni ricevis malĝojigan sciigon. S-ro Vidal Llopart, nia kara amiko, nia fervora kunlaboranto, mortis! Nenece estas, ke ni publike diru kiom ni bedaŭras tiel valoran perdon, kaj nur ni petas de lia distinginda familio, ke ĝi bonvolu akcepti la esprimon de nia plej sincera kondolenco.

Ni petas, ke la gazetoj, kiujn estis aboninta S-ro Vidal Llopart, haltigu la sendadon de la numeroj je la nomo de tiu sinjoro.

La esperantista grupo de *La Guardia* (Jaén), kies fondiĝon ni jam konigis al nia legantaro, elektis la jenan direktantan komitaton:

Prezidanto, S-ro Enrique Gómez Beltrán; vic-prezidanto, S-ro Laureano Muñoz Escobar; sekretario, S-ro Serafin Baudín Agüero; voĉdonantoj, Pastro Francisco de P. Aranda, S-ino Virginia Oloriz,

países donde se habla alemán, Alemania, Austria y también Suiza.

La cuota anual ha sido fijada en 3 marcos, incluyendo el envío gratuito del órgano oficial «Germana Esperantisto».

Como junta fueron elegidos:

Presidente honorario, Dr. L. Zamenhof; presidente primero, Dr. E. Mybs; presidente segundo y secretario, doctor J. Hanauer; cajero, Fr. Schuck.

El sábado por la noche cenaron los congresistas en la residencia del Grupo de Braunschweig, después de lo cual una serie de discursos y cantos reunió a numerosos invitados hasta la madrugada en cordial amistad y fraternidad. Muchos fueron los telegramas recibidos y las cartas de salutación, y muchísimas las postales especiales del Congreso remitidas a todas partes. A propuesta del síndico del Congreso, Dr. Bracke, se envió respetuosa carta al Dr. Zamenhof.

La dirección de la Sociedad, cuya fundación anunciamos con regocijo, es: 68, Marktstrasse, *Altona*.

España. — En prensa ya nuestro último número, recibimos una tristísima noticia. ¡El Sr. Vidal Llopart, nuestro querido amigo, nuestro fervoroso colaborador, ha muerto! Innecesario es que expresemos públicamente el sentimiento que pérdida tan valiosa nos proporciona, y sólo pedimos a su distinguida familia que acepte la expresión de nuestro más sincero pésame.

Suplicamos que las revistas a que estuviera suscrito D. J. Vidal Llopart suspendan el envío de sus números a nombre de dicho señor.

El Grupo Esperantista de «La Guardia» (Jaén), cuya fundación anunciamos ya a nuestros lectores, ha elegido la siguiente junta directiva:

Presidente, D. Enrique Gómez Beltrán; vicepresidente, D. Laureano Muñoz Escobar; secretario, D. Serafin Baudín Agüero; vocales: P. Francisco de P. Aranda, D.ª Virginia Olóriz, Sres. D. Felip

S-roj Felipe Montes, Ildefonso Rubio, Sixto Rodríguez, Juan Carmona, Manuel Garrido, Ramón Olóriz, Narciso Soto, Blas Torres y Ricardo Fernández.

La Direktanta Komitato de la Grupo Esperantista de Foz (Lugo) ĵus fondita, estas la jena:

Prezidanto, S-ro Camilo de Cela; voĉdonantoj, S-roj Antonio Noriega y Constantino Vázquez; sekretario, S-ro Antonio Villar.

Vere citindaj esta la jenaj artikoloj, kiuj por divastigo de Esperanto aperis en niaj naciaj ĵurnaloj.

«Por el mundo esperantista», de sinjoro Francisco Añino en «El Faro» de Vigo.

«El Esperanto», de S-ro Francisco Morote, en «Papel y Tinta» de Toledo.

«El Esperanto para el estudio de idiomas», de S-ro Codorniu en «El Liberal» de Murcia kaj «Notas esperantistas» de la sama aŭtoro en «La Verdad».

Anonima artikolo «El Esperanto», en «El Nervión» de Bilbao.

«El Esperanto en nuestra provincia», de «Un esperantista jienense» en «La Libertad» de Jaén.

«Por una gran idea», rimarkinda artikolo de S-ro S. Baudín, en «La Lealtad» de Jaén.

S-ro Monteagudo, en la «Revista Gallega» priskribas la progresojn de Esperanto en fremdaj landoj.

S-ro Víctor O. Allende publikigis rimarkindajn artikolojn en «El Noticiero Bilbaino».

S-ro Román Ayza daŭrigis la serion de propagandaj artikoloj en «La Correspondencia de Valencia».

«La Unión Mercantil» de Málaga publikigis hispanen tradukitan, sub la titolo «Tendencoj de Esperanto» la raporton, kiu pri la verko «Tutmonda poŝlibro internacia por komercistoj, turistoj, k. t. p.» de S-ro Georgo Norman aperis en nia kolego «Germana Esperantisto».

En Calonge (Gerona provinco) sinjoro

Montes, D. Ildefonso Rubio, D. Sixto Rodríguez, D. Juan Carmona, D. Manuel Garrido, D. Ramón Olóriz, D. Narciso Soto, D. Blas Torres y D. Ricardo Fernández.

La junta directiva del Grupo Esperantista de Foz (Lugo), que acaba de fundarse, es la siguiente:

Presidente, D. Camilo de Cela; vocales: D. Antonio Noriega y D. Constantino Vázquez; secretario, D. Antonio Villar.

Dignos de cita son los siguientes artículos que para divulgación del Esperanto han aparecido en varios periódicos nacionales:

«Por el mundo esperantista», de don Francisco Añino, en «El Faro de Vigo».

«El Esperanto», de D. Francisco Morote, en «Papel y Tinta», de Toledo.

«El Esperanto para el estudio de idiomas», de D. Ricardo Codorniu, en «El Liberal», de Murcia, y «Notas esperantistas», del mismo autor, en «La Verdad».

Artículo anónimo «El Esperanto», en «El Nervión», de Bilbao.

«El Esperanto en nuestra provincia» de «Un esperantista jienense» en «La Libertad», de Jaén.

«Por una gran idea», notable artículo de D. S. Baudín, en «La Lealtad», de Jaén.

El Sr. Monteagudo, en la «Revista Gallega», describe los progresos del Esperanto en el extranjero.

D. Víctor O. Allende ha publicado notables artículos en «El Noticiero Bilbaino».

D. Román Ayza continúa la serie de artículos de propaganda en «La Correspondencia de Valencia».

«La Unión Mercantil», de Málaga, publicó, traducida al castellano, bajo el título «Tendencias del Esperanto», el juicio crítico que sobre la obra «Tutmonda poŝlibro internacia por komercistoj, turistoj, k. t. p.», de D. Jorge Norman, apareció en nuestro colega «Germana esperantisto».

En Calonge (provincia de Gerona)

Antonio Dedrid malfermis kurson de Esperanto tre sukcese ĉar ĝin ĉeestas multaj lernantoj.

Fine, dank'al l'energiaj klopodoj de S-ro Elizondo kaj de kelkaj aliaj fervoraj semideanoj helpintaj lin efike, oni sukcesis fondi definitive en grava ĉefurbo Bilbao Grupon Esperantistan, kies nombro da membroj pligrandiganta senĉese permesas autaŭdifini prosperan sorton por nia lingvo en tiu ĉefurbo.

Jen ĝia komitato: prezidanto: T. Elizondo; vicprezidanto, V. O. Allende; sekretario, R. Unzaga; kasisto, M. Zabala; voĉdonantoj, J. Santamaría, I. Lorante kaj J. Aguirreche.

Plena adreso de la Grupo: Grupo Esperantista, strato García Salazar, Bilbao (Hispanujo).

Nia senlaca propagandisto S-ro Sabadell, sciigas nin ke li fine sukcesis fondi Grupon en Barcelono en la sidejo de «Ateneo Enciklopedia Populara». Ni akceptante la korajn kaj kunfatajn salutojn de la anoj kaj sur tuto de S-ro Sabadell tutkore dankas ilin pri ilia laborado. Jen la Direkta Komitato: Honora prezidanto, D-ro Zamenhof; efektiva, S-ro Sabadell; vicprezidanto, A. Muntané; sekretario, A. Pierre; kasisto, R. Camprubi, bibliotekisto, Manuel de la Fuente; voĉdonantoj, J. Chaves kaj L. Rafols Kursoj estas farataj en: 1° Grupo Esperantista de la A. E. P., profesoro R. Camprubi.—2° Centro de Unión Republicana, profesoro Aŭgusto Pierre.—3° «Asociació Catalunya», profesoro Domingo Bonet.—4° «Centre Instructiu», profesoro Miguel Cases.—5° «Cataluno Espero», profesoro Juan Rosals.

D. Antonio Dedrid ha abierto un curso de Esperanto con mucho éxito, pues á él asisten muchos discípulos.

Por fin, gracias á los enérgicos trabajos del Sr. Elizondo y de algunos otros fervorosos *samideanos* que le han ayudado eficazmente, se ha conseguido fundar definitivamente en la importante capital de Bilbao un Grupo Esperantista, cuyo número de miembros sin cesar creciente permite augurar una suerte próspera á nuestra lengua en esta capital.

He aquí su comité: Presidente, T. Elizondo; vicepresidente, V. O. Allende; secretario, R. Unzaga; cajero, M. Zabala; vocales: J. Santamaría, I. Lorante y J. Aguirreche.

Dirección: Grupo Esperantista, calle de García Salazar, Bilbao (España).

Nuestro incansable propagandista señor Sabadell, nos comunica que por fin ha conseguido fundar un grupo en Barcelona en el domicilio del «Ateneo Enciclopédico Popular». Nosotros, al aceptar los cordiales y fraternales saludos de sus miembros, y sobre todo del Sr. Sabadell, de todo corazón les damos las gracias por sus gestiones. Hé aquí la Junta Directiva: Presidente honorario, Dr. Zamenhof; efectivo, Sr. Sabadell; vicepresidente, A. Muntané; secretario, A. Pierre; cajero, R. Camprubi; bibliotecario, Manuel de la Fuente; vocales, J. Chaves y L. Rafols. Se dan clases en: 1.º Grupo Esperantista de la A. E. P., profesor R. Camprubi.—2.º Centro de Unión Republicana, profesor Augusto Pierre.—3.º «Asociació Catalunya», profesor Domingo Bonet.—4.º «Centre Instructiu», profesor Miguel Cases.—5.º «Cataluno Espero», prof. Juan Rosals.

Bibliografio

Kio povas okazi, se oni donacas surprize, de Fritz Reuter, tradukita el la subgermana dialekto de E. Ĉefeĉ (45, Christchurch Road, Streatham, Londono. S. W.). Prezo: 1 ekzemplero (presita sur arta papero), 0,70; 10 ekz. (propaganda eldono sur malpli dika papero), 5,00 fr. (1).

(1) Por mendoj oni sin turnu al la tradukinto S-ro Ĉefeĉ. Ĉiulandaj poŝtmarkoj estas akceptotaj laŭ sia efektiva valoro.

Tiu ĉi nova verketo 48 paĝa, kiu venas pliriĉigi la esperantan literaturon, estas humoraĵo originale skribita en lingvaĵo nur uzita en malgranda parte de Germanujo, kajaankoraŭ ne tradukita en ian modernan lingvon. Esperanto prezentas ĝin unufoje al la legado de ĉiuj diversaj nacioj.

La historio estas sprita kaj interesa kaj klare montras, ke ĝi devenas de la plej eminenta germana humoristo de la ĵus pasinta centjaro. Verkite plej grandaparte en rekta parolado, ĝi estas tre instrua kaj facile legebla. La tradukinto en la celo plivalorigi sian tradukon uzis elegantan, klaran kaj bongustan stilon, fonditan sur la «netuŝebla fundamento» de Esperanto, kaj submetis sian verkon al kritikado de ok diverslingvaj esperantistoj, penante, ke ĝi fariĝu plene internacia kaj enhavanta nenian naciismon.

Ĉiuj suprediritaj ecoj klare pravas la rekomendindecon de la nova literaturaĵo kaj se oni aldonas al tio, ke S-ro Ĉefeĉ eldonis sian verkon en celo propaganda, por montri, ke Esperanto prezentas la solan veran solvon de lingvo internacia, kaj por ke la verketo estu tradukata kaj komprenata nur per kelpo de la «Esperantaj Ŝlosiloj», kiujn li eldonis en la ĉefaj eŭropaj lingvoj kaj ni rekomendis pli ol unu fojon, oni konkludas la gravecon, kiun ni aljuĝas al «Kio povas okazi, se oni donacas surprize» kaj la protekton, kiun ĝi indas ricevi de ĉiuj esperantistoj.

Ĉielo kaj Tero (The Heaven and the Earth) mistero de Lord Byron, Esperantigis D-ro Noel. Prezo: 1,35 fr.

Tuj post la belega traduko de «Rolandkanto», D-ro Noel prezentas al ni la esperantigon de la ĉarma Byron'a Mistero. Ĝuste, kiam la morto forprenis unu el plej sindonaj samideanoj, S-ro. A. Motteau, la lerta tradukinto de Shakespeare, la sorto montras al ni novan tradukinton de Byron. Sendube Shakespeare kaj Byron' allogas la Esperantistojn konantajn la lingvon anglan. Kaj se ni ŝuldas la plej majstran literaturan tradukon de Hamlet, al la elpensinto de Esperanto, ni ne devas forgesi la senriproĉan kaj multmeritan tradukon de Kaino de S-ro A. Kofman. Kaj efektive, kuraĝi esperantigi *Ĉielo kaj Tero*, kiam ni havas «Kaino», estus tro danĝera entrepreno por alia Esperantisto, kiu ne konus tiel profunde la versofaradon kiel ĝin posedas D-ro Noel. *Ĉielo kaj Tero* sin rekomendas mem al ĉiuj Esperantistoj. La pureco de la stilo, la klareco de la esprimado kaj la facilflua bonsoneco de ĝiaj versoj difinas por ĝi tre enviindan apartan lokon en la esperanta literaturo. Ankoraŭ novan econ havas la traduko de S-ro Noel, kiun ni tuj raportos. Tio estas la diverseco: en ĝia malmultenombra paĝaro la legantoj trovas versojn el plej diversaj specoj, rimitajn, senrimajn, longajn mallongajn, alternajn, k. c., tiel saĝe kombinitajn, ke la tutaĵo prezentas modelon por ellernado de esperanta versofarado.

Sed ho ve! Ni devas riproĉi malgrandan difekteton al la nova verko de S-ro Noel. En la unua paĝo, li prezentas tabelon de prozodiaj monstroj, inter kiuj sin trovas signoj por diferencigi *silabojn longajn* de *mallongajn*. Paroli pri silaboj longaj kaj mallongaj en esperanta versofarado estas simple erarigi la komencantojn. La akcento estas ĉefa elemento de la esperanta poesio; kiel moderna lingvo, Esperanto ne havas versofaradon fonditan sur diversa longeco de silaloj. Kiel oni povas reguligi la alternadon de silaboj longaj kaj mallongaj? Ĉu oni povas diri al ni, en kio konsistas la mallongeco aŭ longeco de la silaloj esperantaj? En la verso:

«Se-ra-fo! Min aŭ-du de l'Ŝu-pra Ŝi-de-jo!» La unua silabo *de* estus mallonga, la dua longa. La aŭdado en tiuj ĉi du silaloj nur povas trovi la jenan diferencon: ke la unua estas ne akcentita kaj la dua-akcentita.

Estas evidente, ke en vorto *trans-por-to*, eksemple, oni rimarkas, ke la silabo *trans* besonas pli da tempo ol *por* por esti elparota *kaf por* pli da tempo-ol *to*. Sed el tio ĉi, oni ne povas konkludi, ke la elparolata longeco de *trans* estas duobla ol tiu de *por*; kaj ankaŭ, ke inter tiuj ĉi diversaj longecoj ekzistas ia difinita kaj senŝanĝa

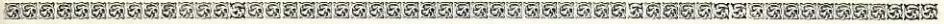

rilato, kiel estus ja necese por fondi versofaradon sur alternadon de silaboj longaj kaj mallongaj, kiel okazis, laŭ oni kredas, en la klasikaj lingvoj.

La elpensinto de Esperanto tre decide kaj saĝe solvis tiun ĉi aferon per sia difino de versofarado: «La esperanta versofarado konsistas el la regula alternado de silaboj akcentitaj kaj neakcentitaj» kaj ankaŭ li mem diris: «En Esperanto ne ekzistas silaboj longaj nek mallongaj sed akcentitaj kaj neakcentitaj.»

Ni esperas, ke D-ro Noel atentos tiun ĉi rimarkon, kaj forigos en dua eldono de *Ĉielo kaj Tero* la signadon de silaboj longaj kaj mallongaj.

V. INGLADA.

NOVAJ ANOJ DE H. S. P. P. E.

El *La Guardia* (Jaén): 471, Enrique Gómez Beltrán; 472, Laureano Muñoz Escobar; 473, Serafin Baudín Agüero.—*Enguera*: 474, Emilio Marín Abella; 475, Joaquín Sanchis Rico; 476, Eduardo Palop Gozávez.—*Vigo* (Pontevedra): 477, Antonio Ferrer Marín; 478, Manuel Pereira Estévez; 479, José Sanz Torres; 480, Francisco López García; 481, Manuel Dovao.—*Barcelona*: 482, José Bartrolot; 483, Juan Chaves 484, Manuel de la Fuente; 485, Angel Rodríguez; 486, José Llorens Olió; 487, Juan Llarena; 488, Juan Caballero; 489, Jaime Durán; 490, Agustín Muntané; 491, Augusto Pierre; 492, Ramón Camprubi; 493, Luis Rafols.

Korespondada fako de "La Suno Hispana,"

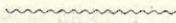
SINJOROJ:

E. L., Murcia.—S., London.—H. H., Keipley (Anglujo).—G. J. W. O., Sanhat (Indujo).—G. T. S., Newport Tay (Anglujo).—Fraŭ. M. P. A. C., Gracia.—J. C. M. Puerto de la Cruz (Canarias).—E. W., Invercargill (Nova Zelando).—M. L., Villarreal.—L. A., Valencia.—J. S. F., Castellón.—V. A., Castellón.—E. G., La Guardia.—J. G., Valencia.—M. O., Valencia.—R. P., Castellón.—N. E., Valencia.—J. O., Valencia.—S. E. E. K., Barcelona.—M. S., Reus.—J. P., Sabadell.—R. P. C. R., Castellón.—A. S. de R., Sevilla.—G. E. Bilbao.

Mi ricevus viajn abonpagojn. Dankon.

Kore salutas Vin,

A. Ĵ. L.

NIAJ VIZITANTOJ

- N.º 33.—**Antaŭen Esperantistoj!!** Lartiga, 106, *Lima* (Peruo). Jarabono, 3 fr.
 Aprilo 1906.—**Espero Katolika.** A Sainte Radegonde près *Tours* (*Indre et-Loire*, Francujo). Jarabono, Francujo, 4 fr.; alilando, 5 fr.
 N.º 9-10.—**Espero Pacifista.** 26, rue de Chartres, *Neuilly-sur-Seine* (Francujo). Jarabono, 5 fr.
 N.º 3.—**Esperantisten.** 37, Surbrunnsgatan. *Stockholm* (Svedujo), Jarabono, 3'50 frankoj.
 N.º 10, 11 kaj 12.—**El Mundo Ilustrado.** Aguila, 60, *Habana*. Numero 10 ctoj. I, 2 kaj 3.
 Majo 1906.—**Germana Esperantisto.** Prinzentraŝse, 95, *Berlin S.* (Germanujo). Jarabono 3 markoj.
 N.º 2.—**Internacia Revuo Medicina.** 33, rue Lacépède. *Paris*. Jarabono, 12 fr.
 N.º 4.—**Juna Esperantista.** 9, Avenue des Vollandes, *Genève* (Svisujo). Jarabono, 2 fr. 50.
 N.º 6, 7, II jaro.—**La Algieria Stelo.** 57, rue d'Isly, *Algér* (Alĝerujo). Jarabono, 3 fr.
 N.º 45.—**La Belga Sonorilo.** S-ro J. Coox, *Duffel*, (Belgujo). Jarabono, 4 fr.
 N.º 119.—**La Revue de l'Esperanto,** 26, rue Wissoq, *Boulogne-sur-Mer* (Francujo). Prezo, 0'10 fr. ekzemplero.
 N.º 6.—**La Esperanta Studento.** 16. Upper Westbourne Villas, Hove, Sussex. England. Jarabono, 2 fr.
 N.º 9.—**Lingvo Internacia.** 33, rue Lapepède. *Paris*. Jarabono, 5 fr. Kun literatura aldono 7 fr. 50.
 N.º 118, 119, 120, 121, 122.—**Murcia.** Sociedad, 14, Murcia. Jarabono, 6 pesetoj.
 N.º 143.—**Museo Exposición.** Medina, 37, *Alicante*. Jarabono, 5 pesetoj.
 N.º 4.—**Revista de Menorca.** Ateneo científico. *Mahón*. Jarabono, 6 fr.
 N.º 4.—**Ruslanda Esperantisto.** S. Petersburgo, Bolš. Podjačeskaja, 24 (Rusujo). Unu numero 30 kopekojn.
 N.º 3.—**Svisa Espero.** 6, vieux College, *Genève* (Svisujo) Jarabono, 2,50 frankoj.
 N.º 17.—**The British Esperantist.** unuigita kun **The Esperantist.** 13, Arundel street, Strand. W. Q. *Londono*. Jarabono, 2 fr. Kun aldono literatura, 4 frankoj.
 N.º 10.—**Tra la Mondo.** 15, Boulevard des deux Gares, *Mendon* (S. et O.) (Francujo) Jarabono, 8 fr.
 N.º 5.—**Unua Paŝo.** San Stefano, 26, Sofia, (Bulgarujo). Jarabono, 3 fr.

Tipografia Moderna, á cargo de Miguel Gimeno, Avellanas, 11—Valencia.

ANONCOJ

S-ro Etanislao Schels (21. Ul. Teatralna. *Lwow* (Lemberg-Austria) deziras korespondi per ilustritaj poŝtkartoj kun hispanaj geesperantistoj.

S-ro Gustav Brimig, bankoficisto, Steinmenstrasse 18, Berlin W. 5. F. Germanujo, deziras korespondadi kun hispana esperantisto.

S-ro U. Dubois, lernanto ĉe la liceo de Amiens (Francujo), deziras interŝanĝi poŝtkartojn ilustritajn kun vidaĵoj kaj monumentoj, kaj uzitajn poŝtmarkojn.

S-ro EMANUELO MONTEAGUDO
Sekretario de la Grupo Esperantista de Coruña.

LA SUNO HISPANA *

ENHAVO: 1. Gratulo.—2. Nia literatura felietono.—3. Senpatrina infano (poezio).—4. Malnovaj rakontoj.—5. Rakonto.—6. Sciigoj.—7. Bibliografio.—8. Miksaĵoj.—9. Novaj anoj.—10. Korespondada fako.—11. Niaj vizitantoj.—12. Anoncoj.

Gratulo

S-ro Ricardo Codorniu, la respektinda Prezidanto de Hispana Societo, ricevis de D-ro Zamenhof la jenan leteron:

«Varsovio 2-6-06.

Kara Sinjoro!

Okaze de la edziĝo de La Reĝa Moŝto mi sendas al la Hispana Societo Esperantista mian koran gratulon. Vivu la Gereĝoj! por la bono kaj feliĉo de via lando.

Via

Zamenhof.»

La gratulo de nia karega Majstro, gratulo montranta unu fojon pli lian ĝentilecon kaj fratecon, estas akceptita kun ĝojo kaj danko de la hispana samideanaro.

Nia literatura felietono

En la nuna numero de SUNO HISPANA ni finas la publikigon de la Moratin'a verko *La kuracisto per batoj*, lerte tradukita de nia samlandano S-ro Vicente Inglada.

Ĉar tiu unua felietona verko atingis bonan sukceson kaj estis aplaŭde akceptita de nia legantaro, ni daŭrigos la publikigon de verkoj aparte bindeblaj. Tial, do, en la proksima numero ni komencos enpresi tradukon de alia Moratina verko:

LA JESO DE LA KNABINOJ

(EL SÍ DE LAS NIÑAS)

faritan de la Prezidanto de la Murcia Grupo, S-ro Norman Maclean, kaj post ĝi aperos tradukoj de nuntempaj hispanaj verkoj kaj ni jam povas anonci la publikigon de *La Ombro*, novelo de la famkonata verkisto Pérez Galdós, kiu kompleze donis al S-ro Duyos permeson por la tradukado.

Nia celo estas liveri al nia legantaro hispanliteran Bibliotekon tradukitan esperanten.

Kaj ni esperas sukcese atingi nian celon.

Senpatrina infano

Sur la varma beleta lulilo
Infanet' sin agitas ploranta,
Kaj manetojn etendas peteme,
Patrinon serĉanta.

Estas vane, ke ĝi helpkriadas
Atendante kareson de iu,
Ĝia ploro perdiĝas ekteren
Kaj venas neniŭ.

Kiel povas patrino restadi
For de ĝi, dum suferas fileto?
Ĉu ŝi povas alvokon malŝati
De bela knabeto?

Tute ne, tute ne, bedaŭrinde,
Jen ĵus mortis patrin' senkonsola,
Kaj restigis la amatan fileton
Senhelpa, tutsola...

V. INGLADA.

Malnovaj rakontoj

En malgranda vilaĝo de la kastila lando loĝis antaŭ longe pastro, kiu ne sole plenumis fervore siajn apostolajn devojn sed plie la gastaman devigon, tiel bone kiel li povis fari ĝin per siaj malsufiĉaj gajnoj.

Iam, okazinte la oportunaĵo sidi ĉe sian tablomanĝon amiko, kiu meritis grandan ĝentilecon, li rimarkis kun vera surprizo, ni dirus pli bone, eĉ kun grandega miro, la mankon de unu piedego ĉe la grasa kokino zorge elektita el la neplena kokinejo, kaj poste lerte preparita de la kuiristino por regali la gaston.

En tiama momento li silentiĝis diskrete, sed ĝustatempe, rimarkigis al la bona virino la neaŭditan okazon, kaj kondamnis la malbonaĵon tiel solene kiel la okaza graveco ĝin postulis.

—Sinjoro, ekkriis la ruza virino, la kokinoj de tiu ĉi vilaĝo havas nur unu piedegon; venu kun mi, sinjoro, vi vidos ĝin; tiel vi konvinkiĝos plene,

Je la dorma horo li kaj la servistino eniris en la kokinejon, kaj vidis efektive la strangajn birdojn unupiede starantajn laŭ la servistino diris al li.

Antaŭ la okazo, la pastro restis unue surpriza, poste mireza, sed pasinte sia miro, li agitis la nigran mantelon kaj timigis la birdaron kiu forflugis ĉiufanken, montrante al vizitantoj la kaŝitajn piedegojn.

—Ĉu vi vidas—kriegis kolere la pastro al la maljuna servistino, batante la plankon per granda piedfrapo—kiel la ĉitieaj kokinoj kutimas eltiri siajn piedojn tiam kiam estas necese?

—Nu! rediris la maljunulino, kial vi ne skuis vian mantelon kiam mi metis sur tablotukon la rostitan kokinon?

EDUARDO CANO, *esperantigis*.

Rakonto

(Kion mi aŭskultis antaŭ malmultaj tagoj)

Geedzoj estas tre batalemaj, kaj kiam ili atingas la plej altan gradon el sia kolero, ambaŭ rulas la meblojn, kaj eĉ ilin forĵetas tra la balkono sur la straton.

Jam, altirita de la batalbruado, venis kuzo de la geedzoj por ilin pacigi; kaj ĉe la strata pordo, li renkontis najbaron starantan antaŭ la domo, kaj atente rigardantan la balkonon.

—Kion vi faras tie ĉi? demandis la kuzo malafable. Vi estas tro scivolema pri aferoj neinteresaj por vi. Miaj kuzoj batalas, kiel kaj kiam ili volas batali!

—Aŭskultu, sinjoro; respondis la demandito, ĉio estas klarigebla: mi staras tie ĉi, ĉar kiam viaj gekuzoj ekbatalas, oni aŭdas konfuzan bruadon kaj fortajn batojn de tempo al tempo; poste, ia ajn stratiranto, povas vidi, de iom post iom, eliras tra tiu balkono, kaj elfalas straten, kelkaj mebloj. Nu, kiel mi estas malriĉulo, mi devos eltiri profiton el ĉio; tial, tuj kiam la mebloj ektuŝas teron, mi ilin prenas kaj portas

en mian hejmon. Do, tial ke vi estas parencos de la batalantoj, vi povas prunti al mi bonan s'ervon, dirante al ili, ke mi staras tie ĉi jam de longe; ke ili baldaŭ kiel eble, forĵetu la meblojn definitajn por la forĵetado, ĉar mi havas multajn kaj premegantajn aferojn farotajn kaj ne povas resti tie ĉi multe da tempo.

Esperanten tradukis A. L. VILLANUEVA.

Sciigoj

Anglujo.—D-ro Lloyd faris konvinkan paroladon ĉe la Scienca Akademio de Glasgow kun grandega sukceso.

Alian gravan sciigon ni ricevis el tiu nacio. La Internacia Kongreso de Komercaj komizoj akceptis Esperanton, kiel oficialan lingvon por estontaj internaciaj rilatoj de la membroj de la internacia federacio.

Germanujo.—Fondiĝis grupoj en Megseburg.

La Hamburga Komerca Akademio faris dum la pasinta vintro kurson de Esperanto oficiale akceptante nian lingvon. La sukceso atingita certe kuraĝigos tiun korporacion por daŭrigi ĝian instruadon.

Bohemujo.—La klopodoj de niaj bohemiaj samideanoj atingas bonan sukceson. Ĵus fondiĝis grupoj en Prosek kaj en C. Budejovice.

Italujo.—Ni salutas la aperon de nova kolego en Palermo, kies unua numero respondas al monato Junio. La nova revuo esperantista «Idealo» estos ĉiumonata kaj estas akceptita kiel organo de «Sicilia Federacio Esperanta» kaj de la internacia societo «La Tasko».

Sendu abonojn (vidu la fakon *Niaj vizitantoj*) rekte al ĝia direktoro: doktoro Vitangelo Nalli, Corso Calatafimi, 495, Palermo.

Inglaterra.—En la Academia de Ciencias de Glasgow dió el Sr. Lloyd una convincente conferencia con grandísimo éxito.

Otra importante noticia recibimos de esa nación. El Congreso internacional de comisionistas comerciales aceptó el Esperanto como lengua oficial para futuras relaciones internacionales entre los miembros de la Federación internacional.

Alemania.—Se fundaron grupos en Magdeburg y en Merseburg.

La Academia Comercial de Hamburgo hizo un curso de Esperanto durante el pasado invierno. El éxito alcanzado animará ciertamente á dicha corporación para continuar su enseñanza.

Bohemia.—Los trabajos de nuestros correligionarios bohemios alcanzan buen éxito. Acaban de fundarse grupos en Prosek y en C. Budejovice.

Italia.—Saludamos la aparición de un nuevo colega en Palermo, cuyo primer número correponde al mes de Junio. La nueva revista esperantista «Idealo» será mensual y ha sido aceptada como órgano de «Sicilia Federacio Esperanta» y de la sociedad internacional «La Tasko».

Envíense los abonos (véase la sección *Niaj vizitantoj*) directamente á su director: Dr. Vitangelo Nalli, Corso Calatafimi, 495, Palermo.

Ni deziras al nia nova itala kolego longan kaj sukcesplenan vivadon.

Franujo.—Oni rajte povas diri, ke ne pasas monato ne alportante gravan ekpuŝon al nia afero en nian najbaran Respublikon.

S-ro Farjon, la konata fabrikisto de la plumo «Esperanto» estis elektita deputato la 20^{an} de Majo. Li estas de longatempe varma esperantisto; li multe helpis por la formado de la Grupo de Boulogne-sur-Mer kaj alportis al ĝi la patroncon de la tiea Komerca Ĉambro, kies prezidanto li estas. Je la nomo de tiu grava Ĉambro li akceptadis oficiale la kongresistojn kaj paroladis esperante kun granda sukceso.

«La France du Nord» empresas leteron de S-ro Farjon promesante apogi varmege en la Deputata Ĉambro la proponon de S-ro Cornet, por ke Esperanto estu oficiale enkondukata en la programojn de ekzamenoj. Pro sia kompetenteco pri komercistaj kaj instruistaj aferoj, S-ro Tarjon povas multe fari por nia afero.

Laŭ privata letero de leŭtenanto Bayol, la konata kaj senlace propagandisto de Esperanto en la franca armeo, li esperplene laboras por ke Esperanto estu akceptata de la internacia institucio «La Ruĝa Kruco». Lia verko *Esperanto kaj Ruĝa Kruco* aperonta la 1^{an} de Aŭgusto, estas dediĉita al S-ro Moynier, prezidanto de la Internacia Komitato de Ruĝa Kruco en Genevo, kiu plezure akceptis ĝin. Esperanto, do, havas simpatian de la granda majstro de tiu bonfara institucio. Tiu Internacia Komitato ricevis multajn skribaĵojn pri Esperanto kaj tre kredible la lingvo internacia estos diskutata en la proksima Konferenco internacia de la Ruĝa Kruco, kiu okazos en Londono en 1907.

Estas tre bela koincido, ke en Genevo, la sidejo, por tiel ĝin diri, de la Kruco Ruĝa okazos la Kongreso Esperantista de 1906, kaj en Londono, urbo hodiaŭ

Deseamos á nuestro nnevo colega italiano larga y próspera vida.

Francia.—Bien puede decirse que no pasa mes sin traer gran adelanto para nuestro asunto en nuestra vecina República.

El Sr. Farjon, conocido fabricante de la pluma «Esperanto» fué elegido diputado el 20 de Mayo. Es ferviente esperantista de nuestro tiempo; ayudó muchísimo á la formación del Grupo de Boulogne-sur-Mer y le llevó el patronato de aquella Cámara de Comercio, cuyo presidente es. En nombre de dicha importante Cámara recibió oficialmente á los congresistas y habló con gran éxito en Esperanto.

«La France du Nord» inserta una carta del Sr. Farjon prometiéndole apoyar calurosamente en la Cámara de los diputados la proposición del Sr. Cornet, para que el Esperanto sea oficialmente introducido en los programas de exámenes. Por su competencia en asuntos comerciales y de instrucción, el Sr. Farjon puede hacer mucho en favor de nuestro asunto.

Según carta particular del teniente Bayol, conocido é incansable propagandista del Esperanto en el ejército francés, trabaja con esperanza de éxito para que el Esperanto sea aceptado por la institución internacional la Cruz Roja. Su obra, *El Esperanto y la Cruz Roja*, que aparecerá el 1.º de Agosto, está dedicado al Sr. Moynier, presidente del Comité internacional de la Cruz Roja en Ginebra, que la ha aceptado con placer. El Esperanto, pues, tiene las simpatías de la primera autoridad de esa benéfica institución. Dicho Comité internacional ha recibido muchos escritos sobre el Esperanto, y probablemente la lengua internacional será discutida en la próxima conferencia internacional de la Cruz Roja que se celebrará en Londres en 1907.

Hermosa coincidencia es que en Ginebra, la residencia, por decirlo así, de la Cruz Roja, se celebre el Congreso esperantista de 1906, y en Londres, ciudad

tiel favora al nia lingvo, la Konferenco de la Ruĝa Kruco de 1907.

Jen la letero-antaŭparolo, kiun por la verko de S-ro Bayol, sendis D-ro Zamenhof:

«Al Sinjoro Leŭtenanto Bayol, instruisto ĉe la Speciala Militista Lernejo, en Saint-Cyr.

»Kara Sinjoro:

»Vian laboradon por la akcepto de Esperanto ĉe la Ruĝa Kruco mi trovas tre grava kaj mi deziras al vi la plej bonan sukceson.

»La Ruĝa Kruco apartenas el tiuj institucioj, kiuj la plej multe bezonas ian facile elerneblan komunan lingvon; ĉar se aliaj institucioj nur iafoje havas aferojn kun malsamlingvuloj kaj lasas la eblon serĉi tradukanton, la Ruĝa Kruco preskaŭ ĉiam koncernas alilingvulojn kaj postulas komprenigadon tujan. La noblaj laboroj de la Ruĝa Kruco sur la kampo de batalo ofte perdas ĉian valoron nur pro tio, ke la savanto kaj la savato sin reciproke ne komprenas.

»Se vi sukcesos iam atingi la interkonsenton de la registaroj, ke ĉiu soldato ironte en la militon lernu la plej gravajn vortojn de lingvo internacia, tiam vi povos diri, ke vi forprenis de la militoj grandan parton de ilia krueleco, kaj vi donis al la Ruĝa Kruco ĝian efektivan valoron.

»Via

»L. ZAMENHOF.»

La grava verko de S-ro Bayol estos tradukita en multajn lingvojn. La hispana traduko estos farita de nia fervora samideano kapitano Duyos.

Hispanujo. — S-ro Alicia Caravaca, delegito de la Provinca Komisiono de la Ruĝa Kruco en Valencio, kaj la Ĉefa Inspektoro S-ro Ferdinando Ibáñez kaj la oficiroj de la Valenciana Brigado tutkore gratulas S-ron Bayol pri liaj klopodoj favoraj al Ruĝa Kruco kaj oferas al li

hoy tan partidaria de nuestra lengua, la conferencia de la Cruz Roja de 1907.

He aquí la carta-prólogo que, para la obra del Sr. Bayol, envió el Dr. Zamenhof:

«Al señor teniente Bayol, profesor en la Escuela Especial Militar de Saint-Cyr.

»Querido señor:

»Sus trabajos para la aceptación del Esperanto en la Cruz Roja los juzgo importantísimos y les deseo el mejor éxito.

»La Cruz Roja pertenece á esas instituciones que necesitan muchísimo una lengua común que se aprenda fácilmente; porque si otras instituciones sólo alguna vez tienen asuntos con personas de diferente idioma y dejan la posibilidad de buscar traductor, la Cruz Roja casi siempre relaciona personas de diversas lenguas y exige una inteligencia inmediata. Los nobles trabajos de la Cruz Roja sobre el campo de batalla pierden frecuentemente todo su valor sólo porque el salvador y el salvado no se entienden.

»Si usted consigue algún día alcanzar el consentimiento de los gobiernos para que todo soldado que vaya á campaña aprenda las más importantes palabras de una lengua internacional, podía decir entonces que quitó usted á las guerras gran parte de su crueldad y dió á la Cruz Roja su efectivo valor.

»Vuestro

»L. ZAMENHOF.»

La importante obra del Sr. Bayol será traducida á muchas lenguas. La traducción española será hecha por nuestro fervoroso correligionario capitán Duyos.

España. — D. Alicia Caravaca, delegada de la Comisión provincial de la Cruz Roja en Valencia, y el jefe inspector don Fernando Ibáñez y los oficiales de la brigada de Valencia, felicitan cordialmente al Sr. Bayol por sus trabajos en pro de la Cruz Roja, y le ofrecen su cooperación

sian kunhelpon en la disvastigado de Esperanto inter la membroj de tiu belega tutmonda Instituto.

Jen la nomaro de artikoloj publikigitaj de hispanaj ĵurnaloj por aŭ kontraŭ Esperanto.

En la Murciaj ĵurnaloj «La Verdad» kaj «El Liberal», S-ro Ricardo Codorniu publikigis konvinkajn artikolojn titolitajn «Esperanto kiel progresilo» kaj «Esperantista Kongreso en Genevo».

«La Correspondencia de España» enpresis bonegan anoniman artikolon sub la titolo «Universala Lingvo».

Alla titolita «Esperanto kaj la Katolikoj» aperis en «El Universo» subskribita de S-ro Bravo del Barrio.

«Museo-Exposición» de Alicante publikigis poezion «Al harpo» de nia karega amiko V. Inglada, poezion jam konatan de niaj legantoj.

S-ro Salvador Padilla verkis por «El Eco de Orense» hispanan tradukon de «La kampo de la morto».

Ankaŭ en «El Correo» de Valencia publikigis hispana traduko de «Du herbejoj» de Sienkievitz subskribita de nia simpatia amiko S-ro Francisco Domingo.

En la sama ĵurnalo valencia S-ro Duyos publikigis artikolon sub la titolo «Ni jam venkas».

Kaj nia fervorega propagandisto sinjoro Roman Ayza daŭrigas sian sukcesplenan artikolan prezentante nian helpan lingvon al la legantoj de «La Correspondencia de Valencia».

Subskribita de S-ro Alvar Fáñez, aperis en la «Lectura Dominical» artikolo kontraŭ Esperanto, kiu nur pruvas la nesciecon de la aŭtoro en la pritraktata afero.

Fine, nia karega amiko kaj entuzisma esperantisto S-ro Celestino Escobés, el Calahorra, enpresis belegan kaj dikan artikolon pri Esperanto en la gazeto «La Opinión» kiu eldoniĝas en tiu sama urbo Calahorra.

En la Pedagogia Konkurso baldaŭ okazonta en Santiago (Galicia) estas defi-

en la propagación del Esperanto entre los miembros de esta hermosísima institución universal.

He aquí la lista de los artículos publicados en periódicos españoles por ó contra el Esperanto.

En los periódicos de Murcia «La Verdad» y «El Liberal», D. Ricardo Codorniu publicó convincentes artículos titulados «El Esperanto como instrumento de progreso» y «Congreso esperantista de Ginebra».

«La Correspondencia de España» insertó un excelente artículo anónimo bajo el título «Lengua universal».

Otro, titulado «El Esperanto y los católicos», apareció en «El Universo», firmado por el Sr. Bravo del Barrio.

«Museo-Exposición», de Alicante, publicó la poesía «Al harpo» de nuestro querido amigo V. Inglada, poesía ya conocida de nuestros lectores.

D. Salvador Padilla escribió para «El Eco de Orense» una traducción española de «La kampo de la morto».

También en «El Correo» de Valencia se publicó la traducción española de «Du herbejoj», de Sienkievitz, firmada por nuestro simpático amigo D. Francisco Domingo.

En el mismo periódico valenciano, el Sr. Duyos publicó un artículo con el título «Ya vencemos».

Y nuestro fervoroso propagandista D. Román Ayza continúa con muchísimo éxito sus artículos presentando nuestra lengua auxiliar á los lectores de «La Correspondencia de Valencia».

Firmado por un Sr. Alvar Fáñez apareció en «La Lectura Dominical» un artículo contra el Esperanto.

Finalmente, nuestro querido amigo y entusiasta esperantista D. Celestino Escobés, de Calahorra, ha publicado un hermosísimo y nutrido artículo sobre Esperanto en el periódico «La Opinión», que ve la luz en aquella misma ciudad de Calahorra.

En el Certámen pedagógico que se celebrará pronto en Santiago (Galicia), se

nita temo por Esperanto. Hispana Societo p. p. Esperanto donacas tri bonegajn esperantajn verkojn al la premiota temo. Ĉar la konkurso estos eble prezidata de la eksurbestro S-ro Garcia Prieto kaj deputato S-ro Montero Villelgas, ni esperas ke la temo pri Esperanto faros utilan propagandon en la nord-okcidentaj hispanaj provincoj.

Multe da entuziasmo estas en Villagarcía, kie eble la nova kaj fervora esperantisto S-ro Padilla, profesoro de la «Instituto de Orense», faros propagandan paroladon.

Ni ankaŭ esperas, ke aŭtaŭ ol finiĝos la jaro, fondiĝos grupo en Ferrol.

ha signalado un tema para el Esperanto. La Hispana Societo p. p. Esperanto regala tres excelentes obras esperantas al tema premiado. Como el Certámen será probablemente presidido por el ex alcalde de Madrid Sr. Vincenti, y asistirán también el ex ministro Sr. García Prieto y el diputado Sr. Montero Villelgas, esperamos que el tema sobre el Esperanto hará utilísima propaganda en las provincias del noroeste de España.

Mucho entusiasmo en Villagarcía, donde probablemente dará una conferencia de propaganda el nuevo y entusiasta esperantista Sr. Padilla, catedrático del Instituto de Orense.

También esperamos que antes de terminarse el año se fundará un grupo en Ferrol.

Bibliografio

Vocabulario Italiano-Esperanto, verkita de profesoro Luigi Giambene, 198, Babuino.—Roma. Prezo, 1,25 liro.

Tiu ĉi estas la unua vortaro por italoj kaj vere la verketo estas tre utila. Ĝi enhavas, mallonge klarigitajn, la gramatikajn regulojn, tabelon de prefiksoj kaj sufiksoj kaj klarigon pri la kunmetado de vortoj. La vortaro enhavas proksimume 5.000 vortojn; ĝin sekvas vortareto de geografiaj nomoj, uzebla frazaro, «La Espero» kaj la regularo de la «Roma Esperantista Societo».

Ni gratulas S-ron Luigi Giamene kaj deziras al lia verko bonan sukceson, tiel bonan kiel ĝi meritas.

Plena Verkaro (libro dua) de V. N. Devjatin.—Presejo de P. Wejsbrut, 14, Troickij Prospekt, St. Petersburgo, Ruslando.

Tiu interesplena verko enhavas: 1. *Edziĝo*, komedio en tri aktoj. 2. *Arturo*, rakonto. 3. *Ludilo de Sorto*, rakonto en versoj. 4. *Episkopo*, drama skizo en versoj. 5. *Poltavo*, poemo de A. Puŝkin verse tradukita.

La nomo de la aŭtoro permesas al ni ne starigi laŭdon por ke niaj literaturamantoj aĉetu la verkon. Ili tion faros kaj lutanime ĝin ŝatos. La libro (144 paĝa) nur kostas 1 rublo 55 kopekoj.

Le 1er Congrès Espérantiste à Boulogne-sur-Mer. Extrait des Annales de la Société Académique, de D-ro Saquet.—Sen montrero de prezo.

Tiu ĉi broŝureto france verkita tre bone taŭgas por la propagando en franclin-

gvaj landoj. Kiel montras sia titolo, ĝi enhavas mallongan raporton pri la sukcesoj de Bulonjo.

Ni sendas nian tutkoran dankon al la aŭtoro pri la ricevita ekzemplero.

Kvarvoĉaj Kantoj por Esperantistoj.—Kant-verko enhavanta ses mallongajn kantoj: 1. Anĝelo. 2. Kanto de l'ligo. 3. La malliberulo. 4. Al la reĝo. 5. Sonoriloj de vespero. 6. La Espero; ĉiuj el la «Fundamenta Krestomatio», muzikverkitaj de S-ro A. Trickett.

Kiel nuran komenton pri tiuj beletaj kantoj ni kopias tie ĉi la plenumindan ideon esprimatan de nia amiko S-ro Coox en la gazeto «La Belga Sonorilo»:

«Kiel montras la titolo, la kantoj estas komponitaj por kvar voĉoj. Tion vidante, ni demandis nin: ĉu ne estus eble organizi internacian ĥor-kantistaron ĉe la Geneva Kongreso? Jen estas la plano tuj elpensita.»

«Ĉar la kantoj supre montrataj estas tre mallongaj, prezentas nenian teknikan malfacilaĵon kaj estas, sekve, tre facile elerneblaj. ni proponas ke ĉiu esperantisto aĉetu la libreton (almenaŭ se li intencas ĉeesti la Kongreson kaj posedas iomete da kant-kapablo) kaj lernu, el ĉiu kanteto, la parton, kiu rilatas lian voĉon. Plie, ĉiu esperantista grupo instruu la ses kantojn al siaj muzikamantoj; tiamaniere, se kelkaj el tiuj ĉi irus Genevon, ili estos jam spertaj pri la afero. Se ĉiu amiko muzik-amanto, bonvolos efektiviĝi tiun planon ni certe sukcesus kunigi kelkajn 1^{ajn} tenorojn el du aŭ tri nacioj, ekz. landoj A. B. C.; la 2^{ajn} tenorojn el landoj D. E. F.; la 1^{ajn} basojn el landoj G. H. I., kaj la 2^{ajn} basojn el landoj J. K. L.»

«Ankaŭ neordinara afero estus ke la ĥorestro tute ne konu iun ajn el siajn direktotajn kantistoj, kaj ke li vidu ilin unufoje nur la tagon aŭ la antaŭan tagon de l'koncerto.»

«Se oni deziras pliajn detalojn, oni skribu rekte al redaktoro de «La Belga Sonorilo» en Duffel.»

La verketo *Kvarvoĉaj Kantoj*, eldonita de la «Brita Esperantista Asocio» kostas fr. 0,60; tamen la unuajn mendojn estos liverataj po fr. 0,30, transporta kosto plie.

Detala raporto pri la oficialaj paroladoj, diskutadoj kaj decidoj de la Unua Universala Kongreso en Bulonjo-sur-Maro, laŭ stenografiaj notoj verkita de Fr. Schneeberger.—Oficejo de Esperanto kaj Stenografio.—Laŭfont (Svisujo). Prezo fr. 1,30.

Estas ĉe ni tre konata la agema Pastro Schneeberger precipe pro siaj laboroj pri esperanta stenografio kaj la mirinda verko, kies aperon ni anoncas al nia legantaro, estas la plej efika pruvo montranta la sukceson atingitan de la aŭtoro en la alfarado de la sistemo Stolze-Schrey al la helpa internacia lingvo.

Fiksinte la parolojn de la esperantistoj el la plel diversaj nacioj en la Bulonja Kongreso, Pastro Schneeberger prezentas en tiu ĉi broŝuro la tradukon de siaj stenografiaj notoj pruvante, unu fojon plie, ke la esperantistoj de la tuta landaro, facile interkompreniĝis kaj diskutadis per la lingvo Esperanto. La laboro farita de nia fervora svisa kunbatalanto certe ne estos senutila por la ĉiama progresado de nia kara lingvo.

Nur en tiu verko oni trovas plene fidelan ripeton de ĉio, kio estis dirita en Bulonjo, kaj kvankam nur el tio konsistis la graveco de la verko, ĝi ja estus tre granda kaj ne bezonus plian laŭdon.

R. Duvos.

Miksaĵoj

Du geinfanoj kreskis ĝis viriĝis la unua kaj viriniĝis la alia, estimante sin reciproke kaj vidigante al ĉiu, ilian feliĉecon, tiel senkulpan, kiel tiu kiun havis Adamo kaj Evo en la Paradizo.

Iatage virino, ŝajne perfekta, diris al ĉiu el ambaŭ: «Via farmaniero ne estas bona».

De tiam la geamikoj interparolas kaŝe, ili ruĝiĝas kiam ili publike interrigardas sin, kaj la protektantino diras al si mem: «Mi ilin moraligis».

Esp. 10.072.

Dos niños, varón y hembra, crecieron hasta hacerse hombre uno y mujer la otra, estimándose recíprocamente y ostentando su felicidad, tan inocente como la que tuvieron Adán y Eva en el Paraíso.

Un día una mujer, al parecer perfecta, dijo á cada uno de ellos: «Vuestra manera de obrar no es buena».

Desde entonces los amigos conversan á escondidas, se sonrojan cuando se miran en público, y la protectora se dice á sí misma: «Los he moralizado».

Esp. 10.072.

* * *

Kiam oni parolas kun zurdulo oni rememorigas lin pri lia difekto. Kiam on parolas kun blindulo oni forgesigas lin pri la lia. Tial estas ĝenerale malsamaj la karakteroj de surduloj kaj blinduloj.

* * *

Inter amikoj:

- Aŭskultu, mia bona; ĉu vi povus prunti al mi kvin durojn?
- Mi bedaŭras ĝin, sed mi havas neniom da mono sur mi.
- Kaj en via hejmo?
- Ciuĵ fartas bone, dankon.

EDUARDO CANO, *esperantigis.*

NOVAJ ANOJ DE H. S. P. P. E.

El *Torquemada* (Palencia): 494, F.^{ino} Felisa García; 495, Florencio García; 496, Aleksandro Manrique.

Korespondada fako de "La Suno Hispana,,"

FRAŬLINO:

F. G. Torquemada.

SINJOROJ:

A. V., Pamplona.—A. S., Barcelona.—J. M. A., Valencia.—S. M. M. de P. P., Olot.—J. A. R., Sarandí del Gi (Uruguay).—D. T., Carcagente.

Mi ricevís viajn abonpagojn. Dankon.

Kore salutas Vin,

A. Ĵ. L.

NIAJ VIZITANTOJ

N.º 34.—**Antaŭen Esperantistoj!!** Lartiga, 106, *Lima* (Peruo). Jarabono, 3 fr.

N.º 28.—**Espero Katolika.** A Sainte Radegonde prés *Tours* (*Indre et-Loire*, Francujo). Jarabono, Francujo, 4 fr.; alilando, 5 fr.

N.º 9-10.—**Espero Pacifista.** 26, rue de Chartres, *Neuilly-sur-Seine* (Francujo). Jarabono, 5 fr.

N.º 3.—**Esperantisten.** 37, Surbrunnsgatan. *Stockholm* (Svedujo), Jarabono, 3'50 frankoj.

N.º 10, 11 kaj 12.—**El Mundo Ilustrado.** Aguila, 60, *Habana*. Numero 10 ctoj-1, 2 kaj 3.

N.º 6.—**Germana Esperantisto.** Prinzentrasse, 95, *Berlin S.* (Germanujo). Jarabono 3 markoj.

N.º 1.—**Idealo.** Corso Calatafimi, 495, Palermo, *Italujo*. Jarabono, 3 fr.

N.º 3.—**Internacia Revuo Medicina.** 33, rue Lacépède. *Paris*. Jarabono, 12 fr.

N.º 4.—**Juna Esperantista.** 9, Avenue des Vollandes, *Genève* (Svisujo). Jarabono, 2 fr. 50.

N.º 10 II jaro.—**La Algieria Stelo.** 57, rue d'Isly, *Algér* (Alĝerujo). Jarabono, 3 fr.

N.º 46.—**La Belga Sonorilo.** S-ro J. Coox, *Duffel*, (Belgujo). Jarabono, 4 fr.

N.º 120.—**La Revue de l'Esperanto,** 26, rue Wissoq, *Boulogne-sur-Mer* (Francujo). Prezo, 0'10 fr. ekzemplero.

N.º 6.—**La Esperanta Studento.** 16. Upper Westbourne Villas, Hove, Sussex-England. Jarabono, 2 fr.

N.º 142.—**Lingvo Internacia**. 33, rue Lapepède. *Paris*. Jarabono, 5 fr. Kun literatura aldono 7 fr. 50.

N.º 123, 124, 125, 126, 127.—**Murcia**. Sociedad, 14, Murcia. Jarabono, 6 pesetoj.

N.º 145.—**Museo Exposición**. Medina, 37, *Alicante*. Jara bono, 5 pesetoj.

N.º 5.—**Revista de Menorca**. Ateneo científico. *Mahón*. Jarabono, 6 fr.

N.º 4.—**Ruslanda Esperantisto**. S. Petersburgo, Bolš. Podjačeskaja, 24 (Rusujo).

Unu numero 30 kopekojn.

N.º 4-5.—**Svisa Espero**. 6, vieux College, *Genève* (Svisujo) Jarabono, 2,50 frankoj.

N.º 18.—**The British Esperantist**. unuigita kun **The Esperantist**. 13, Arundel street, Strand. W. Q. *Londono*. Jarabono, 2 fr. Kun aldono literatura, 4 frankoj.

N.º 10.—**Tra la Mondo**. 15, Boulevard des deux Gares, *Mendon* (S. et O.) (Francujo) Jarabono, 8 fr.

N.º 6.—**Unua Paŝo**. San Stefano, 26, Sofia, (Bulgarujo). Jarabono, 3 fr.

Tipografia Moderna, á cargo de Miguel Gimeno, Avellanas, 11—Valencia.

ANONCOJ

S-ro Alfredo Quertant, 170 strato Lauredean, Amiens (Francujo), deziras korespondi per ilustritaj poŝtkartoj.

S-ro Fernando Lang, Jahn-strasse 11, Heiddernheim dei Frankfurt á M. skribe diras al nia direktoro ke po ĉiu gazeto hispana (politika, humora, moda, presarta, k. t. p.), li sendos unu belan ilustritan karton de Frankfurto M. kaj po ĉiu katalogo aŭ almanako li sendos du kartoj.

LA REVUO INTERNACIA MONATA LITERATURA GAZETO

kun la konstanta kunlaborado

* * * DE DOKTORO L. L. ZAMENHOF * * *

Tiu nova Revuo, tute redaktata en Esperanto, estos pure literatura, ĝi enhavos: novelojn, romanojn, poeziojn, komediojn, dramojn, seriozajn studiojn pri historio, geografio, statistiko, popolmorojn, k. c., kronikon tre mallongan pri la ĉefaj mondaj okazintaĵoj, bibliografio.

Ĉio politika, religia, aŭ kio povus naski disputojn estos malakceptata de la Redakcio.

D-ro L. L. Zamenhof *sola* povos verki artikolojn pri la *lingvo*.

La 1^a numero aperos la 1^{an} de Septembro 1906 okaze de la 2^a Universala Kongreso de Esperanto.

KOSTO: ĉiu numero. . . . . 0 fr. 50

jara abono. . . . . 6 fr. »

En Hispanujo, oni povas jam de nun aboni ĉe:

La firmo *F. Espasa*, 579, calle de las Cortés, Barcelona.

S-ro RAFAELO DUYOS

Kapitano de Infanterio—Vocdonanto de la
Direkta Komitato de H. S. p. p. E. kaj
Sekretario de la Grupo Esperantista de Valencia

LA SUNO HISPANA *

ENHAVO: 1. Kondolenco.—2. Sciigoj.—3. Bibliografio.—4. Blinda Advokato.—5. Kuriozaĵoj por la cigarfumantoj.—6. La bonfarinta gardenisto.—7. Miksaĵoj.—8. Korespondada fako.—9. Niaj vizitantoj.—10. Anoncoj.

Kondolenco

La morto, la nelaciĝebla morto, forrabis respektindan kaj virtan viron, sinjoron Jaime Bosch!

Neripareblan perdon ploras nun nia prezidanto S-ro Ricardo Codorniu; la patro de lia edzino ankaŭ estis por li vera kaj amega patro, kaj tial la neevitebla disiĝo estis pli kruela.

Ne ĉiam per vortoj oni povas esprimi la animajn sentojn, sed devigataj pro la foresto konfidi al vortoj ĉion, kion kaŝas nia koro, ni, hodiaŭ publike, kiel hieraŭ private, kondolencas kun Gesinjoroj Codorniu, okaze la bedaŭrinda perdo de tiel nobla viro.

La senĉesa kunlaborado por ebenigi la vojon al nia celo unuigas nin por ĉio; ĝojoj kaj funebroĵoj ne povas frapi nur iun el nia rando; ili frapas ĉiujn kune.

Resignacion!!

Sciigoj

Anglujo.—Firmo «Stephens Inks» disdonas al ĉiuj esperantistoj inksorbilojn kun esperantaj anoncoj kaj sciigoj pri siaj diversaj fabrikoj. Bela katalogo antaŭ esperante redaktita prezentas la prezojn vere malaltajn de ĉiuj komercaĵoj akireblaj el tiu sama konata firmo.

La paketo de inksorbiloj kaj anoncoj enhavas leteron de D-ro Zamenhof; per ĝi petas nia Majstro al ĉiu esperantisto kelkajn sciigojn por la aranĝo de tute ĝusta adresaro de esperantistoj.

Tiuj el niaj legantoj, kiuj ankoraŭ ne ricevis la Stephens'an paketon, bonvolu peti ĝin per esperanta poŝtkarto kun nomo kaj adreso legeble skribitaj, al sinjoro H. C. Stephens, 57-59, Aldersgate street, London, E. C. kaj poste plenumi la deziron de D-ro Zamenhof.

Ĝis nun firmo Stephens disdonis 25.000 paketojn. Por tio certe ĝi faris grandajn elspezojn, kaj kvankam espereble ĝi ne perdos tiun monon, ni, la esperantistoj dankas ĝin pro la helpo donita al nia afero.

Fondiĝis grupoj en Burnley kaj en Batley, kaj klubo esperantista en Cardiff.

Franco.—S-ro Th. Cart faris plenan kurson de Esperanto en la Politeknika Lernejo, en Parizo.

Grupoj fondiĝis en Lens, Dunkerque kaj Donai, kaj aperis en la franca ĵurnalo multe da bonegaj artikoloj pri Esperanto.

Lundon 23^a de Julio, leŭtenanto Bayol, instruisto ĉe la speciala militista lernejo de St. Cyr, faris al la militlernantoj paroladon pri «Esperanto kaj ĝiaj aplikadoj dum milito». Antaŭ la parolado

Inglaterra.—La casa «Stephens Inks» distribuye entre todos los esperantistas secantes con anuncios en esperanto y noticias sobre sus diversos productos. Un bonito catálogo, también escrito en Esperanto, presenta los precios verdaderamente económicos de todos los objetos que pueden adquirirse en tan famosa casa.

El paquete de secantes y anuncios contiene una carta del Dr. Zamenhof; por ella pide nuestro Maestro á cada esperantista algunas noticias para el arreglo de un «adresaro» de esperantistas totalmente exacto.

Aquellos de nuestros lectores que aun no hayan recibido el paquete de Stephens, pídalo por postal en Esperanto con el nombre y dirección escritos con claridad al Sr. H. C. Stephens, 57-59, Aldersgate street, London, E. C., y cumplán luego el deseo del Dr. Zamenhof.

Hasta ahora la casa Stephens ha distribuido 25.000 paquetes. Grandes gastos hizo ciertamente para esto, y aunque es de esperar que no perderá ese dinero, nosotros los esperantistas le damos las gracias por la ayuda dada á nuestro asunto.

Se han fundado grupos en Burnley y en Batley y un Club esperantista en Cardiff.

Francia.—Sr. Th. Cart ha dado un curso completo de Esperanto en la Escuela Politécnica de París.

Se han fundado grupos en Lens, Dunkerque y Donai, y en la prensa francesa se han publicado muchos excelentes artículos sobre el Esperanto.

El lunes 23 de Julio, el teniente Bayol, profesor de la escuela especial militar de Saint Cyr, dió una conferencia á los alumnos sobre «El Esperanto y sus aplicaciones en campaña.» Antes de la conferencia

generalo Marcot instigis la oficirojn al Esperanto.

Ĉe alia militista lernejo Politeknika ekzistas esperantista grupo organizita de la militlernantoj.

Multe da francaj oficiroj kaj generaloj estas esperantistoj; nun ni memoras generalojn Bailloud de la XX^a Korpuso, Girardel de la XIII^a, Gillet de la 3^a divizio kaj Debatisse de la II^a Korpuso; tiu ĉi lasta akompanis nian reĝon Alfonson dum lia vizito al Francujo.

Du gravaj esperantistaj societoj fondiĝis en Parizo: *Sekcio industria kaj komerca de la esperantista grupo Pariza* kaj *Tutmonda labora Societo*.

La unua prenas sur sin la taskon transdoni ĉiun komunikaĵon esperantan al personoj eĉ ne esperantistaj el la komercistaro de Parizo kaj ĉirkaŭurbo.

La dua precipe celas unuigi la esperantistojn ĝesalajrulojn por plifaciligi la rilalojn inter geoficistoj kaj gelaboristoj el simila ofico aŭ okupado, kaj havigi oficon aŭ laboron al la senlaboraj anoj.

Belĝujo.—La Ministro de Publika Instruado petis al nia fervora samideano komandanto Lemaire, raporton pri la formebleco de profesoroj de Esperanto.

Aliaj landoj.—S-ro Duyos pretigis artikoleon pri la progresoj faritaj de Esperanto en la tuta mondo dum la unua duonjaro ĵus pasinta, sed ni prokrastas ĝian publikigon ĝis la venonta monato kiam por la Kongreso Geneva niaj plej fervoraj samideanoj ferojaĝos en Svisujon kaj malmultaj sciigoj estos raportotaj.

Tamen ni sciigas plezurege al nia legantaro, ke Esperanto multe progresas en Japanujo kaj oni malfermis novan kurson en Okayama kun 433 lernantoj, el kiuj 350 estas japanoj.

Ankaŭ fondiĝis grupon en Melbourne (Aŭstralio) kaj baldaŭ fondiĝos alia en Christchurch (Nova Zelandio).

el generalo Marcot alentó á los oficiales al estudio del Esperanto.

En otra escuela militar Politécnica existe un grupo esperantista organizado por los alumnos.

Muchos oficiales y generales franceses son esperantistas; recordamos ahora á los generales Bailloud, del XX° Cuerpo; Girardel, del XIII.º; Gillet, de la 3.ª División, y Debatisse, del II.º Cuerpo; este último acompañó á nuestro rey Alfonso durante su visita á Francia.

Dos importantes sociedades esperantistas se han fundado en París: *Sección industrial y comercial del grupo esperantista de París* y *Sociedad universal de trabajo*.

La primera toma sobre sí el trabajo de trasladar toda comunicación en Esperanto á personas no esperantistas del comercio de París y arrabales.

La segunda tiende principalmente á unir á los jornaleros esperantistas para facilitar las relaciones entre empleados y trabajadores de oficio ú ocupación semejante y proporcionar destino ó trabajo á los socios sin trabajo.

Belĝica.—El Ministro de Instrucción Pública pidió á nuestro celoso correligionario Comandante Lemaire una Memoria sobre la posibilidad de formar un profesorado esperantista.

Otros países.—El Sr. Duyos preparó un artículo sobre los progresos hechos por el Esperanto en el pasado semestre; pero retrasamos su publicación hasta el mes que viene, cuando por el Congreso de Ginebra nuestros más fervientes correligionarios marcharán á Suiza y habrá pocas noticias que publicar.

Sin embargo, comunicamos con gusto á nuestros lectores que el Esperanto progresa mucho en el Japón y que se ha abierto un nuevo curso en Okayama con 433 alumnos, de los cuales 350 son japoneses.

También se han fundado grupos en Melbourne (Australia) y pronto se fundará otro en Christchurch (Nueva Zelandia).

Hispanujo. — La somera libertempo eble haltigos iom nian propagandon; la fortaj *varmoj*, malgraŭ la fizikaj reguloj, *malvarmigas* kelkajn samideanojn kaj ankaŭ ni ĉiujn atendas la sukceson de la nova Kongreso por havi novajn fortojn kaj pruvojn helpontajn al la batalado. Multaj forlasas sian loĝejon serĉante someran sestejon kaj la grupoj disiĝas...

Sed kien ajn vi iros, tie vi trovos esperantigotan iun, tie vi trovos kulturigeblan kampon, sekve vi devas labori. Via laboro estos pli facila ĉar viaj amikoj senigitaj de la ĉiutagaj okupadoj, trovos en la lernado de Esperanto, amuzon, kiu estos tutkore akceptata por fari pli agrabla la trankvilan someran vivadon.

Jen ni havas bonan ekzemplon.

Kelkaj valenciaj amikoj, kiuj somerrestas en la proksima vilaĝeto Rokafort'o, utiligas sian libertempon por lerni kaj disvastigi Esperanton. Lernejon ili ne bezonas, ĉar ili kunsidas sub la branĉoj de ombriga arbo, kie la ĉiutaga lekciono estas klarigata de la plej bonega lernanto. Laŭdebla estas ilia deziro kaj ni esperas ke baldaŭ niaj amikoj fariĝos lertegaj esperantistoj, kaj vintre vastigos la Valencian Grupon.

Ni deziras ke ili havu multajn imitantojn.

La Organiza Komitato de la Pedagogia Konkurso de Santiago, laŭ peto de niaj tieaj samideanoj, akceptis temon pri Esperanto, kies premio, donacata de Hispana Societo, konsistis el kelkaj bonegaj esperantistaj verkoj. Speciala juĝantaro estis nomata por tiu temo, kaj niaj amikoj S-roj Ayza, Duyos kaj Jiménez Loira plenumis plej senpartie kiel eble tiun honoran taskon.

El la verkoj senditaj ricevis la premion tiu titolita «Nuna kaj estonta stato de Esperanto», sed la juĝantaro ankaŭ citis en sia decido kiel laŭdindajn verkojn, tiujn, kies lemoj estis «Donacu vi benon al nia laboro, donacu vi forton al nia fervoro», «La pereza intelektual es el mayor obstáculo á la propagación del

España. — Las vacaciones veraniegas detendrán probablemente un poco nuestra propaganda; los fuertes *calores*, á pesar de las leyes físicas, *enfriarán* á algunos *samideanos*, y todos esperamos también el éxito del nuevo Congreso para tener nuevas fuerzas y pruebas que han de ayudar en el combate. Muchos abandonan su residencia buscando puntos de verano y los grupos se deshacen...

Pero dondequiera que vayáis, allí encontraréis á alguien por esperantizar, allí encontraréis campo cultivable; por consiguiente debéis trabajar. Vuestro trabajo será más fácil, porque vuestros amigos, despojados de las cotidianas tareas, encontrarán en el estudio del Esperanto una distracción que será cordialmente aceptada para hacer más agradable la tranquila vida de verano.

Aquí tenemos un buen ejemplo:

Algunos amigos valencianos que veranean en el cercano pueblecillo de Rokafort utilizan sus vacaciones para aprender y difundir el Esperanto. Escuela no necesitan, porque se reunen bajo las ramas de umbroso árbol donde la lección diaria es explicada por el mejor estudiante. Laudable es su deseo, y esperamos que pronto nuestros amigos serán excelentes esperantistas y engrosarán durante el invierno el grupo de Valencia.

Deseamos que tengan muchos imitadores.

El Comité organizador del Certamen Pedagógico de Santiago, á petición de nuestros compañeros de allí, aceptó un tema sobre Esperanto, cuyo premio, regalado por la Sociedad Española, se componía de algunas buenas obras esperantistas. Un jurado especial fué nombrado para este tema, y nuestros amigos señores Ayza, Duyos y Jiménez Loira cumplieron imparcialmente tan honrosa tarea.

De las obras enviadas mereció el premio la titulada «El Esperanto en la actualidad y en el porvenir», pero el jurado citó también en su fallo, como laudables obras, aquellas cuyos lemas eran: «Donacu vi benon al nia laboro, donacu vi forton al nia fervoro», «La pereza intelectual es el mayor obstáculo á la propa-

Esperanto» kaj «Por Dio kaj la homaro».

Ni gratulas la Organizan Komitaton de tiu Pedagogia Konkurso pro la kora akcepto de la esperanta temo, kaj ankaŭ ni sendas niajn gratulojn al la aŭtoroj de la supre nomitaj verkoj, kies nomoj ni ankoraŭ ne konas, ĉar la presada laboro devigas nin sendi tiujn ĉi liniojn tre frue al la kompostistoj; sed ni publikigos ilin en la venonta numero.

Ni ĵus ricevis post la presado de la antaŭa paragrafo la nomojn de la personoj premiitaj:

La premio oferdonita de la H. S. p. p. E. por la plej bona verko pri Esperanto, estas liberita de la komisiono al la verko de S-ro Emanuelo Monteagudo, el Korunja. Proksimaĵoj, al sinjorino María Barbeito, profesorino el Korunja, al S-ro Santiago Carro García, el Santiago, kaj al S-ro Andreo Bravo del Barrio, el Madrid. Nian plej sinceran gratulaĵon al la diritaj personoj.

Kaŭze de la libertempo multaj el niaj korespondantoj serĉis pli malvarmetan restojn kaj tial ne povis sendi al tiu ĉi redakcio plenan nomaron de la artikoloj publikigitaj en hispanaj ĵurnaloj pritraktantaj Esperanton. Ni tamen citas tiujn publikigitajn de S-ro Codorniu en la murciaj ĵurnaloj kaj ni preparolos la aliajn en la venonta numero.

En Sabadell fondiĝis «Akademio esperantista», kies direktanta komitato estas:

Honoraj Prezidantoj: D-ro L. Zamenhof kaj S-ro Marko Liró,⁶ skolapiulo.—Prezidanto, S-ro Félix Sotorra, doktoro de medicino kal nirurgio.—Vicprezidanto, S-ro Josefo Facher, pastro, licenciato de leĝoscienco, filozofio kaj literaturo.—Kasisto, S-ro Miguel Fonolleda, medicina studento.—Sekretario, S-ro Johano V. Lladó, advokato kaj sekretario de la sabadell'a juĝoficejo.—Bibliotekisto, S-ro Josefo Manáu, advokato.—Voĉdonantoj, S-roj Pascual, doktoro de leĝoscienco; Pablo M. Llobet, komercisto, kaj Ramono Masats, direktoro de la sabadella revuo «Agricultura».

gación del Esperanto» y «Por Dio kaj la homaro.»

Felicitemos al Comité organizador de ese certamen pedagógico por la cordial aceptación del tema de Esperanto, y enviamos asimismo nuestras felicitaciones á los autores de las obras citadas, cuyos nombres todavía no conocemos, porque el trabajo de imprenta nos obliga á enviar con antelación estas líneas á los cajistas, pero los publicaremos en el número próximo.

Acabamos de recibir, después de impreso el párrafo anterior, los nombres de las personas premiadas.

El premio ofrecido por la H. S. p. p. E. al mejor trabajo sobre el Esperanto ha sido adjudicado por la Comisión á la composición de D. Manuel Monteagudo de Coruña. Accésits á D.ª María Barbeito de Coruña, á D. Santiago Carro García de Santiago y á Don Andrés Bravo del Barrio. Nuestra más sincera enhorabuena á las citadas personas.

A causa de las vacaciones, muchos de nuestros corresponsales buscaron su residencia veraniega y no pudieron enviar á esta redacción lista completa de los artículos publicados en la prensa española relativos al Esperanto. Sin embargo, citamos los publicados por el Sr. Codorniu en los periódicos de Murcia y en el próximo número hablaremos de los demás.

En Sabadell se ha fundado la «Academia esperantista», cuya junta directiva es:

Presidentes honorarios: Dr. L. Zamenhof y D. Marcos Liró, escolapio.—Presidente, D. Félix Sotorra, doctor en medicina y cirugía.—Vicepresidente, D. José Facher, presbítero, licenciado en Derecho, Filosofía y Letras.—Depositario, D. Miguel Fonolleda, estudiante de Medicina.—Secretario, D. Juan V. Lladó, abogado y secretario del juzgado de Sabadell.—Bibliotecario, D. José Manáu, abogado.—Vocales, Sres Pascual, doctor en Derecho; Pablo M. Llobet, comerciante, y Ramón Masats, director de la revista de Sabadell, «Agricultura».

Oni devas gratuliĝi la tuta esperantistaro, ĉar estis elektita en Romo Generala Preposito de la Skolapiuloj la R. P. Emanuelo Sanchez, kiu estas unu el la unuaj kiuj en Valencia konis kaj protektis entuziasme nian aferon. Ni tutkore gratulas lin kaj nin mem, kaj deziras al li multajn kaj grandajn feliĉaĵojn en lia tiel altega kiel delikata rolo.

Laŭ ni legis en la ĵurnalo *La Gaceta de Galicia* la 26^a de Julio lasta okazis en Santiago de Compostela grandega festa kunveno organizita de la tieaj esperantistoj. S-ro Salvador Padilla, direktoro de la oficiala Gimnasio de Orense faris plenan paroladon pri Esperanto, kiu multege plaĉis al la tuta aŭdantaro kunmetita en sia plej granda parto el sinjorinoj kaj fraŭlinoj. Ankaŭ poste parolis pri sama temo S-ro Santaló, prezidanto de la Grupo. Ni tutkore gratulas kaj dankas la elparolintajn kaj la esperantistojn de Santiago.

El esperantismo estis de enhorabuena, pues ha sido elegido en Roma para Preposito General de los Escolapios el Reverendísimo P. Manuel Sánchez, uno de los primeros que en Valencia conocieron y protegieron con entusiasmo nuestra causa. De todo corazón le felicitamos y nos felicitamos, y le deseamos muchas y grandes prosperidades en su tan elevado como delicado cargo.

Según leímos en el diario *La Gaceta de Galicia*, el 26 de Julio pasado tuvo lugar en Santiago de Compostela una magnífica velada organizada por los esperantistas de allí. El Sr. D. Salvador Padilla, Director del Instituto de Orense, pronunció un discurso acabado sobre el Esperanto que agradó muchísimo á todo el auditorio, compuesto en su mayoría de señoras y señoritas. También después habló sobre el mismo tema el Sr. Santaló, Presidente del Grupo. De todo corazón felicitamos y damos las gracias á los oradores y á los esperantistas de Santiago.

Bibliografio

Un'ora d'Esperanto, konferenza in forma de dialogo publicata da J. Meazzini (Arezzo, Italujo). Prezo: 0,50, ĉe la aŭtoro.

Tiu ĉi bela eldonita broŝureto estas bonega traduko de la franca verko de sinjoro Cart, *Une heure d'Esperanto*, kiun jam konas niaj legantoj. Ĝi certe helpas al la disvastigo de Esperanto en Italujo kaj montras la fervorecon por nia afero, de sinjoro Mazzini, kiu ankaŭ prenis nur sin la redaktadon de la *Vortaro itala-esperanta*, baldaŭ aperonta. Sendube *Une heure d'Esperanto* ĝuos ankaŭ la saman feliĉon, kiun sorto difinis al la verkoj de S-ro Cart, (t. e. esti tradukitaj en diversaj lingvoj), ĉar laŭ nia sciigo, ĝi baldaŭ aperos en hispana lingvo. Kompreneble, tion ja tro meritas tiun ĉi propaganda teatraĵo.

Julio Cezaro, tragedio en kvin aktoj de W. Shakespeare, tradukita de D. H. Lambert, B. A. (Oxon). Eldono de la Brita Esperantista Asocio (13, Arundel St., Strand. W. C.). Prezo 2 fr.

Jen ankoraŭ nova esperanta traduko de Ŝekspira tragedio? Nia literaturo estas en plena senhalta disvolviĝo. La lastan monaton ni raportis pri la Bajron'a verko *Ĉielo kaj Tero*, kaj hodiaŭ ni devas sciigi pri *Julio Cezaro*. Kompreneble ĉar la argumento estas jam sufiĉe konata, ni nur parolos pri la esperantigo de la verko. La traduko

estas tre lerte farita per senrimaj versoj: la stilo estas klara, simpla kaj korekta, malgraŭ la grandaj malfacilaĵoj, kiujn oni trovas ĉiam ĉe versa traduko: la aŭtoro celis esperantigon laŭvortan kaj internacian, tiamaniere, ke la esperanta teksto estu klarigilo por tiuj, kiuj ne bone komprenas kelkajn frazojn de la originala versaĵo. Ni povas gratuli S-ron Lambert, ĉar la afero al li prosperis, kaj rekomendi la verkon al ĉiuj esperantistoj, en la certeco, ke ili ne pentos esti tralegintaj *Julien Cezaron*.

Kelkaj floroj esperantaj agrablaj legajoj kun multaj ilustraĵoj de a.-S. Witteryck. (Serio I, numero II). Prezoj por unu numero: en eksterbelgaj landoj, 0'25 fr.; por kvin numeroj, 1 fr.

La libreto estas kolekto da spositaĵoj, kiujn oni legas tre plezure. Ni konsilas ĝin al tiuj niaj legantoj, kiuj ial estas malbonhumoraj, ili certe ridos kaj ĝojos legante tiun interesan verketon de Sro. Witteryck.

Lernolibro de esperanta stenografio (unuiga sistemo Stolze-Schrey) verkis Pastro. Frederiko Schorzeberger. Eldono de *Esperanto verlag Moller de Borel*. Berlino S 52. Prezo: 0'80 markoj.

Kiel tre saĝe diras la aŭtoro en antaŭparolo: «ju pli disvastiĝas la lingvo internacia «Esperanto», des pli ĝi bezonas simplan mallongan skribon por la sciencaj kaj komecaj interrilatoj; kun la stenografio estas eble mallongigi la skriban laboradon ĝis unu »kvaronon aŭ sesonon» tempo estas mono! Bezono do ŝpari monon, ŝparante tempon, »estas pli malpli ĉiuhoma» Tial li celis presenti al ni sistemon, por kiu oni sukcesas skribi tre rapide niam lingvon internacian kvankam jam diversaj stenografiaj sistemoj estas alfaritaj por Esperanto, kaj tute ne deprenante de la legantoj la liberecon, ke ili elektu tiun, kiu al ili ŝajnos plej bona kaj facila, ni rekomendas al ĉiuj samideanoj la novan verkon de la fervorega propagandisto, unue ĉar la libro apartenas al «kolekto aprobita», kio tre alte parolas pri ĝiaj ŝatindaj meritoj, kaj due, ĉar S-ro Schneeberger uzis sian sistemon stenografian «Esperanto» dum la lasta Bonlogne'a kongreso, kie li tie sukcese transkribis la paroladojn de ĉiuj, kiuj partoprenis en la kunsidoj.

Dektriope unuakta salona komedio tradukita de grafo Albert Sallois. Prezo: 0'70 (afrankite), ĉe la tradukinto en *Rivolunato* (provinco de Modena). Italujo.

Nia senlaca batalanto en la belega itala lando, prezentas al ni tre purstilan tradukon de sprita salona komedio, ĉio estas en la verketo delikata, bongusta, kaj ĉarma. Legu niaj legantoj *Dektriope* kaj ili konvinkiĝos ankoraŭ unu fojon pri la ŝatindaj tradukaj eroj de Esperanto.

Verkaro de V. N. Devjatnin (rusa esperantisto), libro unua. Librejo Hachette kaj K.° Parizo. Prezo: 2 fr.

S-ro Devjatnin apartenas al tiu meritoplena aro da rusaj Esperantistoj, kiuj distingiĝas per majstra posedo de Esperanto en verkado kaj tradukado de literaturaj tekstoj. Tio ĉi sufiĉas, por ke niaj legantoj tuj komprenu, ke ni aludas S-rojn Grabowski, Leo Belmont, Kofman, Kabe, Lojko, Gernet, Kazy, Girej... Ili aliĝis al nia afero en la unuaj jaroj post la elpenso de Esperanto, kaj fervore bataladis por la propagando de la lingvo internacia, en tiu tempo, kiam Esperantistoj ĉie ricevis senescepte nur mokojn kaj malakceptojn. Tiam li verkis kaj tradukis multajn literaturajn tekstojn, kiuj enpresigis en «Esperantisto» aŭ aparte publikigis en la Kajeroj de la *Biblioteko*, kiun eldonis D-ro Zamenhof. Nun li havis la bonan ideon kune publikigi ĉiujn siajn esperantajn verkojn, en *kolekto aprobita* de firmo Hachette, kio

donos al multaj novaj esperantistoj la eblon, konatiĝi kun tiuj belaj tekstoj antaŭlonge verkitaj. La unua libro de «Verkaro de V. N. Devjatnin», enhavas kelkajn apartajn versaĵojn kaj la verkojn: «Nevola mortiginto» (rakonto), «Boris Godunov» (dramon de A. Puŝkin) kaj «Demono» (orienta rakonto el Lemontov).

La libro havos tre grandan sukceson kaj ĉar la franca firmo Hachette jam eldonis «Kondukanto de la internacia parolado kaj antologio» de S-ro Grabowski kaj «Pola Antologio» de S-ro Kabe, ĉu ĝi ne farus grandan servon al nia afero, publikigante ankaŭ la verkojn de la aliaj ĵus nomitaj rusaj esperantistoj, speciale tiun de S-ro Kofman, kiu dum multaj jaroj sin donis al pliriĉigo de la esperanta literaturo? Sendube tiuj kolektoj da belaj verkoj estus tre favore akceptitaj de ĉiuj esperantistoj, kiuj nun bedaŭras ne povi konatiĝi kun ili, ĉar la plejmulte el la verkoj de S-ro Kofman, Gernet, k. c., enpresigis en «Esperantisto» kaj aliaj gazetoj aŭ broŝuroj kiuj nun jam estas neaĉeteblaj.

V. INGLADA.

La Tutmonda Ĵarlibro Esperantista por 1906 ĵus aperis. Ĝi enhavas pli ol 30.000 nomojn kaj adresojn de Esperantistoj kaj konsistas el 506 paĝoj dense presitaj. Ni atentigas niajn legantojn pri la granda utileco de tiu propagandilo por la lingvo Esperanto, ĉar ĝi ebligas, ke la Esperantistoj facile interkonatiĝu, kaj ankaŭ ĝi montras la potencan disvastiĝon de Esperanto tra la mondo, Poŝtkarto estas enmetita en la nova eldono; kaj dank' al ĉi tiu poŝtkarto oni povas sendi al la redakcio novajn aliĝojn aŭ ŝanĝojn de adreso. k. t. p. La kosto estas fr. 3,50. Sin turni al la firmo Hachette kaj K^o, 79, boulevard Saint-Germain, Paris (France) aŭ al ĝiaj riprezentantoj, ekster Francujo.

Blinda Advokato

En la pedagogia historio de Aŭstralio la plej rimarkinda okazo estas tiu de la edukado de blinda junulo de Christchurca, kiu ĵus finis en Sidney, siajn universitatajn studojn.

Kiel bone diras Sidneya ĵurnalo, la malhelpaĝoj naturaj estis jam sufiĉe gravaj, sed la postulaĵoj de la administrantaro treege pligrandigis ilin, ĉar videble oni faris multe malpli ol tio, kion ni povis esperi por helpi al S-ro Mac William.

Komence, oni diris al li ke estas tute neeble ke li sin prezentu por la unua ekzameno. Tamen li ne malkuraĝiĝis, kaj fine oni konsentis ke li konkuru diktante al skribisto siajn respondojn al la demandoj al li legotaj. Li daŭrigis la saman farmanieron ĝis la fino de sia unua jaro de arta fakultato, kaj kvankam lia ekzameno fariĝis sub speciala inspektorado, lia verko matematika rezultis tiel bonega ke la ekzamenintoj suspektis ke la skribisto estis helpinta lin. Tial ili devigis lin suferi novan, altvoĉan ekzamenon, en kiu li sukcesis tiel, ke oni ne volis ripeti la pruvon. Ne estas facile ke studento havante ordinaran okulvidon imagu la malhelpaĝojn, kiujn S-ro Mac William devis venki. Ekzemple, por la matematika kurso, ĉar li neniam vidis la diagramojn de la Eŭklidaj propozicioj li estis devigata venigi de Anglujo diagramojn reliefe stampitajn, kaj dum unu plena jaro li studadis per la

helpo de tiuj rimedoj. Sed la vespero mem antaŭ la ekzameno oni sciigis al li ke estis neeble utiligi tiujn aparatojn.

Nu, li neniel povis riski malsukceson en la matematika ekzameno, kaj dum la tuta nokto li pripensadis la aferon. Matene li proponis al la ekzamenantoj ke ili permesu al li utiligi ŝtalan ringon, kiu figurus rondon kun iom da fadeno por la rektaj linioj kaj kuprafadeno por la anguloj. La juĝantaro akceptis tiujn ilojn provizorajn, kaj per ilia helpo Mac-William sukcesis havi po 88 el ĉiu cento da markoj. Li ne havis sufiĉan monon por aĉeti Latinajn tekstlibrojn Braille-e prezitajn—tio estas la presado reliefa kiun uzas la blinduloj—tial ke li estis devigata aranĝi ke oni legu ilin al li dum li tradukis la tekstojn laŭ la Braille-a sistemo. Je la fino de ĉio li ricevis sian diplomon kun honoroj. Malgraŭ multaj kontraŭaĵoj li decidis fariĝi advokato, kaj nun li nur atendas ke la korporacio nomu lin en la venonta leĝa kurso. Ni kredas ke li estas la unua en la tuta Imperio kiu, spite tiom da malfacilaĵoj, eniris la leĝan profesion. Lia sukceso estas glora atesto pri lia kuraĝo kaj persisteco.

(El «The Press», Christchurch N. Z.)

Tradukis N. MACLEAN.

Kuriozaĵoj por la cigarfumantoj

«Diversaj estas la metodoj uzitaj ĝis nun kaj celantaj koni la karakteron kaj pasiojn de la homoj per la eksteraj signoj; tiaj estas la frenologio, la fizionomiaj studaĵoj, la grafologio k. t. p. kiuj pretendas trafi la saman celon.

Ni tute ne scias, kiu elpensis alian procedon, kiu sin apogas sur la tenado del cigaro kaj sur la fummaniero de la persono, kies karakteron oni deziras elserĉi. La rezultatoj de la obsevaĵoj efektivigitaj estas la jenaj, laŭ ĵurnalo de kiu ni tion-ĉi detranĉas: «Tiu, kiu fumas la cigaron de unu ekstremu ĝis la alia, estas avarulo, egoisto.—El dek cigarfumantoj, naŭ estas avaraj.—Kiu fumas rapide demetante neniam la cigaron de la buŝo, estas ekkolerema, jaluza, karakterfirma kaj procesema.—Kiu skuadas ofte la cindrojn de la cigaro, estas subakvigata en gravaj pensoj aŭ en profundaj moralaj doloroj.—Kiu ludas je la cigaro ĝis kiam li bruligas siajn fingrojn kaj kiu bruldifektas al si la lipojn pro distro, estas aŭ poeto aŭ ĵurnalisto. El dek cigarfumantoj, du estas poetoj kaj ok ĵurnalistoj.—Kiu portas delikate la cigaron per la montra kaj longa fingroj, estas mensagemulo.—Kiu enspiras multe da fumo estas sana homo kaj, kontraŭe, kiu faras malgrandajn enspiradojn, estas malenergiulo.—Kiu fumas kiam sinjorinoj alestas, estas leginta nenian lernolibron pri ĝentileco.—La virino kiu fumadas, (estu viglaj! edzoj!) volas atingi la virajn rajtojn.—Kiu fumadas ĉe la Parlamento meritas esti forpelata.—Kiu fumas dum parolado aŭ parolas dum fumado estas... tute pura fumo».

Kiu elpensis tion supre diritan? Mi opinias «ke ne estis leono la desegnisto», ĉu ne vere? Nek mi ankaŭ, mi diras, sed mi amas ke iu ajn faru kion li volas, farante tion, kio estas permesita kaj zorge penante nenian difekti laŭ la diraĵo de Cicerono.

Esperantigis: JOHANO GARCÍA MARTÍN SĜ.

Esp. 10.614

La bonfarinta ĝardenisto

(El Schmid)

Maljuna kaj honesta ĝardenisto faris multe da bono al la malriĉuloj. Li disdonacis al la malfeliĉuloj, kelke da malgrandaj monsumoj, kiujn li estus povinta uzi por havigi al si kelkajn plezurojn. Tiam, li diris: «tio ĉi estas pomo ĵetita trans la ĉirkaŭilon.» Demandite pri la senco de tiuj ĉi vortoj, «Unufoje—diris li—mi alvokis al mia ĝardeno kelkajn infanojn kaj permesis al ili manĝi la fruktojn, kiuj sin trovis sur la arboj, sed malpermesante ke ili enmetu ilin en siajn poŝojn».

«Unu el infanoj ĵetis multajn fruktojn trans la ĉirkaŭilon por retrovi ilin, elirante el la ĝardeno. Tiu ĉi artifaĵo donis al mi instruatan lecionon. Mi diris al mi mem: tio, kio okazis al tiuj ĉi infanoj ĉe mia ĝardeno, ankaŭ okazas tre ofte al la homoj ĉe la tero. Ni ĝuas la mondajn bonojn alportante nenion kun ni, sed ĉion, kion ni donacas al la matriĉuloj, ni ĵetas trans la ĝardenan ĉirkaŭilon por ĝin retrovi ĉe la Eterneco.

Esperantigis FRANCISCO DOMINGO.

Miksaĵoj

Du grandaj mensoguloj interparolas en kafejo.

Iu, kiu plene ilin konas, diras al apudestanta sinjoro:

—Miru, sinjoro; ili estas tiel mensogemaj ke por trompi sin reciproke, ili estas kapablaj diri la veron.

JAKOBO GARCÍA, *tradukis.*

* * *

En amika vespera interkunveno fraŭlino laŭte legas versaĵon titolitan: «*Se mi estas birdo*», terure longan kaj enuigan.

Ĉeestanto, kiu ne ĉesas oscedi dum legado de la kvazaŭ senfina poezio, ekkrias subite en kolera humoro: «*Se mi havus pafilon!*»

* * *

En oficejo oni disputas malĝentile kaj laŭtege eĉ neatentante, ke la estro sidas en apuda ĉambro. En disputa flamenco, oficisto alparolas:

—Vi estas sentaŭgulo.

Kaj vi...? ekrespondas la alia.

—Ĉu povas ekzisti en la mondo viro pli malsaĝa ol vi, idiotulo?

La oficejestro el interne:

—Sinjoroj: ĉu vi forgesis ke mi staras tie ĉi?

V. INGLADA, *tradukis.*

Korespondada fako de "La Suno Hispana,,

SINJOROJ:

E. C., Sigüenza.—R. T. V., Marikuppam, Angla Hindujo.—A. B. Manitra.—G. N., Málaga.—H. F. S., London.—M. S., Valencio.—P. T., Madrid.

Mi ricevus viajn abonpagojn. Dankon.

Kore salutas Vin,

A. Ĵ. L.

NIAJ VIZITANTOJ

- N.º 35.—**Antaŭen Esperantistoj!!** Lartiga, 106, *Lima* (Peruo). Jarabono, 3 fr.
- N.º 29.—**Espero Katolika.** A Sainte Radegonde près *Tours* (*Indre et-Loire* Francujo). Jarabono, Francujo, 4 fr.; alilando, 5 fr.
- N.º 11.—**Espero Pacifista.** 26, rue de Chartres, *Neuilly-sur-Seine* (Francujo), Jarabono, 5 fr.
- N.º 3.—**Esperantisten.** 37, Surbrunnsgatan. *Stockholm* (Svedujo), Jarabono, 3'50 frankoj.
- N.º 10, 11 kaj 12.—**El Mundo Ilustrado.** Aguila, 60, *Habana*. Numero 10 ctoj, 1, 2 kaj 3.
- N.º 1 al 12.—**Esperanto.** Papnovelde-Uteza, 6, Budapest IV, (Hungarujo) Jarabono, 3 frankoj.
- N.º 7.—**Germana Esperantisto.** Prinzentrasse, 95, *Berlin* S. (Germanujo). Jarabono 3 markoj.
- N.º 2.—**Idealo.** Corso Calatafini, 495, Palermo, *Italujo*. Jarabono, 3 fr.
- N.º 3.—**Internacia Revuo Medicina.** 33, rue Lacépède. *Paris*. Jarabono, 12 fr.
- N.º 4.—**Juna Esperantista.** 9, Avenue des Vollandes, *Genève* (Svisujo). Jarabono, 2 fr. 50.
- N.º 10 II jaro.—**La Algieria Stelo.** 57, rue d'Isly, *Algèr* (Alĝerujo). Jarabono, 3 fr.
- N.º 47.—**La Belga Sonorilo.** S-ro J. Coox, *Duffel*, (Belgujo). Jarabono, 4 fr.
- N.º 121.—**La Revue de l'Esperanto,** 26, rue Wissoq, *Boulogne-sur-Mer* (Francujo). Prezo, 0'10 fr. ekzemplero.
- N.º 7, 8.—**La Esperanta Studento.** 16. Upper Westbourne Villas, Hove, Sussex-England. Jarabono, 2 fr.

N.º 142.—**Lingvo Internacia.** 33, rue Lacedéde. *Paris*. Jarabono, 5 fr. Kun literatura aldono 7 fr. 50.

N.º 128, 129, 130.—**Murcia.** Sociedad, 14, Murcia. Jarabono, 6 pesetoj.

N.º 146, 147.—**Museo Exposición.** Medina, 37, *Alicante*. Jarabono, 5 pesetoj.

N.º 6.—**Revista de Menorca.** Ateneo científico. *Mahón*. Jarabono, 6 fr.

N.º 5.—**Ruslanda Esperantisto.** S. Petersburgo, Bolš. Podjačeskaja, 24 (Rusujo). Unu numero 30 kopekojn.

N.º 6.—**Svisa Espero.** 6, vieux College, *Genève* (Svisujo) Jarabono, 2,50 frankoj

N.º 19.—**The British Esperantist.** unuigita kun **The Esperantist.** 13, Arunde street, Strand. W. Q. *Londono*. Jarabono, 2 fr. Kun aldono literatura, 4 frankoj.

N.º 12.—**Tra la Mondo.** 15, Boulevard des deux Gares, *Mendon* (S. et O.) (Franujo) Jarabono, 8 fr.

N.º 7.—**Unua Paŝo.** San Stefano, 26, Sofia, (Bulgarujo). Jarabono, 3 fr.

Tipografia Moderna, á cargo de Miguel Gimeno, Avellanas, 11—Valencia.

ANONCOJ

LA REVUO

INTERNACIA MONATA LITERATURA GAZETO

kun la konstanta kunlaborado

* * * DE DOKTORO L. L. ZAMENHOF * * *

Tiu nova Revuo, tute redaktata en Esperanto, estos pure literatura, ĝi enhavos: novelojn, romanojn, poeziojn, komediojn, dramojn, seriozajn studiojn pri historio, geografio, statistiko, popolmorojn, k. c., kronikon tre mallongan pri la ĉefaj mondaj okazintaĵoj, bibliografio.

Ĉio politika, religia, aŭ kio povas naski disputojn estos malakceptata de la Redakcio.

D-ro L. L. Zamenhof *sola* povos verki artikolojn pri la *lingvo*.

La 1^a numero aperos la 1^{an} de Septembro 1906 okaze de la 2^a Universala Kongreso de Esperanto.

KOSTO: ĉiu numero. . . . . 0 fr. 50

jara abono. . . . . 6 fr. »

En Hispanujo, oni povas jam de nun aboni ĉe:

La firmo *F. Espasa, 579, calle de las Cortés, Barcelona.*

S-ro RUFINO UNZAGA

Bilbao

LA SUNO HISPANA *

ENHAVO: 1. 2.^a Universala Kongreso Esperantista de Genevo.—2. Biblioteko de LA SUNO HISPANA.—3. Kiel oni devas elparoli hispane «Jaguar» au «Yaguar», trad. N. Maclean.—4. Sciigoj.—5. Bibliografio.—6. Pensoj, trad. V. Inglada.—7. Anoncoj.

2.^a Universala Kongreso Esperantista en Genevo

La glora sukceso atingita de la Geneva Kongreso plene deŝiras la estontecon vualon. Pli ol neniam ni povas certigi la universalan triumfon de nia homamideo, kiu vere superrekompencos ĉiujn niajn laborojn, ĉiujn niajn dezirojn kaj spirojn. Supren la koroj, esperantistoj!!

Post jara laborado fine alvenis, kiel supera apoteozo, nia 2.^a Kongreso. Meritplena estas la agado de niaj samideanoj, kiuj ne malŝparis la tempon dum la unua jaro de oficiala vivo de nia kara lingvo. De la Bulonja al la Geneva Kongreso nur pasis unu jaro, sed kiom kreskis kaj distingiĝis nia afero!

El glorioso éxito alcanzado por el segundo Congreso en Ginebra rasga por completo el velo del porvenir. Hoy más que nunca podemos asegurar el triunfo de nuestra idea humanitaria, que verdaderamente recompensará con creces todas las molestias, todos los trabajos, todos nuestros deseos y nuestras esperanzas. ¡Arriba los corazones, esperantistas!!

Después de un año de continuada labor llegó por fin, como suprema apoteosis, nuestro segundo Congreso. Admirable labor la de nuestros *samideanos*, que no han perdido el tiempo durante el primer año de vida oficial de nuestra querida lengua. Desde el Congreso de Boulogne hasta el de Ginebra no ha trans-

Kuraĝe antaŭen, ĝis atingo de la dezirita celo!

LA SUNO HISPANA tutkore aliĝas al la ĝojo esperantista, gratulante la organizin-toj de la Kongreso.

Ĝi sendas respektplenan saluton al nia karega majstro, doktoro Zamenhof kaj al la tuta esperantistaro, okaze la sukceso de nia 2.^a Kongreso.

* * *

Dank'al ĉeestado de du el niaj redaktoroj, Pastro Guinart kaj sinjoro Ayza, ni povas prezenti al niaj gelegantoj, en tiu kaj sekvantaj numeroj, plenan raporton pri tiu eksterordinara okazo. Nepre trafronte niaj ekskursantoj Barcelono ili penis por sin unuigi kun S-ro Alfonso Sabadell, prezidanto de la Grupo Esperantista Barcelona, pri kiu oni sciis ke li ĉeestos la Kongreson kune kun lia edzino. Vere estis tutkora kaj frata la akcepto de sinjoro Sabadell por la valenciaj esperantistoj. La sciigo tie ricevita, pri la alveno en la morgaŭna tago de S-ro Norman Maclean, prezidanto de la Murcia Grupo, ankaŭ akompanata de sia edzino, decidis la hispanajn kongresanojn pasigi tiun nokton en Barcelono kaj ili ne pentis. La cirkonstanco, ke S-ro Sabadell havas bonegan fonografon kun cilindroj impresitaj de Boirac, Fruitier, Copée, Inglada kaj aliaj eminentaj esperantistoj havigis al niaj amikoj, bonan vesperon, dum kiu ili ricevis plej delikatajn kontentigojn el la tuta familio. S-ro Sabadell elmontris siajn dezirojn posedi cilindron impresitajn de ĉiu el la siaj gastoj, kaj ĉiu volente konsentis.

Kiam alvenis gesinjoroj Maclean kaj oni organizis la ekskurson, ĉiuj forlasis Barcelono kaj ni preterlasas la serion aĝrablaĵ impresoj ricevitaj precipe de

currido más que un año; mas, ¡cuánto ha crecido y se ha divulgado nuestra causa! ¡Adelante con arrojo, hasta la consecución de nuestro deseado objetivo!

LA SUNO HISPANA, de todo corazón se une á la alegría de los esperantistas, felicitando á los organizadores del Congreso.

Su Redacción envía un respetuoso saludo á nuestro querido maestro el doctor Zamenhof y á todos los esperantistas, con motivo del éxito alcanzado por el segundo Congreso.

* * *

Merced á que han asistido á él dos de nuestros redactores, el P. Guinart y el Sr. Ayza, podremos ofrecer á nuestros lectores, en este número y sucesivos, una relación detallada de tan extraordinario acontecimiento. Teniendo que pasar nuestros excursionistas necesariamente por Barcelona, trataron de unirse al señor D. Alfonso Sabadell, presidente del Grupo Esperantista de Barcelona, del cual sabían ya que había de asistir al Congreso acompañado de su señora. Grandes fueron, en verdad, las muestras de atención y de cariñoso afecto con que fueron recibidos por el Sr. Sabadell los esperantistas valencianos. La noticia recibida allí de que llegaba al día siguiente, también acompañado de su señora, el Sr. Norman Maclean, presidente del Grupo de Murcia, en dirección á Ginebra, decidió á los congresistas españoles á pernoctar aquella noche en Barcelona, y á fe que no tuvieron por qué arrepentirse. La circunstancia de poseer el Sr. Sabadell un magnífico fonógrafo con cilindros impresionados por Boirac, Fruitier, Copée, Inglada y otras eminencias del Esperantismo, proporcionó á nuestros amigos una excelente velada, después de haber recibido los más delicados obsequios de toda la familia. El Sr. Sabadell manifestó sus deseos de poseer un cilindro impresionado por cada uno de los huéspedes, á lo cual accedieron ellos gustosísimamente.

Llegados los Sres. Maclean y organizada la expedición, abandonaron todos Barcelona: pasamos por alto la serie de agradabilísimas impresiones recibidas,

la Naturo dum vojaĝo farita en la plej bonaj kondiĉoj pri rapideco kaj oportuneo en la longa interspaco de Barcelono ĝis Macono, kie la vojaĝantoj forlasis la vagonaron atendante tiun, kiu de Parizo pasis tra tie je la dua matene al Genevo.

Ili jam portis sur la brusto la verdan stelon, kiu malgraŭ la duonombro reĝanta en tiu parto de la bordmarŝejo estis ekvidata de anglo, S-ro Marechal, kiu aminde demandis ilin Esperante: ĉu vi estas esperantistoj? Nedirebla estas la ĉiesa ĝojo, kiun ili manprenis sin kiel fratoj kaj ekinterparolis intime, ĉar sinjoro Marechal, simpatia belkreska junulo rapidis prezenti al ili sian junan edzinon kaj sampatrujan profesoron maturagan, kiu ilin akompanis. Eniĝintaj en la unua esperanta interparolado kun fremduloj, niaj amikoj pasis antaŭ la pordo de restoracio, kie multenombra grupo de vojaĝantoj manĝetis. Sed kiam la grupo rimarkis la esperantistojn, ĉiuj leviĝis, kvazaŭ per risorto, el la seĝoj kaj kuris ĉirkaŭpremi varme siajn novajn kunvojaĝantojn.

Alveninte Avinjonon, la esperantistoj tute plenigis jam kelkajn vagonojn. Tie estis kie per la unua fojo aŭdiĝis la ekkrio: vivu Esperanto!, kiu bruege resonissub la vitraj apsidoj de la stacidomo. Kaj kiam ili forlasis la vagonaron en Genevo estis tia la nombro de personoj montrantaj sur la brusto la verdan stelon, ke oni jam povis antaŭdiri la grandan sukceson de la Kongreso. La enloĝigo fariĝis sen ia malfacilaĵo. Genevo, kiu enhavas centojn da hoteloj kun centoj de ĉambroj, ne bezonis sin pretigi. El 150.000 loĝantoj de tiu urbo, 40.000 estas turistoj fremdaj, kiuj senĉese iras admiri la belecon de la urbo kaj la ĉarmojn de la lando. Tial, momente, malaperis tiu grupo da esperantistoj, sed ne tute, ĉar baldaŭ de la omnibuso oni vidis ondiganta sur la *Hotel de la Poste* la esperantistan flagon, netrompa pruvo ke tie loĝas gran-

sobre todo de la naturaleza, durante un viaje hecho en las mejores condiciones de rapidez y comodidad en el largo trayecto que hay desde Barcelona hasta Macón, donde los expedicionarios dejaron el tren para esperar el que desde París pasaba por allí á las dos de la madrugada en direcci6n á Ginebra.

Llevaban ya colocada sobre el pecho le verde estrella que, á pesar de la penumbra que reinaba en aquel punto del andén, fué notada por un inglés, el señor Marechal, quien con mucha amabilidad les preguntó en Esperanto:—¿Son ustedes esperantistas?—Indecible fué la alegría de todos al estrechar sus manos como hermanos y trabar íntima conversaci6n, pues al Sr. Marechal, joven simpático de gallarda estatura, le había faltado tiempo para presentarles á su joven esposa y á un profesor de su naci6n, hombre ya de alguna edad, que les acompañaba. Abstractos con la primera conversaci6n en Esperanto que tenían con extranjeros hubieron de pasar por la puerta del restaurant, donde un grupo numeroso de viajeros tomaba su refrigerio. Mas al notar el grupo de los esperantistas, movidos como por un resorte dejaron á una las sillas y corrieron á abrazar con efusi6n á sus nuevos compañeros de viaje.

Llegados á Aviñ6n, los esperantistas llenaban ya algunos vagones por entero. Allí fué la primera vez que se oyó el grito de: ¡viva el Esperanto!, y que sonó ruidosamente bajo las vitreas bóvedas de la estaci6n. Y cuando en Ginebra abandonaban el tren era tal el número de personas que ostentaban en el pecho la estrella verde, que hacía ya augurar prematuramente el gran éxito del Congreso. El hospedaje se efectuaba sin dificultad alguna. Ginebra, que posee centenares de hoteles con centenares de habitaciones cada uno, no necesitó prepararse. De los 150.000 habitantes que tiene esta ciudad, los 40.000 son turistas extranjeros que van de continuo á admirar la belleza de la ciudad y los encantos del país. Por eso de momento quedó como eclipsado aquel núcleo de esperantistas; más no del todo, porque muy pronto desde el óm-

dan nombron. Alia esperantista flago ornamis la belan facadon de la *Hotel de l'Ecu*, kiam jam estis adveninta la klera aŭtoro de Esperanto, D-ro Zamenhof, akompanata de sia frato.

La jena Honora Komitato fondiĝis okaze la Kongreso: Henri Jasi, prezidanto de la Stata Konsilano; Berlie kaj Victor Charmonet, ŝtataj konsilanoj; Advierend Lachend, nacia deputato; Ernest Naviele, el la Franca Instituto; J. Westheimer, J. J. Gourd, Paul Motiand, Henri Jehz, Henri Mercier kaj Luis Choelat, universitataj profesoroj; Luis Bertrand, direktoro de la Komerca Lernejo, Tiu Honora Komitato ne povis esti pli bone elektita, ĉar ĉiuj ĝiaj anoj estas regantaj homoj kaj scienculoj plej famekonataj.

En la publikaj anoncoj, estis grandaj anoncoj arte presitaj, kiuj vokis la publikon al Kongreso kaj al Esperanta Ekspozicio. Ĉe la ĵurnalaj vendejoj oni vidis en prefera loko gazetojn kaj revuojn esperantistajn. Tiel, do, kvankam ne tute plenigis Genevon kiel okazis en Bulonjo, la esperantistoj multe bruegis por ke ĉiu indiferentulo, kiu tiam tie sin trovis, surpriziĝis kaj miris.

Sed ni sekvu niajn samlandanojn, kiuj sin direktis tra la strato de Generalo Dufour al Komerca Lernejo, kie sidis la Ĝenerala Sekretariejo de la Kongreso. La strato estas belega, pura kaj larĝa, kiel preskaŭ ĉiuj de la popolhava urbo, modelo de pureco, kies tero tre bone povas konkuri kun tiu de niaj plej bonaj promenejoj.

Ekstere, la Komerca Lernejo estas ŝtona granda konstruaĵo; interne, belega ŝtuparo imperia alkondukas en ĉiujn ĉam-

nibus se divisaba ondear sobre el *Hotel de la Poste* la bandera esperantista, señal inequívoca de que allí se albergaba gran número de ellos. Otra bandera esperantista adornaba la hermosa fachada del *Hotel de l'Ecu*, donde había llegado ya el esclarecido autor del Esperanto, doctor Zamenhof, acompañado de su hermano.

Un comité de honor habíase constituido con motivo del Congreso, formado por Henri Jasi, presidente del Consejo de Estado; Berlic y Victor Charmonet, consejeros de Estado; Adrien Lachend, diputado nacional; Ernest Naviele, del Instituto de Francia; J. Westheimer, J. J. Gourd, Paul Motiand, Henri Jer, Henri Mercier y Luis Cholet, profesores de la universidad; Luis Bertrand, director del *Colegio*, y Mr. Jiro, director de la Escuela de Comercio. Este comité de honor no podía estar mejor elegido, pues todos sus miembros son hombres de Estado y personalidades científicas de lo más saliente.

Había en los puntos de anuncios públicos grandes carteles artísticamente impresos que anunciaban al público el Congreso y la Exposición esperantistas. En los kioscos de periódicos se veían en lugar preferente periódicos y revistas esperantistas. De modo que aunque no llenaron por completo Ginebra, como sucedió en Boulogne, hicieron los esperantistas bastante ruido para que ninguno de los indiferentes que entonces se encontrasen allí dejase de sorprenderse y llenarse de admiración. Algún establecimiento había también donde se leía el rótulo: «Se habla Esperanto».

Pero sigamos a nuestros paisanos que se dirigen por la calle del General Dufour a la Escuela de Comercio, donde está instalada la Secretaría general del Congreso. Es la calle hermosa, limpia y despejada, como casi todas las de la populosa ciudad modelo de limpieza, cuyo suelo puede competir muy bien con el de nuestros mejores paseos.

Es la Escuela de Comercio, en lo exterior, un edificio magnífico de piedra; en lo interior, una soberbia escalera impe-

brojn, pri kiuj ni nur diros, ke ili estas aranĝitaj kiel decas en lando estanta la unua pri lernejoj. Tien oni eniras, vole-nevole, kun respekto kaj miro.

Nenece estas demandi, ĉar en la facado vasta esperantista flago, kiun la vento gracie ondigas, montras ke tie estas, kaj kvankam iu dubus, sur la granda pordo, oni legas: 2.^a *Kongreso esperantista*.—*Sekretariejo*.

Sube de la granda ŝtuparo ĉiu esperantista estas sciigita en sia kara lingvo, ke estas malpermesate fumi en la konstruaĵo. Maldekstre de la koridaro, en la unua etaĝo, oni trovas la belegan salondon, kie sidas la Sekretariejo. Kaj vidinda estas la ordo per kiu estas klasigitaj la laboroj laŭ apartaj skribo-tabloj kun afiŝoj montrantaj ilfan rolon: *Reklamacioj, Verdaj kartoj, Novaj enskriboj, Gazetaro, Stenografaj laboroj, Ekskursoj Svisaj, Festenaj biletoj, korespondado, k. c., k. c.*; kaj tiuj junuloj tiel amindaj el Organiza Komitato, kiuj tiel lerte helpis ĉiujn enirantojn, povis doni per sia ekzemplo mirindajn lecionojn al multaj oficistoj publikaj kaj privataj.

(*Daŭrigota.*)

rial conduce á todas las dependencias, de las cuales sólo diremos que están montadas como corresponde al país que va á la cabeza del mundo en establecimientos de enseñanza. Allí entra uno, aun sin proponérselo, con respeto y veneración.

No es menester preguntar, pues en el frontis la bandera esperantista de grandes proporciones que el viento despliega con gracia indica que allí es, y si alguna duda pudiera tenerse, sobre la gran puerta se lee: 2.º *Congreso universal de Esperanto*.—*Secretaría*.

Al pie de la gran escalera todo esperantista es advertido en su querida lengua que no se permite fumar dentro del edificio. A mano izquierda del corredor en el primer piso encuéntrese el magnífico salón donde está instalada la Secretaría. Y es de ver el orden con que están clasificados los trabajos en diferentes mesas-escritorios con rótulos que indican su objeto: *Reclamaciones, Tarjetas verdes, Nuevas inscripciones, Prensa, Trabajos estenográficos, Excursiones por Suiza, Billetes para los banquetes, Correspondencia, etcétera, etc.*; y aquellos jóvenes tan amables, del seno del Comité organizador, que con tanta soltura despachan con delicada atención á todos cuantos se presentan, podrían dar con su ejemplo admirables lecciones á muchos empleados de oficinas públicas y privadas.

(*Continuad.*)

BIBLIOTEKO DE «LA SUNO HISPANA»

La Kuracisto per batoj

(EL MÉDICO Á PALOS)

Fininte la publikigadon de tiu Moratin'a verko tradukita Esperanten de nia eminenta kolego S-ro Vicente Inglada, de nun ĝi, aparte bindita, estas aĉetebla en tiu ĉi Redakcio po 50 centimoj ekzemplero.

Terminada la publicación de esta obra de Moratin, traducida al Esperanto por nuestro eminente colega D. Vicente Inglada, desde ahora, en tomo aparte, puede adquirirse en esta Redacción á 50 céntimos el ejemplar.

Kiel oni devas elparoli hispane «Jaguar» aŭ «Yaguar»?

Diras «Jaguar» ĉiuj libroj pri natura historio, kiuj estas uzataj en nia lando, kaj per *j* skribas ankaŭ la nomon la Vortaro de l' Akademio; sed ni diru, ne volante iel ofendi la saĝegan Societon, ke estas pli prava diri kaj skribi «yaguar». Laŭ la Vortaro mem, tiu vorto estas amerika kaj en efeko ni devas ĝin al la indianoj guaraniaj, sed okazas ke tiuj ĝentilaj sovaĝuloj ne diras jaguar sed yaguar kaj pli ofte ya-guarete.

La glora naturisto hispana Felix de Azara, kiu studis en la sama lando la bestaron de Paraguay, kaj pri ĝi eldonis en la komenco de la pasinta centjaro du bonegajn verkojn, devis aŭdi pli ol unu fojon la nomon de l' besto ĉe buŝo de tiu gento, kaj sekve li skribis la *y* kiel ĝian komencan literon. Tamen pro la famo de tiuj verkoj ili meritis esti tradukitaj france, kaj al la tradukinto ŝajnis bone prezenti la sonon *ya* per *ja*, afero tute natura kaj logika en lingvo franca. Sammaniere skribis kaj skribas angloj ĉar ilia *j* havas sonon similan je tiu de nia *y*, kvamkam pli forta; sed en lingvo hispana kie la du literoj sonas tiel diference ne estas rajta tia ŝanĝo.

Nu, la plej granda nombro el libroj pri natura historio eldonitaj ĝis hodiaŭ en Hispanujo estas tradukoj (ĝenerale malbonaj), aŭ aliformaĵoj (preskaŭ ĉiam pli malbonaj), de verkoj fremdlingvaj, kaj tiuj kiuj tradukis aŭ aliformis, ĉar ili kredeble sciis malmulte pri Zoologio, kopiis la nomojn *ad piedem litteræ*, ne zorgante pri ilia deveno nek pri afero ia inda je atento; jen estas la kaŭzo de tiuj ĉi kaj multaj aliaj eraroj, estante plej granda domaĝo ke lingvistoj kaj verkistoj eminentaj kredis pli granda la aŭtoritaton de tiuj tradukistoj ol tiu de l' zoologisto hispana kiu igis popola en Eŭropo la vorton «yaguar».

Oni povas kompari la eraron al tiu kiun oni farus skribante «Don Quixote» nur ĉar fremduloj skribas ĝin tiel. Pri eraroj de la sama speco oni povas citi mil okazojn, sed sufiĉu nur unu. Ekzistas en Afriko antilopo kiun la Hotentotoj nomas *ñu*, kaj per tiu vorto la Eŭropanoj nomas ĝin nuntempe. Sed oni scias ke la alfabeto franca ne enhavas *ñ*, kaj por prezenti tiun sonon francoj uzas la kuniĝon *gn*, kaj tial skribas *gnu*. Nu, en ĉiuj verkoj hispanaj pri zoologio oni vidas la saman vorton, *gnu*. Eldiru ĝin laŭ nia maniero kaj vi ricevos vorton kiu, krom la granda gorĝa peno kiun ĝi bezonas, ne troviĝas en lingvo ia, nek la Hotentotoj mem povus ĝin kompreni. Kontraŭdiru do, kiu volas «yaguar» kaj «ñu» estas, kaj oni devas diri ĉiam yaguar kaj ñu en hispana lingvo.

N. MACLEAN.

Sciigoj

Laŭ letero de ni antaŭ nelonge ricevita, eminenta hispana, S-ro Juan de La Cierva, advokato kaj eksministro de Publika Instruado, konsente aliĝos al Patronado de Esperanto en Hispanujo.

Ne estas necese rimarkigi al niaj legantoj la gravecon de tiu aliĝo pro kiu ni gratulas la samideanojn, kiuj ĝin atingis.

Vigo.—La 26^{an} de Aŭgusto lasta okazis kunveno de tre gravaj personoj de tiu ĉi urbo por pritrakti la fundamentojn pri la fondiĝo de la Viga Grupo Esperantista.

S-ro J. Seijas, el Castellón, sciigas nin ke baldaŭ oni fundos tie esperantista Grupon kaj en longa raporto ankaŭ pritraktas alian gravan decidon de la Castellon'a urbestro, en kies oficiala kunsido sinjoro Aparici proponis ke oni instruu en la publikaj lernejoj la helpan lingvon Esperanto vaste pritraktante pri la facileco kaj superaj kondiĉoj de la suprenomita lingvo. S-ro Selma trovis tre laŭdinda la proponon de S-ro Aparici, sed atentigis siajn kunvenantojn ke por atingi ĝin estas necese sendi pripeton al sinjoro Ministro de Publika Instruado. Oni aprobis la proponon de S-ro Aparici kun la aldono de sinjoro Selma.

Ni gratulas niajn samideanojn el Castellón por la triumfo atingita.

Jen la artikoloj pri Esperanto publikigitaj en la hispanaj ĵurnaloj:

S-ro Codorniu: «Por kio taŭgas Esperanto» kaj «Ideala Popolo», en *La Verdad*, de Murcia. Ankaŭ aperis kun la sama subskribo kvin artikoloj en *La Verdad* kaj en *El Liberal*, de Murcia, titolita «Pri la Geneva Kongreso».

S-ro Monteagudo: «Pri la Geneva Kongreso», en *La Voz de Galicia*, de la Coruña.

Según carta que recibimos hace unos días, un eminente español, el Sr. D. Juan de La Cierva, abogado y ex ministro de Instrucción pública, se adhirió al Patronato de Esperanto en España.

No es necesario llamar la atención de nuestros lectores sobre la importancia de esta adhesión, por la cual felicitamos á los correligionarios que la han conseguido.

Vigo.—El día 26 del pasado Agosto tuvo lugar una reunión de personas caracterizadas de dicha localidad para tratar de las bases para establecer allí el Grupo Esperantista de Vigo.

El Sr. D. José Seijas, de Castellón, nos comunica que pronto se fundará allí un Grupo Esperantista, y en una larga relación trata de otra decisión importante del Ayuntamiento de Castellón, en cuya sesión oficial el Sr. Aparici propuso que se enseñe en las escuelas públicas la lengua auxiliar Esperanto, extendiéndose sobre la facilidad y sobre las excelentes condiciones de dicha lengua. El Sr. Selma encontró muy laudable la proposición del Sr. Aparici; mas hizo observar á sus colegas que, para conseguirlo, era indispensable elevar una instancia al señor ministro de Instrucción pública. Se aprobó la proposición del Sr. Aparici con la enmienda del Sr. Selma.

Felicitamos á nuestros amigos de Castellón por el triunfo alcanzado.

He aquí los artículos sobre Esperanto en los periódicos españoles:

Sr. Codorniu: «¿Para qué sirve el Esperanto?» y «Pueblo ideal» en *La Verdad*, de Murcia. También aparecieron con la misma firma cinco artículos en *La Verdad* y en *El Liberal* de Murcia titulados «Sobre el Congreso de Ginebra».

Sr. Monteagudo: «Sobre el Congreso de Ginebra», en *La Voz de Galicia*, de la Coruña.

S-ro Saralegui: «Pri la Esperantista Kongreso», en *El Eco de Cartagena*.

S-ro Otero García: «Korespondadoj el Genevo» du artikoloj en *La Gaceta de Galicia*, de Santiago.

S-ro Ayza: «Pri la Kongreso», «Korespondadoj el Genevo», kelkaj artikoloj en *La Correspondencia de Valencia*.

S-ro Glandre: «Kongreso Esperantista» en *El Porvenir*, de Cartagena.

R. S.: «Nuntempaĵoj», «La Geneva Kongreso», en *El Imparcial*, de Madrid.

S-ro Zamacois: «Esperanto», en *El Nuevo Mundo*, de Madrid.

Anonima: «Dua Kongreso Esperantista» en *Heraldo de Madrid*.

Anonima: «La Esperantismo», en *A B C*, de Madrid.

S-ro Bravo del Barrio: «Pri la Kongreso» en *El Universo*, de Madrid.

S-ro Unzaga: «Al Komercestoj», en *La Gaceta de Galicia*, repesita en multenombraj ĵurnaloj.

S-ro Codorniu: «Bibliografia artikolo» en *La Verdad*, de Murcia.

Sr. Saralegui: «Sobre el Congreso Esperantista» en *El Eco de Cartagena*.

Sr. Otero García: «Correspondencias de Ginebra», dos artículos en *La Gaceta de Galicia*, de Santiago.

Sr. Ayza: «Sobre el Congreso», «Correspondencias de Ginebra», varios artículos en *La Correspondencia de Valencia*.

Sr. Glandre: «Congreso Esperantista» en *El Porvenir*, de Cartagena.

R. S.: «Actualidades.—El Congreso de Ginebra, en *El Imparcial*, de Madrid.

Sr. Zamacois: «El Esperanto», en *El Nuevo Mundo*, de Madrid.

Anónimo: «Segundo Congreso Esperantista», en el *Heraldo de Madrid*.

Anónimo: «El Esperantismo», en *A B C*, de Madrid.

Sr. Bravo del Barrio: «Sobre el Congreso», en *El Universo*, de Madrid.

Sr. Unzaga: «Al Comercio», en *La Gaceta de Galicia*, copiada en numerosos periódicos.

Sr. Codorniu: «Artículo bibliográfico» en *La Verdad*, de Murcia.

Bibliografio

Don Juan aŭ la ŝtona festeno, kvinakta komedio de Molière (Moljero).—Tradukis Emile Boirac, rektoro de la Dijona Universitato.—Hachette kaj K.º, Parizo.

Bela kaj korekta traduko, kies legadon, tre agrabla al ni, ni rekomendus al niaj legantoj, se nur la nomo de la tradukinto ne estus la plej bona rekomendo por ĉiu esperantisto. S-ro Boirac, kiu atingis unu el la plej eminentaj lokoj ĉe la esperantistoj kaj prezidas la Lingvan Komitaton, estas *klasikulo*. Liaj verkoj, do, ne nur vokas la atenton de la legantoj pro la intereso de la raporto, sed ankaŭ pro lia korekta kaj facilflua stilo vere imitinda.

La verko apartenas al Kolekto aprobita.

Determinación de las coordenadas geográficas de los lugares del Perú.—Publicación de la Escuela de Ingenieros.—Lima.

Teorema de Nicómaco.—Sociedad «Imprenta y Litografía Universo».—Santiago de Chile.

Hacemos gustosísimos mención de estas obras, porque con ello encontramos favorable ocasión para rendir un entusiasta tributo de admiración y respeto á nues-

tro eminent *samideano* el Dr. Federico Villarreal, presidente de la Sociedad Esperantista Peruana.

Dentro del campo científico, las obras que acaba de publicar tienen verdadera importancia. La primera de las citadas, porque aunque de aplicación inmediata á los lugares del Perú pueden aplicarse sus métodos á lugares cualesquiera de la tierra, mediante las variaciones correspondientes en longitudes y latitudes, y la segunda porque resuelve de una manera general y completísima la propiedad matemática que encierra el *Teorema de Nicómaco*.

Felicítamos sinceramente al Dr. Villarreal por la publicación de dichas obras, que esperamos serán leídas con interés por los amantes de las ciencias exactas.

La Revuo (Vidu anoncon).

Korege ni salutas la aperon de tiu bonega revuo, al kiu ni deziras longedaŭran vivadon.

Tre interesa estas ĝia unua numero, ĉar krom la Zamenhofa traduko de la komedio «La revizoro» ni legis interesajn rakontojn kaj poeziojn de niaj eminentaj samideanoj sinjoroj Menil, Inglada, d' Aulnaye kaj Boirac. La legado de la nova esperantisto, kiu povos ellerni nian lingvon per atenta studado de la verkoj publikigataj en ĝiaj multenombraj paĝoj.

Eldono de la dramo «Wilhelm Tell» en Esperanto.—Prezo 1'50 fr.

La fama multjara esperantisto sinjoro L. E. Meier en Münchén dediĉis al la Svisa Esperanta Societo, kiel signon de sia amo de Svislando kaj sia sindono al la afero de Esperanto, okaze de la dua universala Kongreso de Esperanto en Genevo, mirindan tradukon de la konata dramo *Wilhelm Tell* de Schiller. La Svisa Esperanta Societo, dankege kaj entuziasmege akceptinte tiun ĉi gravegan verkon unuanime dediĉis, presigi la dramon por prezenti signon de sia simpatio kaj amikeco al la tutmonda samideanaro, ĉar tiu ĉi dramo, montrante la ekzistadon de la svisa nacio, certe estas tre interesa kaj entuziasmiga memorajo por ĉiuj esperantistoj. Sin turnu al prezidanto de Svisa Societo, Fr. Schneeberger, pastro, *Laufen* (Berna).

Esperanto et Croix-Rouge, verkita de leŭtenanto Bayol, instruisto ĉe la Speciala Militista Lernejo de Saint-Cyr.—Paris. Presa Esperantista Societo.

Duoblan gravecon enhavas la verko sub tiu ĉi titolo ĵus publikigita de nia fervorega samideano leŭtenanto Bayol, famkonata propagandisto de nia lingvo ĉe la franca armeo.

Ĝi celas precipe la disvastiĝon de Esperanto ĉe la tutmondaj militistoj kaj ruĝkruculo, kaj de tiu vidpunkto la verko estas tre laŭdinda ĉar la gramatika parto, mallonge sed facilerneble klarigata, sufiĉas por ke mezinstruita persono povu paroleti nian helpan lingvon kaj eltiri profiton el la frazaro kaj vortaro, kiuj ĝin akompanas, ebligante la necesan interkompreniĝon inter diverslingvanoj, kvankam ili nur lernos la lingvon dum militiro. Sed, krom la ekpuŝo ke tiu verko donos al nia afero, ne estas malpli konsiderinda ĝia bonfara celo.

Ni esperas, ke la Ruĝkrukulaj Societoj tutkore akceptos verkon, kiu tiel bone povas faciligi ilian kuracan oficon.

Esperanto et Croix-Rouge, originale verkita en franca lingvo estas diverslingve tradukota.

El la historio de Esperanto. Tiu ĉi broŝureto enhavanta la *leteron pri la devenon de Esperanto* kaj la paroladojn de D-ro L. Zamenhof kaj D-ro Kazimierz Bein (Kabe)

en la 1.^a Kongreso de Esperantistoj en Boulogne-sur Mer, 1905, estas aĉetebla po 35 centimoj ĉe S-ro Th. Cejka., Bistrice-Hostyn, Moravio, Aŭstrujo. Kiu mendos almenaŭ 10 ekz., ricevos 1 ekz. senpage.

R. DUYOS.

Pensoj

La vento alblovas ĉiam al plej altaj suproj: tute samĉe—la envio.

VIRGILIO.

Se Satano povus ami, li ĉesus esti malbona.

SANKTA TEREZO.

Gazetaro estas la spegulo de la publikopinio, kiel maro estas la spegulo de ĉielo.

RUBIO.

La poezio, la klereco kaj la filozofio estas termometro, kronometro kaj barometro de la civilizacioj.

ROBERT.

Amo plaĉas pli ol edzeco, tial ke romano estas pli amuza ol historio.

CHAMBFORT.

La virino estas pli ol anĝelo, ĉar ŝi estas patrino.

CASTELAR.

Se oni bone atentigas, inter ĉiuj bestoj la kato, muŝo kaj virino estas tiuj, kiuj perdas pli da tempo en sinornamado.

NODIER.

Al du genuoj de virino oni povas apliki la belan maksimumon: «kuneco faras fortecon».

LEMONTIER.

La religio estas orĉeno per kiu Tero pendas de la trono de Eternulo.

HOMERO.

Virino estas kiel ombro: se ni ŝin postiras, ŝi forkuras; se ni forkuras, ŝi nin postiras.

CHAMPFORT.

Dio faris virinon... kaj ripozis.

MAHOMETO.

Edzo estas ĉiam talenta viro: li neniam havas ideon edziĝi.

DUMAS.

Virino mokas virojn kiel, kiam kaj dum ŝi volas.

BALZAC.

Melankolio estas la plezuro esti malgaja.

DUMAS.

Preskaŭ ĉiuj agoj de politikuloj devenas de virinoj.

S.^{RINO} DE GIRARDIN.

Plena homo konsistas el viro kaj virino.

MANU.

Se la nazo de Kleopatro estus estinta unu centimetron pli longa, la historio de mondo estus tute alia.

SAINT-BEUVE.

Inter du virinoj povas ekzisti vera amikeco, nur kiam unu el ili estas maljuna aŭ malbela.

SAINT-PROSPER.

Homo ne trovas ripozon sur la tero: por ĝin trovi estas necese meti teron sur homon.

SELLES.

Kolektis kaj esperantigis, V. INGLADA.

ANONCOJ

Abato Geo Laiguel, en la kolegio Saint-Vincent, Montdidier, Somme (France).
Deziras korespondi kun hispanaj esperantistoj.

Belajn poŝtkartojn kun granda portreto de D-ro Zamenhof ĵus eldonis firmo
Esperanto Verlag Moller kaj Borel, Prinzenstrasse, 95, Berlin.

La kosto estas: 10 ekz. 1 fr.   apankite en ĉiuj landoj.
50 » 3'75 frj.   »   »   »

Ni ilin varme rekomendas al niaj legantoj.

S-ro Alberto Theron, deziras korespondi kun geesperantistoj hispanaj per ilustritaj poŝtkartoj. Adreso: A. Theron. M.^{al} de Logis, depot de Remonte, Caen (Calvados), France.

La Revuo—Internacia monata literatura gazeto, kun konstanta kunlaborado de D.^{ro} ZAMENHOF.—Ĉe J. Espasa, eldonisto, 579, calle de las Cortes, Barcelona.—Jare: Ptoj 7.

INTERNACIA MARISTA EKSPozICIO.—En 1907, okazos en Bordeaux granda *Internacia marista ekspozicio*. La grupo esperantista de Bordeaux deziras aranĝi esperantan sekcion kaj petas ĉiujn societojn, grupojn kaj individuojn, sendi al ĝi por tio ĉiuspecajn, dokumentojn kaj propagandilojn (libroj, cirkuleroj, afiŝoj, poŝtkartoj kaj objektoj kun la marko *Esperanto*).

Por sciigoj oni sin turnu al S-ro Bignié, 66 cours Gambetta, en Talence (Gironde), aŭ al S-ro Sam. Meyer, ŝipmakleristo en La Rochelle.

HOTELO DE L'BORYSTHENE, *rue de Vaugirard, 30*, antaŭ Luxembourg kaj Palais du Senat, Parizo. Apartamentoj kaj ĉambroj meblitaj. Moderaj prezoj. Loĝejo rekomendata de multaj esperantistoj. Oni parolas Esperante.—Mastro: *E. Houbart*.

MALKARAJ AFIŜOJ INTERNACIAJ POR PROPAGANDO.—La Grupo de Versailles ĵus eldonis la propagandajn afiŝojn (en formo de 62 × 21 cmj. banderoloj) redaktitajn nur en Esperanto.

La vorto «ESPERANTO» per grandaj literoj altiras de malproksime la rigardon. Sub ĝi estas presita la konata frazo: «*Simpla, fleksebla, belsona, vere internacia en siaj elementoj, la lingvo Esperanto prezentas, ktp...*» tre taŭga per montri specimenon facile kompreneblan de nia lingvo.

Tiuj afiŝoj estos certe bonegaj propagandiloj, kaj tre taŭgos por vekii intereson al Esperanto, aŭ ĝin periode reveki, precipe antaŭ anonco de parolado aŭ malfermo de de kurso.

50 ekzempleroj. . . . . 1 fr. 00 a frankite 1 fr. 25
100 » . . . . . 1 fr. 75 » 2 fr. 20

Sendu mendojn al S-ro Corret, sekretario de l' Grupo, 12, *rue de Vergennes* Versailles (Seine-et-Oise). France.

LA SUNO

HISPANA *

S-ro ALFONSO SABADELL
Prezidanto de la Grupo Esperantista de Barcelono.

ENHAVO: 1. 2.^a Universala Kongreso Esperantista de Genevo.—2. Sciigoj.—3. Novaj anoj de H. S. p. p. E.—4. Korespondada fako.—5. Anoncoj

2.^a Universala Kongreso Esperantista en Genevo

27.^a tago de Aŭgusto

En la Kongresa Sekretariejo ricevis niaj ekskursantoj la verdan karton kaj enskribis sin por la festeno de *Bastion* kaj prenis bileton por la ekskurso al Bevey kaj por la vojaĝo tra Svisujo. Tie mem ili trovis okazon koni kaj saluti la hispanon, S.^{ron} Manuel Esteban, prezidanto de la Burgosa Grupo. Kune ili eliris por trakuri la urbon kaj en la strato mem de Generalo Dufour ili vidis ne malproksime konstruaĵon en kies facado ondigi kvin grandaj esperantistaj flagoj. Ĝi estis la Instituto, kiu nun estas malfermita ekspozicio de belartoj. Larĝa ŝtuparo alkondukas al 1.ª etaĝo, kaj en la salono, kies fenestroj estas turnitaj al

Día 27 de Agosto

En la Secretaría del Congreso tomaron nuestros excursionistas la tarjeta verde y se inscribieron en el banquete del *Bastion*, tomaron billete para la excursión á Bevey y para el viaje por Suiza. Allí mismo tuvieron ocasión de conocer y saludar al español Sr. D. Manuel Esteban, presidente del Grupo de Burgos. Salieron juntos de aquí para recorrer algo de la ciudad, y en la misma calle del General Dufour vieron no muy lejos un edificio en cuya fachada ondeaban cinco grandes banderas esperantistas. Es el Instituto donde está actualmente abierta una exposición de Bellas Artes. Una anchurosa escalera conduce al primer piso,

la strato oni starigis la esperantan ekspozicion. En ĝia prefera loko estas la portreto de D.^{ro} Zamenhof, arta kaj grandmerita pentraĵo de la angla pentristo Moscholes; granda nombro da poŝtkartaj albumoj kun vidaĵoj de la tuta mondo; interesaj kolektoj de esperantaj gazetoj, afiŝoj, instruaj tabeloj kaj belega kolekto de esperantistaj ĉapeldevizoj.

La fako de niaj bohemiaj amikoj estas el la plej rimarkindaj, ĉar ĝi enhavas riĉan aron tute difinitan por la instruado de geblinduloj. La industria sekcio ne estas malpli grava; tie oni vidas fandaĵojn, skribmaŝinojn kaj multajn komercaĵojn, nome sapojn, parfumojn, cigaredojn, k. c., k. c., ĉiuj kun la esperantista stelo; ne mankis komercaĵoj manĝeblaj, boteloj de Whisky kaj eĉ da vino ruĝa kaj blanka, fabrikado speciala de sinjoro Jadeau. Eĉ oni trovis likvoron esperantistan.

Estis vera riĉeco de libroj. Multaj el la literatutaj juveloj de la mondo estas tradukitaj en la lingvon de Zamenhof kaj estas kurioze vidi kiel diversnaciaĵoj *gustumas* sen perantoj la belecon de tiuj verkoj kaj ĝin komentarias, dank' al Esperanto.

Multaj estas la enirantoj. La enirajn biletojn oni elvendas po 0'20 frankoj kaj nur en la vespero de la 28^a, unua tago de la Kongreso oni elvendis 400, malgraŭ ke la kongresanoj eniras senpage.

LINGVA KOMITATO

Je la 3.^a kaj 1/2 vespere estis kunvokita la Lingva Komitato por kunveno antaŭ la malfermo de la Kongreso. Tiu Komitato konsistas proksimume el 70 anoj el pli ol dudek diversaj landoj. Ĝia misio estas zorgi pri la pureco de Esperanto kaj plenumi la postulojn de la uzado kaj la konstantan plibonigon de la lingvo. Fine ĝi estas vera akademio komisiita por solvi ĉiajn teknikajn aferojn pri la internacia lingvo. Ĝia prezidanto estas Zamenhof, kiu lasis al ĝi sian

y en el salón, cuyos ventanales dan á la fachada, se encuentra instalada la exposición esperantista. En ella figura en lugar preferente el retrato del Dr. Zamenhof, obra artística de gran mérito del pintor inglés Moscholes, gran número de álbums de tarjetas postales ilustradas de todo el mundo, interesantes colecciones de los periódicos esperantistas, carteles, cuadros de enseñanza y una bonita colección de escarapelas esperantistas.

La instalación de nuestros amigos de Bohemia es de las más notables, pues contiene un arsenal precioso destinado todo él para educación de los ciegos. La sección industrial no es menos importante; allí se ven fundiciones, máquinas de escribir y muchísimos productos, como jabones, perfumes, cigarrillos boquillas, etc., etc., todos con la marca de la estrella esperantista, no faltando artículos comestibles, botellas de Whisky y hasta de vino tinto y blanco, fabricación especial del Sr. *Jadeau*. Ni siquiera se echa de menos un licor esperantista.

En libros hay una verdadera riqueza. Muchas de las joyas literarias del mundo están vertidas al idioma de Zamenhof, y es curioso ver como individuos de diferentes naciones saborean sin intermediarios las bellezas de aquellas obras y las comentan, gracias al Esperanto.

La concurrencia es animadísima. Los billetes de entrada se expenden á 0'20 francos, y sólo en la tarde del 28, primer día del congreso, se vendieron 400, y eso que los congresistas tenían la entrada gratuita.

LINGVA KOMITATO

A las tres y media de la tarde estaba citado el Comité de la Lengua para una reunión antes de la apertura del Congreso. Está formado este Comité por unos 70 miembros, repartidos en más de veinte países diferentes; á su cargo está velar por la pureza del Esperanto y atender á las exigencias del uso y constante perfeccionamiento del idioma. En fin, una academia en toda forma, encargada de resolver todos los asuntos técnicos sobre la lengua internacional. En ella, de la

tutan konfidon kaj sian tutan aŭtoritaton. En Hispanujo estas anoj de tiu Akademio, S.^{roj} Ricardo Codorniu kaj Antonio López Villanueva el Murcio, S.^{ro} Vicente Inglada Ors el Valencio kaj S.^{ro} Alfonso Sabadell el Barcelono. Nur tiu ĉi troviĝis en Genevo kaj li sola riprezentis Hispanujon en tiu glora kolektiĝo. Ĝi kunveniĝis en unu el la fakoj de la Komerca Lernejo, kiun jam konas niaj legantoj.

Oni legis en tiu kunsido diversajn raportojn pri la ĝusta signifo de kelkaj vortoj kiuj estis diversence tradukitaj je la transigo en diversajn idiomojn, raportojn, kiuj estis menditaj antaŭ multaj monatoj al iaj akademianoj malsamnaciaj. Kaj honorante la veron kaj nian patrujon, ni devas diri ke, unu el la raporton, kiu plej frapis la atenton kaj kiu meritis esti tute legata, kio ne okazis al ĉiuj, kaj kiu plene solvis la aferon, estis tiu prezentita de nia samlandano, la eminenta esperantisto S.^{ro} Vicente Inglada.

Multaj el la kongresistoj, kiuj jam estis en Genevo kaj ne partoprenis tiun kunsidon, ĉeestis tamen, tute plengante la diversajn koridorojn de la Komerca Lernejo. Inter ili estis la niaj, dezirantaj koni kaj saluti la altrangulojn de la Esperantismo, kies famo plenigis la mondon kaj precipe ili deziris manpremi la gloran elpensinton de Esperanto, doktoron Zamenhof. Malmulte ili atendis. Malsupre de la ŝtuparo ili estis, kiam ili vidis aperi la simpatian figuron de la Doktoro, kiu montris en sia kvieta vizaĝo kaj trankvila sintenado la grandan kontentecon, kiu sendube en tiuj momentoj plenigis lian animon. Li ŝajnas kvindekjara — kvankam nur havas 48 — lia staturo estas malalta kaj li estas pli maldika ol graso; li havas barbon ĉirkaŭtonditan kaj uzas okulvitrojn kun lensoj por miopulo; lia kapo, iom senhara, prezentas grandintelektan frunton. S.^{ro} Sabadell, kiu jam lin konis, ĉar ĉeestis la Bulonjan Kongreson,

cual es presidente Zamenhof, ha depositado el autor toda su confianza y toda su autoridad. En España son miembros de esta Academia: D. Ricardo Codornú y D. Antonio López Villanueva, de Murcia; D. Vicente Inglada Ors, de Valencia, y D. Alfonso Sabadell, de Barcelona. Sólo éste entre ellos se encontraba en Ginebra, y él solo llevó la voz de España á aquella ilustre Asamblea. Tenía ésta lugar en una de las aulas de la Escuela de Comercio que ya conocen nuestros lectores.

Leyéronse en esta sesión diferentes memorias sobre el significado concreto de algunas palabras que se habían interpretado de diferente modo en la traslación á los diferentes idiomas, trabajo que había sido encargado con muchos meses de anticipación á varios académicos de nacionalidad diferente. Y en honor de la verdad y de nuestra amada patria, hemos de decir, que una de las memorias que más llamó la atención, que mereció ser leída por entero, lo que no sucedió con todas, y que dió por resuelto el asunto, fué la presentada por nuestro paisano el eminente esperantista D. Vicente Inglada.

Muchos de los congresistas que ya se hallaban en Ginebra, y que no habían de tomar parte en esta sesión, acudieron sin embargo, llenando por completo los diferentes pasillos de la Escuela de Comercio. Entre ellos estaban los nuestros, deseosos de conocer y saludar á los prohombres del esperantismo, cuya fama ha llenado el mundo, y sobre todo para estrechar la mano del insigne autor del Esperanto, Dr. Zamenhof. Poco tuvieron que esperar: al pie de la escalera se encontraban, cuando vieron aparecer la simpática figura del doctor, que ostentaba en su faz serena y aire tranquilo la gran satisfacción que sin duda en aquellos momentos embargaba su alma. Representa unos cincuenta años — aunque no tiene más que cuarenta y ocho, — es bajo de estatura y más delgado que lleno; lleva barba recortada y usa gafas con lentes de miope; su cabeza, con una respetable calva, presenta una frente que acusa

prezentis niajn sampatrujanojn, kiuj estis akceptataj de la aŭtoro kun la plej granda afableco; post la saluta momento, kun tiu naiveco propra, li diris: «Ĉar tie ne estas permesate, se ni iros ĉe la pordon ni povos libere fumi». Kaj dirante kaj farante ili eliris al strato; la doktoro proponis cigaredojn, kiuj estis ekbruligitaj, kaj kore interparolante ili ekpromenis, akompanante lin ĝis la hotelo.

Tago 28.^a de Aŭgusto

Ĝi estis la tago difinita por la solena malfermo de la Kongreso. La diversaj matenaj vagonaroj enportis el ĉiuj direktoj novajn kongresanojn, kiel estis videble en la sekretariaj oficejoj, kie ili bruis kaj amasiĝis apud la tabloj, anoncantesian alvenon, petante loĝejon kaj verdan karton kaj enskribante sin por festenoj kaj ekskursoj.

Oni legis afiŝon kunvokantan la kongresanojn je la 3.^a posttagmeze por prepara kunsido, kie oni difinos la delegitojn aŭ riprezentantojn naciajn kaj oni faros kelkajn avertojn rilate al la solena malfermo, kiu estis okazonta tiun vesperon je la oka kaj duono.

Efektive, je la horo antaŭfiksita ekpleniĝis la teatro, departamento de konstruaĵo titolita «La amikoj de la Instruado», sidanta en la strato mem de Generalo Dufour, kien oni eniris per prezentado de la verda karto. La salono estis tute plena. Ĉe la ĉeestantoj oni vidis multajn sinjorinojn, oficeirojn kaj ekleziulojn el diversaj landoj. La plimulto venis el Francujo, Anglujo kaj Germanujo,

Je la 3.^a la internacia Kongresa komitato konsistanta el la organizintoj de la Bulonja Kongreso kaj el la plej famaj esperantistoj, ekaperas sur la estrado kaj estas longe aplaudata. Entuziasme akklamata estas D.^{ro} Zamenhof, kiam leviĝas kaj sciigas ke la 2.ª Kongreso de Espe-

mucha inteligentia. El Sr. Sabadell, que ya le conocía por haber asistido al Congreso de Boulogne, presentó á nuestros paisanos, que fueron acogidos por el autor con la mayor afabilidad; pasado el momento del saludo, con aquella sencillez que le es tan peculiar, dijo: «Puesto que aquí no es permitido, si nos llegamos hasta la puerta podremos libremente fumar.» Y diciendo y haciendo salieron á la calle, y sacando el Doctor unos cigarrillos y prendiéndoles fuego, en amable conversaci6n, emprendieron el paseo, acompaňándole hasta el hotel.

Día 28 de Agosto

Era el día fijado para la solemne apertura del Congreso. Los diferentes trenes de la mañana aportaron de todas direcciones nuevos esperantistas, como podía verse en las oficinas de la Secretaría, donde bullían y se aglomeraban junto á las mesas declarando su llegada, solicitando alojamiento, pidiendo tarjetas verdes é inscribiéndose para banquetes y expediciones.

Leíase en un cartel el anuncio convocando para las tres de la tarde á los congresistas á una reuni6n preparatoria, para designar los delegados ó representantes de las naciones y hacer algunas advertencias relacionadas con la solemne apertura, que había de tener lugar aquella noche á las ocho y media.

En efecto: á la hora prefijada fué llenándose el teatro, dependencia de un edificio titulado *Les Amis de l'Instruction*, situado en la misma calle del General Dufour, donde se entraba mediante la presentaci6n de la tarjeta verde. El salón estaba de bote en bote. Entre los presentes se ven muchas señoras, oficiales y eclesiásticos de diferentes naciones. De éstas las que más contingente dan son Francia, Inglaterra y Alemania.

A las tres, el Comité internacional del Congreso, compuesto de los organizadores del primer Congreso de Boulogne y de las notabilidades esperantistas, hace su aparici6n en el estrado en medio de una salva de aplausos. El Dr. Zamenhof, acogido con entusiastas aclamaciones, se

ranto estas malfermata. Generalo Sebert (Francujo) dankas, en la nomo de la internacia Kongresa komitato, la organizintojn, speciale S.^{ro}n Bernard, prezidanto de la Organiza Komitato, kaj S.^{ro}n Privat, ĝenerala sekretario, kiuj helpis tre aktive la pretigadon de la Kongreso. S.^{ro} Gaston Moch legas deklaron pri la esenco kaj neŭtraleco de Esperanto. Jen la teksto de tiu deklaro:

«La Komitato elektita en Bulonjo por organizi la duan Kongreso zorgis, ke ĝi estu malfermata al ĉiuj personoj sciantaj aŭ uzantaj Esperanton por ia ajn celo.»

«La ĝenerala alpreno de helpa lingvo internacia eble havos post longa tempo gravajn kaj fruktoricajn rezultatojn eĉ por la societa vivo de la popoloj. Tiu ĉi vero inspiris de la komenco D.^{ro}n Zamenhof kaj subtenis lin ĉiam dum la serio da malfacilaj bataloj kaj oferoj, kiuj ĝis nun plenigis sian vivon. Tiu ĉi ideo mem estas tiu, kiun li prezentis al la mondo per siaj famkonataj versaĵoj havataj kaj admirataj de ĉiu esperantisto.»

«Sed ankaŭ vero estas, ke ĉi tiuj rezultatoj estos atingitaj nur per du grandaj ŝanĝoj: tiu de institucioj kaj tiu de la nunaj moroj.»

«Pri tiu ŝanĝoj oni povas havi tre diversajn opiniojn kaj ilia studado ne povus nun esti farata sen naŝko de bedaŭrindaj diskutoj inter la esperantistoj, kies ĉefa bezono estas la unueco por la venko de la lingvo kara al ili.»

«Tial la organizintoj de tiu ĉi Kongreso, opiniante, ke ĝia programo ne permesas diskutojn pri temoj politikaj, religiaj kaj sociaj, konigis tiun ĉi kondiĉon laŭ la peto de D.^{ro} Zamenhof mem, al ĉiuj personoj, kiuj petis klarigojn pri tiu ĉi punkto.»

levanta y declara abierto el 2.º Congreso de Esperanto. El general Sebert (Francia) da las gracias, en nombre del Comité internacional del Congreso, á los organizadores, especialmente á M. Bernard, presidente del Comité de organización, y á M. Privat, secretario general, que han ayudado activamente la preparación del Congreso. M. Gaston Moch da lectura á una declaración relativa á la esencia y neutralidad del Esperanto. He aquí el texto de esta declaración:

«El Comité elegido en Boulogne para organizar el segundo Congreso ha velado por que éste Congreso esté abierto desde su principio á todos los esperantistas, esto es, según la declaración de Boulogne, á todas las personas que saben y emplean la lengua Esperanto, cualquiera que sea el fin que se propongan.»

«La adopción general de una lengua internacional auxiliar tendrá tal vez después de algún tiempo consecuencias importantes y fecundas hasta para la vida social de los pueblos. Esta verdad ha inspirado desde el principio al Dr. Zamenhof, y le ha sostenido siempre en la serie de las luchas difíciles y los sacrificios que han llenado su vida hasta el presente. Esta misma idea es la que él ha presentado al mundo en las famosas poesías que todo esperantista posee y admira.»

«Pero también es cierto que estas consecuencias no llegarán á conseguirse sino con dos grandes transformaciones: la de las instituciones y la de las costumbres actuales.»

«Sobre estas transformaciones caben opiniones muy diversas, y su estudio no podría emprenderse sin dar lugar á discusiones enojosas entre los esperantistas, cuyo principal cuidado es la unidad, para el triunfo de la lengua que les es querida.»

«Por eso los organizadores de este Congreso, considerando que su programa no permite las discusiones sobre cuestiones políticas, religiosas y sociales, han dado á conocer esta condición á ruegos del mismo Dr. Zamenhof á todas las personas que han pedido explicaciones sobre este asunto.»

«Tio neniel malhelpas la ekzamenoj de la utilaj aplikadoj, faritaj jam aŭ farotaj de Esperanto al celoj de la societa vivo, kiujn, kutime, la registaroj ne prenas sur sin.»

«Oni povos, do, diskuti en la Kongreso la aferojn pri Esperanto ĉe la blinduloj, la stenografistoj, instruistoj, komercistoj, laboristoj, k. c.»

«Sed la prezidanto devas malpermesi paroli al ĉiuj, kiuj volus trakti la temojn pli supre aluditajn kaj li devas haltigi la parolantojn irantajn sur tiujn specialajn kampojn. Tamen, por ebligi al la kongresanoj, kiujn interesas unu aŭ alia el tiuj demandoj, ilin diskuti private, la komitato proponis, al ili kelkajn salonojn de la Komerca Lernejo, kie ili povos kunveni kaj diskuti laŭdezire.»

Generalo Sebert parolas kiel prezidanto de la internacia organiza komitato kaj proponas al la Kongresanoj la akcepton de unuforma organizacio por la funkciado de ĉiuj venontaj kongresoj de Esperanto kaj tiu ĉi povos taŭgi kiel modelo.

Tuĵe oni elektas direktantan komitaton de la Kongreso, kies prezidanto kaj vicprezidanto devas esti el la lando, kie okazas la Kongreso, kaj por tio oni elektis S.^{ro}n Scheneberger, prezidanton de la Svisa Esperantista Societo kaj Bernard.

Poste oni elektas kvin vicprezidantojn el la landoj, kie plej granda estas la movado esperantista. Nome, Franc-, Belg-, German-, Anglo- kaj Ruslando,

Generalo Sebert lasas la prezidejon al S.^{ro} Schneeberger, kiu ekparolas dezirante bonvenon al la kongresanoj kaj proponas longe aklamate de la aŭdantaro la jenan honoran Komitaton: Prezidanto, D.^{ro} Zamenhof; vicprezidantoj, S.^{roj} Sebert, Dr. Mybs, kolonelo Polen kaj rektoro Boirac. Ĉiu nomo estas akceptata ovacie.

(*Daŭrigota.*)

«Dicho se está que esto no impide el examen de las explicaciones útiles, hechas ya ó todavía por hacer, sobre el Esperanto aplicado á objetos de la vida social, de los cuales los gobiernos no tienen la costumbre de atribuirse.»

«Se podrán, pues, discutir en el Congreso las cuestiones sobre el Esperanto entre los ciegos, entre los estenógrafos, profesores, comerciantes, obreros, etcétera, etc.»

«Mas el presidente debe negar la palabra á todas las personas que deseen tratar sobre las cuestiones arriba citadas, y parar los pies á los oradores que entren en esos dominios especiales. Sin embargo, por permitir á los congresistas que se interesan por esta ó por aquella idea que discutan privadamente sobre ellas, el Comité ha puesto á su disposición varios salones de la escuela de Comercio, donde puedan reunirse y discutir á medida de sus deseos.»

El general Sebert habla como Presidente del Comité internacional de organización, y propone á los congresistas adoptar una organización uniforme para el funcionamiento de todos los congresos futuros de Esperanto, de los cuales éste podría servir de modelo.

Se nombra desde luego un Comité director del Congreso, del cual el Presidente y Vicepresidente deben ser del país donde el Congreso tiene lugar, y para ello son elegidos los Sres. Schneeberger, Presidente de la Sociedad Esperantista de Suiza, y Bernard.

Después son nombrados cinco Vicepresidentes tomados de los países más importantes en el movimiento esperantista, á saber: Francia, Bélgica, Alemania, Inglaterra y Rusia.

El general Sebert cede la presidencia al Sr. Schneeberger, que comienza á hablar dando la bienvenida á los congresistas, y propone, en medio de las aclamaciones del auditorio, el siguiente Comité de honor: Presidente, Dr. Zamenhof; Vicepresidentes, á los Sres. Sebert, doctor Mybs, coronel Polen y el rector Boirac. Cada uno de ellos al ser nombrado recibe una ovación. (*Continuará.*)

Sciigoj

S.^{ro} J. Pujulá Vallés, en artikoloj publikigitaj en la Barcelona gazeto *La Tribuna*, kvalifikas la redaktorojn de LA SUNO HISPANA hipokritaj kaj trompaj kaj ankaŭ insultas aliajn sinjorojn.

Laŭ la antaŭaĵoj, kiujn ni, la aluditoj, konas pri S.^{ro} Pujulá, kaj dum la dirita sinjoro ne aranĝu aliajn aferojn, kiujn li havas en Barcelono pro la samaj kaŭzoj, ni ne povas ofendiĝi, nek reparoli pri tio, nek pri li.

Anglujo.—La tre konata redaktorino de *Esperanta Studento* (angla revueto por liceanoj) sciigas nin ke, pro la malsano de sia patrino, ŝi estis devigata malpliigi la kopiojn de tiu publikaĵo (kiujn ŝi faras ciklostile); kaj ke, pro tio-ĉi, ŝi ne sekvos plu, la sendadon de sia gazeto al aliaj ĵurnaloj.

Ni bedaŭras la kaŭzo de tia decido, kaj deziras al F.^{ino} Oxendorf, povu malaperigi ĝin, per la resanigon de sia nas-kintino.

Centra Ameriko.—La prezidanto de «Antikva Esperantista Grupo», nova rondeto, ĵus fondita, pri nia lingvo, en antikva Gvatemala (Centra-Ameriko) petas de ni komuniki ĝian starigadon, al la esperantistaro.

Ni plezure plenumas tiun deziron, kaj koresendas al sinjoro antaŭdirita, la saluton, per kiu li, honoras nin.

Francujo.—Ni ricevis poŝtkarton el Rouen (Francujo), de sinjoro la redaktoro de l'ĵus aperinta, *Revue des Nations* (Revuo de Nacioj), kun la unua numero de tiu publikaĵo. Sen enuo, kontraŭe kun sincera kontentiĝo, ni rekomendas al niaj legantoj la nomitan gravan ĵurnalon, kiu krom la meritoj kiuj fluas el ĝia enhavo, prezentas al ni esperantistoj, la grandan simpatian, kiun elvekas la propono esti agrabla kaj utila al fremdaj esperantistaj gazetoj, kaj prosperigi nian karan lingvon, laŭ esprimas S.^{ro} Raoul de Verdone, kiu surskribas la komunikaĵo.

El Sr. J. Pujulá Vallés, en unos artículos que publica el periódico de Barcelona, *La Tribuna*, califica á los redactores de LA SUNO HISPANA de hipócritas y falaces, y también insulta á otros caballeros.

Dados los antecedentes que tenemos los aludidos del Sr. Pujulá, y mientras dicho señor no liquide unos asuntos que en Barcelona tiene pendientes por análogas causas, no podemos ofendernos ni volvernos á ocupar de esto ni de él.

Inglatera.—La conocida redactora de *Esperanta Studento* (pequeña revista inglesa para escolares), nos hace saber que, por la enfermedad de su madre, se ha visto obligada á reducir las copias de aquella publicación (que hace en ciclostil), y que, por esto, no seguirá mandando su periódico á las demás revistas.

Lamentamos á la señorita Oxendorf pueda conseguir desaparezca con el restablecimiento de la autora de sus días.

América central.—El presidente de «Antikva Esperantista Grupo», nuevo círculo recientemente fundado, relativo á nuestra lengua, en antigua Guatemala (Centro América), nos ruega comuniquemos su constitución al Esperantismo.

Con gusto satisfacemos tal deseo, y devolvemos cordialmente al antedicho señor el saludo con que nos honra.

Francia.—Hemos recibido una postal de Rouen (Francia), remitida por el señor Redactor de la *Revue des Nations* (revista de las naciones), que acaba de aparecer con el primer número de aquella publicación. Sin molestia, al contrario, con sincera satisfacción, recomendamos á nuestros lectores el indicado importante periódico que, además de los méritos que derivan de su contenido, nos ofrece á los esperantistas la gran simpatía que despierta la proposición de ser agradable y útil á las revistas esperantistas extranjeras, y de hacer prosperar nuestra querida len-

La programo de la *Revue des Nations* estas: konigi, sub forma komprenebla por ĉiuj popoloj, ĉion belegan kaj nekompareblan, entenatan en la mondo laŭ la vidpunkto literaturo, arta, ekonomia, k. c.; montradi, unu post alia, la pen-trindajn kuriozaĵojn dissemantajn sur tutaj partoj de la terglobo; konigi ĉiujn morojn kaj kutimojn; faciligi al ĉiuj naciaj komercistoj, la trovadon de klientoj ĉie. Vastega programo!

Ni deziras al tre estimata kolego, feliĉan sorton en sia entrepreno. La jara-bono estas 7 pesetojn.

Nova franca esperantista revuo krom la antaŭe esprimata alvenis al ni; estas dudekkvarpaĝa, france kaj esperante redaktita, devenante el Parizo, nur por la aferoj de la fotografarto, kiel montrasis titolon *Foto-revuo internacia*. Ĝi pruvus ke Esperanto, jam ricevas praktikajn aplikojn en la industrioj kaj en la sciencoj, celante perfektigi kaj faciligi, en granda mezuro, la diversajn rondojn de la homa aktiveco, per la kulhelpado de la eksternaciaj rilatoj. La presaĵo kiun ni pritraktas, estas eldono de la konata firma «Charles Mendel», kiu publikigas, krom la esperanta sep revuojn periodajn kaj kvin jarajn, formiginte bibliotekon el pliolducent libroj, ĉiuj, revuoj kaj libroj, pri fotografado. La redakcio de *Foto-revuo* deziras ke tiu-ĉi instigu la esperantistojn nefotografantojn, fariĝi adeptoj de tiu ĉarma arto, la fotografado, kaj ke la fotografantoj neesperantistaj, entreprenu la studadon de la mirinda lingvo Esperanto; kaj petas de ĉiuj legantoj, precipe nefrancaj, ilian kunhelpon. Ni ĝoje anoncas la naskiĝo de la dirita praesperantistido, kaj ni sendas al ĝia redakcio aldonitecan senton de kolegeco.

gua, según expresa el Sr. Raoul de Verdane que suscribe la comunicación.

El programa de la *Revue des Nations* es: dar á conocer, en forma comprensible para todos los pueblos, cuanto de bello é incomparable se contiene en el universo desde el punto de vista literario, artístico, económico, etc.; ir mostrando, uno tras otro, los lugares pintorescos, las curiosidades admirables diseminadas por todas partes del globo terráqueo; dar á conocer todas las costumbres y maneras de ser; facilitar á los comerciantes de cada nación que puedan doquiera encontrar correspondientes. ¡Programa vastísimo!

Deseamos al estimado colega buena suerte en su empresa. La suscripción anual es 7 pesetas.

Una nueva revista esperantista francesa, además de la anteriormente expresada, ha llegado á nosotros. Es de 24 páginas, redactada en francés y Esperanto, procedente de París, sólo para los asuntos de la fotografía, como indica su título *Foto-revuo internacia*, prueba que el Esperanto ya recibe aplicaciones prácticas en la industria y en la ciencia, tendiendo á perfeccionar y facilitar en gran escala las diversas esferas de la actividad humana, mediante el concurso de las relaciones extranacionales. La publicación de que tratamos es edición de la conocida casa «Charles Mendel», que publica, además de la esperanta, siete revistas periódicas y cinco anuales, habiendo formado una biblioteca de más de doscientos volúmenes, todos revistas y libros sobre fotografía. La Redacción de *Foto-revuo* desea que ésta impulse á los esperantistas no aficionados á hacerse adeptos del arte encantador de la Fotografía, y que quienes ya lo cultivan y no son esperantistas emprendan el estudio de la admirable lengua Esperanto, y ruega á todos los lectores, principalmente á los no franceses, su cooperación. Con alegría anunciamos el nacimiento del mencionado descendiente del Esperanto en la prensa, y enviamos á su Redacción afectuoso sentimiento de compañerismo.

Hindujo.—Gazeto esperantista ĵus aperis en Hindujo. *La Pioniro*, ĝi prezentigas kiel presorgano de la esperantista societo de Hindujo (*Indio* ĝi diras, certigante ke tiu-ĉi estas vorto pli ĝusta, sed tio devas esti decidota de Lingvo Komitato). *La Pioniro* prezentas al ni gravajn sciigojn, pri la movado esperantista en Hindujo.

LA SUNO HISPANA kore salutas al la hindan preskolegon, kaj ĝin deziras longan vivadon kaj prosperadon.

Hispanujo.—S.^{ro} Isidoro Moreno, entuziasma kaj klera esperantisto, malfermis kurson de Esperanto en *Línea de la Concepción* (Cádiz).

Niajn gratulaĵojn al nia estimata samideano propaganta nian karan lingvon.

Galicia.—S.^{ro} Monteagudo daŭras lerte laborante por nia afero. Li preŝigis en *La Voz de Galicia* kaj en *La Correspondencia de España* tre belajn artikolojn pri la Kongreso Geneva. S.^{ro} F. Ariño faris same en *Heraldo de Madrid* kaj en *El Faro de Vigo*. S.^{ro} Juan Beltrán prave diskutis kun ĵurnalo kiu atakis Esperanton. En Santiago nia nelacebla samideano S.^{ro} Santiago Carro ofte skribas pri Esperanto en *La Gaceta de Galicia*.

La Grupo esperantista kiu ĵus fondiĝis en Vigo, nomis sian direktan komitatton laŭ jene: Prezidanto, S.^{ro} Bernardo Fernandez; vicprezidanto 1.ª, S.^{ro} Antonio Ferrer; 2.ª, S.^{ro} Emanuelo Pereira; sekretario, S.^{ro} Emanuelo Dovaio; vicesekretario, S.^{ro} Justo López; voĉdonantoj: S.^{roj} Francisco López, Eugenio Barrientos, Aŭgusteno Criado kaj Josefo Sanz. Nian koran gratulaĵon.

Baldaŭ estos fonditaj Grupoj: en *Cartagena* dank' al la agemso de S.^{ro} Saralegui, ŝipletenanto, kaj en Algeciras, kie multe klopodas S.^{ro} Isidoro Moreno.

En *Murcio* oni malfermis kvar kursojn por instruado de Esperanto en Círculo de Bellas Artes é Instrucción po-

India.—Un periódico esperantista ha aparecido de reciente en la India. Llamado *La Pioniro* (El Campeón), se presenta como órgano en la prensa de la sociedad esperantista de la India (*Indio* dice en vez de *Hindujo*, afirmando que es palabra más exacta, pero ello debe ser decidido por el «Comité de la Lengua»). *La Pioniro* nos participa importantes noticias acerca del movimiento esperantista en la India.

LA SUNO HISPANA saluda cordialmente al colega indiano, y le desea larga vida y prosperidad.

España.—El Sr. D. Isidoro Moreno, entusiasta é instruido esperantista, ha abierto un curso de Esperanto en *Línea de la Concepción* (Cádiz).

Nuestras felicitaciones á nuestro estimado colega de propósito que propaga nuestro querido idioma.

Galicia.—El Sr. Monteagudo continúa trabajando con tino en pro de nuestra causa. Ha impreso en *La Voz de Galicia* y en *La Correspondencia de España* muy hermosos artículos sobre el Congreso de Ginebra. El Sr. F. Ariño ha hecho igual en el *Heraldo de Madrid*, y D. Juan Beltrán en *El Faro de Vigo* ha discutido victoriosamente con un periódico que atacaba el Esperanto. En Santiago, nuestro incansable amigo D. Santiago Carro escribe con frecuencia sobre el Esperanto en *La Gaceta de Galicia*.

El Grupo esperantista que acaba de fundarse en Vigo ha nombrado la siguiente junta directiva: Presidente, D. Bernardo Fernández; vicepresidente 1.º, don Antonio Ferrer; 2.º, D. Manuel Pereira; secretario, D. Manuel Dovaio; vicesecretario, D. Justo López; vocales: D. Francisco López, D. Eugenio Barrientos, don Agustín Criado y D. José Sanz. Nuestra cordial enhorabuena.

Pronto se fundarán Grupos en Cartagena, gracias á la actividad del Sr. Saralegui, teniente de navío, y en Algeciras, donde trabaja con ahinco D. Isidoro Moreno.

En *Murcia* se han abierto cuatro clases de Esperanto: Círculo de Bellas Artes é Instrucción Popular, profesor: D. R. Co-

pular, profesoro: S.^{ro} R. Codornin; Círculo Católico, profesoro: S.^{ro} P. Martínez; Colegio de San Antonio, S.^{ro} A. L. Villanueva; kaj Colegio de las Mercedes, S.^{ro} P. Grima.

La pastroj misiistoj de Alagon'o (Zaragoz'o) instruas pri Esperanto al siaj lernantoj en la lernejoj de ilia pastraro, kun granda sukceso. Ni korege salutas al niaj novaj gravaj kunprofesoroj kaj samideanoj.

Burgos.—Laŭ cirkulero, kiun ni havas antaŭ ni, nia karega samideano S.^{ro} Emanuelo Esteban, starigis tie centron por la instruado de Esperanto per korespondado; kiŭ daŭros dum tri monatoj; dum la du unuaj la skribado estos hispane, kaj dum la tria monato ĝi estos esperante. Kiam la fino venos oni donos al la lernantoj, adresaron de korespondantoj naciaj kaj fremdaj, por perfektigi. La kosto estas: 25 pesetoj, la tuta instruado. Ni deziras al la Direktoro la plej grandan sukceson en sia entrepeno.

En *Alcalá de Chivert* (Castellón) oni preparas kurson de Esperanto, kiun faros S.^{ro} Julio Payá. La loka presado okupas sin pri la movado esperantista en tiu urbo, kaj ĝi gratulas pro tio al S.^{ro} Payá, kiel faras ankaŭ tiu ĉi redakcio, ne forgesante S.^{ron} Piñó kiu, laŭ niaj sciigoj, multe klopodis kaj klopodas en tiu ĉi celo por fondi tie Esperantan Grupon.

Valencia.—La eĥoj de la grandega bruo, kiun sonigis la Geneva Kongreso plenigis la tutan mondon. Kaj alveninte en Hispanujon resonis en la ciuspeca nacia presaro; kaj per speciala maniero en tiu de Valencio, tiel ke la multenombra publiko kiu deziris lerni esperanton elfinis la lernolibrojn el ĉiuj valenciaj librejoj, kaj la Grupo Esperantista Valencia estis devigata preni novan loĝejon en la ĉefa Valencia strato, en kies balkonoj la grandega afiŝo taŭgas por grandega propagandilo, kaj ankaŭ la verda flago dum la festaj tagoj. La grupanoj estas jam ĉirkaŭ ducent kaj oni esperas ke ili atingos la nombron kvincent. Inter ili estas tre gravaj personoj. Oni faras en loĝejo du kursojn de la 4.ª ĝis la 5.ª kaj

dornŭ; Círculo Católico, profesoro: don P. Martínez; Colegio de San Antonio, D. A. L. Villanueva; Colegio de las Mercedes, D. P. Grima.

Los misioneros de Alagón (Zaragoza) enseñan el Esperanto á sus discípulos en las escuelas de su Orden con gran éxito. Cariñosísimamente saludamos á nuestros nuevos importantes comprofesores y samideanos.

Burgos.—Según una circular que tenemos á la vista, nuestro querido amigo D. Manuel Esteban ha establecido un centro de enseñanza por correspondencia que dura hasta tres meses; durante los dos primeros la redacción es en español, el tercero es en Esperanto. Acabado el estudio, se proporciona á los alumnos corresponsales nacionales y extranjeros para perfeccionarse. Los honorarios son 25 pesetas la enseñanza completa. Deseamos al director un buen éxito en su empresa.

En *Alcalá de Chivert* (Castellón) se prepara un curso de Esperanto que dará D. Julio Payá, de Valencia. La prensa de la localidad se ocupa del movimiento esperantista en aquella población y felicita por ello al Sr. Payá, como lo hace esta Redacción, extendiendo su aplauso al Sr. Piñó, que sabemos ha trabajado y trabaja mucho en este sentido para formar allí un Grupo esperantista.

Valencia.—Los ecos del grandísimo ruido hecho por el Congreso de Ginebra han llenado el mundo entero, y habiendo llegado á España han repercutido en la prensa nacional de todos los matices, y de un modo especial en la de Valencia, de tal manera, que el numeroso público que se ha levantado con deseos de aprender el Esperanto ha concluido con los libros destinados á ello que había en todas las librerías, y el Grupo esperantista se ha visto obligado á tomar una nueva casa social en la principal calle de Valencia, en cuyos balcones el gran rótulo es el gran instrumento de propaganda, lo mismo que la bandera verde en los días festivos. Los socios son ya cerca de 200, y se espera que ha de llegar

de la 9.ª ĝis la 10.ª vespere. Profesoro, S.^{ro} Duyos. Ankaŭ en la Piaĵ Skoloj estas malfermita kurso de la 6.ª ĝis la 7.ª horo vespere; profesoro, Pastro Guinart.

Vidu la anoncon kiun ni enmetas pri la Konsulejo Esperantista en Murcio. Kiel tiu ĉi, oni fondis, laŭ niaj sciigoj, en Valencio, kies konsulo estas S.^{ro} Jimenez Loira, kaj en Aguilas S.^{ro} Norman Maclean.

Tuy (Pontevedra). — La valencianoj kiuj loĝas en tiu ĉi urbo, sekvante la esperantan movadon en sia kara patrujo, *la perlo de la Turia* (rivero valencia), pensas fondi esperantistan grupon. Ni tutkore salutas niajn samlandanoj de Tuy.

Dum tiu ĉi monato okupis sin pri Esperanto la jenaj ĵurnaloj:

Diario de Pontevedra; *Vida Nueva*, de Tortosa; *La Voz de Valencia*; *Las Provincias* (Valencia); *La Correspondencia* (Valencia); *El Heraldo de Castellón*; *Las Noticias* (Barcelona); *La Alborada* (Alcalá de Chivert).

á 500; entre ellos hay personajes de importancia. En la casa social del Grupo se dan dos clases: de cuatro á cinco y de nueve á diez de la noche; profesor el Sr. Duyos. También en las Escuelas Pías se ha abierto una clase de seis á siete de la tarde: profesor el P. Guinart.

Véase el anuncio que ponemos sobre el Consulado esperantista establecido en Murcia. Como ese hay ya establecidos, según noticias, en Valencia, á cargo de D. Augusto Jiménez Loira, Paz, 20, y en Aguilas á cargo del Sr. Norman Maclean.

Tuy (Pontevedra). — Los valencianos que viven en esta ciudad, secundando el movimiento esperantista en su querida patria, *la perla del Turia*, se proponen fundar un grupo esperantista. De todo corazón saludamos á nuestros paisanos de Tuy.

Durante este mes se han ocupado del Esperanto los periódicos siguientes:

NOVAJ ANOJ DE H. S. P. P. E.

Ocaña (Toledo): 497, Elesbaán Calvillo Contreras. — *Madrid*: 498, Pedro Tovar. — *Tlaxacala* (Méjico): 499, José Amposta Adell. — *Barcelona*: 500, J. E. Soler. — *Calahorra*: 501, Angel Santolaya Aleson. — *Santa Cruz de Tenerife*: 502, Miguel de Cámara. — *Vigo*: 503, Bernardo Fernández Rodrigo; 504, José Parallé García; 505, Marcelino Rodríguez; 506, Justo Pereira Barcia; 507, Ramón S. Fernández; 508, Agustín Criado. — *Lisboa*: 509, Jaime Souza Sebriza. — *Tuy* (Pontevedra): 510, Rafael García Sánchez. — *Puerto Real* (Cádiz): 511, Francisco Pérez Llorens. — *Cartagena*: 512, Ricardo G. Begoña Calderón. — *Santa Cruz de la Palma*: 513, José Nogués. — *Valencia*: 514, Fernando Kindelan Griñán; 515, Luis Albert Iruruzum; 516, Vicente Albert Rubio; 517, Antonio Escofet Valero; 518, Augusto Duprat; 519, Rafael Ramírez Magenti; 520, José Martínez Aloy; 521, Antonio Montesinos Cabrelles; 522, Luis Albacar; 523, Vicente Marzal Mustieles; 524, Adrián Lombart Alegret; 525, Ginés Almagro Vengut; 526, Enrique Batalla Vives; 527, Joaquín Viguer; 528, Manuel Oliag; 529, Luis Alario Mansanet; 530, Vicente Peirats Ríos; 531, Francisco Gresa Sanahuja; 532, Narciso Guillot Llopis; 533, Pascual González Guardiola; 534, Rafael Sanz Vila; 535, José Nácher Nicolau; 536, Vicente Marzal Calvo; 537, Rafael Díez; 538, Ramón Payá Valler; 539, Salvador Martínez Perales.

Korespondada fakto de "La Suno Hispana,"

FRAŬLINO:

J. G. Torquemada.

SINJOROJ:

E. G., Siguenzo.—R. T. V., Marikuppano (Indujo).—A. B., Manilvo.—G. N., Malago.—H. F. S., Londono.—M. S., Valencio.—P. T., Madrid.—G. E., Grenoble (Francujo).—M. O., Valencio.—L. C., Cartageno.—E. C., Estepono.—I. S., Bilbao.—M. G., Alamos (Meksikujo).—I. G. S., Avila.—J. S. C., Almeria.—F. G. Q., Pontevedra.—H. L. S. Felizo Gixols'o.—J. A., Barcelono.—J. M., Barcelono.—D. G., Barcelono.—A. J., Parizo.—B. J., Ciudadelo.—A. D. S., Barcelono.—J. S., Alcala.—M. S. S., Almerio.—M. D., Kearuyo (E. M. A.)—J. B., Moncado.—J. N., Sta. Cruco Palmo.

Mi ricevus viajn abonpagojn. Dankon.

Kore salutas Vin,

A. J. L.

Tipografia Moderna, á cargo de Miguel Gimeno, Avellanas, 11—Valencia.

ANONCOJ

S. Francis W. Keis, 49 Grafton Street—Fitzroy Square—Londono W. (Anglujo) deziras interŝanĝi ilustritajn poŝtkartojn. Li preferas tipojn de hispanaj landanoj.

Manuel Zabala, ĉe la Banko de Vizcaya, *Bilbao* (Hispanujo), interŝanĝos uzitajn poŝtmarkojn, per kvantoj da 100 ĝis 500, ne akceptante francajn nek anglajn.

ESPERANTO *Konsulejo de Esperanto en Murcio (Hispanujo)*.—Konsente kun la Grupo esperantista de Murcio, kaj kun la helpo (nemona) de kelkaj esperantistoj, ni kreis en mia hejmo, Konsulejon, kies plena adreso (kiun oni ne devas traduki esperanten) estas: **ESPERANTO, Malecón C, Murcia (España)**.

Ĝi estos malfermita la nefestajn tagojn, de la 9.ª horo matene ĝis la 1.ª, kaj de la 3.ª ĝis la 5.ª posttagmeze. Ĝi nur estos devigata respondi la leterojn kiuj enhavos por la respondo, poŝtmarkojn neuzitajn de kia ajn lando, kaj fari la antaŭpagitajn mendojn.

RICARDO CODORNIU.

S-ro ANDREO PIÑO ALEGRET
Advokato
Vocdonanto de la Grupo Valencia kaj Administranto
de LA SUNO HISPANA.

LA SUNO HISPANA *

ENHAVO: 1. Avizo.—2. Konstanta Komitato de la Kongreso de Esperanto (1.ª cirkulero).—3. 2.ª Universala Kongreso Esperantista de Genevo.—4. Sciigoj.—5. Bibliografio.—6. Esperanto en la militistaro.—7. Novaj amoj de H. S. p. p. E.—8. Anoncoj.

AVIZO

Pro manko da loko ni estas devigataj haltigi la publikigon de nia felietono «La Jeso de Knabinoj» ĝis la fino de la raporto pri la 3.ª Kongreso de Esperanto en Genevo. Ni penas por la baldaŭa repaero de la bela Moratina komedio.

AVISO

Por falta de espacio nos vemos obligados á suspender la publicación de nuestro folletín «El sí de las niñas» hasta terminar la narración del 2.º Congreso de Esperanto en Ginebra. Trabajaremos para que la bella comedia de Moratin reaparezca pronto.

KONSTANTA KOMITATO DE LA KONGRESO DE ESPERANTO

I.ª CIRKULERO

Pri la fondo de Esperantistaj Konsulejoj

Multaj esperantistoj faris proponojn aŭ petis sciigojn, ĉu en gazetoj, ĉu skribante al la Centra Oficejo, pri la fondo de Esperantistaj Konsulejoj, konsilita de la 2.ª Kongreso.

Ni kredas do utile ne atendi la eldonon de l'Oficiala Protokolaro, nunte mpe en preparo, por konigi al vi la nunan staton de la demando.

Tiu demando estis prezentata al la Kongreso per raporto de l'Organiza Komitato, kies teksto estas aldonita al tiu ĉi cirkulero.

Jen, aliflanke, resumo de la Protokolaro, rilate al ĝia diskutado:

«La Kongreso unuvoĉe aprobis la konkludojn de la raporto, kaj diskutadis pri la vortoj: «Konsulo» kaj «Konsulejo». Ĉar, en kelkaj landoj, la uzo de la vorto «Konsulo» povas esti malpermesata, la Kongreso, akceptante oficiale la vortojn «Konsulo» kaj «Konsulejo», konsilas al la personoj, kiuj ne povos uzi tiujn vortojn, ke ili uzu aliajn, kaj prefere «Esperantista Agentejo» kaj «Esperantisto Agento».

Kiel vi rimarkos, la Kongreso kontentiĝis aprobante la principon proponitan de l'Organiza Komitato, nome, ke la fendo de konsulejoj estas loka afero, sed ke, por pligrandigi ilian aŭtoritaton, estas rekomendinde ke ili estu kreaĵoj de la esperantistaj Societoj aŭ Grupoj: memkompreneble estas ke Konsulejo, kies ŝildo portos la surskribon «Esperantista Konsulejo de la Societo de...», ĝuos pli grandan estimon, ol alia.

Sed ni devas atentigi vin pri tio, ke la Centra Oficejo kaj la Organiza Komitato havas nenian rajtigon por elekti Konsulojn, kaj ke tiaj proponoj ne devas esti direktataj al ili, kiel oni jam faris malprave.

Rilate al tiu afero, la Centra Oficejo povas nur ludi la—cetere tre utilan—rolon, kiun difinis ĝia titolo mem, t. e. alcentrigi la sciigojn pri konsulejoj regule fonditaj laŭ la deziro de la 2.^a Kongreso, por konigi ilin al la esperantistaro. Tio efektiviĝos per la publikigo de la dua eldono de l'*Esperantista Societaro*, kiu aperos ĉirkaŭ la fino de januaro (la unua eldono, prokrastita pro la Kongreso kaj pro la neeviteblaj malfacilaĵoj de l'komenco de tia entrepreno, estos baldaŭ sendata al vi, kiel specimeno).

Ni petas do insiste ĉiujn societojn kiuj fondos konsulejojn kiuj naskiĝos propramove, ke ili bonvolu informi, kiel eble plej baldaŭe post la organizo, la Centran Oficejon.

En la nomo de la Konstanta Komitato de la Kongresoj de Esperanto,

La ĝenerala sekretario:

GASTON MOCH.

2.ª Universala Kongreso Esperantista en Genevo

Tuje oni elektas la naciajn riprezentantojn. Kiam oni elektas la hispanujajn sonis la nomoj de niaj amikoj S.^{roj} Guinart, Aya kaj Sabadell kaj poste: *Riprezentanto hatalanuja*: S.^{ro} Pujulá.

Oni legas multajn telegramojn de aliĝo kaj saluto, alsenditaj el ĉiuj partoj de la mondo, inter aliaj el Nova Zelando, Suda Afriko, Tifliso, Vladivostoko k. t. p.

Fine, S.^{ro} Privat, ĝenerala organiza sekretario faras kelkajn avertojn kaj rimarkojn rilate al sia ofico inter la ĉeestantaj aplaŭdoj kaj finiĝas la kunsido.

Acto seguido se procede á nombrar á los representantes de las naciones. Llegó el turno á España y sonaron los nombres de nuestros amigos Sres. Guinart, Aya y Sabadell, y á continuación *representante por Cataluña*, Sr. Pujulá.

Se da lectura á muchos telegramas de adhesión y de saludo remitidos de todos los puntos del globo, entre otros de Nueva Zelanda, Africa del Sur, Tiflis, Vladivostok, etc.

Por fin M. Privat, Secretario general de organizacion, hace algunas advertencias y observaciones relativas á su ramo, en medio de los aplausos de la concurrencia, y se levanta la sesión.

Unu el la avertoj estis ke je la foriro restos tie tiuj, kiuj estis elektitaj delegitoj aŭ riprezentantoj naciaj. La hispanoj, kiuj estis plene mirigitaj aŭdante elekti aparte riprezentanton de Katalanujo, kiel se ĝi ne estu parto de Hispanujo, povis tiam interparoli pri tiu malbona impresio. Ili sin direktis al D.^{ro} Zamenhof simple klarigante la aferon kaj aldonante ke tio estis en Hispanujo afero politika kaj ke pro sia honoro ne povis ĝin konsenti la hispanoj, ĉar ili estus mallauĉdotaj de siaj sampatrujanoj; proponantesamtempe manieron por akordigi ĉion, t. e., nomi S.^{ron} Pujulá ankaŭ riprezentanto de Hispanujo.

Sendube restis konvinkita D.^{ro} Zamenhof pri la graveco de la hispanoj, ĉar ne atendante pli, li eliris el la ĉambro por taŭgaranĝi la aferon. Sed eble S.^{ro} Pujulá, kiu pro la elmontroj disigaj okazintaj en Barcelono forkuris el sia patrujo kaj vivas memvole ekzilita en Parizo, ne akceptis la proponon, ĉar S.^{ro} Ayza estis vokata por atingi interkonsentan solvon.

Fine, post granda diskutado oni decidis, ke la riprezentado estos laŭ lingvoj ne laŭ nacioj, kaj ĉar S.^{ro} Pujulá ne akceptis la kunestadon de S.^{ro} Sabadell en la riprezentado de la katalanoj, tiu ĉi sinjoro eniris en la riprezentadon de la hispana lingvo.

Malaperinte ĉia kaŭzo de malplaĉo, S.^{ro} Gaston Moch, kiel ĝenerala sekretario, legis la nomaron de la *delegitoj ĉiulingvaj*.

SOLENA MALFERMO

Victoria Hal estas la salono difinita por la solena malfermo de la Kongreso. Ĝi ankaŭ sidas en la strato de Generalo Dufour. La lukso de la reĝaj loĝejoj povas doni al ni la plej proksiman ideon pri tiu uzata en la konstruado kaj ornamo de tiu granda domo. Starigita de riĉa anglo por koncertoj kaj muzikaŭdadoj kaj

Una de las advertencias había sido que al tiempo del desfile quedasen allí los que habían sido nombrados delegados ó representantes de las naciones. Los españoles, que no habían salido de su asombro al oír nombrar aparte representante de Cataluña, como si ésta no fuese parte de España, pudieron entonces comunicarse aquella mala impresión. Acudieron al Dr. Zamenhof exponiéndole sencillamente el asunto y añadiendo era una cuestión candente en España de carácter político, y que por su honor no podían consentir los españoles, so pena de recibir las censuras de sus compatriotas, exponiéndole al mismo tiempo la forma de conciliarlo, nombrando al Sr. Pujulá representante también de España.

Convencido debió quedar el doctor Zamenhof de la razón que asistía á los españoles, cuando sin aguardar más salió de la estancia para arreglar el asunto. Sin duda el Sr. Pujulá, que por alharacas separatistas ocurridas en Barcelona tuvo que escapar de su patria viviendo extraño en París, no dió su brazo á torcer cuando fué llamado el Sr. Ayza para conseguir un medio de conciliación.

Finalmente, después de grande debate, se acordó que la representación fuese por idiomas, no por naciones, y no queriendo el Sr. Pujulá, por atribuirse la representación de los catalanes, que figurase juntamente con él el Sr. Sabadell, desistió este último en aras de la concordia de representar á la lengua catalana y formó parte de la delegación de la lengua española.

Desaparecido ya todo motivo de disgusto, el Sr. Gaston Moch, como Secretario general, leyó las candidaturas de los delegados de los *distintos idiomas*.

SOLEMNE APERTURA

Victoria Hall es el salón destinado á la solemne apertura del Congreso. Se halla situado también en la calle del General Dufour. El lujo de la morada de los reyes nos puede dar la idea más aproximada del empleado en la construcción y el ornato de este grandioso edificio. Construído por un ricachón in-

donacita poste al la Ĝeneva urbestro, plie la plej bonajn kondiĉojn por sia celo, ĝi enhavas ĉiujn rilatajn la arton kaj la bonstilon.

Estas la 8 kaj duono vespere. Apud la ĉefa pordo, tra kiu sin ĵetas brilega lumo sur la straton, staras kelkaj scivoluloj, kiuj vidas preterpasi senfinajn vicojn da personoj etikete vestitaj, montantaj multaj el ili sur la brusto la belan stelon verdan.

Se al la 1.000 kaj kelkaj verdaj kartoj oni aldonas la multajn blankajn de la aliĝintoj al Kongreso kaj la 2.000 invitbiletojn, kiuj estis avide petataj de la necesperantistoj sidantaj en Genevo, oni ricevos ideon pri la proksimuma nombro da ĉeestantoj en *Victoria Hall* ĉe la solena malfermo de la Kongreso.

La komitatoj kaj riprezentantoj eniris tra la flanko pordo, por pli facile eniri sur la estradon, kiu restis senhoma ĝis la komenca momento mem. Tie estis longa tablo por la prezidantoj kaj sekretarioj, kun siaj respondaj seĝoj, post kiuj estis du vicoj pli por la komitatoj kaj riprezentantoj, kaj la grandega estrado finis per alta ŝtoparo, kaj funde, apartigita de tiu ĉi per granda kornico, staris belega kaj grandega orgeno. Dekstre kaj apud la prezida tablo, estis alia tablo por la parolantoj.

Ĉe la kortuŝantaj sonoj eltiritaj el la orgeno de delikataj manoj, aperas sur la estrado la simpatia figuro de doktoro Zamenhof, sekvata de la komitatoj kaj delegitoj. En tiu ĉi momento la tuta ĉeestantaro stariĝas kaj freneze aklamas la gloran aŭtoron de Esperanto. Apud la doktoro sidiĝas S.^{roj} Schneeberger, Sebert, Mybs, k. c.; poste la riprezentantoj.

S.^{ro} Schneeberger, kiel prezidanto parolas unue en Esperanto, por saluti la elpensinton de Esperanto, danki la lokan Genevan Komitaton kaj la internacian kaj por diziri bonvenon al ĉiuj kon-

gls para conciertos ó audiciones y regalado después al municipio de Ginebra, á todas las mejores condiciones para su objeto reúne aquellas que dicen relación al arte y al buen gusto.

Son las ocho y media de la noche. Junto á la puerta principal, que arroja una luz esplendorosa sobre el suelo de la calle, se hallan algunos curiosos que ven pasar interminables cordones de personas vestidas de toda etiqueta, ostentando muchas de ellas en su pecho la hermosa estrella verde.

Si á las 1.000 y tantas tarjetas verdes se añaden las muchas blancas de los adheridos al Congreso, más las 2.000 invitaciones que ávidamente eran solicitadas por los no esperantistas que en Ginebra residían, se tendrá idea del número aproximado de concurrentes en *Victoria Hall* á la solemne apertura del Congreso.

Los miembros del Comité y los representantes entraban por la puerta lateral para tener más cómodo acceso al estrado, que permanecía despejado hasta el momento mismo de empezar. En él había colocada una larga mesa para la presidencia y secretarios, con sus correspondientes sillas, tras éstas dos filas más para el Comité y representantes, terminando aquella inmensa plataforma en una elevada escalinata, y en el fondo, separado de ésta por una gran cornisa, un magnífico órgano de grandes proporciones. A la derecha, y junto á la mesa presidencial, otra mesa para los oradores.

A los sentidos acordes arrancados al órgano por manos muy delicadas aparece en el estrado la simpática figura del doctor Zamenhof, seguido de los miembros del Comité y de los delegados. En este momento todo el público se pone en pie y aclama frenéticamente al glorioso autor del Esperanto. Al lado del Doctor siéntanse los Sres. Schneebeer, Sebert, Mybs, etc.; detrás los representantes.

El Sr. Schneeberger, como presidente, toma el primero la palabra en Esperanto para saludar la presencia del autor del Esperanto, da también las gracias al Comité local de Ginebra y al Comité inter-

gresanoj; li sentas sin feliĉa kaj fiera esti elektita prezidanto de tiu ĉi Kongreso, kiu atingas la simpatian de la tuta ĝeneva loĝantaro. Li prezentas la bonajn deziraĵojn de la Esperantista Svisa Societo kaj deziras la plej plenan sukceson por la dua internacia Kongreso de Esperanto.

Oni donas la vorton al generalo Sebert, kiu france parolas ĉar havas veran intereson, ke lin komprenu la multaj aŭdantoj, kiuj kvankam estas en la salono ne konas Esperanton. Li laŭdas la Svisajn instituciojn, ĝian belan landon, doktoron Zamenhof, dank'al kiu oni eble vidos novan fratan epokon ĉe la popoloj.

S.^{ro} Boirac, rektoro de la Dijona Universitato salutas la esperantistojn el ĉiuj nacioj, rememoras la Bulonjan Kongreson kaj per mallongaj frazoj desegnas la klarecon kaj facilecon de la lingvo internacia. Li salutas la gloran Genevan respublikon, kies historio estas tiel granda, kiel bela.

S.^{ro} E. Bernard, prezidanto de la Grupo Esperantista Geneva, legas leteron de la respektinda Ernesto Naville. Ĉar ni ĝin trovas grandinteresa, ni ĝin konigas al niaj legantoj:

«La peto partopreni en la esperantista Kongreso, kiun faris al ni la organiza komitato, kaŭzis al mi duoblan bedaŭron: ne povi ĉeesti persone en tiu grava kunveno kaj redakti france kelkajn parolojn, kiujn mi plezure estus skribinta en bona Esperanto.

»Jam de multaj jaroj, de tridek almenaŭ, mi estas konvinkita ke la enkonduko de lingvo internacia estas la produkto natura, necesa de l'ĝenerala irado de la civilizacio kaj speciale de la pli kaj pli granda multigado de l'transportaj rimedoj. Al homoj, kies reciproka proksimiĝo ĉiutage fariĝas pli facila, estas ĉiutage pli

nacional, la bienvenida á todos los congresistas, y se llama dichoso y dice que se siente orgulloso de haber sido designado presidente de este Congreso, que puede contar con las simpatías de toda la población ginebrina. Presenta los buenos deseos de la Sociedad esperantista suiza y hace votos por el éxito más completo del segundo Congreso internacional de Esperanto.

Se da la palabra al general Sebert, que se expresa en francés porque tiene interés particular de que le entienda el mucho público que, desconocedor del Esperanto, llena gran parte del salón. Hace el elogio de las instituciones de Suiza, de su hermoso país, de Zamenhof, gracias al cual se verá tal vez lucir una nueva era de fraternidad entre los pueblos.

El Sr. Boirac, rector de la Universidad de Dijon, saluda á los esperantistas de todas las naciones, tiene un recuerdo para el Congreso de Boulogne, y bosqueja en breves frases las cualidades de claridad y sencillez de la lengua internacional. Saluda á la gloriosa república de Ginebra, cuya historia es tan grande como hermosa.

El Sr. E. Bernard, presidente del Grupo esperantista de Ginebra, da lectura á una carta del respetabilísimo Ernesto Naville. Como la conceptuamos de gran interés, la damos á conocer á nuestros lectores:

«La invitación á tomar parte en el Congreso esperantista, que el comité de organización me ha hecho el honor de enviarme, ha causado en mí un doble sentimiento: el no poder asistir personalmente á esa importantísima reunión; el tener que redactar en francés estas frases, que hubiese sido para mí satisfactorio escribir en buen Esperanto.

»Hace muchos años, lo menos treinta, que tengo la convicción de que un idioma internacional es el producto natural y necesario de la marcha general de la civilización, y especialmente de la multiplicación siempre creciente de los medios de transporte. A hombres cuya aproximación se hace de día en día más fácil, es

grave doni rimedon de interkompreniĝo. Tiu ĉi diro havas laŭ mia juĝo certecon preskaŭ egalan je tiu de geometria aksiomo.

»En la epoko, kiam la kreaĵon de D.^{ro} Zamenhof mi ekkonis, mi aŭdis, ke Max Müller estis dirinta tiujn ĉi du opiniojn:

»1.ª La kreo de lingvo internacia multe pli simpla ol la nunaj lingvoj estas saĝa entrepreno.

»2.^a Inter ĉiuj penoj faritaj laŭ tiu direkto, Esperanto meritas la preferon.

»Por certigi ĉu tiu estis tute vera, mi skribis al la ĝlora profesoro de Oxford, kiu afable respondis al mi, ke mi estis bone informita; kaj antaŭ lia morto, li povis doni publikajn pruvojn pri sia aprobo de Esperanto.

»La aŭtoritato de tiel eminenta homo, rigardata kiel unuaranga scienculo en la studado de l'lingvoj, igis min opinii, ke Esperanto povas liveri la solvon de la problemo pri la lingvo internacia. Mi de tiu tempo sekvis kun forta intereso la progresojn rilate tre rapidajn de entrepreno, kies sukceson konstatos kaj pligrandigos la Bulonja Kongreso kaj mi esperas la Geneva.

»Mi do fariĝis esperantisto, kaj tamen mi ne scias Esperanton. Mi ĝin konas sufiĉe por scii kiom simpla ĝi estas kaj facile akirebla; sed mi ĝin ne posedas; mi estas kapabla nek ĝin paroli nek ĝin skribi.

»Feliĉe la direktoroj de la entrepreno, kiu nin kunvenigas, donas la rajton sin nomi esperantistoj al du klasoj de homoj: la personoj, kiuj scias la novan lingvon; ili estas la adeptoj; kaj la personoj, kiuj malhelpataj ĝin lerni pro iaj cirkonstancoj, komprenas la grandan gravecon de la entrepreno, ĝin aprobas kaj faras ĉion eblan por helpi al ĝi; ili estas aprobantoj. Mi metas min en la lastajn, en la klason de la humiluloj kaj, kvankam mi ne scias Esperanton, mi estas fervora esperantisto.

cada día más importante darles el medio de entenderse mutuamente. Esta afirmación tiene para mí una certeza casi igual á la de un axioma de Geometría.

»En la época en que conocí la obra del Dr. Zamenhof, supe que Max Müller había emitido estas dos opiniones:

»1.ª El establecimiento de una lengua internacional, mucho más sencilla que las lenguas actuales, es una empresa razonable.

»2.ª Entre todos los esfuerzos que se han hecho en este sentido, el Esperanto es al cual se debe dar la preferencia.

»Para asegurarme de que esto, efectivamente era así, escribí al ilustre profesor de Oxford, que tuvo la atención de contestarme que había sido yo bien informado, y quien ha podido antes de su muerte dar muestras públicas de su aprobación del Esperanto.

»La autoridad de un hombre tan eminente, considerado como un sabio de primer orden en el estudio de las lenguas, me obligó á admitir que el Esperanto podía ofrecer la solución del problema de la lengua internacional. He seguido desde entonces con vivo interés los progresos relativamente muy rápidos de una causa cuyo éxito pondrán de relieve y aumentarán el Congreso de Boulogne-sur-Mer y el de Ginebra, según espero.

»Me hice, pues, esperantista, y sin embargo no sé el Esperanto. Lo conozco lo necesario para saber cuán sencillo es y cuán fácil su adquisición, pero no lo poseo. No podría ni hablarlo ni escribirlo.

»Felizmente hay dos clases de personas á quienes los directores de la obra que os reúne dan el derecho de llamarse esperantistas. Los que saben la nueva lengua: estos son los adeptos; y los que no pudiendo aprenderlo por circunstancias personales, comprenden toda la importancia de la empresa, la aprueban, y hacen todo lo que pueden para favorecerla; éstos son los aprobadores. Yo me cuento en el número de estos últimos, en la clase de los humildes, y sin saber Esperanto soy un esperantista celoso.

»Sed (eble vi demandas min) kial mi ne faras la necesan penon por pasi de la klero de la aprobantoj en tiun de ia adepto? Kial, mi tuj diros al vi:

»Mi estis instigita de diversaj motivoj aldoni al la lernado de mia patra lingvo, la lernadon de kvin aliaj lingvoj (latina, greka, hebrea, germana kaj itala). Tiujn lingvojn, dum la daŭrado de mia longa vivo, mi ĝenerale forgesis, ĉar devinte tro multajn lerni, mi ne plene estis ilin lerninta. Sed nun, kiam mi estas tre baldaŭ finonta mian 90.^{an} jaron, mia maljuna kapo lacigita apenaŭ sufiĉas, kaj iafoje ne sufiĉas por la plenumo de miaj plej pozitivaj devoj.

»Mi do ne sentas en mi nek la rajton, nek la povon aldoni sepan lingvon, kiel ajn facila ĝi estas, al la ses aliaj, kun kiuj mi iom konatiĝis.

»Sed jen tio, kion mi povas diri al ĉiuj personoj kapablaj ĝin fari: «Informiĝu pri la naturo de Esperanto kaj pri ĝiaj progresoj, kaj se vi atingos la saman konkludon kiel mi, lernu tiun lingvon kaj admonu ĉiujn, ke ili ĝin lernu: vi tiel laboros en granda kaj bona faraĵo.»

»Se, ian tagon, oni povus diri ke, flanke de la naciaj lingvoj, kiuj daŭrigos sian malvolviĝadon naturan, ekzistas unu rimedo de komunikado inter la loĝantoj de la terglobo, unu *homara* lingvo, tiu tago estos unu el la grandaj datoj de la historio.»

Tiu letero estis akceptata per longa aplaŭdado, kiu poste resonis, kiam sinjoro Privat ĝin tradukis esperanten.

Tuj la Doktoro levigas por fari sian paroladon. (*Granda aplaŭdado.*)

(*Daŭrigota.*)

»Mas (podréis preguntar), ¿por qué no hago yo el esfuerzo necesario para pasar de la clase de los aprobadores á la de los adeptos? Voy á deciros el por qué.

»Por diversidad de razones fuí llevado á unir al estudio de mi lengua maternal el estudio de otras cinco lenguas (latín, griego, hebreo, alemán é italiano.) Estas lenguas, en general, en el curso de mi larga carrera, las he dado al olvido, porque teniendo mucho que aprender, las aprendí de una manera incompleta. Ahora, cuando ya estoy á punto de cumplir mis 90 años, mi decrepita cabeza apenas es suficiente y á veces del todo insuficiente para cumplir mis obligaciones más positivas.

»Yo no me siento ni con derecho ni con poder de unir una séptima lengua, por fácil que sea, á las seis con las cuales hice algún conocimiento.

»Mas he aquí lo que yo puedo decir á todas las personas que quieran ponerlo en práctica: Informaos de la naturaleza del Esperanto y de sus progresos, y si llegáis á las mismas convicciones que yo, estudiadlo é inducid á los demás á que lo estudien. Así colaboraréis en una obra grande y buena.

»Si un día se pudiese decir que al lado de las lenguas nacionales, que continuarán su desarrollo natural, existe un medio de comunicación entre todos los habitantes del globo, una *lengua de la humanidad*, aquel día sería una de las grandes fechas de la historia.»

Esta carta fué acogida con grandes aplausos, que se repitieron después que el Sr. Privat la tradujo al Esperanto.

Acto seguido el Doctor se levanta para hablar. (*Grandes aplausos.*)

(*Continuará.*)

Sciigoj

Ni sendas nian kondolencon al la familio de S.^{ro} Leopoldo Barrios, staba kolonelo kiu ĵus mortis en Málaga, kaj kiu estis nia samideano.

Alĝerujo.—La «Algeria Stelo» diris en sia septembra numero, ke ĝi sentis sin devigata ĉesi la publikigadon, pro manko da monaj rimedoj. Ni bedaŭras la malaperon de tiu estimata kolego.

Ameriko.—La gravaj ĵurnaloj «Chicago Chronicle», «Philadelphia Nort Amerikan», «Boston Post» kaj «Seattle Daily News» publikigas senintermanke artikolojn favorajn al Esperanto.

«La Amerika Esperantisto» estas nova esperanta ĵurnalo, ĵus aperinta, en Oklahoma City (U. S. A.). Ĝi enhavas elementojn pri gramatiko kaj vortaro, kun ekzercoj, de nia lingvo. Ni esperas ke tiu-ĉi publikaĵo kunhelpos la progreson de Esperanto en Nord-Ameriko, kaj ni kore akceptas ĝin en nia intertrakto kaj korespondado.

Aŭstralio.—Ĉiusemajne enpresas «Brisbane Observer», ĵurnalo de tiu malproksima lando, aron da lecionoj, tradukojn kaj sciigojn pri Esperanto. Ankaŭ la redaktoro de «Australian Review of Reviews» estas arda partiano de nia lingvo, kiun li senĉese propagandas.

Anglujo.—La liverpool'aj esperantistoj, estas funebritaj, kaŭze la drono de D.^{ro} Lloyd en riveron de Rhone, dum sia ĉeestado tie kiam li promenadis sur ĝiaj bordoj, la tagojn de la Geneva Kongreso. Al lia familio kaj amikoj, nian partoprenon en la malĝojo.

La internacia Kongreso de oficistoj en Londono, decidis unuvoĉe ke Esperanto estu akceptata, kiel oficiala lingvo, en ĉiuj estontaj internaciaj kongresoj,

Enviamos nuesta pésame á la familia del Sr. D. Leopoldo Barrios, coronel de Estado Mayor, que ha fallecido en Málaga, y era esperantista.

Argelia.—La «Estrella de Argel» diĵo en su número de Septiembre que se sentía obligado, á cesar en su publicación por falta de recursos pecuniarios. Lamentamos la desaparición de aquel estimado colega.

América.—Los importantes periódicos «Chicago Chronicle», «Philadelphia Nort American», «Boston Post» y «Scattle Daily News» publican continuamente artículos favorables al Esperanto.

«El Esperantista de América» es un nuevo periódico de Esperanto que acaba de aparecer en la ciudad Oklahoma (Estados Unidos de América). Contiene elementos de gramática y diccionario, con ejercicios, de nuestra lengua. Esperamos que esta publicación cooperará al progreso del Esperanto en la América del Norte, y cordialmente lo recibimos en nuestra comunicación y correspondencia.

Australia.—Semanalmente imprime «Brisbane Observer», periódico de aquel lejano país, una serie de lecciones, traducciones y noticias sobre el Esperanto. También el redactor de «Australian Review of Reviews» es ardiente partidario de nuestra lengua, que propaga incesantemente.

Inglaterra.—Los esperantistas de Liverpool están de duelo por haberse ahogado el Dr. Lloyd en un río de Rhone, durante su estancia allí, cuando paseaba por sus orillas, en los días del Congreso de Ginebra. A su familia y amigos nuestra participación en la tristeza.

El congreso internacional de empleados en Londres decidió por unanimidad que el Esperanto sea aceptado como lengua oficial en todos los futuros congre-

kaj instigi la Registrarojn por ĝia instruado en la unu-kaj dua-gradaj lernejoj.

Interesan sciigon raportas «Daily News». Kosmopolita aŭdantaro kunvenis en la Polyglot klubo de Londono, kie S.^{ro} Cesare Cucchi devis diri, uzante la italan lingvon, paroladon pri la religia sento en la vivado kaj arto de la nacioj: do, li ŝanĝis la nomitan lingvon per Esperanto, kaj bonege estis komprenata, kaj sukcesis. Tio pravas la disvastiĝo de Esperanto en la angla ĉefurbo.

Belgujo.—La Ministro de Instruado intencas enkonduki Esperanton en lernejoj.

Brazilujo.—En Campinas kaj Porto Alegre fondiĝis esperantistaj grupoj.

Ĉilio.—En Santiago tri kursojn de Esperanto oni klarigas nune.

Danujo.—Formiĝis grupo en Kopenhago.

Franujo.—En la Geneva ekspozicio oni multe rimarkis la unuan jarkolekton binditan de la bela gazeto «Tra la Mondo», kiu la aŭgusta numero komencis kaj sekvis ĝis la oktobra, amuzigan kaj interesan noveleto de nia sampatrujano S.^{ro} Johano Muñoz Pabon, esperantigita de S.^{ro} Johano García Martín.

«L'Esperantiste» raportas detale kaj ĝuste, kun plena informado, la sukcesojn de la Kongreso, kaj la aferojn pritraktitajn en tiu grava internacia kunveno, estante speciale interesa la letero de naŭdekjara kaj klera filozofo S.^{ro} Ernesto Naville pri sia konatiĝo kun Esperanto.

Laŭ la deziro de la Geneva Kongreso la «Amikaro Esperantista», kies anoj apartenas al ĉiuj branĉoj de l'komerco, industrio, artoj, instruado k. t. p. kaj sekve estas tute kapabla doni pri tiuj aferoj la plej precizajn sciigojn ĵus fondiĝis Esperantan Konsulejon en Lyon'o.

sos internacionales, y excitar á los Gobiernos para su enseñanza en las escuelas de primeras y segundas letras.

Interesante noticia refiere «Daily News». Un auditorio cosmopolita se había reunido en el Club políglota de Londres, donde D. César Cucchi debía pronunciar un discurso, usando la lengua italiana, sobre el sentimiento religioso en la vida y en el arte de las naciones. Pues bien: cambió la nombrada lengua por el Esperanto, y fué comprendido y obtuvo éxito. Lo que prueba el desarrollo del Esperanto en la capital de Inglaterra.

Bélgica.—El ministro de Instrucción intenta introducir el Esperanto en las escuelas.

Brasil.—En Campinas y Porto Alegre se han fundado grupos esperantistas.

Chile.—En Santiago se explican tres cursos de Esperanto actualmente.

Dinamarca.—Se ha formado un grupo en Copenhague.

Francia.—En la exposición de Ginebra se observó mucho la colección del primer año, encuadrada, de la hermosa revista «A través del Mundo», que en el número de Agosto comenzó, y ha seguido hasta el de Octubre, una divertida é interesante novelita de nuestro compatriota D. Juan Muñoz Pabón, vertida al Esperanto por D. Juan García Martín.

El esperantista relata, detallada y exactamente, con información completa, los sucesos del Congreso y los asuntos tratados en aquella importante reunión internacional, siendo en especial interesante la carta del nonagenario y esclarecido filósofo D. Ernesto Naville sobre su conocimiento con el Esperanto.

Según el deseo del congreso de Ginebra, la «Amistad Esperantista», cuyos miembros pertenecen á todos los ramos del comercio, de la industria, artes, instrucción, etc., y por consiguiente están en condiciones de dar en estas materias las más exactas noticias, acaba de fundar un Consulado Esperantista en Lyon.

Ĝi elektis Konsulojn: S.^{mo} F. Servet, strato Garibaldi 45, poste strato Sentier, 10.—S.^{ro} F. Drudin, strato Trousset 107.—S.^{ro} E. Vincent, strato Paul Bert 3.—S.^{ro} G. Pouchot, strato Martinière 7.

Tiuj Konsuloj donos tre volonte kaj kiel eble plej akurate ĉiujn petitajn sciiĝojn.

Germanujo.—Esperanto multe progresas en tiu-ĉi nacio. 482 estas la nombro de nunaj lernantoj de nia lingvo en la grava urbo Dresde, kaj 400 tiuj de la volumoj el kiu konsistas la bibliotekon de ĝia grupo.

Leipzig havas hodiaŭ tri grupojn.

Nova grupo fondiĝis en Bremen.

Berlino kaj Frankfurta. M. sentis sin honoratajn per la vizito de D.^{ro} Zamenhof.

Rezultato de parolado kiun faris profesoro O. Simon pri «Lingvo internacia en instruado kaj komerco», estis fondiĝo de sekcio de la Reichenberga Grupo en Tetschen. Tiu grupo ricevis la Oran premion en la german-bohema ekspozicio, per sia fako esperanta.

Fine en Brunsvigo formiĝis esperanta komerca societo kun 200 anoj kaj la aliĝo de la «Kaufmanischer Verein» kiu konsistas el 17.000 membroj.

Polujo.—Kun granda plezuro ni salutas la aperon de «Pola esperantisto», bonega kolego kiu naskiĝis en la patrujo de la aŭtoro de Esperanto; kaj ni bedaŭras ne esti povinte fari tion antaŭ per la nericevo de la unua numero. Ĝi estas bela publikaĵo, en sia enhavo kaj presformo, bone informita, kaj lerte verkita. Korajn sentojn de amikeco kaj estimo, ni sendas al la distinginda kolego, kun deziro de longa kaj feliĉa ekzistado.

Hispanujo.—En *Bilbao*. Laŭ raportas nia fervora propagandisto S.^{ro} R. Unzaga la afero esperanta daŭre kaj prospere tre kreskas. Post klopodoj iom fruktigaj de la

Ha elegido cónsules á éstos: Señora F. Servet, calle de Garibaldi, 47; después calle de Sentier, 10.—Sr. F. Drudin, calle de Tronchet, 107.—Sr. E. Vincent, calle de Paul Bert, 3.—Sr. G. Puchot, calle de la Martinière, 7.

Estos cónsules darán con sumo gusto, y lo más pronto posible, las noticias que se les pida.

Alemania.—El Esperanto progresa mucho en esta nación; 482 es el número de los que actualmente aprenden nuestra lengua en la importante ciudad de Dresde, y 400 el de los volúmenes de que consta la biblioteca de su grupo.

Leipzig tiene hoy tres grupos.

Nuevo grupo se ha fundado en Bremen.

Berlín y Francfort a. M. se sintieron honrados con la visita del Dr. Zamenhof.

Resultado del discurso que hizo el profesor O. Simón sobre «La lengua internacional en la enseñanza y en el comercio», fué la fundación de una sección del grupo de Reichenberg, en Tetschen. Dicho grupo recibió medalla de oro en la exposición alemana bohemia por su sección de Esperanto

Finalmente, en Brunswick se ha formado una sociedad de comercio en Esperanto, con 200 miembros, y la adhesión de la «Kaufmanischer Verein», que comprende 17.000 miembros.

Polonia.—Con gran placer saludamos la aparición de «El esperantista polaco», excelente colega que ha nacido en la patria del autor del Esperanto. Es una hermosa publicación por su contenido y por su forma tipográfica, bien informada y correctamente escrita. Cordiales sentimientos de amistad y estimación enviamos al distinguido colega, con deseo de larga y feliz existencia.

España.—En *Bilbao*, según nos refiere nuestro fervoroso propagandista D. R. Unzaga, el Esperanto crece continua y prósperamente. Después de los

Grupo. jam elvekinta feliĉe ĝeneralan bonakcepton por l'ideo en la urbo kaj ankaŭ ekster ĝi, okazis neatendite rimarkinda favormovo inter urba klerularo tial, ke patronano de hispanaj esperantistoj, eminenta S.^{ro} Torres Quevedo, publike kuraĝigis, aplaŭdegante varme ĉe sciencula festeno, nian helpindan entreprenon kaj ĝiajn probatalantojn, Tiu nia eltalentiga samideano estis dum ia tempodaŭro la plej grava ĉefpersono ĉirkaŭ tie ĉi pro tio, ke li plensukcese eksperimentis en somerurbeto apud Bilbao kaj antaŭ sciivola saĝamaro, sian elpensajon nomatan *Telekino* kaj kies funkciado bazita sur fundamento de senfadena telegrafo ebligas regi de malproksime sen ia materiala perilo kaj nur per elektronĵoj iun ajn objekton surhavanta similan aparataron ricevontan la Hertzajn ondojn, laŭ li ĝin konstatis kaj konvinke elmontris turnante de tero ĉien kaj gvidante tra multenombraj barketoj kusantaj en rado, personliberan boaton kun nura masto kaj ilaro kaj kiu manovrigis precizege obeante la deziron de ĝia lerta reganto.

Por testi tiun kontentigan rezultaton pli ol dudek inĝenieroj decidis prezenti al tiu elpensinto honorigan festenon kie oni parolis precipe pri nia kara lingvo ĝin laŭdegante kaj konsilante ĝian studadon al ĉiuj personoj, laŭ raportis sekvantan tagon la tuta gazetaro. Tio sendube efikis multe ĉar tuj post kelkaj tagoj, ĉe unu el la plej gravaj privataj kolegioj, oni decidis mafermi esperantan fakon, kies ekzemplon imitis la urba Leĝosciencia Akademio anoncante ke baldaŭe oni ekinstruos ĉe ĝi la lingvon Esperanto.

Aliaj apartaj favorsignoj same aperis diversloke, pro kio, vidante nuntempe ĉion tion ĉi kaj ĝin komparante kun la stato de la propagando antaŭ fondiĝo de l'Grupo, oni rajtas eldiri laŭte kaj kun

trabajos algo fructíferos del Grupo, habiendo alcanzado felizmente una buena acogida para la idea en la ciudad y fuera de ella, inesperadamente ha tenido lugar un notable movimiento á favor entre la gente instruída de la ciudad; porque uno de los patronos del Esperanto en España, el eminente Sr. Torres Quevedo, se atrevió públicamente á aplaudir con calor en un banquete de sabios nuestra recomendable empresa y á sus principales corifeos. Este talentazo, seguidor de nuestra idea, ha sido durante algún tiempo la persona más importante en estos alrededores, por la razón de que en un pueblucillo cerca de Bilbao y en presencia de curiosos eruditos, ha hecho con brillantísimo éxito ensayos sobre su invento llamado *Telequino*, y cuyo funcionamiento, basado en la telegrafía sin hilos, permite gobernar desde lejos, sin ningún intermedio material, y sólo con las ondas eléctricas, cualquier objeto que lleve un aparato semejante para recibir las ondas de Hertz, como él lo hizo constar y lo demostró hasta la convicción, dirigiéndose desde tierra á todas partes, y guiando, á través de muchas barquillas que había en la rada, un bote vacío de personas sólo con el mástil y el aparato, al cual hizo maniobrar con precisión obedeciendo al deseo de su experimentado guía.

Para celebrar este resultado satisfactorio, más de veinte ingenieros decidieron ofrecer al autor un banquete honorífico, en el cual se habló principalmente de nuestra querida lengua, encomiándola y aconsejando su estudio, según relataron al día siguiente todos los periódicos. Esto, sin duda, produjo su efecto, pues algunos días después, en uno de los más importantes colegios privados se tomó la Academia de Jurisprudencia, anunciando que pronto comenzaría en ella la enseñanza de la lengua Esperanto.

Otras diferentes notas de fervor apreciaron en diversos lugares, por lo cual, viendo ahora todo esto y comparándolo con el estado de propaganda antes del acuerdo de abrir una sección de Espe-

plena memkonfido ke en Bilbao Esperanto jam eniris serioze la vojon ĝin alkondukantan nepre al definitiva triumfo.

Orense.—La 4.^{an} de tiu ĉi monato estis malfermata kurso de Esperanto en la Asocio de komercaj faktoroj; ĝi okazos ĉiu dimanĉe de la 11.ª ĝis la 12.ª horo,

En *Coruña* ankaŭ malfermis kurson S.^{ro} Monteagudo.

En *Santiago* (Coruña) estis ĵus malfermata kurso de Esperanto senpage en la Normala Lernejo. La nombro de la lernantoj estas grandega.

Santa Cruz de Tenerife (Canarias).—Multe tie ĉi laboradas pri Esperanta propagando S.^{ro} Rivero, kiu anoncas al ni ke baldaŭ estos fondata Esperantista Grupo. Ni tre ĝoje aplaudas la agadon de la dirita sinjoro en la plej malproksima el niaj provincoj.

Castellón.—La direkta komitato de la Grupo esperantista de tiu ĉi urbo estas laŭ jene:

Honoraj prezidantoj, D.^{ro} Zamenhof kaj S.^{ro} Codorniu; efektiva prezidanto, S.^{ro} Josefo Seijas; vicprezidanto, S.^{ro} Lucas Izquierdo; sekretario kaj bibliotekisto, S.^{ro} Viktorino Aparici; vicsekretario kaj kasisto, S.^{ro} Josefo Salvador Ferrer; voĉdonantoj, S.^{roj} Clemente Gualart, Ramiro Castelló, Ramón Almazán kaj Carlos Selma.

Nian plej koran gratulon.

S.^{ro} Ayza faris ekskurson al *Benikarlo* kaj *Vinaroz* kie li faris paroladojn certe tre fruktodonajn, ĉar li trafis naskigi la du novaj Grupoj esperantistoj de Vinaroz y Benikarló (Castellón).

Alcalá de Chivert (Castellón).—Post du paroladoj faritaj de nia karega amiko S.^{ro} Andreo Piñó, oni fondis Grupon esperantistan kies direkta komitato estas:

Prezidanto, S.^{ro} Pastro Rosendo Cucala Martí; vicprezidanto, S.^{ro} Cándido Beltrí Cid; bibliotekisto kaj kasisto, S.^{ro} Ezequiel Tortajada Cardete; sekretario, S.^{ro} Julio Payá Ebrí; vicsekretario, S.^{ro} Emilio Cucala Amella; voĉdonantoj, S.^{ino} Mercedes López Alcaide kaj S.^{ro} Joaquín Puig Albert.

Ĵurnaloj kiuj okupis sin pri Esperanto:

«La Gaceta del Norte», Bilbao; artikolo de S.^{ro} Unzaga. «Pueblo Católico», Jaén. «El Correo de Galicia», Santiago (Coruña). «La Alborada», Alcalá de Chivert. «El

ranto; ejemplo que imitó la fundación del Grupo, da derecho á decir alto y con entera confianza que en Bilbao el Esperanto ha entrado ya en el camino que le conduce con seguridad al triunfo definitivo.

Orense.—El día 4 de este mes se abrió un curso de Esperanto en la Asociación de Dependientes de comercio; tendrá lugar todos los domingos de once á doce.

En *Coruña* también se ha abierto un curso por el Sr. Monteagudo.

En *Santiago* (Coruña) acaba de abrirse un curso gratuito de Esperanto en la Escuela Normal. El número de los alumnos es grandísimo.

Santa Cruz de Tenerife (Canarias).—Mucho trabaja aquí en la propaganda del Esperanto el Sr. E. G. Rivero, quien nos anuncia que pronto será fundado un Grupo esperantista. Con mucha alegría aplaudimos la labor del citado señor en la más lejana de nuestras provincias.

Castellón.—La Junta Directiva del Grupo esperantista de esta ciudad es como sigue:

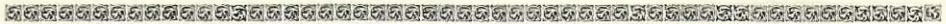
Nuestra más cordial felicitación.

El Sr. Ayza ha hecho una excursión á *Benikarló* y *Vinaroz*, donde dió conferencias, por cierto muy fructíferas, pues ha conseguido que nacieran los dos nuevos Grupos de Vinaroz y Benikarló (Castellón).

Alcalá de Chivert (Castellón).—Después de dos discursos pronunciados por nuestro íntimo amigo D. Andrés Piñó, se ha fundado un Grupo esperantista, cuya Junta Directiva es:

Trabajo», de Sabadell. «El Restaurador», Vigo; art. de S.^{ro} Dovaog Nogueira. «Revista Gallega», Coruña; art. de F.^{ino} María Barbeito Cerviño. «Correo Catalan», Ferrol; art.^{oj} de S.^{roj} Juan Beltrán kaj M. Monteagudo. «A B C», Madrid; art. de S.^{ro} Monteagudo. «Faro de Vigo»; art. de S.^{roj} Ariño kaj Dovaog Nogueira. «Museo Exposición», Alicante; art. de S.^{ro} Codorniu. «Gaceta de Galicia», Santiago; art. de S.^{ro} Carro García. «La Lectura Dominical».

Bibliografio

Delmas'aj Helpaj Bildoj por la praktika instruado de l'modernaj lingvoj per bildaro kaj senpera metodo.

Ni tufkore dankas S.^{ron} Delmas, kiu tre afable sendis du specimenajn ekzemple-rojn de la esperanta eldono de tiu ĉi praktika kaj utiliga verko, tre ŝatata en la profesorado de la modernaj lingvoj tiel ĉe Francujo, kiel ĉe la aliaj landoj.

La verko konsistas el serio da helpaj bildoj (koloraj se estas muraj kaj presnigraj se estas kunportebblaj) en kiuj la desegnisto penis doni al ĉiu persono kaj al ĉiu objekto perfektan distingeblecon, ebligante per ĝia formato al ĉiuj lernantoj, sekvi sen laceco la parolatan lecionon de la profesoro. Ankaŭ estas klariga libreto, necesega plenigo de la bildoj; ĝi montras al la instruisto la tutan utilon, kiun li povas eltiri el la helpaj bildoj, kaj krom tio, ĝi estas aranĝitaj tiamaniere, ke la komencantaj lernantoj povas, dum la unuaj lecionoj, uzi ĝin kiel tre simplan legolibron.

Jen la prezoj de tiu utiliga verko:

Kunportebbla eldono (20×29)

1.^a kajero (N.^{oj} 1 ĝis 6) . . . . . 2 fr. | 2.^a kajero (N.^{oj} 7 ĝis 16) . . . . . 3 fr.

Muraj bildoj koloraj (90×120)

Unu aparta bildo . . . . . 4'60 fr. | Dua kaj tria serio (N.^{oj} 7 ĝis 16) . . . . . 41 fr.
Unua serio (N.^{oj} 1 ĝis 7) . . . . . 45'60 » | Plena kolekto (N.^{oj} 1 ĝis 16) . . . . . 61'60 fr.

La klariga libreto esperanta, de S.^{ro} L. de Beaufront, prezidanto de la F. S. p. p. E. . . . . 1'25 fr.

Ankaŭ estas aliaj specialaj eldonoj por helpi la lernadon de la lingvoj angla, franca, germana, hispana, itala, rusa kaj flandra.

Oni sin turnu al firmo Bailly-Baillere & hijos, plaza de Santa Ana, 10, *Madrid*.

Universala Vortaro de la lingvo internacia Esperanto, de L. L. Zamenhof.—Prezo, 1 franko.

Ekzercaro de la lingvo internacia Esperanto, de L. L. Zamenhof.—Prezo, 0'75 fr.

Fundamento de Esperanto (gramatiko, ekzercaro, universala vortaro), de L. L. Zamenhof.—Prezo, 2 fr.

Ni anoncas la novajn eldonojn de tiuj ĉi tre konataj verkoj de nia Majstro kaj kiuj rajte devas kuŝi en la biblioteko de ĉiu bona esperantista.

Ilin oni povas mendi al firmo Hachette et K.^o—Parizo.

La Evangelio Sankta Mateo, laŭ D.^{ro} Martin Luther, tradukita en la lingvon internacian Esperanto, de W. B. Mielck kaj Fr. Stephan kun antaŭparolo de Lic. D.^{ro} Alfred Jeremias.—Prezo, 50 pfenigoj. Ricevebla de Esperanto Verlag Moller kaj Borel. Prinzenstrasse 95, Berlin.

Nur laŭdojn meritas la korekta traduko farita de niaj samideanoj Mielck kaj Stephan ĉar krom la graveco alporti al la esperanta biblioteko novajn verkojn, la tradukoj de iaj ajn religiaj verkoj estas tre bonaj iloj por la disvastigo de nia lingvo.

La Ŝlosiloj Ĉefeĉaj.—Kiel kuriozaĵo ni publikigas la statistikan tabelon montrantan, kien iris la unuaj 100.000 ŝlosiloj.

	Angl.	Germ.	Franc.	Ital.	Sved.	Hisp.	
Austrio-Hungarujo	50	600	50	50	50	50	850
Belgujo	50	450	500	50	50	50	1.150
Finlando	200	250	200	200	2.400	200	3.450
Francujo	2.200	1.600	14.200	800	350	350	19.500
Germanujo	1 200	12.300	2.000	350	300	300	16.450
Granda Britujo	35.000	2.600	3.500	1.250	900	600	43.850
Hispanujo	100	50	50	50	50	1.500	1.750
Italujo	300	50	50	1.200	50	—	1.400
Rusujo	50	100	50	100	100	100	350
Svedujo	50	250	200	100	2.600	100	3.550
Svisujo	100	400	1.750	50	50	50	2.400
Unuigitaj Ŝtatoj	3.400	550	650	300	100	100	5.100
	42.700	19.20	23.200	4.500	7.000	3.400	100.000

La hispana eldono apenaŭ estis aperinta jam bezonis novan eldonon. Antaŭ ne-longe oni sendis 10.000 ekzemplerojn de la hispana eldono al unu sola mendinto.

Tiu ĉi tabelo montras la vendon nur ĝis la fino de Februaro. De tiam ĝis Julio la nombro de la ŝlosiloj venditaj preskaŭ duobliĝis.

Sub la titolo (nacie tradukita) *LA LINGVO ESPERANTO kaj rimedo por ĝin lerni sen lecionoj, legante malgrandan historion*, presigis S.^{ro} Ĉefeĉ novajn broŝuretojn kiuj enhavas la saman tekstojn de la konataj ŝlosiloj kaj plie la tradukon de la Andersen'a fabela *La malbela anasido* kun klarigaj rimarkoj kaj pri la gramatikaj reguloj.

Jam estas eldonitaj la franca kaj angla eldonoj kaj la kosto de ĉiu ekzemplero estas 10 centimoj; 100 ekzempleroj 7 frankojn.

Oni sin turnu al la eldonisto E. Ĉefeĉ, 45 Christchurch Road, Streatham, London, S. W.

Tra Berna Oberlando, mallonga ilustrita gvidlibro al memoro de la 2.^a internacia kongreso de la Esperantistoj en Genevo. Verkita de Th Hopf, apotekisto en Adelboden, presita kaj eldonita de Oscar Hopf, svisa esperanta eldonejo en Thun.

Tre bele presita kaj multilustrata gvidlibreto, kiu por la ĉeestintoj al la Geneva Kongreso taŭgos kiel kurioza memorajeto kaj ankaŭ por la ceteraj esperantistoj ĝi servos kiel legolibro interesa kaj amuza montranta vidaĵojn de tiu belega lando kun kelkaj notoj historiaj tre korekte verkitaj.

L'Héritage Klodarec, unuakta komedio prezentita en Centra Esperantista Oficejo la 28.^{an} Aprilo 1906^a Mendebila ĉe firmo Hachette kaj K.^o Parizo.—Prezo, 0,75 fr.

Tiu ĉi bela kaj amuza komedio france verkita de S.^{ro} F. de Ménéil estis akceptata de niaj francaj samideanoj kun aplaŭdo. Nacilingven tradukita ĝi ni kredas atingos la saman sukceson kaj povas esti tre utila por la disvastigo de Esperanto tial ke ĝi pravas ke nia helpa lingvo estas la plej bona ilo por interkompreniĝo inter diversaj malsamnacionoj.

Wörterbuch Deutsch-Esperanto de Hermann Jurgensen u. M. Pagnier sub la redakcio de D.^{ro} Zamenhof. Recevebla de Esperanto Verlag Moller kaj Borel. Prinzenstrasse 95, Berlin.—Prezo de la vortaro germana-esperanta 2 mk.; en eleganta tola bindaĵo 2'50 mk.

Por rimarkigi la gravecon de tiu vortaro ni nur kopias ĝian antaŭparolon subskribitan de D.^{ro} L. L. Zamenhof. Jen estas:

«Antaŭparolo al la dua eldono.—Respondo al multaj demandantoj.—Pri ĉiuj vortoj, kiuj ne estas troveblaj en la verko «Fundamento de Esperanto» devas decidi la Esperantistoj mem (kion eble kun helpo de la «Lingvo Komitato» elektita en la Bulonja Kongreso). Sed se oni deziras scii, kian tradukon *mi persone* rekomendus por tiu aŭ alia vorto, kaj la ekzistantaj vortaroj en aliaj lingvoj ne donas klarigon pri tio ĉi, aŭ se ekzistas ia reciproka malkonsento inter la traduko de la sama vorto en diversaj vortaroj kaj oni deziras scii, kiun formon mi persone rekomendas elekti—mi konsilas (ĝis la «Lingva Komitato» donos alian decidon) serĉi en la vortaroj kaj germana-esperanta eldonitaj de la firmo Esperanto Verlag Moller kaj Borel, ĉar tiuj ĉi vortaroj estas redaktataj de mi mem.—L. L. Zamenhof.»

Verba amuzajo, verkita de esperantisto n.º 10.072.—Prezo: 10 centimoj.

Nia respektinda kaj agema samideano S.^{ro} Aŭgusto Jimenez Loira verkis belan kaj amuzan broŝureton, kiu montras la uzon korektan de ĉia verba finaĵo sub formo klara kaj interesa. Ĉar ĝi prezentas la originalan tekston hispanan kaj apude la esperantan tradukon ĝi bone taŭgas por la lernantoj de nia lingvo. Kvankam multaj ekzempleroj jam estas venditaj ni deziras al tiu uilega verko plej bonan sukceson kaj multajn eldonojn.

Mendu la broŝurojn al la aŭtoro, strato Paz, 20, Valencia.

* * *

Ni ricevis el la firmo Hachete kaj K.^o dudek kvin belajn foliojn kun koloraj bildoj klarigantaj amuzajn historietojn. Ni dankas la firmon Hachete pro la sendo de tiu belaj verketoj.

R. Duvos.

Esperanto en la militistaro

Je la fino de Julio 1907 okazos en Londono la venonta konferenco internacia de Ruĝa Kruco. Tre kredeble la propono pri enkonduko de Esperanto en la servojn de la Ruĝa Kruco estos prezentata. Do urĝe estus ke ĉiuj ni uzu nian influon por propagandi ĉe la naciaj societoj de Ruĝa Kruco.

Ĉiuj esperantistoj izolaj aŭ grupaj estas petataj, ke ili bonvolu sendi al la jena adreso:

Leŭtenanto Bayol, instruitoro ĉe la speciala militista lernejo Saint-Cyr (S. et O.) Franca—la nomaron laŭlande de ĉiuj esperantistoj kiuj milittempe:

1. Ricevos flegojn (ĉiurangaj militistoj de armeoj aktivaj, rezervoj k. t. p.).
2. Flegos la malsanulojn kaj vunditojn (kuracistoj, hirurgiistoj, farmaciistoj, flegistoj, portistoj, religiistoj. Sinjorino de la Ruĝa Kruco k. t. p.).

Skribi nomojn, funkciadojn dum militiro, adreson.

Tiuj sciigoj estos tre utilaj por trafi nian celon: akceptigi Esperanton je la Kongreso de la Ruĝa Kruco 1907

Al ĉiuj militistoj samideanoj.

Kapitano Baff, 62, Providence Str. Worcester, Mass., Unuigitaj Statoj de la Norda

Amerikoj faras gravan raporton al sia Militministro por enkonduki Esperanton ĉe la militaj lernejoj West-Point kaj Washington, kaj la marista lernejo de Annapolis. Li petas, ke ĉiuj samideanoj sendu al li kiel eble plej multe da sciigoj vidpunkte de armeo kaj maristaro.

NOVAJ ANOJ DE H. S. P. P. E.

Santa Cruz de Tenerife (Canarias): 540, Antonio Secuona Hardisson; 541, José Sicilia González; 542, José Fernaud Ortega; 543, Rafael Costa Izquierdo; 544, José Miranda Pulido; 545, Juan Cambreleng; 546, Guillermo Me Kay; 547, Vicente Pérez Bodría; 548, Manuel Barreto Marrero; 549, Antonio González; 550, Nicolás Perera García; 551, Federico F. Trujillo. — *Vigo* (Pontevedra): 552, José Perea Lozano; 553, Juan Almazán Fouz; 554, Francisco Lago León. — *Tafalla* (Navarra): 556, Teodoro Iriarte; 557, Joaquín Perdices; 558, José Resino. — *Palma* (Baleares): 559, Bartolomé Font. — *Teulada* (Alicante): 560, José Muñoz Landete. — *Castellón*: 561, Lucas Izquierdo Arias. — *Aguilas* (Murcia): 562, Alfredo Ceruelo. — *Medina del Campo*: (Valladolid): 563, Francisco Román; 564, Jacinto Holguín Deza; 565, Luis Díez Sangrador. — *Vigo*: 566, Castor Castiñeira Gil. — *Montblanch* (Tarragona): 567, Fr. Buenaventura Sancho Puente. — *Valencia*: 568, Lorenzo Arroyo Franch; 569, Diego Sarrío Tamarit; 570, Ramón Martí Garcerá; 571, Francisco Peña Martínez; 572, Salvador Salcedo Ferrer; 573, Juan Galvañ Rams; 574, Emilio Carbonero Nadal; 575, Julio Hernández Bau; 576, Manuel Costell Monforte; 577, Antonio Orduña Lanuza; 578, Eugenio Cardona; 579, Gregorio Roncal; 580, Vicenté Alcober Alapont; 581, Juan Codoñer Blat; 582, Juan Codoñer Alegre; 583, Francisco Montesinos Checa; 584, Manuel Herranz; 585, Eliseo Perales Ferrer; 586, Ramiro Ruiz; 587, Emilio Ferrer Palomo; 588, Manuel Davaliñas López; 589, Juan Salas Tomás; 590, José Martínez Carmona; 591, Fausto Hernández Casajuana; 592, Mariano Moreno Ferrer; 593, Federico Puchol Casares; 594, Rafael Pascual; 595, Francisco Cherbuy.

Manuel Zabala, ĉe la Banko de Vizcaya, *Bilbao* (Hispanujo), intersanĝos uzitajn poŝmarkojn, per kvantoj da 100 ĝis 500, ne akceptante francajn nek anglajn.

REGULARO DE LA KLUBO K.K.K. 1. La nomo de la Klubo estas K.K.K.

* (*Koreklada Korespondanta Klubo*) *

2. Ĉiu membro estas devigata respondi korespondaĵon de alia membro kaj

diri en la respondo, kiajn erarojn laŭ sia opinio li trovis en la ricevita letero, rilate al ortografio, gramatiko aŭ vortfarado. (Evitu disputojn pri stilo.)

3. Ĉiu membro ricevos numeron, kaj subskribas je nomo, aldonante: K.K.K. kun numero.

4. Ĉiu membro ricevos ĉiumonate nomaran tabelon de la aliĝintoj.

5. La kotizaĵo estas jare unu franko (dek pencoj). Poŝtsignoj estas akcepteblaj laŭ valoro (ĉiulandaj).

6. Tuta grupo povas aliĝi, kaj tiam ĉiuj nomoj de la grupanoj (kiuj deziras) aperos en la nomaro, sed per unu kotizaĵo la grupo ricevos nur unu ekzempleron de la nomaro ĉiumonata.

7. Oni povas aliĝi de la komenciĝo de ĉiu monato.

8. Plendojn pro ne-respondoj oni adresu al la Sekretario, kiu avertos la kulpulon. Post tri tiaj avertoj la kulpulo estos eksmembriĝota kaj strekota de la kluba Nomaro.

Kiu deziras membriĝi, skribu tuj al Sekretario, *S.^{ro} F. H. Salomon, 2, St. Stephen's Gardens, Twickenham, Anglujo*, enmetante poŝtsignojn (valoro unu franko).

La nomaro aperos la unuan de ĉiu monato, komencante la 1.^{an} de Oktobro, 1906.

Sr. AUGUSTO JIMENEZ LOIRA
Maristestro, Direktoro de «La Suno Hispana» kaj
Vocdonanto de H. S. p. E. kaj de la
Grupo Valencia.

LA SUNO HISPANA *

ENHAVO: 1. 2.ª Universala Kongreso Esperantista en Genevo.—2. Sciigoj.—3. Bibliografio.—4. Novaj anoj de H. S. p. E.—5. Anoncoj.

2.ª Universala Kongreso Esperantista en Genevo

PAROLADO DE D.º ZAMENHOF

(Stenografita)

Estimataj sinjorinoj kaj sinjoroj!

Mi esperas, ke mi plenumos la deziron de ĉiuj alestantoj, se en la momento de la malfermo de nia dua Kongreso mi esprimos en la nomo de vi ĉiuj mian koran dankon al la brava svisa lando por la gastameco, kiun ĝi montris al nia Kongreso, kaj al Moŝto la Prezidanto de la Svisa Konfederacio, kiu afable akceptis antaŭ du monatoj nian delegitaron. Apartan saluton al la urbo Genevo, kiu jam multajn fojojn glorie enskribis sian nomon en la historion de diversaj gravaj internaciaj aferoj.

Permesu al mi ankaŭ esprimi en la nomo de vi ĉiuj koran dankon al la organizintoj de la nuna Kongreso, al la sindonaj svisaj esperantistoj, kiuj tiel multe kaj senlace laboris en la daŭro de la pa-

DISCURSO DEL DR. ZAMENHOF

(Tomado por los taquigrafos)

Estimadas señoras y caballeros:

Espero llenar el deseo de todos los presentes si en el momento de la apertura de nuestro segundo congreso doy, en nombre de todos vosotros, las más expresivas gracias al bravo país de Suiza por la hospitalidad que ha manifestado para con nuestro congreso, y al señor presidente de la Confederación suiza, que acogió con afabilidad á nuestros delegados hace dos meses. Gracias especiales á la ciudad de Ginebra, que muchas veces ha escrito ya su nombre en la historia de diversos y graves asuntos internacionales.

Permitidme también que dé en nombre de todos vosotros las gracias á los organizadores del Congreso actual, á los generosos esperantistas suizos, que tanto y tan incansablemente han trabajado en

sinta jaro, fondis preskaŭ en ĉiuj urboj de la svisa lando grupojn esperantistajn kaj diligente faris ĉion kion ili povis por sukcesa pretigo de nia Kongreso; al la Provizora Centra Organiza Komitato, kiu precipe en la persono de sia prezidanto tiel energie laboris kaj tiel diligente zorgis pri ĉiuj preparoj; fine—sed certe ne malplej grave—al tiuj kaŝitaj amikoj, kiuj per malavara fondo de la Centra Oficejo donis fortikan fundamenton por ĉiuj plej gravaj laboroj.

Sinjorinoj kaj sinjoroj:

Ĉe la malfermo de nia Kongreso vi atendas de mi ion oficialan, ion indiferektan, palan kaj senenhavan, kiel estas ordinare la oficialaj paroloj. *Tian* parolon mi tamen ne povas doni al vi. Mi ĝenerale ne amas tiajn parolojn, sed precipe *nun*, en la nuna jaro, tia senkolora oficiala parolo estus granda peko de mia flanko. Mi venas al vi el lando, kie nun multajn milionojn da homoj malfacile batalas pro libereco, pro la plej elementa homa libereco, pro la *rajtoj de homo*. Pri tio ĉi mi tamen ne parolus al vi; ĉar se kiel *privata homo* ĉiu el vi eble sekvas kun intereso la malfacilan bataladon en la granda multemiliona lando, tamen kiel *esperantistojn* tiu ĉi batalado ne povus vin tuŝi kaj nia Kongreso havas nenion komunan kun aferoj politikaj. Sed krom la batalado pure politika en la dirita lando estas nun farata io kio nin kiel esperantistojn ne povas ne tuŝi: ni vidas en tiu lando kruelan bataladon inter la *gentoj*. Tie ne homo de unu lando pro politikaj patrolandaj interesoj atakas homojn de alia lando—tie la naturaj filoj de sama lando jetas sin kiel kruelaj bestoj kontraŭ la tiel same naturaj filoj de sama lando nur tial, ĉar ili apartenas al alia gento. Ĉiutage estingiĝas tie multe da homaj vivoj per batalado politika, sed multe pli da homaj vivoj estingiĝas tie ĉiutage per batalado *intergenta*. Terura estas la stato de aferoj en la multelingva Kaŭkazo, terura estas la stato en la Okci-

el curso del pasado año, han fundado en casi todas las ciudades de Suiza grupos esperantistas, y con diligencia han hecho cuanto han podido para preparar con éxito nuestro Congreso; á la provizora Comisión Central de Organización, que, sobre todo en la persona de su presidente, con tanta energía ha trabajado y con tanta diligencia ha cuidado de todos los preparativos; finalmente—pero no en verdad con menos importancia—á aquellos amigos ocultos que con los desinteresados fondos* de la Oficina central dieron una base sólida para todos los más importantes trabajos.

Señoras y caballeros:

En la apertura de nuestro congreso esperaréis de mí un discurso; tal vez esperaréis algo oficial, indiferente, pálido y sin substancia, como de ordinario suelen ser los discursos oficiales. Sin embargo, tal discurso no puedo daros. Yo, generalmente, no soy amigo de estos discursos; pero principalmente *ahora*, en el presente año, un discurso oficial incoloro sería gran pecado de mi parte. Vengo á vosotros desde un país donde actualmente muchos millones de hombres luchan dificultosamente por la libertad, por la más elemental de las libertades humanas, por los derechos del hombre. Sin embargo, yo no os hablaría de esto, porque si como particular cada uno de vosotros sigue tal vez con interés la difícil lucha en el país de muchos millones, sin embargo como esperantistas esta lucha pudiera no importaros, pues el congreso nada tiene de común con los asuntos políticos. Mas fuera de la lucha puramente política, en dicho país se está verificando algo que á nosotros como esperantistas no puede menos de importarnos: vemos en el mencionado país una lucha cruel entre el pueblo. Allí no es un hombre de un país que por intereses políticos de patria ataca á los hombres de otro país. Allí los hijos naturales de la nación arrojense como crueles fieras contra hijos naturales también de la misma nación, sólo porque pertenecen á otro grupo. Extinguense á diario muchas vidas humanas en la lucha

denta Rusujo. Malbenita, milfoje malbenita estu la intergenta malamolo!

Kiam mi estis ankoraŭ infano, mi en la urbo Bielovstok rigardadis kun doloro la reciprokan fremdecon kiu dividas inter si la naturajn filojn de sama lando kaj sama urbo. Kaj mi revis tiam, ke pasos certa nombro da jaroj, kaj ĉio ŝanĝiĝos kaj boniĝos. Kaj pasis efektive certa nombro da jaroj, kaj anstataŭ miaj belaj sonĝoj mi ekvidis teruran efektivaĵon; en la stratoj de mia malfeliĉa urbo de naskiĝo sovaĝaj homoj kun hakiloj kaj feraj stangoj sin ĵetis kiel plej kruelaj bestoj kontraŭ trankvilaj loĝantoj, kies tuta kulpo konsistis nur en tio, ke ili parolis alian lingvon kaj havis alian gentan religion, ol tiuj ĉi sovaĝuloj. Pro tio oni frakasis la kraniojn, kaj elpikis la okulojn al viroj kaj virinoj, kadukaj maljunuloj kaj senhelpaj infanoj! Mi ne volas rakonti al vi la terurajn detalojn de la bestega Bielovstoka buĉado; al vi kiel al esperantisto mi volas nur diri, ke terure altaj kaj dikaj estas ankoraŭ la interpopolaj muroj, kontraŭ kiuj ni batalas.

Oni scias, ke ne la rusa gento estas kulpa en la besta buĉado en Bielovstok kaj multaj aliaj urboj; ĉar la rusa gento neniam estis kruela kaj sangavida; oni scias, ke ne la Tataroj kaj Armenoj estas kulpaj en la konstanta buĉado, ĉar ambaŭ gentoj trankvilaj, ne deziras altrudi al iu sian regadon, kaj la sola, kion ili deziras, estas nur ke oni lasu ilin trankvile vivi. Oni scias nun tute klare ke kulpa estas aro da abomenindaj krimuloj, kiuj per diversaj kaj plej malnoblaj rimedoj, per amase dismetataj mensogoj kaj kalumnioj arte kreas teruran malamolon inter unuj gentoj kaj aliaj. Sed ĉu la plej grandaj mensogoj kaj kalumnioj povus doni tiajn terurajn fruktojn se la gentoj sin reciproke bone konus, se inter ili ne starus altaj kaj dikaj muroj, kiuj malpermesas al ili libere komunikiĝadi inter si kaj vidi, ke la membroj de aliaj gentoj

política, pero muchas más se extingue cada día por la lucha entre el pueblo. Terrible es el estado de cosas en el polilingüe Cáucaso; terrible es el estado de la Rusia Occidental. ¡Maldito y mil veces maldito sea el odio entre los pueblos!

Cuando yo era todavía niño, en la ciudad de Bielovstok miraba con dolor el recíproco extranjerismo que dividía entre sí á los hijos naturales de una misma nación y de una misma ciudad. Y soñaba yo entonces que pasaría cierto número de años, y todo cambiaría y mejoraría. Y pasaron, en efecto, cierto número de años, y en vez de mis hermosos sueños, eché de ver una terrible realidad. En las calles de mi desgraciada patria hombres salvajes, con hachas y pértigas de hierro, se arrojaban como bestias feroces contra tranquilos habitantes, cuyo solo pecado consistía en hablar otra lengua y tener diferente religión popular que estos salvajes. Por esto rompían los cráneos y sacaban los ojos á hombres y mujeres, á caducos ancianos y á débiles niños. No quiero contaros los horribles detalles de la bestial matanza de Bielovstok; á vosotros, como esperantistas, sólo os diré que terriblemente altas y gruesas son todavía las murallas de los pueblos contra las cuales luchamos.

Se sabe que no es el pueblo ruso culpable de la feroz matanza en Bielovstok y en otras muchas ciudades, pues el pueblo ruso nunca fué cruel ni ávido de sangre; se sabe que ni tártaros ni armenios son responsables de la constante carnicería, porque ambos son pueblos tranquilos, no desean imponer á nadie su autoridad, y lo único que pretenden es que les dejen vivir tranquilos. Se sabe ahora con toda claridad que es culpable una chusma abominable de criminales que por medios diversos los más innobles, con mentiras y calumnias diseminadas á granel fomentan artificiosamente un odio terrible entre las gentes. Pero ¿por ventura las más grandes mentiras y calumnias podrían dar tales frutos de terror si la gente se conociese recíprocamente, si no estuviesen levantadas entre ellos esas altas y gruesas murallas que no les permiten libremente

estas tute tiaj samaj homoj, kiel la membroj de nia gento, ke ilia literaturo ne predikas ĵajn terurajn krimojn, sed havas tiun saman etikon kaj tiujn samajn idealojn kiel nia! Rompu, rompu la murojn inter la popoloj, donu al ili la eblon libere konatigi kaj komuniki sur neŭtrala fundamento, kaj nur tiam povos malaperi tiaj bestaĵoj, kiujn ni nun vidus en diversaj lokoj.

Ni ne estas tiel naivaj kiel pensas pri ni kelkaj personoj, ni ne kredas, ke neŭtrala fundamento faros el la homoj anĝeloj; ni scias tre bone, ke la homoj malbonaj ankaŭ poste restos malbonaj; sed ni kredas, ke komunikiĝado sur neŭtrala fundamento forigos almenaŭ la grandan amason de *tiuĵ* bestaĵoj kaj krimoj, kiuj estas kaŭzataj ne de malbona volo, sed simple de sinnekonado kaj de devigata sinludado.

Nun, kiam en diversaj lokoj de la mondo la batalado inter la gentoj fariĝis tiel kruela, ni, esperantistoj, devas labori pli energie ol iam. Sed por ke nia laborado estu fruktoporta, ni devas antaŭ ĉio bone klarigi al ni la internan ideon de la esperantismo. Ni ĉiuj senkonscie ofte aludadis tiun ĉi ideon en niaj paroloj kaj verkoj, sed ni neniam parolis pri ĝi pli klare. Estas jam tempo ke ni parolu pli klare kaj precize.

El la deklaro unuanime akceptita en la Boulogne'a Kongreso ni ĉiuj scias, kio estas la Esperantismo en rilato praktika; el tiu ĉi deklaro ni ankaŭ scias, ke «Esperantisto estas nomata ĉiu persono, kiu uzas la lingvon Esperanto tute egale, por kiaj celoj li ĝin uzas». Esperantisto sekve estas ne sole tiu persono kiu uzas Esperanton sole kaj ekskluzive por celoj praktikaj, Esperantisto ankaŭ estas persono, kiu uzas Esperanton por gajni per ĝi monon, Esperantisto estas persono kiu uzas Esperanton nur por amuziĝadi, Esperantisto fine estas eĉ tiu persono, kiu uzas Esperanton por celoj

comunicarse entre sí, ni ver que los miembros de otros bandos son hombres enteramente iguales á los miembros del nuestro, que su literatura no predica horrendos crímenes; sino que tiene la misma moral, los mismos ideales que el nuestro? Romped, romped los muros entre los pueblos, dadles facilidad para que libremente puedan conocerse sobre un fundamento neutral, y sólo entonces podréis hacer desaparecer esas ferocidades que ahora vemos en diversos puntos.

Nosotros no somos tan cándidos como piensan algunas personas, no creemos que una base neutral hará á los hombres ángeles: sabemos que los hombres malos, después seguirán también malos; pero creemos que la comunicación y el conocimiento mutuo sobre un fundamento neutral, al menos alejará una gran porción de esas ferocidades y crímenes que son causados, no por mala voluntad, sino simplemente por el desconocimiento mutuo y obligada imposición.

Ahora, cuando en diferentes lugares del mundo la lucha entre los pueblos se ha hecho tan cruel, nosotros los esperantistas debemos trabajar con más energía que nunca. Pero para que nuestro trabajo sea fructífero, debemos ante todo explicarnos bien la idea interna del esperantismo. Todos inconscientemente hemos con frecuencia aludido á esta idea en nuestros discursos y escritos, pero nunca habíamos hablado de ella con más claridad. Hora es ya de que hablemos con más claridad y precisión.

Por la declaración unánimemente aceptada en el congreso de Boulogne, todos sabemos qué es el esperantismo con relación á la práctica. Por esta declaración también sabemos que es llamada esperantista toda persona que usa el Esperanto, sean cualesquiera los fines para que lo emplea. Por consiguiente, esperantista es, no sólo el que usa el Esperanto exclusivamente para fines prácticos, sino aquel que lo emplea para ganar dinero; esperantista es aquel que usa el Esperanto sólo por divertirse; es, finalmente, esperantista aun aquel que emplea el Esperanto para fines los más innobles y

plej malnoblaj kaj malamaj. Sed krom la flanko praktika, deviga por ĉiujkaj montrita en la Deklaracio, la Esperantismo havas ankoraŭ alian flankon, ne devigan, sed multe pli gravan, flankon idean. Tiun ĉi flankon diversaj Esperantistoj povas klarigi al si en la plej diversa maniero kaj en la plej diversaj gradoj. Tial, por eviti ĉiun malpacon, la Esperantistoj decidis lasi al ĉiu plenan liberecon akcepti la internan ideon de la Esperantismo en tiu formo kaj grado, kiel li mem deziras, aŭ—se li volas—eĉ tute ne akcepti por la Esperantismo ian ideon. Por demeti de unuj Esperantistoj ĉian respondecon por la agoj kaj idealoj de aliaj esperantistoj la Bulonja Deklaracio precizigis la oficialan, de ĉiuj sendispute akceptitan esencon de la Esperantismo kaj aldonis la sekvantajn vortojn: «Ĉiu alia espero aŭ revo, kiun tiu aŭ alia persono ligas kun la Esperantismo estas lia afero pure privata, por kiu la Esperantismo ne respondas». Sed bedaŭrinde la vorton «privata» kelkajamikoj esperantistoj klarigis al si en la senco de «malpermesata», kaj tiamaniere anstataŭ konservi por la interna ideo de la Esperantismo la eblon tute libere disvolviĝi, ili volis tiun ideon tute mortigi.

Se ni, batalantoj por Esperanto, pravole donis al la vasta mondo plenan rajton rigardadi Esperanton nur de ĝia flanko kaj uzadi ĝin nur por nia utilo, tio ĉi kompreneble al neniu donas la rajton postuli, ke ni ĉiuj vidu en Esperanto nur aferon praktikan. Bedaŭrinde en la lasta tempo inter la esperantistoj aperis tiuj voĉoj kiuj diras: «Esperanto estas nia lingvo; evitu ligi eĉ tute private la esperantismon kun ia *ideo*, ĉar alie oni pensos ke ni ĉiuj havas tiun ideon, kaj ni malplaĉos al diversaj personoj kiuj ne amas tiun ideon! Ho kiaj vortoj! El la timo, ke ni eble ne plaĉos al tiuj personoj, kiuj mem volas uzi Esperanton nur por aferoj praktikaj por ili, ni devas *ĉin* elŝiri el nia koro tiun parton de la esperantismo, kiu estas la plej grava, la plej sankta, tiun ideon, kiu estis la ĉefa celo

abominables Mas fuera de este aspecto práctico, obligatorio para todos y manifestado en la declaración, el esperantismo tiene también otro aspecto, no obligatorio, pero sí mucho más importante, el aspecto ideal. Los esperantistas pueden explicarse este aspecto de modo el más variado y en los más diferentes grados. Por eso, para evitar toda desavenencia, los esperantistas han decidido dejar á cada uno en plena libertad de aceptar la idea interna del esperantismo en la forma y grado que sea de su gusto, ó, si él quiere, hasta no aceptar idea alguna para el esperantismo. Para apartar de unos esperantistas toda responsabilidad en los hechos é ideales de los demás, la declaración de Boulogne precisó la esencia oficial del esperantismo, aceptada indiscutiblemente por todos, y añadió las siguientes palabras: «Toda otra esperanza ó ilusión unida al esperantismo por esta ó aquella persona, asunto es suyo, puramente privado, del cual el esperantismo no responde». Pero desgraciadamente la palabra «privado» fué interpretada por algunos amigos esperantistas en el sentido de «prohibido», y de este modo, en lugar de conservar para la idea interna del esperantismo la facilidad de desenvolverse libremente, quisieron matar del todo esta idea.

Si nosotros, campeones del Esperanto, por voluntad propia hemos dado al mundo entero el derecho pleno de mirar al Esperanto por el lado meramente práctico, y usarlo sólo para nuestra utilidad, esto, como se comprenderá, á nadie da derecho para exigir que todos veamos en el Esperanto solamente un negocio práctico. Desgraciadamente, en este último tiempo han sonado entre los esperantistas voces que dicen: «El Esperanto es solamente una lengua; evitad unir, aun en el terreno puramente privado, el Esperantismo con alguna idea, pues de otro modo se pensará que todos tenemos esta idea, y disgustaremos á diversas personas que no son partidarias de esta idea». ¡Oh, qué palabras! Por el temor de que disgustaremos, tal vez, á aquellas personas que quieren ellas mismas em-

de la afero de Esperanto, kiu estis la stelo, kiu ĉiam gvidadis ĉiujn batalantojn por Esperanto! Ho, ne, ne, neniam! kun energia protesto ni forĵetas tiun ĉi postulon. Se nin, la unuajn batalantojn por Esperanto, oni devigos, ke ni evitu en nia agado ĉion idean, ni indigne disŝiros kaj bruligos ĉion, kion ni skribis por Esperanto, ni neniigos kun doloro la laborojn kaj oferojn de nia tuta vivo, ni forĵetos malproksimen la verdan stelon, kiu sidas sur nia brusto kaj ni ekkrios kun abomeno: «Kun *tia* Esperanto, kiu devas servi ekskluzive nur al celoj de komerco kaj praktika utileco, ni volas havi nenion komunan!»

Venos iam la tempo, kiam Esperanto, fariĝinte posedaĵo de la tuta homaro perdos sian karakteron idean; tiam ĝi fariĝos jam nur lingvo, oni jam ne batalados por ĝi, oni nur tirados el ĝi profiton. Sed nun, kiam preskaŭ ĉiuj esperantistoj estas ankoraŭ ne profitantoj, sed nur batalantoj, ni ĉiuj konscias tre bone ke al laborado por Esperanto instigas nin ne la penso pri praktika utileco, sed nur la penso pri la sankta, granda kaj grava *ideo*, kiun lingvo internacia en si enhavas. Tiu ĉi ideo—vi ĉiuj sentas ĝin tre bone—estas *frateco kaj justeco inter ĉiuj popoloj*. Tiu ĉi ideo akompanadis esperantistmon de la unua momento de ĝia naskiĝo ĝis la unua tempo. Ĝi instigis la aŭtoron de Esperanto, kiam li estis ankoraŭ malgranda infano; kiam antaŭ dudek ok jaroj rondeto da junaj diversgentaj gimnazianoj festis la unuan signon de vivo de la estonta Esperanto, ili kantis kanton, en kiu post ĉiu strofo estis ripetataj la vortoj: «malamikeco de la nacioj falu, falu, jam estas tempo.» Nia himno kantas pri la «nova sento, kiu venis en la mondon», ĉiuj verkoj, vortoj kaj agoj de la iniciatoro kaj de la nunaj Esperantistoj ĉiam spiras tute klare tiun saman ideon.

plear el Esperanto para asuntos prácticos para sí, nosotros debemos todos arrancar de nuestro corazón esa parte del Esperantismo que es la más importante, la más santa; esa idea que ha sido el fin principal del Esperanto, que fué la estrella que ha guiado siempre á los propugnadores del Esperanto. ¡Oh, no, no, nunca! Con enérgica protesta yo desecho esta exigencia! Si á nosotros, primeros luchadores por el Esperanto, se nos obliga á que eyitemos en nuestra acción toda idea, nosotros, indignados, haremos jirones y quemaremos todo cuanto hemos escrito para el Esperanto, aniquilaremos con dolor los trabajos y sacrificios de toda nuestra vida, arrojaremos lejos la estrella verde fija sobre nuestro pecho, y exclamaremos con abominación: «Con ese Esperanto que debe servir exclusivamente á los fines del comercio y de la utilidad práctica, nosotros no queremos tener nada común.»

Vendrá tiempo, cuando el Esperanto' habiéndose hecho posesión de toda la humanidad, perderá su carácter ideal; entonces ya se hará una mera lengua, ya no se luchará por ella, ya se le sacará entonces provecho. Pero ahora que casi todos los esperantistas son no explotadores, sino luchadores, del todo estamos contestes en que al trabajo por el Esperanto nos instiga no el pensamiento de la utilidad práctica, sino solamente el pensamiento sobre la grande é importante idea que entraña la lengua internacional. Esta idea—todos la sentís muy bien—es *la fraternidad y justicia entre todos los pueblos*. Esta idea acompañó al Esperantismo desde el primer instante de su nacimiento hasta nuestros días. Ella instigó al autor del Esperanto cuando era todavía un tierno niño; cuando hace veintiocho años una reunión de jóvenes de diferentes clases del Gimnasio festejó la primera señal de vida del futuro Esperanto, ellos cantaron un himno, en el cual, después de cada estrofa, se repetían las palabras: «Caiga que ya es hora, caiga la enemistad de las naciones». Nuestro himno canta «el nuevo sentimiento que ha venido al mundo»; todas las obras,

Neniam ni kaŝis nian ideon, neniam povis esti eĉ la plej malgranda dubo pri ĝi, ĉar ĉio parolis pri ĝi, kaj sindone laboris. Kial do aliĝis al ni la personoj kiuj vidas en Esperanto «nur lingvon»? Kial ili ne timis ke la mondo kulpigos ilin pri granda krimo, nome pri la deziro helpi al iom-post-ioma unuiĝo de la homaro? Ĉu ili ne vidas, ke iliaj paroloj estas kontraŭaj al iliaj propraj sentoj kaj ke ili senkonscie revas pri tio sama, pri kio *ni* revas, kvankam pro neĝusta timo antaŭ sensencaj atakantoj ili penas tion ĉi nei?

Se mi la tutan pli bonan parton de mia vivo memvole pasigis en grandaj suferoj kaj oferoj kaj ne rezervis por mi eĉ ian rajton de aŭtoreco—ĉu mi faris tion ĉi pro ia praktika utileco? Se la unuaj esperantistoj pacience elmetadis sin ne sole al konstanta mokado, sed eĉ al grandaj oferoj, kaj ekzemple unu malriĉa instruistino longan tempon suferis malsaton, nur por ke ŝi povu ŝpari iom da mono por la propagando de Esperanto—ĉu ili ĉiuj faris tion ĉi pro ia praktika utileco? Se ofte personoj alforĝitaj al la lito de morto skribadis al mi, ke Esperanto estas la sola konsolo de ilia finiĝanta vivo, ĉu ili pensis tiam pri ia praktika utileco? Ho, ne, ne, ne! Ĉiuj memoris nur pri la interna *ideo* entenata en la esperantismo; ĉiuj ŝatis Esperanton ne tial, ke ĝi alproksimigas reciproke la *korpojn* de la homoj eĉ ne tial ke ĝi alproksimigas la *cerbojn* de la homoj, sed nur tial, ke ĝi alproksimigas iliajn korojn.

Vi memoras, kiel forte ni ĉiuj estis entuziasmitaj en Bulonjo ĉe P. Maro. Ĉiuj personoj, kiuj partoprenis en la tiea kongreso, konservis pri ĝi la plej agrablajn kaj plej entuziasman memoron por la tuta vivo, ĉiuj ĝin nomas «la neforgebla kongreso». Kio do tiel entuziasmigis la membrojn de la kongreso? Ĉu la amuzoj per si mem? Ne, ĉiu ja povas

palabras y actos del iniciador y de los actuales esperantistas, siempre respiran con toda claridad esta misma idea. Nunca hemos ocultado nuestra idea, nunca pudo haber ni la menor duda sobre ella, pues todo hablaba y desinteresadamente trabajaba por ella. ¿Por qué, pues, se han adherido á nosotros las personas que no ven en el Esperanto más que una mera lengua? ¿Por qué no han temido que el mundo les hiciera culpables de un gran crimen, es decir, del deseo de ayudar poco á poco á la unión de la humanidad? ¿No ven que sus palabras están en contradicción con sus propios sentimientos y que inconscientemente sueñan lo mismo que nosotros soñamos, aunque por un vago temor ante insulsos ataques se esfuerzan en negarlo?

Si voluntariamente pasé la mejor parte de mi vida con grandes sufrimientos y sacrificios, y no me reservé siquiera los derechos de autor, ¿lo hice acaso por alguna interesada utilidad? Si los primeros esperantistas se expusieron con paciencia, no sólo á la constante burla, sino también á grandes sacrificios, y como ejemplo, una pobre maestra sufrió necesidad largo tiempo sólo para poder ahorrar algo para la propaganda del Esperanto, ¿lo hicieron por alguna utilidad práctica? Si con frecuencia personas en el lecho de la muerte me escribieron que el Esperanto era el único consuelo de su espirante vida, ¿pensaban ellos entonces en alguna práctica utilidad? ¡Oh, no, no, no! Todos únicamente se acordaban de la idea interna contenida en el Esperantismo; todos amaron el Esperanto, no porque aproximaba recíprocamente los cuerpos de los hombres, ni aun porque aproximaba los cerebros, sino solamente porque aproxima sus corazones.

Vosotros recordáis con qué fuerza estábamos todos entusiasmados en Boulogne. Todas las personas que tomaron parte en aquel Congreso han conservado de él el más agradable y entusiasta recuerdo para toda su vida, todos le llaman «el inolvidable Congreso». ¿Qué fué, pues, lo que entusiasmó á los miembros del Congreso? ¿Las diversiones por sí

havi sur ĉiu paŝo multe pli grandajn amuzojn, aŭskulti teatraĵojn kaj kantojn multe pli bonajn kaj plenumatajn ne de nespertaj diletantoj, sed de plej perfektaj specialistoj! Ĉu nin entuziasmigis la granda talento de la parolantoj? Ne; ni tiajn ne havis en Bulonjo. Ĉu la fakto ke ni komprenis nin reciproke? Sed en ĉiu kongreso de samnacionoj ni ja komprenas nin ne malpli bone, kaj tamen nenio nin entuziasmigas. Ne, vi ĉiuj sentis tre bone, ke nin entuziasmigis ne la amuzoj per si mem, ne la reciproka sinkomprenado per si mem, ne la praktika utileco, kiun Esperanto montris, sed la interna *ideo* de la esperantismo, kiun ni ĉiuj sentis en nia koro. Ni sentis, ke komenciĝas la falado de la muroj inter la popoloj, ni sentis la spiriton de ĉiuhoma frateco. Ni konsciis tre bone, ke, ĝis la fina malapero de la muroj, estas ankoraŭ tre kaj tre malproksime; sed ni sentis, ke ni estas atestantoj de la unua forta ekbato kontraŭ tiuj muroj; ni sentis, ke antaŭ niaj okuloj flugas ia fantomo de pli bona estonteco, fantomo ankoraŭ tre nebula, kiu tamen de nun ĉiam pli kaj pli korpigiĝados kaj potenciĝados.

Jes, miaj karaj kunlaborantoj! Por la indiferenta mondo Esperanto povas esti nur afero de praktika utileco. Ĉiu, kiu uzas Esperanto aŭ laboras por ĝi, estas esperantisto, kaj ĉiu esperantisto havas plenan rajton vidi en Esperanto nur lingvon, simplan, malvarman internacian kompreniĝilon, similan al la mara signaro, kvankam pli perfektan. *Tiaj* esperantistoj kredeble ne venas al niaj kongresoj aŭ venos al ili nur por celoj esploraj, praktikaj aŭ por malvarma diskutado pri demandoj pure lingvaj, pure akademijaj, kaj ili ne partoprenos en nia ĝojo kaj entuziasmo kiu eble ŝajnos al ili naŭva kaj infana. Sed tiuj esperantistoj, kiuj apartenas al nia afero ne per sia kapo, sed per sia *koro*, tiuj ĉiam sentos kaj ŝatos en Esperanto antaŭ ĉio ĝian internan *ideon*; ili ne timos, ke la mondo moke nomos ilin utopiistojn kaj la naciaj ŝovinistoj eĉ atakos ilian idealon kvazaŭ krimon; ili estos fieraj pri tiu nomo de utopiistoj. Ĉiu nia nova kongreso fortiki-

mismas? No, cada cual puede tenerlas á cada paso mucho mayores, escuchar representaciones y cantos mucho mejores y desempeñados no por inexpertos aficionados, sino por consumados especialistas. ¿Nos entusiasmó el gran talento de los oradores? No, no los tuvimos en Boulogne. ¿Acaso el hecho de habernos entendido mutuamente? Mas en todo Congreso nacional realmente nos entendemos tan bien y sin embargo nada nos entusiasma. No, todos habéis experimentado muy bien que nada de esto nos entusiasmó, sino la idea interior del Esperantismo que todos sentíamos en nuestro corazón. Nosotros sentimos que comenzaban á caer los muros entre los pueblos, sentimos el espíritu de fraternidad de todos los hombres. Comprendimos muy bien que hasta la final desaparición de los muros hay todavía mucha distancia; pero sentimos que éramos testigos del primer golpe fuerte contra esos muros; sentimos volar ante nuestros ojos un fantasma de mejor porvenir, fantasma todavía muy nebuloso que sin embargo, desde ahora, va tomando siempre más y más cuerpo, más y más poder.

¡Sí, mis queridos colaboradores! Para el mundo indiferente, el Esperanto podrá ser un mero negocio de utilidad práctica. Todo el que emplea el Esperanto ó trabaja por él, es esperantista, y todo esperantista tiene pleno derecho á ver en el Esperanto sólo una lengua, un medio sencillo, frío, internacional, de comprensión, parecido al de los marinos, aunque más perfecto. Tales esperantistas es de creer que no vendrán á nuestros Congresos, ó sólo vendrán con fines explorativos, prácticos, ó por la fría discusión de cuestiones puramente lingüísticas, puramente académicas, y no tomarán parte en nuestra alegría y entusiasmo, que tal vez les parecerá sencillo é infantil. Mas aquellos esperantistas que pertenecen á nuestra causa no con su cabeza sino con su corazón, siempre sentirán y apreciarán en el Esperanto, ante todo, su idea interna; no temerán que el mundo por burla los llame utopistas, y los arrastradores nacionales hasta atacarán su ideal

gos en ili la amon al la interna ideo de la esperantismo, kaj iom post iom niaj ĉiujaraj kongresoj fariĝos konstanta festo de la homaro kaj de homa frateco.

como un crimen; ellos estarán orgullosos del nombre de utopistas. Cada nuevo Congreso nuestro fortalecerá en ellos el amor á la idea interna del Esperantismo, y poco á poco nuestros Congresos anuales se harán la fiesta constante de la humanidad y de la fraternidad humana.

Sciigoj

Esperanto en la reĝaj palacoj.—Oni tre bone scias ke la Greka reĝo estas ankaŭ fervora amanto de nia kara lingvo kiun li lerte parolas; kaj estas pruvo ke li faras propagandon en sia familio la sciigo kiun ne legas en «The Daily Cronich» de la 26 de Novembro, t. e. ke la princo Olaf el Norvegujo lernas esperanton; same faras la princoj de la reĝa familio angla.

Francujo.—Internacia Konsulejo Esperanta estas kreata, kiel de publika utileco, ĉe la komerca, mara kaj industria arbo de St. Nazaire-sur-Loire (Francujo). Ĝi oficiale estis fondita je la tuta aprobo de la Administracio franca de l'urbestraro, de la Fremdaj Konsuloj, de la Komerca Estraro, de la Komercistoj, de l'industrioj kaj marveturaj societoj.

La Konsulo celadas kaj klopodas por:
1.^a Helpi ĉiujn gefremdulojn de ĉiuj lingvoj aŭ nacioj kiam ili venas ĉe St. Nazaire-sur-Loire (Francujo).

2.^a Helpi ĉiujn komercistojn de la tuta mondo en iliaj komercaj aŭ privataj aferoj, estante perulo inter la diversaj francaj kaj fremdaj marveturaj kaj fervojaj societoj, kaj ankaŭ apud la maristaj makleristoj; k. a.

3.^a Esti perulo inter la komercisto kaj la fremdaj konsuloj.

4.^a Konigi inter ili la komercistoj, la kolektistoj, k. a.

5.ª Sciigi aŭ dokumentigi pri ĉiuj ajn sciigoj, aferoj, k. a.

Oni devas sendi 0'50 en poŝtmarkoj pro la respondo.

El Esperanto en los palacios reales.—Se sabe muy bien que el rey de Grecia es también amante fervoroso de nuestra lengua que él habla con perfección; y es una prueba de que hace propaganda en su familia la noticia que leemos en «The Daily Chronich» del 26 de Noviembre, esto es, que el príncipe Olaf de Noruega aprende el Esperanto, lo mismo que los príncipes de la familia real inglesa.

Francia.—Un Consulado Internacional Esperantista, como de utilidad pública, se acaba de crear en la comercial, marítima, industrial ciudad de St. Nazaire-sur Loire (Francia). Está oficialmente establecido, con la plena aprobación de la Administración francesa, del Ayuntamiento, de los cónsules extranjeros, de las autoridades comerciales, del comercio, de la Industria y de las sociedades marítimas de transportes.

El Cónsul cuidará y trabajará por:

1.º Ayudar á todos los extranjeros de cualquier lengua ó nación que acudan á St. Nazaire-sur-Loire (Francia).

2.º Ayudar á todos los comerciantes de todo el mundo en sus negocios mercantiles ó privados, siendo mediador entre las diversas sociedades francesas y extranjeras de transportes marítimos y también con los representantes marinos y otros.

3.º Ser mediador entre los comerciantes y los cónsules extranjeros.

4.º Dar á conocer entre sí á los comerciantes, coleccionistas, etc.

5.º Expedir noticias ó documentos sobre cualesquiera asuntos, negocios, etc.

Se deben enviar 0'50 fr. en sellos para la respuesta.

Hispanujo. *Murcia.*—Laŭ letero kiun ni ricevis, S.^{ro} Petro Martínez Orozco, esperantisto de tiu-ĉi urbo, foriris Alĝerion, sen alia rekomenda letero. Li prezentis sin al la tiea esperantista Grupo, kie estis kore akceptata de la fervora prezidanto, kaj per lia helpo nia sampatrujano trovis tuj tre bonan oficon. Ni raportas pri tio, tial ke ĝi pli kaj pli altigas la utilecon de Esperanto.

Cartagena.—Dank'al la daŭriga laborado de nia kara samideano S.^{ro} Saralegui kiu publikigis bonajn artikolojn pri Esperanto en la tiea presaro, okazis la 17.^{an} de la lasta monato kunveno, en kiu oni prenis gravajn decidojn por la fondo de Grupo esperantista. Oni havis pli ol sepdek aliĝojn; antaŭen, S.^{ro} Saralegui!

Elche (Alicante).—En tiu-ĉi grava urbo faras grandan propagandon sinjoro Lorenzo Torres, Pastro, kiu malfermos baldaŭ esperantan kurson.

Valencia.—La nombro de la personoj kiuj lernas Esperanton pligandiĝas. Sinjoro Aya faros kurson post la kristnaskaj festoj al la militistaj oficiroj; nun li pensas profiti la venontajn festajn tagojn, por fari ekskurson al *Játiva* (malnova Setabis) kaj Alcira kiun ĉiukaŭpremas du branĉoj de la ribero Júcar. Tie post solenaj paroladoj, li starigos la bazojn de du novaj grupoj. Ĉiam antaŭen!

Carcagente (Valencia).—Estas malfermita kurso de Esperanto kiun faras sinjoro Domingo Talens, advokato. Nian plej koran gratulon.

Castellón.—Esperantista Konsulejo estas fondita en tiu-ĉi ĉefurbo, kaj sinjoro Viktorino Aparici estas la Konsulo. Adreso: *Pi y Margall, 7, Castellón (Hispanujo)*. Ĝi estas malfermata ĉiujn nefestajn tagojn de la 10.ª matene ĝis la 1.ª kaj de la 6.ª ĝis la 8.ª vespere. Estas ankaŭ tie ĉi malfermitaj du kursoj de Esperanto kiujn faras S.^{ro} Seijas, prezidanto de la Grupo; unu en la «Casino Mercantil», alia en la «Instituto Popular» al kiu ĉeestas multe de fraŭlinoj.

Benicarló (Castellón).—La Direkta

España. *Murcia.*—Según carta recibida, D. Pedro Martínez Orozco, esperantista de esta ciudad, salió para Argel (Africa) sin otra recomendación. Presentóse al Grupo esperantista de allí, donde fué recibido cordialmente por el entusiasta presidente, y con ayuda de éste, nuestro compañero encontró en seguida una buena colocación. Referimos esto porque realza más y más la utilidad del Esperanto.

Cartagena.—Gracias á la continuada labor de nuestro querido compañero señor Saralegui, que ha publicado buenos artículos sobre Esperanto en la prensa local, tuvo lugar el 17 del pasado mes una reunión en la que se tomaron importantes acuerdos para la fundación de un Grupo esperantista. Se obtuvo más de 70 adhesiones. ¡Adelante, Sr. Saralegui!

Elche (Valencia).—En esta importante ciudad hace gran propaganda el sacerdote D. Lorenzo Torres, que abrirá pronto un curso de Esperanto.

Valencia.—El número de las personas que aprenden el Esperanto crece. El Sr. Aya abrirá un curso, después de las fiestas de Navidad, para los oficiales del ejército. Ahora piensa aprovechar las próximas fiestas para hacer una excursión á Játiva (la antigua Setabis) y á Alcira, á la que abrazan dos ramales del río Júcar. Allí, tras de solemnes discursos, establecerá las bases de dos nuevos grupos. ¡Siempre adelante!

Carcagente (Valencia).—Se ha abierto un curso de Esperanto que desempeña D. Domingo Taléns, abogado. Nuestra más cordial enhorabuena.

Castellón.—Se ha fundado el Consulado esperantista, y es cónsul el señor D. Victorino Aparici. Dirección: *Pi y Margall, 7, Castellón (España)*. Estará abierto todos los días no feriados desde las diez de la mañana hasta la una, y desde las seis hasta las ocho por la noche. También se han abierto dos clases de Esperanto que da el Sr. Seijas, presidente del Grupo; una en el «Casino Mercantil» y la otra en el «Instituto Popular», á la cual concurren muchas señoritas.

Benicarló (Castellón).—La Junta Di-

Komitato de la Grupo Esperantista estas laŭ jene:

Honoraj prezidantoj, S.^{ro} Zamenhof kaj Ayza; efektiva prezidanto, S.^{ro} Pedro Vidal Miralles; vicprezidanto, S.^{ro} Manuel Febrer Samper; sekretario, S.^{ro} Enrique Manzana Sorribes; bibliotekisto, S.^{ro} Jerónimo Esteller David; voĉdonantoj, S.^{roj} Juan Boyer Canals kaj Maria Sorlí Canals.

La semo disjetita de S.^{ro} Ayza antaŭ unu monato certe kaj grandege fruktodonas. La promeso kiun li faris sendi el Valencio esperantan profesoron, pligrandigis la nombron de la aliĝantoj al nia afero. Tiu ĉi profesoro estas nia direktoro S.^{ro} J. Loira, kiu aliformigita de nun je *apostolo*, aŭvorte, de nia kara Esperanto, pensas trakuri unu post alian la ĉefajn urbojn de nia provinco, haltante nur en ĉiu el ili la tempon necesan por fari kurson de Esperanto. Inter la diversaj nomoj kiujn li havas notitajn en sia poŝa paperujo estis la unua Benicarló.

La 23.ª de Novembro eliris el Valencio nia direktoro por komenci sian laboron, kaj kiel tiun ĉi sciigon jam antaŭe konis niaj Benikarlanaj samideanoj, eliris dismultenombre en la stacidomon, tiel ke kiam alvenis la vagonaro, la gasta profesoro surprize kaj agrable vidis la trotuarojn preskaŭ plenigitajn. Li ĝoje mal-supreniris kaj entuziasmplena afable salutis ĉiujn. La tuta aro akompanis lin ĝis la hotelo kie li faris malgrandan paroladon, gratulante sin mem kaj dankante la aliajn pro la korega akcepto kiun li havis. La kursoj estas malfermita en la kolegio de Sankta Ludoviko, kaj la unuan tagon oni plenigis la tutan salonon je lernantoj kiuj tre bone povis aŭdi la grandan paroladon de S.^{ro} J. Loira, kiel antaŭparolo de la klarigoj kiuj donas la posedon de nia kara lingvo al progresemaĵ Benikarlanoj. Ni tutkore gratulas ilin kaj deziras mil feliĉaĵojn kaj bonan farton al nia karega Direktoro.

Burgos.—La 6.^{an} tagon de la pasinta monato okazis solena malfermo de Esperanta kurso en la Burgos'a Komerca Ĉambro. S.^{ro} Emanuelo Esteban, prezidanto de la tiea Grupo faris grandan paroladon, en kiu raportis pri la

rectiva del Grupo esperantista es como sigue:

La semilla arrojada hace un mes por el Sr. Ayza ciertamente y en gran manera da su fruto. La promesa que él hizo de enviar desde Valencia un profesor de Esperanto aumentó el número de los adictos á nuestra causa. Este profesor es nuestro Director, Sr. J. Loira, que transformado desde hoy en *apóstol* literalmente de nuestro querido Esperanto, piensa recorrer una después de otra las principales ciudades de nuestra provincia, deteniéndose en cada una de ellas el tiempo necesario para dar una clase de Esperanto. Entre los diferentes nombres que tiene anotados en su cartera era el primero Benicarló.

El 23 de Noviembre salió de Valencia nuestro Director para dar principio á su trabajo, y como esta noticia sabíanla de antemano los *samideanos* de Benicarló, fueron saliendo en gran número á la estación de tal modo, que cuando llegó el tren, el huésped profesor vió con agradable sorpresa casi llenos los andenes. Alegremente bajó, y entusiasmado saludó con afabilidad á todos. Toda la comitiva le acompañó á la fonda, donde él hizo un discursito felicitándose y dando las gracias á los demás por el cordial recibimiento que había tenido. Las clases están abiertas en el colegio de San Luis, y el primer día se llenó el salón de discípulos que pudieron muy bien oír el gran discurso del Sr. J. Loira, como prólogo de las explicaciones que darán la posesión de nuestra querida lengua á los hijos de Benicarló. Nosotros de todo corazón les felicitamos y deseamos mil dichas y buena salud á nuestro queridísimo Director.

Burgos.—El día 6 del mes pasado tuvo lugar la solemne apertura de la clase de Esperanto en la Cámara de Comercio de Burgos. D. Manuel Esteban, presidente del Grupo, hizo un magnífico discurso en que relató sobre el

Kongreso al kiu li ĉeestis. La mirindaĵoj de lia rakonto entuziasmigis la aŭdantaron. Li fine bedaŭris ke siaj okupadoj ne permesas al li fari tiun ĉi kurson, sed li prezentis, kiel lertan esperantiston sinjoron Ludoviko Corral, kiu prenis sur sin la taskon de profesoro.

En Normala Lernejo de Instruistinoj de tiu ĉi urbo, sammaniere ol en la Komercia ĉambro oni starigis kurson de Esperanto, kun la antaŭa permeso de la Universitata Rektoro de Valladolid. La graveco de tiu ĉi fakto estas grandega pro la efiko, kiun havos en la progresado de nia kara lingvo la helpo de tiuj ĉi oficialaj organismoj. La ĉeestantinoj estas ĉirkaŭ kvindek al du kursoj unu por la profesorinoj, alia por la lernantinoj. Profesoro estas nia kara amiko S.^{ro} Manuel Esteban.

Esperanta Konsulejo de Burgos restas malfermita ĉe S.^{ro} Teófilo Martínez, plaza Mayor, 45. Ĝi nur estos devigata respondi la leterojn kiuj enhavos postmarkojn neuzitajn de kia ajn lando, kaj plenumi la antaŭpagitajn mendojn.

Bilbao.—Estas tre rimankinda la senlaca laborado de nia kara amiko sinjoro Prados Urquijo. Per solena de tiu ĉi S.^{ro} parolado estis malfermita kurso de Esperanto al kiu ĉeestas la plej gravaj kaj kleraj personoj el la urbo. Profesoro estas Pastro Prudencio Pérez, skolapiulo.

Ankaŭ estas malfermita Konsulejo ĉe S.^{ro} Prados Urquijo kiu estas la consulo. Adreso: Alameda de Mazarredo, num. 1, Bilbao Hispanujo.

Santiago (Coruña).—La 5.^{an} de lasta Novembro, oni festis en tiu ĉi urbo la malfermon de kurso esperanta senpaga, kiun faras en la Normala Lernejo nia senlaca kunbatalanto S.^{ro} Carro García. Antaŭ la malfermo estis jam enskribitaj 40 lernantoj. Ankaŭ oni sciigas nin pri la Konsulejo Esperanta kiu ĵus aperis en tiu ĉi urbo. Estas Konsulo S.^{ro} Santiago Carro García, strato Cantón del Toral, 6. —Urbo, Santiago de Compostela—Hispanujo.

La Guardia (Jaen).—Estas fondata

de Ginebra, al cual asistió. Las maravillas de su narración entusiasmaron al auditorio. Sentía, en fin, que sus ocupaciones no le permitiesen desempeñar esta clase, pero les presentó como á un diestro esperantista al Sr. D. Luis Corral, quien aceptó el cargo de profesor.

En la Escuela Normal de Maestras de esta ciudad, del mismo modo que en la Cámara de Comercio, se ha establecido una clase de Esperanto con el anterior permiso del Rector de la Universidad de Valladolid. La importancia de este hecho es grandísima, por la eficacia que ha de tener en el progreso de nuestra cara lengua el apoyo de estos organismos oficiales. Los concurrentes son cerca de cincuenta entre las dos clases: una para las profesoras y otra para las alumnas. El profesor es nuestro querido amigo don Manuel Esteban.

El Consulado Esperantista de Búrgos ha sido establecido en casa de D. Teófilo Martínez, plaza Mayor 45. Sólo se obliga á responder las cartas que contengan un sello de cualquier país y á verificar los encargos pagados con anticipación.

Bilbao.—Es notable el incansable trabajo de nuestro querido amigo señor Prados Urquijo. Con un solemne discurso de este señor se ha abierto la clase de Esperanto, á la que asisten las personas más importantes é instruidas de la ciudad. Es el profesor el P. Prudencio Pérez, escolapio.

También se ha abierto un Consulado en casa del Sr. Prados Urquijo, que es el cónsul. Dirección: Alameda de Mazarredo, núm. 1, Bilbao, España.

Santiago (Coruña).—El día 5 del pasado Noviembre se solemnizó en esta ciudad la apertura de la clase gratuita de Esperanto que desempeña en la Escuela Normal nuestro incansable coluador el Sr. Carro García. Antes de la apertura se habían ya matriculado 40 alumnos. También se nos comunica la aparición del Consulado Esperantista en esta ciudad. Es cónsul D. Santiago Carro García, calle Cantón del Toral, 6, Santiago de Compostela, España

La Guardia (Jaén).—Se funda la «So-

«Internacia Societo Pedagogia» por atingi la unuiĝon de ĉiuj geinstruistoj de la tuta mondo kaj helpi kiel eble plej la plibonegon moralan kaj materian de tiuj kiuj sindonas al ĉiuspeca instruado, kaj la progresadon de la pedagogiaj sciencoj. Ĝi eldonos gazeton, kiel oficiala organo, redaktotan esperante, kaj aranĝos kongresojn, ekspoziciojn, kursojn, paroladojn, ekskursojn, k. t. p. laŭ permesoj ĝiaj enspezoj. La regularo enhavas naŭ artikolojn. Jara kotizaĵo estas unu pezeto aŭ unu franko. La Centra Direkta Komitato estas laŭ jene:

Prezidanto, S.^{ro} López Villanueva; vicprezidantino, S.^{ino} Carmen de Burgos Seguí; sekretario, S.^{ro} S. Baudín Agüero; vicesekretario, S.^{ro} Cristóbal Muñoz Escobar; kasistino, F.^{ino} Virginia Olóriz Sánchez; voĉdonantoj, S.^{roj} Alfonso Barea kaj Guzmán Navarro.

Oni devas sendi la aliĝojn al la sekretario.

«Cidad Pedagógica Internacional» para obtener la unión de los maestros de todo el mundo, y para contribuir en lo posible al mejoramiento moral y material de aquellos que se dedican á cualquiera de los ramos de la enseñanza, y al progreso de las ciencias pedagógicas. Publicará una revista, como órgano oficial, redactada en Esperanto, organizará congresos, exposiciones, clases, discursos, excursiones, etc., según lo permitan sus fondos. El reglamento consta de nueve artículos. La cuota anual es una peseta ó un franco. La Junta Directiva Central es como sigue:

Se deben enviar las adhesiones al Secretario.

Bibliografio

Esperanto Leitraden, eldonita de Esperanto Verlag Moller kaj Borel, Prinzstrasse, 95, Berlín.—Prezo, 0'20 markoj.

Bela tridekpaĝa broŝureto enhavanta la esperantan gramatikon kaj mallongan vortaron kaj kiu, eble, multe taŭgos por la disvastiĝo de la lingvo internacia ĉe la germanlingvaj landoj; ankaŭ ĝia malalta prezo faras el ĝi akireblan verkon, kiu donos klaran ideon pri la laboro facila de Esperanto.

Al ĝi ni deziras plej bonan sukceson.

La vizitindaĵoj de belega Skotlando, eldonita de Higgle kaj K.^o, Rothesay, Skotlando.

Ni ricevis broŝureton eltiritan el la originala eldono, sed per la branĉoj oni divenas la trunkon, kaj nun la trunko estas sendube leginda kaj interesa priskribo de Skotlando ĝis la plej malgrandaj detaloj.

Ni varme deziras, ke niaj skotaj amikoj eldonu esperanten tradukitan la plenan originalan verkon.

Manuel Complet de langue internationale Esperanto par les méthodes analytique et synthétique, verkita de Eugene Mathys, fils, aĉetebla ĉe la aŭtoro en Louvain (Belgique).—Prezo en Belgando, 30 centimoj; en fremlando, 40 centimoj.

La plena lernolibro, france verkita de S.^{ro} Mathys, videble montras, ke ĝia aŭtoro estas lertega esperantisto. Malgraŭ la multenombraj lernolibroj diverslingve publikigitaj, la apero de nova tiaspeca broŝuro ĉiam alportas ion novan; kaj tia multenombro estas necesa, ĉar kvankam la esperanta gramatiko ĉiam estas la sama, ŝanĝebla, la lernantoj estas tre malsamaj, kaj tiu lernolibro, kiu estas bonega por instruitaj homoj, tamen ne taŭgas por personoj malmulte instruitaj, alia, kontraste, kiu estas utiliga por instrui negramatikulojn, estas multpeza kaj eĉ enuiga por lingvanoj.

Ja ni povas diri, ke S.^{ro} Mathys trafis la celon definitan por sia verko; en malmultaj

paĝoj, la esperanta gramatiko estas klare kaj logike malvolvata, sed sub formo nova kaj interesa permesanta liveri al la leganto plenan ideon pri la elpenso zamenhofa.

Ni jam de longe konas, kvazaŭ persone, S.¹⁰² Mathys. Li estas varma disvastiganto de nia lingvo kaj korekta verkisto, kies klarigojn kaj opiniojn gramatikajn ĉiam ni atente kaj plezure legis. Tio, do, permesas al ni, senpartiaj kritikistoj, atenti lin pri eraroj, kiuj kredeble estis senkonscie elmontritaj: «Baldaŭ vi plej korekte eble parolos esperante». «Li kantas malplej laŭte eble» estas frazoj anstataŭindaj per: «Baldaŭ vi plej korekte *kiel* eble parolos esperante» kaj «Li kantas malplej laŭte *kiel* eble», ĉar la unuaj ne tradukas korekte la francajn esprimojn prezentitajn en la teksto. Tamen, ni rediras, tio ne malgrandigas la valoron de la verko, kiun ni avide legis.

Esperanto Manuel.—Cours pratique et complet en 15 leçons. Verkita de S.¹⁰³ Gabriel Chavet kaj Georges Warnier.

Jen alia bonega lernolibro por franclingvanoj, al kiu ni deziras plej bonan sukceson. Manko da loko kaj tempo malpermesas al ni ĝin preparoli tiel longe, kiel ĝi meritas.

La verko estas akirebla ĉe Librairie de l'Esperanto, 46, rue Sainte Anne, Paris.

Curso práctico de Esperanto.—Lecciones graduadas y ejercicios para aprender rápidamente la lengua internacional, por R. Duyos Sedó y V. Inglada Ors, con una carta-recomendación del Dr. Zamenhof.—Precio, 3 pesetas.

Clave de los temas y ejercicios contenidos en el «Curso práctico», por los mismos autores.—Precio, 0'75 pesetas.

Al anunciar la publikación de esta obra, nos limitamos, por razones fáciles de comprender, á copiar los siguientes párrafos del prólogo con que los autores enca-bezan el «Curso práctico»:

«La divulgación rápida del Esperanto en todo el mundo civilizado, acelerada por el ruidoso triunfo del primer Congreso Esperantista de Boulogne-sur-Mer y el no menos brillante de Ginebra que acaba de celebrarse, tienden ya á patentizar la utilidad práctica de la lengua internacional en los usos comerciales y de interés particular. La conveniencia y aun necesidad de favorecer y encauzar esa tendencia, verdadera finalidad del Esperanto, exige facilidad y rapidez en la adquisición de las nociones más indispensables para hablarlo y escribirlo prontamente, es decir, posibilidad de estudiarlo como se estudian muchos idiomas extranjeros por personas que cifran sus aspiraciones en obtener la utilidad práctica que de ellos necesitan, prescindiendo de un conocimiento profundo que sólo debe tener interés para los que quieran escribirlos con la corrección y elegancia de un académico.»

«A este fin ha sido confeccionada la presente obra, que será también de utilidad para los profesores que expliquen cursos de Esperanto y para los discípulos que á ellos asistan, por su división en lecciones y por los ejercicios y temas que acompañan á cada regla.»

Esta obra, esmeradamente impresa por la casa Espasa de Barcelona, puede adquirirse en la Redacción de LA SUNO HISPANA.

R. DUYOS.

Pri novat trigonometriaj sistemoj, originale verkita de Prof. A. Dombrovski.—Prezo: 1'50 markoj, ĉe *Esperanto verlag Moller & Borel*, Berlin, S. 42 (Germanujo).

Nia afero plej vigle progresas: ne sufiĉas traduki esperanten literaturajn ĉiunaciajn verkojn, skribi originalajn esperantajn verkojn, fari priesperantajn teatraĵojn, mankis ankoraŭ ion elpensi en la scienca kampo kaj elmontri ĝin per Esperanto.

Tion ĉi al ni prezentas en la verko suprecitita nia eminenta samideano P. A. Dombrowski, aŭtoro de multaj ĉarmaj versaĵoj kaj de la famkonata teksto «*Pri unu speco de kurbaj linioj korcernantaj la V. Eŭklidan postulaton*», kiun tre ŝate akceptis ĉiuj Esperantistoj-matematikistoj.

La nova libro de nia rusa amiko estas sufiĉe grava por esti tre longe raportita, sed ĉar spaco mankas al ni en nia modesta gazeto, ni mallonge montros ĝian celon al niaj legantoj kaj la hispanaj amantoj de matematiko povos ĝin legi kaj ĝui de la komenco ĝis la fino, ĉar la verko estas nun hispanen tradukata kun permeso de la aŭtoro.

Kiel oni scias en la ordinara trigonometrio estas konsiderataj ses fundamentaj funkcioj: sin., tang., sek., kos., kotg., kosek., dependantaj de du grandaĵoj konstantaj, nome de la ronda radio ρ egala al unuo kaj de la angulo φ egala al $\frac{\pi}{2}$ kiu montras la direkton de la sinusaj linioj.

Sed ĉu estas nepra la neŝanĝeco de valora grandeco, kiun oni alskribas al ρ kaj φ por ekzistado de trigonometria sistemo? Tute ne: oni facile komprenas, ke donante al ρ kaj φ iajn realajn valorojn (ekzemple: $\rho = 2, 3, 4, \dots$ kaj $\varphi = \frac{\pi}{3}, \frac{\pi}{4}, \frac{\pi}{5}, \dots$)

oni ricevos novajn trigonometriajn sistemojn analogiajn, sed ne treidentajn al nia ordenara.

Sed tio ĉi ne estas ĉio: oni povas akcepti anstataŭ konstanteco de la du grandaĵoj ρ kaj φ ŝanĝeblecon de unu el ili aŭ ambaŭ, kaj samtempe konstantecon de unu aŭ du iaj ajn fundamentaj funkcioj sin., tag., sek., kos., kotg., kosek kaj tiamaniere oni ricevos novajn tute determineblajn trigonometriajn sistemojn.

Jen la ĉefaj ideoj de la matematika verko de S.^{ro} Dombrowski en ĝi oni klare elmontras la diversajn okazojn pri konstanteco aŭ ŝanĝebleco de la diritaj grandaĵoj kaj oni ekzamenas la plej gravajn ecojn de la novaj trigonometriaj grupoj kaj sistemoj.

La elpenso de S.^{ro} Dombrowski estas tre interesa kaj grava por matematiskoj kaj tial, ke la aŭtoro havis la inspiron skribi ĝin en Esperanto, ni modeste opinias, ke ĝia tradukado en ĉiujn plej gravajn lingvojn estus tre granda rimedo de propagando kaj altirus al nia afero multajn scienculojn, kiuj ĉiulande sin dediĉas al la studado kaj kultureco de la ĉarma, per ĝusteco loganta matematika scienco.

V. INGLADA.

NOVAJ ANOJ DE H. S. P. P. E.

Laguna (Canarias): 596, Nicolás de L. Cáceres Castro.—*Puerto de la Cruz* (Canarias): 597, Sebastián Castro Díaz.—*Realejo Bajo* (Canarias): 598, Srta. Cecilia González Díaz.—*Los Silos* (Canarias): 599, Manuel M. Fernández del Castillo.—*Santa Cruz de Tenerife* (Canarias): 600, Cristóbal Sicilia; 601, Manuel Bonet García; 602, Alfredo Bonet García; 603, Alberto Camacho; 604, William Camacho; 605, Eusebio Benítez de Lugo; 606, Francisco Izquierdo de la Rosa; 607, Celso Núñez Pérez; 608, Germán Perera; 609, Emiliano Trujillo; 610, Ernani Zamorano Lomelino; 611, señora Eugenia González; 612, Luis Zamorano Benítez; 613, Alfonso Díaz Sansón; 614, Antonio Campos Reyes; 615, Abraham Rojas Rodríguez; 616, Ildefonso Maffiotte; 617, Francisco Pérez Codiño; 618, Emilio López Perea; 619, Francisco Marrero Marrero; 620, Juan J. Franchy; 621, Francisco Gómez Barreto; 622, Antonio Gómez Barreto; 623, Julio Gómez Barreto; 624, Carlos Rizzo González.—*Tuy* (Pontevedra):

625, Francisco González Quiles; 626, José García Sánchez; 627, José Martínez Her-
mida; 628, Salvador Catalá Moragues; 629, Arturo Mengual Gisbert; 630, Salva-
do Catalá Suarep; 631, Telmo Chacón Pérez; 632, Estanislao Ferreira M. de Argenta.—
Medina del Campo (Valladolid): 633, Federico García Díaz.

Tipografía Moderna, á cargo de Miguel Gimeno, Avellanas, 11—Valencia.

S.^{ro} René Desassis, 87, rue de Richelieu, Parizo.—Deziregas korespondadi ĉu
per poŝtkartoj ĉu per leteroj, kun esperantistoj aŭ pli bone esperantistinoj hispanaj.

S.^{ro} Kadlec Karel, Háľkova ul. 4. Praha-Vinohrady, Austriche, Bohéme, deziras
korespondi kun hispanaj geesperantistoj per ilustritaj poŝtkartoj.

S.^{ro} Warnier & Co 46 rue Ste Paris, ĵus fondis librejon titolitan «Librairie de
l'Esperanto», kiu vendas esperantajn librojn novajn kaj malnovajn kaj ĵus eldonis
«Esperanto Manuel», bonegan libron pri kiu ni parolas en nia Bibliografio.

Ili sendos plenajn katalogojn, senpage, al tiuj kiuj volos ilin ricevi kaj sendos per
revenanta poŝto la mendojn kiujn oni faros al ili.

Ĉiuj gelnantoj kiuj deziras korespondi esperante kun aliaj gelnantoj hispanaj
aŭ alilandaj sin turnu al *S.^{ro} Manuel Esteban*, San Juan 48 y 50.—Burgos.

GRAVA ALVOKO

Dum la 2.^a Kongreso, en Genevo, okazis multaj kunvenoj por divers-fakaj spe-
cialistoj: legistoj, matematikistoj, katolikoj, anarĥiistoj, framasonoj, ŝakludistoj, k. c.,
k. c.; kaj oni fondis eĉ *Scienca Sekcion*.

Tiu *Scienca Sekcio* enhavos, verŝajne, diversajn sub-sekciojn apartigotajn laŭ la
diversaj fakoj: ĥemio, mekaniko, geologio, botaniko, k. c., k. c.

Inter tiuj ĵus cititaj, grava loko estos certe rezervata por astronomio.

Tial, ni kredas ke ni povas jam de nun utili la aferon, publikigante la jenan
alvokon per kiu nia kara kunlaboranto, la klerulo F. de Roy, sin turnas

AL ĈIUJ ESPERANTISTOJ ASTRONOMIISTOJ.

Estas fakto certa ke la progreso de Esperanto multe dependas de l' kreo de
teknikaj vortaroj, kaj, dum la lasta tempo, tre grava penado estas farita en tiu ĉi
direkto.

Dezirante, en mia speciala fako, kunlabori al la afero, mi provis formi vortaron
de astronomio kaj parencaj sciencoj.

Evidente, tia laboro ne povas esti la verko de unu homo sola.

Por ke ĝi havu ian valoron, estas necesa ke multaj Esperantistoj el diversaj lan-
doj kunhelpu al ĝi. Jam en 1903, mi skribis al multaj personoj kaj grupoj en la tuta
Esperantistaro, petante ke la astronomiistoj respondu mian proponon. Malfeliĉe,
krom DU esceptoj, Esperanto ne ŝajnis esti la lingvo de astronomio, kaj la verko
senprogresis.

Mi nun ripetas kaj ampleksigas mian proponon, kaj forte petegas ke la Esperan-
tistoj de ajn lando, kiujn la afero interesas, bonvolu skribi al mi. Mi do esperas ke,
baldaŭ, ni povos verki kaj presigi bonan vortaron por tiu scienco, unu el la plej
internaciaj.—FÉLIX DE ROY, 342, chaussée de Turnhout, *Borgerhout* (Anvers) *Bel-
gique* (kunlaboranto de «La Belga Sonorilo», membro de astronomiaj societoj de
Belgujo, Anglujo kaj Francujo).